José Rodrigues dos Santos

A şaptea pecete

Traducere din limba portugheză de
Crina Voinea

Editura PARALELA 45
Piteşti, 2010

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
DOS SANTOS, JOSÉ RODRIGUES
A şaptea pecete

José Rodrigues dos Santos

O Sétimo Selo, 2007

Pentru Catarina şi Inès, şi pentru copiii pe care-i vor avea. Ca să ştie că am făcut totul pentru a opri ceea ce va urma.

„Eu sunt Cel dintâi şi Cel de pe urmă, şi sunt Cel viu. Am fost mort şi, iată, sunt viu, în vecii vecilor, şi am cheile morţii şi ale iadului. Scrie, deci, cele ce ai văzut şi cele ce au să fie după acestea”.

APOCALIPSA, I, 17-19

Avertisment

Informaţia istorică, tehnică şi ştiinţifică din acest roman este autentică.

PROLOG

Crrmrrrmrrr.

— Marambio cheamă McMurdo. *Crrrrrrrrrrr.* Marambio cheamă McMurdo.

Crrrrrrrrrrr.

Americanul cu ochelari rotunzi şi cu barbă rară, grizonantă se aşează în faţa aparatului de radio şi apăsă pe butonul microfonului, întrerupând pentru moment acel cârâit enervant al interferenţelor care zgâria aerul.

— Aici McMurdo. Sunt Dawson. Ce s-a întâmplat, Marambio?

Crrrrrrrrrrr.

— Dawson?

Crrrrrrrrrrr.

— Da, sunt Howard Dawson, de la McMurdo. Ce s-a întâmplat, Marambio?

— Aici Mario Roccatagliatta, de la Institutul Antarctic Argentinian, Departamentul Glaciologic, baza Marambio.

— Salut, Mario. Este totul în regulă?

Crrrrrrrrrrr.

— Nu ştiu.

Crrrrrrrrrrr.

— Poţi să repeţi?

Crrrrrrrrrrr.

— Nu ştiu dacă este totul în regulă, rosti vocea electrică de la celălalt capăt, într-o engleză cu un puternic accent spaniol. Se întâmplă ceva ciudat aici.

— Ce înseamnă asta, ceva ciudat?

— E vorba de Larsen B.

— Ce-i cu Larsen B?

— Se zguduie.

— Se zguduie?

— Da, Larsen B se zguduie.

— Este vreun cutremur în zonă?

— Nu, nu e cutremur. A început de câteva zile şi am vorbit deja cu colegii mei de la Departamentul de Seismologie, în Buenos Aires. Ei zic că nu e cutremur.

— Şi atunci de ce se zguduie Larsen B?

— Nu sunt sigur. Dar au început să apară crăpături şi fisuri în stratul de gheaţă.

— Crăpături şi fisuri în gheaţă? Nu se poate! Platforma are mai mult de două sute de metri grosime.

— Dar se văd crăpături şi fisuri şi se înregistrează

vibraţii pe tot platoul.

— Şi aveţi vreo explicaţie pentru asta?

Crrrrrrrrrrr.

— Avem.

— Ei bine?

— Mă tem că nu veţi crede explicaţia noastră.

— Dă-i drumul.

— Larsen B se desface.

Crrrrrrrrrrr.

— Poftim?

— Larsen B se desface.

Crrrrrrrrrrr.

— Se desface platoul?

— Da, se desface.

— Dar aşa ceva nu se poate! Larsen B există din vremea ultimei mari glaciaţiuni, de-acum douăsprezece mii de ani. Un platou de gheaţă atât de mare şi atât de vechi nu se desface aşa, de la o zi la alta.

Crrrrrrrrrrr.

— Ştim şi noi. Dar se desface.

Corpul delicat şi nervos al lui Brad Radzinski se ivi, cu o mapă în mână, în sediul Crary Science and Engineering

Center[1]. Radzinski îşi scoase haina şi, după ce-o agăţă într-un cuier la intrare, se îndreptă grăbit spre biroul directorului. Pe uşa închisă se vedea o placă din metal, care-l identifica pe amfitrion.

S-001

DAWSON

„S” venea de la *„Science”,* iar 001 indica poziţia ierarhică a ocupantului acelui birou. Radzinski bătu nerăbdător la uşă şi, aproape fără să mai aştepte, intră.

— Se poate?

— *Hi,* Brad, îl salută Howard Dawson, care semna nişte hârtii la birou. Ai ceva veşti?

Cu un aer îngrijorat, Radzinski emise nişte sunete de neînţeles şi, după ce dădu mâna cu directorul laboratorului, se aşeză la masa de şedinţe fără să se formalizeze. Dawson se ridică de la biroul său cu aspect futurist, trecu prin faţa unui dulap ticsit de cărţi şi se instală lângă noul venit, cu spatele la perete şi cu faţa la o hartă imensă a Antarcticii. Fără să piardă o clipă, Radzinski se aplecă deasupra mapei pe care o ţinea în mână şi scoase un maldăr de fotografii pe care le împrăştie pe masă.

---

[1] În engl. în original, Centrul Ştiinţific şi Tehnologic Crary (n.r.).

— Acestea sunt imagini înregistrate de senzorul Modis, instalat pe un satelit NASA, spuse el, intrând direct în subiect. Vorbea grăbit, aproape înghiţindu-şi cuvintele. Mi-au fost trimise acum de la Naţional Snow and Ice Data Center[2].

Dawson se aplecă şi cercetă imaginile.

— Sunt fotografii de pe Larsen B?

— Da, făcute acum o oră.

Directorul de la Crary Lab luă o fotografie şi o studie cu atenţie. Strâmbă uşor din buze, ridică din umeri şi privi spre interlocutorul său.

— Mi se pare normal.

Radzinski se aplecă din nou deasupra mapei şi scoase un obiect metalic circular, cu o lentilă groasă. O lupă. Apucă o fotografie, aduse lupa deasupra ei şi arătă spre nişte fire care se întindeau pe structura albă, mărită cu lupa.

— Vedeţi asta, aici?

— Da.

— Sunt fisuri în stratul de gheaţă.

Dawson analiză firele întunecate care brăzdau suprafaţa lăptoasă a platoului.

[2] În engl. în original, Centrul Naţional de Informaţii despre Zăpadă şi Gheaţă *(n.r.).*

— Astea sunt fisuri?

— Da.

— Larsen B se fisurează?

— Larsen B se sparge.

— Eşti sigur?

— Absolut.

Dawson se îndreptă în scaun, îşi scoase ochelarii şi oftă.

— *Fii be damned!*[3] Aveau dreptate argentinienii.

— Da.

Şeful laboratorului începu să-şi şteargă ochelarii rotunzi cu o cârpă violetă. Odată terminată această îndeletnicire, îi fixă la loc pe nas, ridică ochii şi contemplă peisajul domol care se întindea dincolo de fereastra biroului.

Muntele Discovery se înălţa ascuţit pe cerul albastru deschis şi părea că pluteşte deasupra câmpiei albe, piscuri noi apărând la poalele masivului; culmi care nu existau, faleze născute din iluzii, din jocurile luminii şi ale frigului între munte şi câmpie. Pe fundal dansa o fată morgana, un miraj obişnuit în Antarctica, produs de curba pe care o formează lumina reflectată de munte atunci când străbate pături de aer cu temperaturi diferite. Masivul Discovery părea mai stâncos decât de obicei, dar această imagine

[3] „Fir-aş a dracului!", în engl. în original (n.r.).

surprinzătoare şi chiar minunată, nu-l fermeca pe omul de ştiinţă. Dawson privea fata morgana, dar atenţia îi era de fapt prinsă în şirul îndepărtat al gândurilor.

După ceva vreme, se ridică cu greu, puse mâna pe telefon şi formă un număr.

— Howard Dawson la telefon, de la Crary Lab. Aş putea vorbi cu dl maior Schumacher? pauză. Alo, dl maior?

Bună dimineaţa, ce mai faceţi? Uitaţi ce e, am nevoie de transport aerian cât mai urgent – pauză. Nu, un Huey nu e suficient. Trebuie să ajung pe Peninsulă – pauză. Ştiu că e departe Peninsula. Tocmai de aceea nu e bun un Huey – pauză. Foarte bine. Într-o oră, aţi spus? pauză. Pe care pistă? Willy sau Pegasus? pauză. Perfect. Vă aştept. Mulţumesc.

Radzinski urmărise cu atenţie convorbirea.

— Mergeţi pe Larsen B? întrebă de îndată ce directorul puse telefonul în furcă.

— Da. Vrei să vii cu mine?

— Ce să fac acolo?

— Trebuie să vedem ce se întâmplă.

— Nu sunt de ajuns argentinienii?

— Argentinienii sunt buni. Dar avem nevoie de mai

multe informaţii.

— Aţi încercat prin Palmer?

— Baza Palmer n-are nicio legătură. Larsen e de partea cealaltă a munţilor.

— Dar Rothera?

— Englezii?

— Da, poate cei de la British Antarctic Survey or avea mai multe informaţii.

— Bine, şi ei sunt în partea cealaltă, observă Dawson, scrutând harta Antarcticii atârnată în birou; Rothera era un pic mai la sud de Palmer. Dar încercarea moarte n-are.

Dawson ieşi din birou şi se îndreptă spre staţia radio, instalată într-un alt sector al clădirii. Operatorul radio se învoise în acea zi, iar directorul, cu acel simţ practic, neprotocolar, pe care numai americanii îl au, se însărcinase să manevreze el însuşi sistemul. Dawson se aşeză în faţa aparatului, verifică dacă este pornit şi apăsă pe buton.

— McMurdo cheamă Rothera. McMurdo cheamă Rothera.

Crmrmrrrr.

— Aici Rothera, răspunse o voce plăcută, cu un puternic

accent britanic. Chemaţi de la McMurdo?

— Da, aici McMurdo.

— *Helloy chaps.* Aici John Killingheck, de la Rothera. Cum mai merge Mactown?

Mactown era porecla staţiei McMurdo.

— Mactown face bine şi vă trimite salutări, John.

— Şi berea *lager* de la Gallagher să a rămas cea mai proastă bere de pe *The Ice?*

Gallagher s era un bar din staţia McMurdo, iar *The Ice* era porecla Antarcticii.

— E mai bună decât berea voastră caldă.

Vocea englezească de la cealaltă staţie izbucni într-un hohot de râs.

— Mă îndoiesc, exclamă. *Jolly good, chaps*. Cu ce pot să vă ajut?

— Ascultă, John. Voi monitorizaţi situaţia de pe Larsen B?

— Pe Larsen B? Un moment, să verific.

Interferenţele se prelungiră timp de aproape un minut. Dawson rămase cu braţele încrucişate, aşteptând, până când liniştea întrerupse acel sunet aspru şi vocea britanică se făcu din nou auzită.

— Rothera cheamă McMurdo. Rothera cheamă McMurdo.

— Suntem aici, Rothera.

— Ascultaţi-mă, nu avem pe nimeni pe Larsen B...

— Ah, ce păcat.

—... dar este cineva în larg, aproape de Larsen B.

— Poftim?

— Avem o navă în larg, lângă Larsen B.

— Ah, da?

— Este RRS[4] James Clark Ross, o navă de cercetare aflată în subordinea British Antarctic Survey[5]. Comandantul Nicholls încearcă chiar acum să intre pe frecvenţa noastră.

Vreţi să vorbiţi cu el?

— Da, da, te rog.

— Rothera cheamă James Clark. Mă auziţi?

— Perfect, Rothera. Aici căpitanul Nicholls.

— McMurdo vrea să schimbe câteva cuvinte cu dumneavoastră. O inflexiune a tonului indică schimbarea interlocutorului. *Go on*, McMurdo.

Dawson apăsă pe buton.

— McMurdo către căpitanul Nicholls.

— Sunt aici.

— Domnule căpitan, ne-au parvenit nişte informaţii îngrijorătoare despre comportamentul platoului de gheaţă Larsen. Cei de la Rothera mi-au spus că sunteţi prin

[4] Acronim pentru Royal Research Ship, navă de cercetare ştiinţifică aflată în serviciul guvernului britanic (n.r.).

[5] Direcţia de Cercetare Antarctică a Marii Britanii, în engl. în original (n.r.).

preajmă.

— Afirmativ.

— Reuşiţi să-l vedeţi?

— Da, da, e chiar la orizont. Îl văd.

— Observaţi ceva ieşit din comun?

— La care platou vă referiţi? B sau C?

— Larsen B, domnule căpitan.

— Un moment, să iau binoclul.

Crrrrrrrrrr.

— Ei, îl vedeţi?

Crrrrrrrrrr.

— Mm... da... adică, nu ştiu.

— E... e ceva ciudat. Nu ştiu... staţi puţin.

— Cum aşa?

— Domnule căpitan Nicholls? *Crmrrmrrr.*

— Văd... văd un nor care se ridică din... din platou.

— Un nor?

— Pare a fi... nu ştiu... par a fi vapori.

— Un nor de vapori?

— Doamne!

— Căpitan Nicholls?

— Platoul... Platoul...

— Ce se întâmplă?

— Dumnezeule!

— Ce se întâmplă?

— Platforma se dezmembrează!

Trepidaţiile erau permanente însă asta nu i-a împiedicat pe Dawson şi pe Radzinski să aţipească puţin. Zburau deja de ceva vreme şi părea că nu mai ajung la capăt, deşi cei doi oameni de ştiinţă se cam împăcaseră cu ideea; în fond, ştiau amândoi, chiar înainte de a se sui, că acela nu era cel mai confortabil avion. Hercules C-130 a fost întotdeauna un avion foarte sigur, singurul aparat de transport care putea ateriza fără probleme la Polul Sud, dar care, cu cele patru motoare cu elice, cu scaunele rudimentare şi cu acea vibraţie asurzitoare, nu se afla pe lista de preferinţe a celor obişnuiţi cu clasa business.

Dawson se cuibărise în jacheta lui roşie şi moţăia cu ochii închişi şi cu căştile pe urechi, încercând să alunge zumzăitul permanent al avionului. Trezit de două ori de smuciturile avionului, privi afară, încercând să întrezărească ceva nou în vasta întindere a Antarcticii; însă imaginea era mereu aceeaşi, un cearşaf de zăpadă întins până dincolo de orizont, încreţit ici şi colo de munţi, deschizându-se în defileuri fantastice, o pată albicioasă

sclipind în soare, strălucind pe fondul cerului mereu albastru. Pentru un proaspăt venit, peisajul era fascinant, dar pentru el, în realitate, nimic nu mai era nou. Şi pe lângă asta, avea alte gânduri cu care să-şi ocupe mintea.

Simţi o mişcare şi deschise ochii. Locotenentul Schiller era aplecat deasupra lui şi îi făcea semn. Dawson îşi scoase căştile care-l apărau de vacarmul din avion.

— Ajungem, îl anunţă inginerul de zbor, aproape urlând. Făcu un gest cu mâna. Veniţi să vedeţi.

Dawson şi Schiller traversară tot avionul, cu Radzinski venind în urma lor. Urcară cu toţii scara care ducea în carlingă, unde se înghesuiau cei doi piloţi şi navigatorul. Avionul C-130 trepida şi se zgâlţâia, astfel că pasagerii se văzură nevoiţi să se prindă de barele de siguranţă ca să nu-şi piardă echilibrul.

Pilotul îi văzu intrând şi făcu un semn spre geam, arătând în jos. Dawson îşi lungi gâtul şi văzu Peninsula Antarctică întinzându-se în ocean, despicând apele ca un pumnal; era protuberanţa ascuţită a Antarcticii de Nord, care aproape că atingea vârful Americii de Sud. Gheţarii coborau pe versanţi şi se opreau brusc în apă, de parcă ar fi fost insule de iaurt alb, cu raze fluorescente turcoaz izbucnind prin fisuri; coasta, sinuoasă în zona strâmtorilor

şi a golfurilor dintre Peninsulă şi marea Bellingshausen, era presărată cu nenumărate insule şi aisberguri, cu atâta gheaţă că era imposibil să navighezi fără un spărgător de gheaţă puternic.

Copilotul viră la dreapta, avionul străbătu cordiliera îngustă a munţilor şi, de îndată ce ajunse în partea cealaltă, începu să coboare. Pilotul indică un punct precis din Peninsulă.

— Uitaţi acolo!

Dawson îşi concentră atenţia spre locul indicat. Observă ţesătura şifonată a Mării Weddell, apa de un albastru profund, aproape negru, presărată cu blocuri albe, şi căută din priviri suprafaţa albicioasă, familiară, a platoului de gheaţă.

Şoc.

Pata de zăpadă, acea oglindă strălucitoare şi cristalină pe care se obişnuise s-o vadă înţepenită între munţii ninşi şi marea agitată, ca o pată de lapte vărsat într-o farfurie, nu mai exista. Oglinda se sfărâmase în mii de bucăţi, platoul se desfăcea ca un cristal prefăcut în cioburi; în locul suprafeţei ca de sticlă pe care o avea întipărită în memorie, vedea acum mii şi mii de aşchii albe, ace de

gheaţă împrăştiate pe mare, ca nişte resturi de celuloză fărâmiţată în mii de bucăţele.

— *Good Lord!* murmură Dawson, îngrozit.

Tot echipajul avionului C-130 contempla spectacolul, cu ochii fixaţi pe acea imagine, ca şi cum acele de gheaţă ar fi fost un pendul care-i hipnotizase pe toţi, un magnet puternic căruia nu puteau şi nu ştiau să-i reziste.

— Larsen B a dispărut, remarcă pilotul, care încă mai digera ceea ce văzuse jos. *It s just fucking gonef!*

Radzinski luă camera de filmat şi începu să înregistreze imaginile. Avionul Hercules C-130 survola de câteva ori zona, când în zboruri razante, când la mare altitudine, astfel încât să permită observarea fenomenului din diferite unghiuri. De două ori trecură pe deasupra bazei argentiniene Marambio şi o dată se apropiară de nava britanică RSS James Clark Ross, care plutea parcă în derivă printre blocurile de gheaţă din Marea Weddell, însă atenţia tuturor era îndreptată spre acel spectacol înspăimântător, spre miile de aisberguri care se născuseră din Larsen B.

Qqq Atmosfera şi semiîntunericul din Coffee-House erau primitoare, mai ales în comparaţie cu gerul tăios care mătura străzile întunecate şi dezordonate ale staţiei McMurdo. Un iz îmbietor de capuccino cald şi de gogoşi

umplea cafeneaua, învăluită în murmurul liniştit al clienţilor care veneau aici să-şi omoare timpul vorbind sau jucând cărţi.

Uşa care dădea spre stradă se deschise şi conversaţiile se întrerupseră la intrarea unui bărbat îmbrăcat cu un hanorac albastru.

— Cine-i ăsta? şopti un client lansat într-o partidă de *cribbage*, înclinându-se către un chelner care aşeza nişte sticle de vin într-un dulap.

Chelnerul întoarse capul, îl privi atent pe noul venit şi apoi ridică din umeri.

— Nu ştiu, zise. Un *finjy.*

În argoul din McMurdo, un *finjy* e un necunoscut venit de curând.

— *Fuckingfinjiesy* mârâi clientul şi partenerii săi de *cribbage* îl aprobară.

Bărbatul în hanorac păşi pe podea şi toate privirile se îndreptară spre el. Nimeni nu reuşea să-i întrezărească măcar trăsăturile feţei, ascunse sub gluga trasă pe cap şi sub ochelarii cu lentile de oglindă, care-i umbreau ochii; tot ce se vedea din figura străinului era barba ascuţită şi buzele subţiri, parcă exprimând cruzime. Era evident că nu voia să stea prea mult în cafenea, căci nu-şi scosese

mănuşile. Îl zări pe chelnerul de lângă dulapul cu sticle de vin şi se apropie de el.

— Am nevoie de o informaţie, spuse, fără a saluta pe nimeni. Vocea, răguşită şi joasă, trăda un accent străin greu de identificat. Unde este Crary Lab?

Chelnerul avu un moment de ezitare, neştiind cum să-i explice drumul. Coffee House era o baracă de lemn fără ferestre, părea un hangar strâmt, semicilindric, iar chelnerul, neputând să vadă afară, arătă spre uşa de la intrare.

— Aţi văzut capela albă de la capătul străzii?

Străinul îşi clătină mecanic capul în semn că da, de parcă ar fi fost un automat.

— *Yep.*

— Se cheamă Chapel of the Snows. Mergeţi mai departe pe stradă şi, după ce treceţi de capelă şi de Macops ajungeţi imediat la Crary Lab.

Necunoscutul rămase cu faţa întoarsă spre chelner, dar ochii îi erau în continuare ascunşi de ochelarii cu lentile din oglindă.

— E multă lume acolo?

— Da, *beakers.*

— *Beakers?*

— Scuze, un cuvânt din jargonul de pe-aici, se corectă chelnerul. *Beakers* sunt oamenii de ştiinţă. Ei lucrează în Crary Lab.

Fără a rosti vreun cuvânt, bărbatul se întoarse şi se îndepărtă, cu intenţia clară de a pleca. Înainte de a ieşi pe uşă, chelnerul îl strigă.

— Mă iertaţi, sir, spuse. Mergeţi la Crary Lab?

Cu faţa pe jumătate ascunsă de uşa întredeschisă, care lăsa frigul să pătrundă în cafenea, *finjy* îşi întoarse capul şi-l privi pieziş.

— Nu-ţi băga nasul unde nu-ţi *ţucking* fierbe oala.

— Ah, mă scuzaţi, bolborosi chelnerul, luat prin surprindere de agresivitatea necunoscutului. Voiam doar să vă spun că acum n-o să găsiţi pe nimeni acolo. Azi e duminică şi toată lumea s-a dus la bingo.

— Şi profesorul Dawson s-a dus la bingo?

— Ah, el nu. Profesorul îşi petrece duminicile la muncă.

Bărbatul se întoarse şi dădu să iasă.

— Dar să ştiţi că nu e la laborator acum, adăugă chelnerul.

Finjy se opri din nou şi un reflex de lumină străluci în lentilele ochelarilor.

— Nu?

— L-am văzut acum puţină vreme trecând într-un *Nodwell* şi ziceau că s-a dus să ia un avion.

— A plecat din McMurdo?

— Nu ştiu. Vorbiţi cu şoferul maiorului Schumacher, el l-a dus la Willy Field.

Fără a-şi lua rămas-bun, străinul închise uşa de lemn şi se îndepărtă.

În cafenea reîncepură conversaţiile, mult mai încinse decât înainte. McMurdo era ca un sătuc de provincie, nu se întâmpla niciodată nimic foarte interesant în acel colţ pierdut pe coasta Antarcticii, astfel că sosirea unui străin, care, pe deasupra, mai avea şi acel aer superior şi un mod de a fi grosolan, a fost o noutate antrenantă. Era un subiect nou pentru amatorii de bârfe.

— Sinistru tipul, nu-i aşa? comentă jucătorul de *cribbage* către partenerii de joc şi către chelner. Aţi văzut că avea ceva în buzunarul de la hanorac?

— Nu.

— Era un pistol.

— *Give me a break, man!*[6]

— Vorbesc serios. Acel *finjy* avea un pistol ascuns în

[6] „Mai scuteşte-mă, omule!”, în engl. în original *(n.r.).*

hanorac.

După ce survolă platforma Larsen B timp de o oră, avionul Hercules C-130 făcu un ultim tur şi se întoarse spre sud, urmând limba de pământ pe care se întinde peninsula Antarctică spre marea Ross şi baza McMurdo.

Cei doi oameni de ştiinţă îşi reluară locurile din cabină, dar niciunul nu mai avea chef să aţipească.

— Ce naiba se întâmplă? întrebă Radzinski aşezându-se, ţinând aparatul de filmat în mâinile încă stăpânite de un tremur nervos.

— încălzirea planetei, răspunse Dawson pe un ton lugubru. Aerul din Antarctica se încălzeşte cu jumătate de grad Celsius la fiecare zece ani. Adică de cinci ori mai repede decât globul terestru. Şi asta se întâmplă cel puţin din 1940. Îşi luă o expresie gânditoare. Se pare că acum a fost depăşită o valoare critică.

— O valoare critică?

— Da, o valoare peste care totul începe să se schimbe. Oftă. Acum şapte ani s-a dezintegrat Larsen A. Acum, Larsen B. Partea proastă e că Larsen B e mult mai mare.

Radzinski rămase tăcut o clipă. Se vorbea de mult timp de încălzirea globală, dar era prima dată când vedea cu propriii lui ochi consecinţele acestui fenomen.

— Asta o să ducă la creşterea nivelului mării?

— Ce anume, încălzirea planetei?

— Nu, dispariţia platformei Larsen B.

Dawson scutură din cap.

— Larsen B era o platformă de gheaţă. Platformele de gheaţă sunt plăci groase care plutesc lângă coastele Antarcticii, întrucât plutesc în apă, deja sunt conţinute în nivelul actual al oceanelor, astfel încât faptul că se topesc nu duce la ridicarea nivelului mării.

Radzinski surâse uşurat.

— Deci nu-i nicio problemă.

Interlocutorul său dădu iarăşi din cap, de data asta afirmativ.

— Ba da, e o problemă. Şi nu-i deloc mică. Făcu un gest cu mâna către geam. Platformele de gheaţă funcţionează ca un sistem de frânare pentru gheţari. Aflându-se între Antarctica şi mare, împiedică aerul marin mai cald să ajungă pe continent, moderând astfel topirea gheţarilor. Dar dispariţia platformelor de gheaţă va strica acest echilibru. Aerul cald va începe să pătrundă în Antarctica şi gheţarii se vor topi. Prin topire, apa se va vărsa în mare şi atunci va creşte şi nivelul oceanelor. Ridică mâinile într-un

gest de neajutorare. Când se va întâmpla asta... *God help us!*

Radzinski îşi pironi privirea în podea.

— Shit!

Nici nu se deschise bine uşa avionului, că briza îngheţată îl şi lovi pe Howard Dawson de parcă l-ar fi pălmuit. Omul de ştiinţă îşi aranja hanoracul şi se avântă pe scări, pe care le coborî cu greu. Erau numai cinci grade sub zero în McMurdo, dar, luând în considerare şi vântul, temperatura scădea până la minus douăzeci.

Păşi pe asfaltul pistei de aterizare de la Willy Field şi îşi îndreptă spatele. Soarele strălucea aproape de orizont, însă Dawson ştia că numai peste două luni avea să fie crepuscul aproape permanent, odată cu începutul teribilei nopţi a iernii antarctice, când termometrele pot să arate până la minus nouăzeci de grade. Nu era o perspectivă surâzătoare pentru omul de ştiinţă. Deocamdată prefera să se bucure de prezent, să profite de ziua lungă din timpul verii, să trăiască acel interval de crepuscul scurt, când soarele se rotea aproape continuu de-a lungul orizontului.

Motoarele aparatului C-130 se opriră rând pe rând şi Dawson începu să meargă pe pistă. Se simţea sătul de

acel zgomot care-l chinuise în ultimele ore, de acea tensiune în care se amestecau trepidaţiile avionului şi zgomotul propriilor gânduri declanşate de vederea aşchiilor rămase din Larsen B, aşa că încercă să găsească un moment de linişte pentru a-şi reveni. Se îndepărtă la câţiva metri de avionul care acum tăcea şi găsi, într-un colţ al pistei de aterizare, tihna pe care şi-o dorea.

Linişte. O perdea opacă de linişte străbătu orizontul plan şi se lăsă peste omul de ştiinţă, imobilizat pe acea întindere acum tăcută. Era sunetul cel mai marcant al Antarcticii. Liniştea. O linişte atât de mare, atât de adâncă, atât de goală încât părea că-i zumzăie în urechi. Nu se auzea nicio pasăre, nicio voce, niciun sunet. Doar nimicul. Din când în când vântul se înteţea şi murmura încet, dar se potolea din nou şi liniştea revenea. Aşteptă încă puţin.

Nimic. Din acest nimic se născu dintr-odată un zgomot slab, vibrant, ritmat. *Bum-bum, bum-bum, bum-bum.* Era inima care-i bătea în piept. Ascultând-o, Dawson ştiu că şi-a regăsit echilibrul. Surâse, se întoarse în loc şi o porni către hangar, unde era aşteptat de Radzinski.

— Vă simţiţi bine? vru să afle însoţitorul.

— Da, confirmă Dawson, fără a se opri din mers,

scoţând un sunet surd cu ale sale *bunny boots*[7] pe solul îngheţat, îmi era dor de linişte, asta-i tot.

Radzinski se înveseli.

— E groaznic Herc, nu-i aşa?

Se îndreptară amândoi spre camioneta Nodwell care-i aştepta lângă hangar.

— Vii la Crary Lab? întrebă Dawson.

— Nu, sunt obosit, răspunse Radzinski. Mă duc să mă destind puţin în Southern Exposure. Acesta era unul dintre barurile din McMurdo. Azi e zi de bingo în Mactown şi nu vreau să pierd ocazia de a deveni bogat.

Dawson dădu din cap şi-şi luă o expresie hazlie.

— Din câţi tipi cunosc, tu eşti singurul care crede că se poate îmbogăţi pe *The Ice.*

Urcară în Nodwell, un vehicul cu şenile adaptat pentru zăpadă, iar şoferul trimis de maiorul Schumacher îi conduse pe strada săpată în gheaţă până la McMurdo, la cincisprezece kilometri distanţă.

Lui Dawson îi plăcea mai mult să aterizeze pe Ice Runway, aflată pe o platformă îngheţată în largul capului Armitage, la numai cinci minute de McMurdo, dar această

[7] În engl. în original, denumire colocvială dată unui tip de ghete ale armatei americane, de obicei albe, întrebuinţate în condiţii de frig extrem *(n.r.).*

pistă era practicabilă numai din octombrie până în decembrie. Odată cu căldura, gheaţa începea să se topească şi Ice Runway nu mai oferea siguranţă în lunile mai puţin reci ale verii.

— Domnule profesor Dawson, spuse şoferul, la jumătatea drumului spre McMurdo. V-a căutat un bărbat.

— Cine, un *heaker?*

— *Nu, sir.* Un *finjy.*

— Un *finjy?* Şi a zis ce vrea?

— *Nu, sir.* Doar a întrebat de dumneavoastră.

— Şi ce i-ai spus?

— Că v-aţi dus pe Peninsulă şi că vă întoarceţi peste câteva ore*, sir.*

— Şi el?

Şoferul ridică din umeri.

— S-o fi dus să bea ceva la Gallagher s*, sir.*

Radzinski coborî din Nodwell chiar în faţa clădirii care adăpostea barul Southern Exposure. Vehiculul îşi reluă drumul spre destinaţia următoare, străbătând în zigzag drumul ce trecea pe lângă Coffee House, capelă şi Macops. Dawson se întrebă o clipă cine putea fi necunoscutul care-l căuta, dar atenţia îi fu imediat distrasă de peisajul familiar care i se perinda în faţă, dincolo de geamul camionetei.

McMurdo era o fostă bază militară americană formată din clădiri cu două sau trei etaje ridicate pe piloni şi separate unele de altele, detaliu care-l irita pe Dawson. Omul de ştiinţă prefera sistemul adoptat de neozeelandezii din baza vecină, Scott, unde aproape toate construcţiile comunicau între ele. Având în vedere vremea aspră din Antarctica, acest model i se părea de departe mult mai bun. Dar lucrul cel mai rău, reflectă el, era urâţenia acelui loc. Ţevile, canalizarea şi liniile electrice nu erau îngropate, ci se aflau toate deasupra zăpezii sau atârnând între stâlpi, în văzul tuturor, ca nişte intestine goale, expuse vântului glacial; uneori i se părea că McMurdo nu era o staţie ştiinţifică, ci un sat minier lăsat în paragină din Vestul Sălbatic.

— Am ajuns, anunţă şoferul, aducându-l la realitate.

Dawson îşi luă rămas-bun şi coborî din Nodwell, care plecă imediat mai departe. În faţa lui se înălţa Crary Science and Engineering Center, un edificiu lung, de culoarea cimentului, care părea construit din prefabricate. Omul de ştiinţă lovi zăpada murdară cu vârful piciorului, nemulţumit de faptul că se hotărâseră să facă baza tocmai în acel loc. McMurdo era construită tocmai lângă singurul vulcan activ din acea parte a Antarcticii, muntele Erebus,

într-un colţ al insulei Ross, iar cenuşa vulcanică murdărea solul, înlăturând efectul de puritate virginală şi cristalină care constituia imaginea marcantă a continentului.

Bosumflat, străbătu puntea care ducea la intrarea în bază, introduse cardul digital în fantă, deschise poarta şi intră în clădire. Simţi căldura din interior cum îi învăluie trupul cu delicateţe şi se grăbi să închidă uşa. Îşi scoase hanoracul, se descălţă de *bunny boots* şi, în largul lui, începu să păşească în şosete prin clădirea goală la acea oră liniştită a unei duminici de bingo. Se duse în birou, porni calculatorul şi, în timp ce monitorul se aprindea, se hotărî să ciugulească ceva. Străbătu coridoarele înguste, mărginite de birouri cu uşile închise, purtând numerele de proiect ale ocupanţilor S-Ol5, S-Ol6, S-Ol 7, şi-aşa mai departe.

Pe unele uşi se vedeau plăcuţe metalice cu numele proiectelor, într-un loc *Penguin Cowboys*, mai departe *Sealbeads,* în alt loc *Bottom Pickers.* Trecu mai apoi prin sala de şedinţe şi prin laboratoarele înţesate cu microcentrifugi şi eprubete, traversă sala cea mare, cu o fereastră enormă ce dădea spre McMurdo Sound, de unde se zărea priveliştea spectaculoasă a munţilor Transantarctici, şi ajunse în bucătărie.

În afară de cuptorul cu microunde, de cuptor, de frigider şi de tot ceea ce se găseşte în mod normal într-o bucătărie, aici erau adunate tot felul de cutii de gunoi, în conformitate cu protocolul Waste Management Program[8], aplicat în interiorul bazei. Nu se mai punea problema ca deşeurile să fie abandonate pe suprafaţa gheţii sau incinerate sâmbăta la McMurdo. Antarctica devenise o uriaşă zonă protejată, iar protocolul protecţiei mediului cerea ca toate reziduurile să fie păstrate şi duse în ţara de origine, adică, în cazul lor, în

Statele Unite. Până şi reactorul nuclear al bazei, care fusese adus în 1961, a fost dezafectat după unsprezece ani. În conformitate cu protocolul, în bucătărie existau optsprezece containere diferite pentru deşeuri, iar Dawson se vedea nevoit să petreacă zece minute pentru a se debarasa de o simplă găleată de gunoi; cartonul folosit avea o cutie separată, metalul alta, până şi uleiul alimentar dispunea de un container propriu, astfel încât omul de ştiinţă pierdea mult timp căutând locul în care trebuia să arunce fiecare obiect din găleata de gunoi.

De această dată, totuşi, containerul pentru *junk food* avea să fie propriul stomac. Măcinat de foame, Dawson

[8] În engl. în original, Programul de gestionare a deşeurilor (n.r.).

apucă un *chilii con carne* din congelator şi-l puse la încălzit în cuptorul cu microunde.

— Domnul profesor Dawson?

Omul de ştiinţă tresări speriat. Privi într-o parte şi văzu în pragul uşii un necunoscut, purtând nişte ochelari cu lentile din oglindă, care-i ascundeau privirea.

— *Jesus Christ!* exclamă, încercând încă să-şi revină de pe urma sperieturii. Cine sunteţi?

— Domnul profesor Howard Dawson?

— Da, eu sunt. Pot să vă ajut cu ceva?

Străinul făcu un pas în faţă, întinse braţul drept şi îndreptă pistolul spre el.

Bang.

Bang.

Howard Dawson se frânse în două şi căzu, cu două găuri în piept.

Necunoscutul se apropie şi lipi ţeava fierbinte şi încă fumegândă de tâmpla omului de ştiinţă muribund.

Bang.

I

O rază de lumină se revărsă printr-o crăpătură îngustă a draperiei, luminând chipul ridat şi adormit al bătrânei Graţa Noronha. Pata strălucitoare apăru brusc, probabil că vreun nor lăsase să apară soarele timp de câteva clipe, dar scăpărarea fu de-ajuns de puternică pentru a o trezi pe femeie. Doamna Graţa întredeschise ochii de un verde cristalin, accentuat de efectul luminii, căută pipăind pe noptieră, găsi ochelarii, şi-i puse la ochi şi se ridică în capul oaselor.

— Manei, Manei, strigă. Unde eşti, bărbate?

Tomás se ridică de pe canapeaua din sufragerie şi o porni aproape alergând spre dormitor.

— Ei, mamă, te-ai şi trezit?

Graţa îşi privi fiul cu o expresie întrebătoare.

— Taică-tău? încă e la birou? Scutură din cap. Omul ăsta parcă trăieşte pe lună! Tomás, du-te şi întreabă-l dacă vrea un ceai, te rog.

Fiul se apropie de mamă şi se aşează pe pat.

— Mamă, ce vorbe-s astea?

— Hai, du-te şi vezi dacă taică-tău vrea ceai. Se face târziu.

Tomás oftă, amărât.

— Mamă, tata nu-i aici.

— Nu-i aici? Nu-mi spune că iar e pe la facultate. Îşi dădu ochii peste cap, căutând să rămână calmă. Să mă ierte Dumnezeu, dar omul ăsta nu e în toate minţile.

— Mamă, spuse fiul cu o voce obosită. Tata a murit anul trecut.

Graţa îl privi cu un aer uimit.

— Tatăl tău a murit anul trecut!? Dar ce bazaconii îmi tot spui acolo?

— Nu-ţi aminteşti?

— Bineînţeles că-mi amintesc. Chiar de dimineaţă i-am pregătit micul dejun.

Tomás dădu din cap.

— Mamă, ai stat în pat toată dimineaţa, ai dormit.

Graţa îşi îndreptă spatele.

— Eşti prost? Crezi că nu-mi aduc aminte că azi i-am pregătit masa tatălui tău?

— Te înşeli.

— Mă înşel, eu? Ce vorbe-s astea? făcu un gest de nerăbdare cu mâna. Ia du-te şi cheamă-l pe taică-tău, haide.

Tomás trase aer în piept. Apucă mâna rece a mamei şi o

mângâie cu afecţiune. Apoi se ridică şi se îndreptă spre uşa dormitorului.

— Lasă-l pe tata în pace. Vrei să-ţi fac un ceai?

— Nu vreau niciun ceai.

— Atunci ar fi mai bine să te îmbraci, spuse fiul.

— Să mă îmbrac? De ce?

— Nu-ţi aminteşti?

— Ce anume?

— Mergem la doctorul Gouveia.

— Ce să facem acolo?

— Avem programare.

— Ce programare? Din câte ştiu, nu sunt bolnavă...

— Avem programare la patru. Hai, grăbeşte-te.

Infirmiera îi adresă un zâmbet lui Tomás, iar Tomás îi răspunse la fel. Era o fată tânără şi prezenţa acelui bărbat cu ochii verzi, luminoşi, atât de felini în contrast cu părul şaten închis, nu i-a rămas neobservată. Dar Tomás nu-i dădu mai multă atenţie, impresionat de acel loc de suferinţă; se simţea nelalocul lui în spitalele Universităţii din Coimbra, chiar în locul unde tatăl lui murise cu un an în urmă. Cu toate acestea, era singurul loc în care medicul de familie ţinea consultaţiile şi n-avea de ales; dacă dorea ca medicul Gouveia să aibă mai departe grijă de mama sa,

aşa cum făcea de ani buni, trebuia să se supună acestei încercări.

— Prietena aceea a ta, arăboaica, vine să pregătească cina diseară? întrebă Graţa pe neaşteptate.

Fiul inspiră adânc.

— Nu e arăboaică, mamă, e iraniană.

— Tot aia e.

— Nu-i tot aia, spuse el, scuturând din cap. Ce debandadă. Îşi privi mama. Şi în afară de asta, n-o să pregătească nicio cină pentru că s-a întors în ţara ei anul trecut. Nu-ţi aduci aminte?

— Eşti prost? Am văzut-o chiar ieri...

— Nu, mamă. Asta a fost anul trecut.

Tăcură îndelung. Graţa părea nedumerită şi încerca să-şi pună amintirile în ordine. Uşa cabinetului se deschise, destrămând acea linişte tristă şi un bărbat voluminos, îmbrăcat în alb, o întâmpină pe mama lui Tomás cu un surâs. Medicul îi întinse mâinile cu o expresie plină de bunăvoinţă.

— Doamna Graţa, ce mai faceţi? o salută Gouveia. Întotdeauna e o plăcere să vă văd aici.

— Ah, domnule doctor, spuse ea. Nici nu-mi mai aminteam că am consultaţie la dumneavoastră, închipuiţi-

vă. Surâse uşor. Ce să fac, capul ăsta al meu nu mă mai ajută deloc, parcă aş fi o găină ameţită. Continuă încet, ca şi cum ar fi spus un secret. Ştiţi de ce? Am început să îmbătrânesc...

— Dumneavoastră? Să îmbătrâniţi? Nu mă faceţi să râd!

— Domnule doctor, am şaptezeci de ani, nu-i aşa?

— Ei, ce înseamnă şaptezeci de ani în ziua de azi? Graţa intră în cabinet.

— Nu râdeţi, domnule doctor, nu râdeţi.

Medicul îl salută pe Tomás cu o înclinare a capului şi închise uşa.

Rămas în sala de aşteptare, Tomás îşi încrucişă braţele şi se pregăti să aştepte o vreme până să se termine consultaţia. Văzu un teanc de reviste pe măsuţă şi apucă una, pe care începu s-o răsfoiască distrat.

Telefonul mobil începu să sune.

— Domnul profesor Noronha?

Era o portugheză aproape perfectă, dar un uşor accent trăda vocea unui străin.

— Da?

— Mă numesc Alexander Orlov şi lucrez pentru Interpol. Bărbatul tăcu, aşteptând ca interlocutorul să digere această informaţie.

— Da?

— Trebuie să vorbesc cu dumneavoastră. Puteţi să luaţi cina cu mine... să zicem, mâine?

Tomás îşi încruntă fruntea, neîncrezător. Ce voia de la el Interpolul?

— Care este problema?

— Este o chestiune destul de delicată. Dacă nu vă supăraţi, aş vrea să v-o expun în persoană şi nu la telefon.

— Dar puteţi să-mi daţi o idee despre ce e vorba? Cum vă puteţi închipui, sunt o persoană ocupată.

— Sigur, aprobă vocea de la celălalt receptor. Domnule profesor Noronha, numele Filipe Madureira vă este cumva familiar?

Tomás ezită, surprins.

— Filipe Madureira?

— Da.

— Păi... era amicul meu din liceu, în Castelo Branco.

— Liceul... ăă... „Nuno Alvares”, nu-i aşa?

— Da, exact. De ce? Ce-i cu Filipe?

— Prietenul dumneavoastră e dat dispărut.

Această informaţie, în gura unui om al Interpolului, îl intrigă pe Tomás.

— Cum adică, dispărut?

— Interpolul trebuia să ia legătura cu prietenul dumneavoastră, dar acesta a dispărut.

Istoricul încercă să evalueze gravitatea veştii. Bineînţeles că nu era plăcut să afli că un amic din liceu era dat dispărut, dar adevărul era că Tomás nu-l mai văzuse pe Filipe de mai bine de douăzeci şi cinci de ani şi nu reuşea să înţeleagă ce dorea de la el Interpolul aducând în discuţie această prietenie.

— într-adevăr, e neplăcut, spuse el. Dar nu văd care este legătura cu mine.

— încă n-are nicio legătură cu dumneavoastră, domnule profesor, dar ne-ar plăcea să aibă. Îşi schimbă tonul vocii. Ne întâlnim mâine seară? La ora opt la Saissa, restaurantul acela din Oeiras, lângă splai.

— Aşteptaţi puţin, exclamă Tomás. Nu văd relevanţa conversaţiei noastre. Ce vreţi să spuneţi când ziceţi că v-ar plăcea ca această problemă să aibă legătură cu mine?

— Interpolul are nevoie de ajutorul dumneavoastră, domnule profesor.

— Pentru ce?

— O să vă dau două indicii care sper să aibă darul de a vă stârni curiozitatea.

— Spuneţi.

— Două asasinate şi Diavolul.

Tomás fu atât de uimit încât îşi luă telefonul de la ureche privindu-l neîncrezător.

— Cum?

— Pe mâine, domnule profesor.

Uşa cabinetului se deschise şi doctorul Gouveia o însoţi pe doamna Graţa până în sala de aşteptare, sporovăind amândoi cu plăcerea dată de cuvintele schimbate între doi cunoscuţi vechi.

— Graţa, aşteptaţi puţin aici, vă rog, încheie medicul, ajutând-o să se aşeze pe un scaun. Trebuie să vorbesc niţel cu fiul dumneavoastră.

Tomás îl urmă pe Gouveia în cabinet. Era o încăpere aerisită, cu o fereastră mare deschisă spre oraş, de unde se vedeau acoperişurile roşii ale Coimbrei, înşirate pe colină şi strălucind în soare. În spate, râul Mondego şerpuia printre arbori, prin periferiile înguste ale vechii urbe.

Medicul îi făcu semn să se aşeze.

— Mama dumneavoastră ia medicamentele pe care i le prescriu? întrebă acesta.

Tomás strâmbă din buze.

— Ştiţi, domnule doctor, ca să fiu sincer, nu ştiu.

— Nu vă ocupaţi de asta?

— Cum aş putea să mă ocup de tratamentul mamei mele? Uitaţi că locuiesc în Lisabona şi vin aici, în Coimbra, numai de două ori pe lună...

— Credeţi că şi-a luat medicamentele?

Tomás înclină capul.

— Ce credeţi?

Medicul apucă un stilou şi începu să-l învârtă între vârfurile degetelor.

— Cred că nu.

— Şi eu bănuiesc că nu.

Gouveia oftă, puse stiloul la loc şi se aplecă în faţă, sprijinindu-se cu coatele pe birou.

— Nu cred că e prea grav, domnule doctor. Îl privi atent pe medic. Dumneavoastră o cunoaşteţi, nu? A fost întotdeauna o femeie veselă, foarte activă, plină de viaţă, întotdeauna a privit lucrurile într-un mod incredibil de optimist, a avut mereu o mare forţă interioară. Schiţă o grimasă. Dar de la moartea tatălui meu, lucrurile s-au schimbat mult şi foarte repede.

— în ce fel?

— Mai întâi a început să uite nume şi lucruri mărunte. După o vreme deja nu mai ştia ce lună e sau ce zi a săptămânii. Şi acum vorbeşte despre morţi de parcă ar fi încă vii. Chiar azi, de exemplu, s-a apucat să-l strige pe tata, mă înţelegeţi.

— Deci are pierderi de memorie. Alte exemple de comportament modificat?

— Păi... ce să zic, a început să mănânce puţin şi am observat că se culcă la orice oră. Asta mi se pare ciudat. Uneori doarme toată ziua şi stă trează noaptea.

— Şi igiena?

— Mda, şi asta s-a schimbat, într-adevăr. Nu se mai spală aşa de des. Am observat asta deunăzi, când am venit de la Lisabona. Când am sărutat-o, am băgat de seamă că mirosea urât. Schiţă un gest de repulsie amintindu-şi. A fost o întreagă tevatură până a acceptat să facă baie, nici nu vă închipuiţi.

Medicul îl privi drept în ochi.

— Ştiţi ce vârstă are mama dumneavoastră?

Tomás încremeni o clipă, făcând socotelile.

— Are şaptezeci de ani. Această vârstă, care în tinereţe i se părea atât de îndepărtată, dar acum nu chiar aşa, îi răsună în minte şi-l puse pe gânduri. Nu credeţi că e cam

devreme pentru... pentru asta?

Gouveia îl aprobă.

— Ba da, încă e relativ tânără. Dar, ştiţi, vârsta variază de la om la om. Unii sunt perfect lucizi la o sută de ani şi alţii... alţii îmbătrânesc mai repede. În cazul mamei dumneavoastră, este evident că această degradare precoce are a face cu moartea tatălui dumneavoastră.

— Credeţi?

— Evident, există o legătură. Îmi aduc aminte că erau foarte apropiaţi. Când cuplurile sunt foarte unite, dispariţia unuia are întotdeauna un efect devastator asupra celui care supravieţuieşte.

Tomás coborî privirea.

— Bănuiesc că aşa e.

Medicul îşi drese glasul.

— Ascultaţi-mă, Tomás, ea uită orice, nu-şi ia medicamentele, nu se spală, stă toată ziua în pat... nu vă îngrijorează toate astea?

— Cum să nu?! De ce credeţi că am solicitat această consultaţie?

— întrebarea mea, de fapt, este următoarea: credeţi că

e în măsură să stea singură în casă?

— Cred că nu.

— Atunci ce veţi face ca să rezolvaţi problema?

— I-am găsit o femeie. Vine de cinci ori pe săptămână şi-i face curăţenie, îi spală rufele şi-i face de mâncare.

— Şi credeţi că e suficient?

Tomás ridică din umeri, neputincios.

— Bănuiesc că nu, dar ce pot să fac? N-am cum să renunţ la serviciul din Lisabona şi să mă mut aici să am grijă de mama...

— Nici n-am sugerat aşa ceva.

— Atunci ce mă sfătuiţi să fac?

Medicul se sprijini de spătarul scaunului, apucă din nou stiloul şi începu din nou să-l învârtă cu vârful degetelor.

— V-aţi gândit vreodată să o duceţi într-un cămin?

— Te-ai gândit vreodată să locuieşti într-un cămin de bătrâni?

Întrebarea răsări într-un mod aproape întâmplător, puţin după ce ajunseseră acasă. Tomás se îndrepta spre bucătărie când întoarse capul şi lansă ideea, ca şi cum tocmai ce i-ar fi trecut prin minte. În schimb, Graţa se simţi de parcă ar fi primit o lovitură în stomac.

— Să merg la un cămin?

— Da, te-ai gândit deja la asta?

Tomás se purta mai departe foarte natural. Deschise uşa frigiderului şi căută un suc. Mama lui îl urmă încet şi se opri în uşa bucătăriei.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că nu poţi rămâne singură.

Se lăsă o linişte apăsătoare.

— Vorbeşti serios?

Tomás încetă să mai cotrobăie prin frigider şi se uită la mama lui.

— Nu ţi se pare o idee bună?

Graţa simţi revolta cum îi urcă din stomac, îi umple pieptul şi-i explodează pe chip.

— O idee bună? O idee bună? se stropşi ea, roşie de mânie. Vrei să mă expediezi într-un cămin, aşa-i? Vrei să...

— Nu, nu-i vorba de...

—... scapi de mine? Vrei să...

—... asta, mamă. Nu-i vorba de asta. Calmează-te...

—... te descotoroseşti aşa de... de propria-ţi mamă?

— ... calmează-te.

Mama lui începu să plângă, lacrimi mari i se rostogoleau pe faţa ridată.

— Vrei să-mi faci mie una ca asta? Mie? Care am avut grijă de tine? Mie, care ţi-am dat să mănânci, te-am îmbrăcat, te-am educat? Mie, care ţi-am dat atâta dragoste, atâtea mângâieri, atât de mult din mine?

— Mamă, potoleşte-te, nu asta am vrut să zic.

Graţa suspină.

— Ba da, ba da.

— Ascultă-mă, mamă. Tu eşti cu capul în nori, stai singură, uiţi te miri ce, nu-ţi iei medicamentele, mănânci prost, nici nu te mai speli... Nu înţelegi că e periculos să stai aşa, fără niciun sprijin? Şi dacă ţi se întâmplă ceva? Cine îţi sare în ajutor? Ei bine?

— Cine? doamna Mercedes.

— Doamna Mercedes vine aici doar din când în când să facă curăţenie. Şi dacă ţi se întâmplă ceva când ea nu e aici?

— Dau telefon.

— Dai telefon? Unde?

— Dau telefon la... la... la numărul acela de urgenţă.

— Vezi? Uiţi totul. Nici nu-ţi aminteşti numărul de urgenţă.

— Ia nu-mi mai veni cu discuţii de-astea.

— Nu sunt discuţii. E o problemă foarte serioasă.

Dar lacrimile i se scurgeau pe chip.

— Tu vrei să te descotoroseşti de mine, asta e. De mine, care am făcut atâtea pentru tine! Dacă nu-ţi place de mine, uite, mai bine nici nu mai vii pe-aici, ai auzit? Lasă, că mă descurc şi singură.

— Nu spune asta.

— Ba spun, ba spun. Ridică un deget, cu un aer categoric. Copiii trebuie să se ocupe de părinţi aşa cum şi părinţii s-au îngrijit de copii, ai auzit?

— Dar mă ocup de tine.

— Vezi să nu! Vrei să mă expediezi la un cămin, asta vrei. Bărbia îi tremura de indignare. Eu am stat cu bunicii tăi aici, la mine acasă, până au murit. Până au murit, m-ai auzit? Pe vremea mea, copiii îşi asumau răspunderile. Nu ca acum, când se gândesc numai la viaţa lor şi bătrânii, treaba lor! să se ducă la cămin!

— Pe vremea ta era altceva. Tu nu lucrai şi puteai să te ocupi de părinţi. Se lovi cu palma în piept. Dar eu muncesc. Cum să fac să am grijă de tine?

— Astea sunt scuze.

— Nu, nu sunt scuze. Viaţa mea nu-mi permite să stau tot timpul aici, iar tu nu mai poţi să locuieşti singură. Ai nevoie de cineva care să fie mereu aproape, să te ajute la nevoie.

Graţa îşi şterse lacrimile şi îşi privi fiul cu ostilitate.

— Dacă nu vrei să ai grijă de mine, pleacă. M-ai auzit? Pleacă, n-am nevoie de tine.

Îi întoarse spatele şi se duse să se culce.

Seara, părăsi abătut casa mamei sale; se simţea cel mai nerecunoscător fiu din lume. Se gândi o vreme să-şi schimbe planurile, să stea în Coimbra peste noapte şi să nu meargă la cursul de dimineaţă însă se răzgândi; anul academic era pe sfârşite, stabilise un test final şi nu putea să nu-şi îndeplinească obligaţiile faţă de studenţi. Chiar trebuia să plece la Lisabona.

Coborî cu ascensorul vechi al clădirii şi traversă mâhnit Praţa de Comercio, pustie la acea oră târzie; scaunele de pe terase erau adunate şi uşile închise, lăsate în voia luminii slabe a felinarelor triste. Nu prea ştia ce să facă. Pe de o parte, era convins că mama lui era propria sa stăpână, o femeie adultă, cu o voinţă fermă; dacă nu voia să meargă la un cămin, era dreptul ei, ce putea face el? Dar, pe de altă parte, era conştient de situaţia precară în

care se găsea mama sa, înţelegea perfect că nu putea avea grijă de ea însăşi. Şi dacă i se întâmpla ceva în lipsa lui? Şi-ar putea ierta vreodată faptul că n-a făcut nimic la momentul oportun?

Străbătu Baixinha fără să le dea atenţie trecătorilor, absorbit de problemele sale. Bine, se gândi el, adevărul este că a făcut ceva pentru a rezolva situaţia; a urmat sfatul medicului şi i-a sugerat căminul de odihnă, dar ea nu a acceptat. Însă Tomás se îndoia că asta îi va linişti conştiinţa dacă s-ar fi întâmplat ceva rău. Şi dacă i se întâmpla într-adevăr ceva? Ar trebui, într-adevăr, să o ducă la cămin, concluzionă. Dar nu era chiar aşa de simplu, adăugă imediat, în gând. De fapt, dacă mama lui nu dorea să meargă la un cămin, el ce putea să facă? S-o ducă cu forţa? Să o închidă acolo împotriva voinţei sale? Nu, medită el. Iese din discuţie. Dar problema rămânea nerezolvată.

Ce să facă?

Trecu prin faţa gării şi traversă splaiul, sfâşiat de această dilemă. Îi păru rău că nu are o soră; sau măcar de-ar mai fi fost căsătorit. Femeile sunt mai practice, ştiu întotdeauna cum să facă faţă acestor situaţii delicate, au un talent doar al lor. Dar el era bărbat şi bărbaţii sunt buni

la distracţie, nu la rezolvarea problemelor de acest fel. Chiar dacă ar renunţa la slujba de la facultate şi de la fundaţie şi dacă s-ar ocupa tot timpul de mama sa, posibilitate pe care o accepta doar ca simplă supoziţie, se îndoia că ar fi îndeajuns de competent ca să aibă grijă de ea într-un mod adecvat. Ar trebui să o spele, să o hrănească, să o îmbrace, să o scoată la plimbare, să-şi petreacă tot timpul cu ea; n-ar face nimic altceva. Scuturǎ din cap. Nu, nu, aşa nu se poate.

Când se dezmetici era deja în faţa maşinii sale, un Volkswagen albastru vechi, murdar şi cu tabla îndoită lângă farul din dreapta. Maşina era parcată lângă râu şi apa se auzea gâlgâind la numai trei metri distanţă, în întunericul care cuprindea cealaltă parte a zidului care mărginea splaiul.

Urcă în maşină şi porni motorul. Aprinse farurile, privi în oglinda retrovizoare, aşteptă să treacă o maşină şi porni. Lăsă în urmă gara, pe care o mai privi o dată rapid în oglindă, şi-şi îndreptă atenţia spre semafor.

Fu ultimul lucru pe care-l înregistră memoria sa.

II

Prima imagine i se păru nefocalizată. Văzu o siluetă albă trecându-i prin faţă; dar era o imagine difuză, vagă, aproape eterică, o pată nebuloasă, o porţiune înceţoşată. Auzi un zgomot liniştit, cuvinte murmurate, însă de neînţeles. Se simţi confuz, slăbit, ameţit; ochii nu reuşeau să focalizeze imaginile, pleoapele i se păreau grele, încete, chiar neascultătoare. Mintea îi rătăcea, goală, leneşă, inaptă să înţeleagă, prea lentă să raţioneze.

Gândeşte, Tomás.

Făcu un efort de concentrare. Scutură din cap, ca şi cum astfel ar fi putut să alunge demonul care îl buimăcea şi încercă să înţeleagă ce se întâmplă. Gândeşte, Tomás, îşi repetă în minte. Deschise larg ochii, încercând să se elibereze de vălul care-i înceţoşa privirea şi se chinui să cuprindă lumea din acel loc şi din acel moment; ştia că pentru a înţelege trebuia să vadă, dar îi era foarte greu să privească. Atât de greu... Făcu un efort să capteze ceea ce se întâmpla în jurul lui, să înregistreze imaginile, să învingă toropeala, să străpungă ceaţa uniformizantă.

Îşi fixă atenţia pe figura albă şi privirea i se limpezi puţin câte puţin. Era o femeie, din câte îşi dădea seama. Avea

ceva pe cap; oare un batic? Nu, era o bonetă, o bonetă albă. Femeia, îmbrăcată în alb, părea o măicuţă. Bineînţeles că nu e o măicuţă, se gândi el, cu mintea încă împotmolită şi reflexele amorţite. Nu era o măicuţă, era o infirmieră.

— Ah, deci pacientul nostru începe să se trezească? întrebă infirmiera, aplecându-se surâzătoare deasupra lui.

Avea ochii căprui şi nasul pistruiat, semăna într-o oarecare măsură cu fosta lui nevastă.

— Hmmm, se auzi murmurând.

— Aţi dormit bine?

— Hmmm?

— Nu-i nimic, odihniţi-vă, spuse infirmiera cu o blândeţe infinită. Mă întorc puţin mai târziu.

Chipul pistruiat dispăru şi Tomás privi în jurul său cuprins de o somnolenţă nepăsătoare. Îşi dădu seama cu greu că se află într-o cameră mică cu un aspect foarte aseptic. În partea dreaptă era o măsuţă cu rotile, în faţă o comodă cu un televizor şi în stânga o fereastră care dădea spre nişte platani deşi, prin ale căror ramuri străbătea lumina dimineţii. Era dimineaţă, constată, şi se afla într-un loc cu totul neaşteptat pentru el. Un spital. Ideea îşi făcu

încet loc în mintea sa şi îl surprinse. Dar ce naiba caut eu la spital? se întrebă.

Simţi oboseala cum îi invadează trupul şi îi îngreunează pleoapele; acea stare absurdă de ameţeală îl deranja, dar nu-i putea rezista. Se lăsă la loc în pat, se cuibări în culcuşul cald, îşi îndreptă spatele, respiră profund şi se lăsă dus de valul mătăsos al somnului.

O voce de bărbat îl trezi din nou. Deschise ochii şi văzu lângă pat un individ cu un halat alb şi cu o mustaţă subţire, infirmiera pistruiată era în spatele lui.

— Bună dimineaţa, domnule profesor Noronha. Cum vă simţiţi?

Tomás îl privi întrebător.

— Unde sunt?

— La clinica Choupalinho. Cum vă simţiţi? Pacientul îşi dădu seama că-şi recâştiga încet-încet facultăţile, inclusiv pe cea de a raţiona clar. Îşi mări dintr-odată ochii, amintindu-şi. Examenul! Ce fac cu examenul? Studenţii mă aşteaptă la facultate, la examen! Ridică mâna stângă şi se uită la ceas. Era ora nouă dimineaţa, încă mai avea timp. Examenul era într-o oră.

— Ascultaţi-mă, trebuie să plec, rosti, cu limba încă împleticită. Am un examen la ora zece şi nu pot lipsi.

— A, da? Şi unde este acest examen?

— La facultate.

— Care facultate? Cea din Coimbra?

— Nu, facultatea mea, din Lisabona.

— Dar sunteţi în Coimbra, domnule, râse medicul. Şi dacă o luaţi la fugă, tot n-ajungeţi.

Tomás făcu un efort pentru a scoate la iveală ultimele amintiri.

— încă sunt în Coimbra?

— Da, da. La clinica Choupalinho. Frustrat, Tomás se lăsă să cadă la loc pe pernă.

— Măi să fie! Lipsesc la examen!

— Mă tem că da, încuviinţă medicul. Cum vă simţiţi?

Tomás cântări întrebarea.

— Cam ciudat, observă, descoperind un gust cleios în gură. Mă cam doare capul.

— Păi e normal să vă doară.

— Ce s-a întâmplat?

— Nu vă amintiţi nimic?

Tomás continuă să răscolească prin arhivele mai recente ale memoriei.

— îmi aduc aminte că am urcat în maşină ca să mă

întorc la Lisabona.

— Atât?

Chibzui o clipă.

— Păi... cred că asta-i tot.

— Care e ultima imagine care v-a rămas întipărită în minte?

— Cred că... gara. Ridică sprâncenele. Nu, semaforul. Urma s-o iau pe pod şi m-am oprit la semafor.

— Nu vă mai amintiţi nimic?

— Nu, spuse Tomás.

Scutură din cap ca să-şi întărească răspunsul, dar se opri imediat – parcă simţea cum i se zguduie creierul.

— Sunteţi sigur? insistă medicul.

— Da, confirmă pacientul, nerăbdător. Ce s-a întâmplat? Medicul apucă un caiet A4, de parcă ar fi consultat nişte notiţe.

— Aţi avut un accident. Aţi traversat podul şi treceaţi pe-aici, prin Praga da Cangao, bănuiesc că în drum spre autostrada spre Lisabona, când maşina s-a lovit de un stâlp şi dumneavoastră v-aţi pierdut cunoştinţa.

— Eu am intrat într-un stâlp?

— Da. Medicul consultă din nou notiţele. Pe la zece

noaptea.

— Aici, în Praga da Cangăo?

— Da.

Tomás era intrigat.

— E ciudat, nu-mi amintesc nimic. Îmi amintesc doar că am pornit maşina şi am oprit la semafor, aşteptând să se facă verde.

Medicul zâmbi.

— E normal. Când cineva suferă de un traumatism cranian şi îşi pierde cunoştinţa, e normal să se piardă memoria ultimelor cinci minute dinaintea accidentului. Unii nu-şi amin

tesc chiar ore întregi, închipuiţi-vă.

— Serios?

— E o reacţie obişnuită, staţi liniştit.

De data aceasta, Tomás zâmbi.

— Măi să fie, nu-mi aduc aminte de nimic. De parcă nu s-ar fi întâmplat. Acum eram oprit la semafor şi, imediat, mă uit la infirmiera dumneavoastră. De parcă între timp nu s-ar fi întâmplat nimic. Am sărit automat dintr-o parte în cealaltă, înţelegeţi?

— E straniu, într-adevăr, consimţi medicul. Dar foarte

frecvent.

Tomás îşi pipăi capul. Simţi câteva aţe prinse între firele de păr şi se alarmă.

— Ce am? E grav?

— Nu, nu e nimic special, staţi liniştit. Medicul se apropie şi-i atinse uşor ceafa. Aţi făcut o mişcare ciudată cu capul când v-aţi lovit de stâlp, pentru că traumatismul este în spate, la ceafă. Îi luă mâna dreaptă şi-i arătă un pansament pe dosul palmei. Şi v-aţi lovit puţin şi aici, la mână, vedeţi? Nimic grav, însă nu trebuie să faceţi efort, m-aţi înţeles?

— Da.

— Dacă aveţi mâncărimi la mână, nu vă scărpinaţi. E foarte important. E semn că rana se cicatrizează.

— Foarte bine, nu mă scarpin, promise Tomás, inspectând pansamentul de pe mâna dreaptă. Ridică privirea spre doctor şi citi numele înscris pe ecusonul din piept. Sunteţi domnul doctor Cariano?

Medicul zâmbi.

— Da, Luís Cariano.

— Domnule doctor, diseară trebuie să iau cina în Lisabona, spuse pacientul. Credeţi că ajung sau trebuie să anulez întâlnirea?

— Puteţi merge. Doctorul îşi consultă ceasul. Ia să vedem... este ora nouă, nu-i aşa? Uite, o să vă fac externarea după prânz. Vreau să rămâneţi aici în dimineaţa asta, ca să verificăm dacă e totul cum trebuie şi după ce mâncaţi de prânz vă las să vă vedeţi de viaţa dumneavoastră.

— Minunat.

— Dar să nu vă grăbiţi, bine? Nu vreau să vă văd iar pe-aici.

Infirmiera ducea tava cu resturile mesei de prânz, iar Tomás se încălţa şi se pregătea să părăsească rezerva de spital când telefonul începu să sune.

— Bună, Tomás. Gouveia la telefon.

Ei, drăcie, se gândi Tomás. Cum o fi ştiind medicul de familie că era spitalizat în acea clinică? în fine, probabil că doctorii comunică foarte repede între ei, concluzionă.

— Bună ziua, domnule doctor. Veştile circulă repede, nu?

— în cazul acesta, vestea a venit direct la mine, spuse Gouveia în partea cealaltă. De altfel, încă este aici, în salonul de alături.

Tomás se încruntă, neînţelegând observaţia.

— Vestea se află în salonul de alături? Nu înţeleg...

— Tomás, e mama dumneavoastră.

— Mama?

— Da, e aici, în salonul alăturat.

— Unde, la spital?

— Exact, mi-au adus-o aici.

Tomás se alarmă.

— Au dus-o pe mama la spital? Ce se întâmplă? Ce are?

— N-are nimic, e bine, se grăbi medicul să-l lămurească, încercând să-l liniştească. Sau, mai bine zis, are ce are întotdeauna. Îşi pierde facultăţile.

Încă neştiind ce să creadă, Tomás se aşează pe pat.

— Spuneţi-mi, domnule doctor, ce se întâmplă?

— Mama dumitale s-a rătăcit. Se pare că a ieşit de dimineaţă la cumpărături şi, când se întorcea de la magazin, n-a mai reuşit să ajungă acasă. A început să se plimbe prin Baixinha şi a ajuns în Largo das Olarias. Părea zăpăcită şi au dus-o la secţia de poliţie. De la secţie au trimis-o aici, la spital. Asistenta mea a văzut-o la urgenţe şi-a adus-o aici.

— Drace, exclamă Tomás, ducându-şi mâna dreaptă la cap. Dar se simte bine?

— Da, se simte bine. Am vorbit cu ea deja, dar încă mi se pare puţin cam confuză.

— Ce neplăcut! Şi acum?

Îl auzi pe Gouveia oftând.

— Păi eu v-am zis deja ce ar trebui să faceţi, nu?

— Domnule doctor, am vorbit ieri cu ea, de cum am ajuns acasă. Nici nu vă închipuiţi ce scenă mi-a făcut.

— Ba da, îmi închipui. Şi eu i-am vorbit despre asta acum şi s-a înfuriat incredibil de tare. Mi-a spus că toţi vor să se descotorosească de ea.

Tomás îşi ridică privirea spre tavan, uşurat că nu e singurul care auzise reproşurile mamei sale. Poate aşa îi înţelegea şi medicul mai bine dilema.

— Vedeţi? Ce pot să fac eu?

— Va trebui să o duceţi, Tomás. Ea nu mai poate să trăiască singură.

— Dar cum, domnule doctor? Nu vrea să meargă... Medicul respiră adânc.

— Uitaţi ce e, Tomás, spuse. E foarte riscant să o lăsaţi singură. Lucrurile nu se vor îmbunătăţi, înţelegeţi? Ea este vădit dezorientată şi acest proces este degenerativ. Mama dumneavoastră are nevoie de ajutor, nu poate să-şi poarte singură de grijă. Şi în plus, la un cămin, va avea alte persoane cu care să-şi petreacă timpul, o să-i facă bine.

— Vă cred, vă cred. Dar problema rămâne aceeaşi. Cum

o duc la cămin dacă ea nu vrea?

— Trebuie să meargă.

— Dar cum fac? Ea nu vrea!

— Trebuie să vorbiţi cu ea şi s-o convingeţi.

Tomás râse cu jumătate de gură.

— Să vorbesc cu ea? Şi cum să fac asta? Nu vrea să mă asculte şi intră într-o stare de... exaltare. Cum o conving?

Gouveia îşi drese glasul.

— Uitaţi, ceea ce vă spun acum nu e în calitate de medic, înţelegeţi? E în calitate de prieten.

— Spuneţi.

— Ştiţi că, pe măsură ce avansează în vârstă, bătrânii regresează şi, într-un fel, se întorc la copilărie, ştiţi?

— Ştiu.

— Imaginaţi-vă atunci că mama dumneavoastră e un copil.

— Da.

— E un copil care nu vrea să meargă la şcoală. Dumneavoastră ştiţi că trebuie să meargă la şcoală, că e bine pentru viitorul ei, dar ea nu ştie asta, nu-i aşa? Ştie doar că nu vrea să meargă la şcoală, preferă să stea acasă să se joace cu păpuşile.

În faţa acestui refuz, ce faceţi dumneavoastră? îi satisfaceţi capriciul sau alegeţi ce-i mai bine pentru ea?

— Nu-i acelaşi lucru.

— Răspundeţi-mi la întrebare. Dacă un copil nu vrea să meargă la şcoală, ce faceţi? Nu-l duceţi? îl lăsaţi mereu acasă să se joace? Nu va învăţa niciodată? îi puneţi în pericol viitorul numai ca să nu-l contraziceţi în acel moment?

— Bineînţeles că-l duc la şcoală.

— Chiar şi cu forţa?

— Da.

— Atunci v-am răspuns la întrebare.

III

Mirosul sărat al brizei, răcoros şi sănătos, umplea restaurantul, însoţind rostogolirea liniştitoare şi cadenţată a valurilor, în acel du-te-vino neobosit de pe plajă. Tomás aruncă o privire pe fereastră şi întrezări conturul albicios al spumei lipindu-se de nisip, ca nişte grămezi de vată de zahăr; dar marea continua să fie invizibilă, de un negru profund care se confunda cu noaptea, întretăiat din când în când de lumina intermitentă a farului Bugio şi de punctele luminoase ale vapoarelor care alunecau, prin orizontul ascuns, spre gura fluviului Tejo. Felinarele municipale umpleau de lumină plaja din Oeiras, de parcă ar fi fost ziuă, ca nişte sori micuţi irumpând din noapte; strălucirea lor era foarte puternică pe limba îngustă de nisip, dar se dovedea neputincioasă în faţa întunericului adânc al oceanului.

Îşi privi ceasul; era opt şi un sfert. Întârzie, se gândi.

Luă încă un *rissol*[9] cu crevete şi îl mestecă neluându-şi ochii de la întinderea întunecată a apelor, legănat de murmurul ritmat al valurilor ce valsau neobosite cu nisipul.

[9] Aperitiv tipic portughez constând din colţunaşi umpluţi cu carne, peşte sau legume, daţi prin ou şi făină şi prăjiţi în ulei *(n.t.).*

— Domnul profesor Noronha? întrebă vocea, cu un uşor accent străin.

Era un bărbat corpolent, cu un abdomen enorm, şi care ţinea în mână o geantă veche; avea părul blond şi rar, cu un început de calviţie în partea de sus a frunţii, ochii albaştri şi o guşă care-i ascundea bărbia, ca la o broască.

— Da?

— îmi cer iertare pentru întârziere, spuse bărbatul, încercând să-şi tragă răsuflarea. Îi întinse mâna dolofană. Alexander Orlov, de la Interpol. Prietenii îmi spun Saşa.

Se salutară, Orlov puse geanta sub masă şi se aşeză cu dificultate în scaunul prea strâmt pentru corpul său.

Chelnerul se apropie de ei şi îl salută pe noul venit cu o mişcare a capului.

— Bună seara, domnule Orlov. Doriţi să comandaţi acum?

Orlov era, aparent, un cunoscut al acelui local. Clientul voluminos luă meniul pe care i-l întinsese chelnerul şi se uită rapid peste sugestiile restaurantului. Vru să comande imediat însă tăcu la timp şi îl privi pe Tomás.

— Aţi comandat?

— Nu prea cunosc mâncarea de-aici.

— Vă recomand crabul-păianjen umplut. Este delicios.

— Foarte bine, acceptă Tomás. Aduceţi-mi un crab.

— Şi un vin verde[10] foarte rece, adăugă Orlov. Îl privi întrebător pe Tomás. Sunteţi de acord?

— Haideţi să vedem.

Chelnerul se îndepărtă, Orlov se năpusti asupra aperitivelor şi înghiţi cât ai clipi trei *rissois*, două crochete şi două felii de pâine cu pastă de ton.

— Ce-aţi păţit la cap? întrebă Orlov, observând pansamentul de la ceafă al lui Tomás.

Istoricul atinse uşor bandajul.

— Asta? Ah, nu e nimic. Am avut un accident uşor de maşină, doar atât.

— Sper că nu e nimic grav.

— Nu, nu e grav.

Orlov luă două *samosa*[11] şi le băgă în gură.

— Bănuiesc că telefonul meu v-a luat prin surprindere, rosti, cu gura plină şi cu o voce înăbuşită.

— Da, răspunse Tomás. Nu-mi pot imagina ce vrea

[10] Vin produs exclusiv în Portugalia, în zona de nord, al cărui nume face aluzie la faptul că trebuie consumat proaspăt *(n.t.).*

[11] Aperitiv de origine indiană, în formă de triunghi din cocă fragedă, umplut cu carne tocată sau cu legume (n.t.)

Interpolul de la mine. Dumneavoastră, domnule inspector, mi-aţi vorbit de un amic de-al meu din liceu, dar, cu toată sinceritatea, nu înţeleg ce legătură are asta cu mine.

— Nu-i nevoie să-mi spuneţi „domnule inspector”, spuse Orlov, ridicând mâna. Sunt o persoană neprotocolară.

— Foarte bine.

— Ştiu că sunteţi profesor de istorie, expert în limbi vechi şi unul dintre cei mai mari criptanalişti din lume, nu-i aşa?

Tomás roşi şi zâmbi.

— Unul dintre cei mai mari din lume? Exageraţi...

— Nu exagerez deloc. Mi-am făcut lecţiile. Orlov devoră încă un *rissol.* Important este că acest lucru e foarte util pentru ancheta pe care o fac pentru Interpol.

Tomás se foi pe scaun.

— Nu suntem pe poziţii egale, aţi observat? Ştiţi totul despre mine în timp ce eu nu ştiu nimic despre dumneavoastră.

Orlov izbucni în râs.

— Aşa este, îmi cer scuze. Mă numesc Alexander Ivanovici Orlov. M-am născut în Sankt Petersburg pe vremea când se chema încă Leningrad. Am făcut armata, apoi am fost consilier în Angola şi mai târziu...

— Ah, deci acolo aţi învăţat portugheza!

— Da, în Luanda. Mulţi consilieri sovietici lucrau cu cubanezii şi cu MPLA[12]. Surâse. Ne distram pe vremuri. Oftă. Apoi am început să lucrez în poliţia rusă, dar când a căzut comunismul mi-am dat seama că n-aveam niciun viitor în Rusia. Autoritatea centrală se dezmembrase şi ţara era la bunul plac al oligarhilor şi al mafiei. Schiţă o grimasă şi scuturâ din cap. Toţi erau corupţi, inclusiv poliţia. Am preferat să plec decât să stau şi să-mi văd şefii şi colegii cum se vând pentru o mână de ruble. Şi cine nu se lăsa cumpărat se trezea cu un glonţ în cap. Înfulecă o felie de pâine. Deci am concurat pentru un post în Interpol şi am ajuns în Lyon, unde am intrat în Specialized Crime Directorate, o direcţie dedicată combaterii criminalităţii specializate. Îşi duse mâna la piept. M-au pus să lucrez la cazuri în care erau implicate secte şi alte lucruri de acest gen.

— Secte?

— Da, nebuni din aceia care comit crime din motivele cele mai ciudate pe care şi le poate imagina cineva. De exemplu, sinucideri colective şi asasinate determinate de convingeri politice sau religioase. Făcu un gest cu mâna.

[12] Mişcarea Populară pentru Eliberarea Angolei *(n.t.).*

Sunt tot felul de tipi care cred în Diavol sau au impresia că vine sfârşitul lumii...

— Ah, înţeleg.

— De şapte ani mă ocup cu astfel de idioţi. Nici nu vă închipuiţi cu câţi dezaxaţi am avut de-a face...

Chelnerul se apropie cu o tavă în mână. Puse mâncarea caldă pe masă, două carapace de crab aburinde şi turnă vin verde rece în pahare. Se înclină, le ură poftă bună şi se retrase.

Cei doi începură să se înfrupte din mâncare, Tomás arborând o expresie de aprobare, apoi ridicară paharele.

— Cum se zice în rusă? întrebă istoricul, ţinând paharul cu vârfurile degetelor.

— *Na zdrovie!*

Ciocniră paharele şi continuară cina. Orlov gâfâia printre înghiţituri şi părea înfometat; stomacul lui dădea impresia că este foarte exigent şi că are nevoie de cantităţi mari de alimente.

Tomás ridică furculiţa şi o îndreptă spre interlocutorul său.

— încă nu mi-aţi explicat ce legătură are asta cu mine sau cu amicul meu din liceu...

— Ajungem şi acolo, spuse Orlov, înghiţind cu mare

efort încă două furculiţe pline. Ajungem şi acolo. Cântări din priviri farfuria, care se golea într-un ritm accelerat şi îl chemă pe chelner cu un semn al mâinii. Aduceţi-mi încă o porţie, vă rog.

Tomás râse.

— Măi să fie, dar văd că vă e foame!

Orlov îşi şterse fruntea cu dosul palmei, îndepărtând broboanele de transpiraţie.

— Nu-mi spuneţi, e o adevărată tortură. Devoră încă o bucată. Ador mâncarea.

— Da, am observat.

Rusul consumă încă două felii de pâine, ambele unse din plin cu pastă de ton şi le stropi cu o înghiţitură prelungită de vin verde. Puse paharul pe masă şi inspiră adânc înainte să atace şi resturile de crab din farfurie.

— Să vorbim despre prietenul dumneavoastră din liceu.

— Filipe.

Orlov făcu să dispară şi ultimele rămăşiţe din primul crab şi, după ce se şterse la gură cu un şerveţel, scoase un plic din geanta pe care o lăsase sub masă.

— în martie 2002 am primit la Interpol o cerere de la FBI referitoare la anchetarea unei omucideri.

Deschise plicul şi scoase o fotografie.

— Era vorba despre un om de ştiinţă american din Antarctica, un specialist în climatologie.

Arătă fotografia unui bărbat între două vârste, ai cărui ochi vioi se vedeau în spatele unor ochelari rotunzi. Bărbatul avea o barbă rară, grizonantă şi plină de zăpadă. Stătea în picioare într-un peisaj plan, glaciar, cu un şir de steaguri înfipte în zăpadă în spatele lui, sub un cer senin, albastru deschis.

— Profesorul Howard Dawson.

Tomás împinse farfuria într-o parte şi analiză fotografia.

— Poza aceasta a fost făcută în Antarctica?

— La Polul Sud.

Cercetă şirul de steaguri.

— Acesta este chiar Polul Sud?

— în mod simbolic, este. Luă o înghiţitură din mâncare, în realitate, locul exact al Polului Sud se schimbă în fiecare an, nu-i aşa?

Tomás îl privi întrebător pe rus.

— Cum aşa?

— Există mai multe Poluri Sud. Agită fotografia. Această poză a fost făcută la Polul Sud pentru ceremonii. Steagurile celor doisprezece semnatari ai Tratatului

Antarctic oferă decorul perfect pentru a înregistra imagini. Ridică din umeri. Dar, evident, este doar un decor. Adevăratul Pol Sud se plimbă de colo-colo.

— Nu înţeleg, murmură Tomás. Din câte ştiu eu, Polul Sud e mereu în acelaşi loc.

Orlov dădu din cap.

— Există trei feluri de Pol Sud. Ridică în aer trei degete groase. Polul Sud magnetic, a cărui prezenţă e înregistrată de acele magnetice, se află undeva în apropiere de Antarctica, în Golful Commonwealth. În momentul de faţă, se deplasează cu zece până la cincisprezece kilometri pe an în direcţia nordului.

— La naiba!

— Apoi există Polul Sud geomagnetic, unde se manifestă fluxul câmpului electromagnetic al Pământului. Acest Pol Sud se află în platoul antarctic, în apropierea staţiei ruseşti Vostok. Agită din nou fotografia. Şi, în sfârşit, există Polul Sud geografic, situat aproape de cel pentru ceremonii. Când vorbim de Polul Sud, ne referim în general la Polul Sud geografic, nu-i aşa?

— Exact.

— Problema este că Polul Sud geografic nu stă prea mult în acelaşi loc.

Tomás se încruntă.

— Asta nu înţeleg, spuse. Ecuatorul e mereu în acelaşi loc, la fel şi Polul Nord. De ce ar fi diferit Polul Sud?

— Din cauza gheţii.

— Ce legătură are cu gheaţa?

— Domnule profesor, Polul Sud e acoperit de gheaţă, nu? Dar această gheaţă nu e statică. Dimpotrivă, e într-o continuă mişcare. Gheaţa de la Polul Sud se deplasează cu zece metri pe an în direcţia Americii de Sud, ceea ce înseamnă că punctul unde este însemnat Polul Sud se îndepărtează cu zece metri pe an de locul real.

— Aha.

— Astfel, în fiecare an trebuie să se recalculeze poziţia nouă a Polului Sud şi să se însemneze locul potrivit. Ceea ce înseamnă că, practic, avem un alt Pol Sud în fiecare an.

Chelnerul apăru cu a doua farfurie de crab, iar Orlov se năpusti asupra ei fără nicio ezitare, de parcă nu mâncase nimic până atunci. În timp ce rusul mesteca cu lăcomie noua porţie, Tomás luă fotografia de pe masă.

— Acest om de ştiintă a fost asasinat la Polul Sud?

Orlov, încă mâncând, scoase un sunet asemănător unei grohăieli.

— Nu, răspunse de îndată ce înghiţi restul de mâncare. A fost omorât la McMurdo.

— Unde?

— McMurdo. Lăsă încă o înghiţitură să-şi găsească drumul spre stomac. McMurdo este cea mai mare staţie din Antarctica. Vorbea aproape gâfâind. A fost construită de americani în 1956 ca bază militară, însă au transformat-o în bază ştiinţifică de îndată ce a intrat în vigoare Tratatul Antarctic. În timpul verii are peste o mie de locuitori şi iarna în jur de două sute.

— Şi unde se află?

— Pe unul dintre vârfurile insulei Ross, care este lipită de Antarctica printr-o imensă platformă de gheaţă, Ross, pe partea cu oceanul Pacific. Rusul făcu un gest în direcţia figurii zâmbitoare din fotografie. Profesorul Dawson era directorul Crary Science and Engineering Center, instituţia principală de cercetare ştiinţifică de la McMurdo. Când a murit, lucra la un proiect de analiză climaterică.

— Spuneţi că a fost asasinat?

— A fost găsit într-o dimineaţă, în februarie 2002, întins pe jos în bucătăria centrului unde lucra, cu două gloanţe în corp şi unul în cap. Orlov îşi înăbuşi un râgâit. Nu pare moarte naturală, nu-i aşa?

— Cine l-a omorât? Orlov zâmbi.

— Dacă aş şti, n-aş mai sta acum de vorbă cu dumneavoastră.

De data aceasta râse Tomás.

— Aţi venit să vorbiţi cu mine ca să vă lămuresc eu asupra unei crime comise în Antarctica? Vă bateţi joc de mine...

Orlov continua să manevreze furculiţa.

— Nu glumesc niciodată în timpul orelor de serviciu. Adevărul este că sunt convins că mă puteţi ajuta să elucidez misterul.

— Cum?

— Aveţi răbdare, spuse rusul, atacând ultimele bucăţele din a doua farfurie. Daţi-mi voie mai întâi să vă povestesc toată istoria.

Avea resturi de mâncare în colţul gurii, ceea ce îl îngreţoşa pe Tomás; cu cât se străduia mai tare să nu-l privească, cu atât mai mult i se îndrepta atenţia spre acele resturi unsuroase care stăteau să cadă de pe buzele lucioase ale rusului.

— Când Interpolul a primit solicitarea de la FBI şi a analizat caracteristicile omorului, a decis să trimită acest caz la direcţia noastră. De îndată ce am aflat toate

detaliile, mi-am

dat seama că acest asasinat prezenta asemănări suspecte cu un omor din Spania pe care îl cercetasem cu câteva zile înainte. Am revăzut dosarul crimei din Spania şi am descoperit că cele două întâmplări avuseseră loc la doar câteva ore distanţă. Profesorul Howard Dawson a fost asasinat în Antarctica, profesorul Blanco Roca a fost găsit mort la puţin timp după aceea în cabinetul său de la Universitatea din Barcelona, unde ţinea cursuri de fizică. Tot împuşcat, dar o singură dată, în ceafă, în timp ce stătea la calculator.

— Ce aveau în comun cele două cazuri?

— în ambele au fost împuşcaţi oameni de ştiinţă la locul de muncă, într-un interval de doar câteva ore.

Tomás îl privi nedumerit pe rus.

— Şi ce-i cu asta? Unul a fost omorât în Antarctica, celălalt în Spania. Unul era american, celălalt spaniol. Unul era climatolog, celălalt fizician. Personal, cred că sunt prea multe diferenţe.

Orlov zâmbi maliţios.

— N-aţi mai zice asta dacă aţi vedea fotografiile de la locul crimei.

— Ce au aşa de special aceste fotografii?

Rusul îşi şterse mâinile cu şerveţelul şi apucă ceva din interiorul plicului cu degetele sale groase. Scoase alte fotografii. Dar, în loc să le arate, le ţinu întoarse spre el, de parcă şi-ar fi păstrat ascunse cărţile de poker.

— Daţi-mi voie să vă spun mai întâi că, cercetarea agendelor celor doi savanţi ne-a permis să concluzionăm că cele două victime se cunoşteau.

— Ah, da?

— Din notiţele pe care le-am găsit în agende, am ajuns la concluzia că aveau alţi doi prieteni comuni, oameni de ştiinţă şi ei. Înclină capul. Dar şi mai curios este faptul că cele trei nume găsite în fiecare dintre agende aveau alături acelaşi semn.

— Hmmm, murmură Tomás, curios să vadă fotografiile. Şi ce semn este?

— Acelaşi semn pe care l-am găsit pe o hârtie lângă corpul victimelor. Orlov îi arătă în cele din urmă fotografiile. Ăsta.

Ambele imagini arătau câte un trup lungit pe jos, iar

lângă mâinile inerte ale fiecăruia se vedea o hârtie purtând trei cifre mâzgălite cu linii groase de cerneală.

666

— Şase-şase-şase?

— Da. Ştiţi ce înseamnă?

Tomás nu reuşea să-şi ia ochii de la fotografii. Fixa cu privirea cele trei cifre desenate pe acele hârtii cu o fascinaţie neîncrezătoare, nici nu voia să se uite, dar nici nu putea să nu se uite, ca şi cum ar fi fost hipnotizat, subjugat de imensa forţă simbolică a acelui semn înfricoşător.

— Numărul Fiarei.

IV

Murmurul valurilor şi mirosul mării se înteţiseră afară. Parfumul sărat, uşor şi înţepător umplea terasa unde se instalaseră pentru desert; seara era caldă şi cei doi se aşezară la o măsuţă aflată în semiîntuneric, savurând înmiresmata briză care bătea în întuneric.

Chelnerul se apropie şi lăsă pe masă prăjiturile comandate. Tomás ceruse o *mousse de mango*, dar rămase impresionat de numărul de farfurii înşirate în faţa interlocutorului său, de parcă fiecare desert îşi aştepta rândul cu disperarea unui condamnat care-şi aşteaptă ceasul în faţa plutonului de execuţie. Primul la rând era un pahar cu cinci cupe de îngheţată stropite din belşug cu cremă de ciocolată, apoi urma o felie de tort de biscuiţi, un *pastel de nata*[13] şi câteva *crepes Suzette*, însă cel mai fantastic i se păru felul în care Orlov se năpusti asupra şerbetului, cu o lăcomie de nedescris.

— Nu aveţi probleme cu colesterolul? îndrăzni să întrebe Tomás.

— Hm, grohăi Orlov cu gura plină de îngheţată. Înghiţi

[13] Prăjitură tipic portugheză, mică şi rotundă, făcută din foietaj umplut cu o cremă specială, din lapte şi ou *(n.t.).*

repede înainte de a răspunde. Recunosc că sunt un mâncăcios, dar nu pot să mă abţin, ce vreţi?

— Din partea mea, nicio problemă.

Rusul arătă din priviri fotografiile cadavrelor, aşezate între clătite şi tortul de biscuiţi.

— Ce-mi puteţi spune despre astea?

Tomás se uită din nou la semnul lăsat de asasini lângă corpul victimelor.

— Mi se pare tulburător, observă. Evident că acest număr indică acţiunile unei secte.

— Aşa ne-am gândit şi noi, încuviinţă Orlov. Îşi bulbucă ochii, cu o expresie exagerat de dramatică. Un semn al Diavolului. Începu să se ocupe de *pastel*. Am vorbit deja cu mai mulţi preoţi şi teologi şi mi-au arătat fragmentul din *Apocalipsă* în care se menţionează numărul Fiarei. Scoase un geamăt de apreciere a prăjiturii pe care o devora, lăsând să i se vadă, printre dinţi, resturile crocante ale foietajului. Bineînţeles, este îngrozitor, dar mă tem că nu ne-a ajutat deloc. Singurul lucru pe care l-am dedus a fost că avem de-a face cu o sectă a unui cult satanic.

— Nu v-au dat interpretarea acestui număr?

Orlov se opri un moment din ronţăit.

— Interpretarea numărului Fiarei? continuă să mestece.

Nu, nu. Mi s-a spus doar că acesta este semnul Diavolului, numărul Anticristului care vine să aducă apocalipsa.

— Şi nu v-au dat o cheie pentru descifrarea acestui număr?

— Credeţi că acest număr ascunde un mesaj?

— Sigur că da. La prima vedere, mi se pare evident că ne aflăm în faţa unui mesaj ocult introdus în Biblie. Numai cei iniţiaţi îl pot descifra.

Orlov scutură degetul arătător, surâzând maliţios.

— Sunteţi unul dintre iniţiaţi.

— De ce spuneţi asta?

— Pentru că sunteţi expert în limbi străvechi. Unul dintre cei mai buni din lume.

Tomás râse.

— Iar veniţi cu replica asta...

— Mi-am dat seama că faceţi pe modestul. Îşi înclină capul. Spuneţi-mi adevărul, puteţi să descifraţi această enigmă biblică sau nu?

Istoricul roşi puţin şi coborî privirea.

— Cred că da.

Rusul lovi cu palma în masă.

— Ah! exclamă. Ştiam eu! Arătă cu degetul spre interlocutorul său. Sunteţi un iniţiat! Recunoaşteţi, sunteţi

sau nu?

Tomás ridică din umeri.

— Ca istoric, da, sunt un iniţiat. Arătă spre fotografie. Dacă numărul este un mesaj ocult, orice istoric cu o pregătire în limbi străvechi poate, în principiu, să-l descifreze.

— Ca în cazul dumneavoastră.

— Ca în cazul meu.

— Atunci spuneţi-mi, îl provocă Orlov, scufundând linguriţa în ultima cupă de îngheţată. Cum se descifrează cei trei de şase?

— Staţi puţin, nu e chiar aşa de simplu. Ar trebui să studiez această enigmă cu multă grijă.

— Atunci studiaţi-o.

Tomás râse.

— Dacă aş avea timp, aş studia-o, spuse. Dar am foarte multe de făcut.

— Vă angajăm.

— Cum?

— Interpolul vă angajează.

— Pentru ce? Ca să descifrez misterul celor trei de şase din *Biblie?*

Orlov scutură din cap cu o expresie amuzată.

— Nu, domnule profesor. Pentru a ne ajuta să dezlegăm tot misterul din jurul acestor crime. Bineînţeles, asta include şi descifrarea numărului, dar şi mult mai mult decât atât.

— Cât de mult?

— Ei, atât cât va fi nevoie! Istoricul oftă.

— Uitaţi ce e, nu ştiu dacă am atâta timp la dispoziţie. Am un număr de proiecte în curs şi mă tem că n-am timp acum să mă joc de-a detectivii. Nu e treaba mea să ajut Interpolul să găsească asasini.

— De ce nu? Din câte ştiu, aţi mai fost angajat de diverse instituţii în trecut. Dacă ne gândim numai la American History Foundation şi la Fundaţia Gulbenkian, ca să nu mai vorbesc şi de o anumită agenţie americană al cărei nume nu mai e nevoie să-l menţionez acum.

Tomás îl pironi cu privirea pe Orlov, de parcă ar fi încercat să-i citească gândurile.

— Sunteţi foarte bine informat.

— Sunt poliţist, v-am zis. Arătă către fotografii. Am nevoie de dumneavoastră ca să rezolv acest caz.

— Iar eu v-am spus deja că n-am timp.

— Vă plătim cincisprezece mii de euro pe lună plus cheltuieli adiţionale, inclusiv călătorii. Şi vă dăm nemaipomenita ocazie de a revedea un vechi amic din liceu.

— A, pe Filipe. Până la urmă, el ce rol joacă în toată afacerea?

Orlov se îndreptă în scaun şi-şi luă un aer grav.

— Mă tem că prietenul dumneavoastră e implicat în această poveste până peste cap.

— Da? Ce-a făcut?

— Probabil a apăsat pe trăgaci.

— Filipe?

— Da.

— Ce vă face să spuneţi asta?

— Numele lui se află în agendele celor două victime şi, în ambele cazuri, e însoţit de trei de şase.

— Serios?

— Vi se pare că am venit aici ca să glumesc? Tomás cântări dezvăluirea.

— Dar asta nu înseamnă nimic.

— înseamnă că ambele victime îl cunoşteau pe amicul dumneavoastră. Înseamnă că ambele victime au o

legătură cu el prin intermediul numărului Fiarei.

— Aţi vorbit deja cu Filipe?

Orlov deschise palmele, ca un prestidigitator care tocmai ce a făcut să dispară un porumbel.

— A dispărut. S-a evaporat. Orlov suflă printre buze. Pff!

— Nu-l găsiţi?

— E ca şi cum n-ar fi existat. Când am descoperit numele lui şi al altui om de ştiinţă în agendele celor două victime, cu semnul Diavolului alături, am devenit foarte curioşi, evident.

Cu atât mai mult cu cât acelaşi semn fusese lăsat de asasin lângă cadavre. Astfel că ne-am hotărât să-i interogăm imediat. Făcu o pauză scurtă. Dar nu i-am găsit pe niciunul. S-au volatilizat în acelaşi timp.

— într-adevăr, e ciudat.

— Nu e ciudat, stimate domn profesor. Ridică din sprâncene, ca şi cum ar fi dorit să-şi întărească spusele. Este suspect.

— Ce alt nume aţi găsit în agende?

— James Cummings. Un fizician englez care se ocupă şi cu tehnologia nucleară. Am solicitat Scotland Yard-ului să-l interogheze, însă poliţia a ajuns prea târziu. De două zile nu-l mai văzuse nimeni, nici acasă, nici la laboratorul său

din Londra.

— Şi Filipe? Ce legătură are el cu toţi aceşti... aceşti oameni de ştiinţă?

— Şi amicul dumneavoastră este om de ştiinţă.

Tomás arboră un aer mirat.

— Da? Nu ştiam. Cu ce se ocupă?

— A absolvit Facultatea de Geologie şi s-a dedicat domeniului energetic. Era consultant la două întreprinderi portugheze din acest sector. Consultă notiţele dintr-un carnet. Galp şi EDP.

Tomás cântări informaţia.

— Aţi spus că Filipe şi englezul au dispărut, nu-i aşa? Când s-a întâmplat asta?

— în 2002, chiar în perioada asasinatelor.

— Şi sunt daţi dispăruţi de-atunci?

— Da.

— Şi din ce motive veniţi la mine doar acum?

— Pentru că acum câteva zile am interceptat o comunicare între cei doi. Sistemele de monitorizare din proiectul secret Echelon au înregistrat un e-mail şi l-au trimis către FBI, care l-a transmis la Interpol. Tomás bătu cu degetele în masă.

— Şi care-i rolul meu în toată povestea asta?

— Ajung şi acolo, spuse Orlov, făcându-i semn să aibă răbdare. E-mailul interceptat a fost trimis iniţial de profesorul Cummings către amicul dumneavoastră. Întrucât era un mesaj pe Internet, n-avem cum să identificăm punctul de origine şi destinaţia. Putem doar să citim mesajul.

— Şi ce spune mesajul?

— O parte este foarte clară pentru noi, însă restul pare a fi cifrat. Dumneavoastră sunteţi unul dintre cei mai buni din lume în acest domeniu şi, printr-o coincidenţă fericită, îl cunoaşteţi personal pe unul dintre suspecţi. Se încruntă. Cine ar putea să ne ajute să rezolvăm acest caz mai bine decât dumneavoastră?

— Hm, murmură Tomás, reflectând la ceea ce tocmai aflase. De aceea vreţi să mă angajaţi.

— în condiţiile financiare pe care vi le-am explicat. Dintr-odată, istoricul îşi fixă privirea pe carnetul omului de la Interpol.

— Dar spuneţi-mi, ce zice mesajul? Orlov surâse.

— Văd că ardeţi de nerăbdare, observă el. Să înţeleg, din întrebarea dumneavoastră, că vă consideraţi angajat?

— Da, puteţi să înţelegeţi asta. Dar spuneţi-mi... Rusul îi

întinse mâna.

— în cazul acesta, felicitări, îl întrerupse Orlov emoţionat. Bun venit în Interpol!

Îşi strânseră mâinile deasupra mesei, pecetluind înţelegerea.

— încet, zise Tomás. Din câte ştiu, n-am intrat în Interpol. Voi fi doar un ajutor la aceste anchete, nu-i aşa?

— Evident, dar merită sărbătorit, nu-i aşa? Orlov luă în mână paharul de vin aproape gol şi-l ridică în direcţia noului său coleg. *Na zdrovie!*

— Exact, exact, răspunse Tomás, ridicând timid paharul. Dar încă nu mi-aţi răspuns la întrebare.

— Amintiţi-mi despre ce era vorba.

— Ce spune mesajul interceptat?

— Mesajul de la profesorul Cummings către amicul dumneavoastră?

— Exact.

Orlov deschise plicul din care scosese fotografiile cu victimele asasinatelor.

— Uitaţi, am o fotocopie, vreţi s-o vedeţi?

Rusul îi întinse o hârtie şi Tomás o citi dintr-o suflare.

Filipe.

When He broke the seventh seal, there was silence în heaven.

See you.

Jim

Istoricul îl privi întrebător pe poliţist.

— Ce naiba înseamnă asta?

Orlov râse.

— Tocmai pentru a afla răspunsul v-am angajat pe dumneavoastră!

Tomás citi mesajul din nou.

— Bine... nimeni nu poate spune că nu e nevoie de un profesionist.

Rusul apucă fotocopia.

— Uitaţi, noi înţelegem o parte din mesaj. Arătă spre al treilea rând. Formula aceasta de despărţire, *see you*, lasă să se înţeleagă că James Cummings şi Filipe Madureira au de gând să se întâlnească în curând. Lovi cu degetul în dreptul celui de-al doilea rând. Dar partea esenţială a mesajului, problema noastră majoră, este fraza principală.

Tomás luă fotocopia şi cercetă al doilea rând.

— Aceasta, nu-i aşa?

— Da. Citiţi-o.

Istoricul îşi drese glasul şi enunţă enigma pe care o

închideau acele rânduri, pe un ton scăzut şi făcând mai multe pauze.

— Şi când El a rupt a şaptea pecete, s-a făcut linişte în cer.

V

O liniște îngrijorătoare părea să domine atmosfera. Era ceva ireal, chiar tulburător, de parcă prin aer plana un spectru invizibil, plutind fantasmagoric pe deasupra conversaţiilor în şoaptă. De-abia pe la prânz, pe când se plimba prin al treilea cămin pe care îl vizita în acea dimineaţă, Tomás îşi dădu seama ce anume îl dezorienta. Tăcerea.

Figuri curbate şi ridate, fragile, cu capul pleşuv sau acoperit cu fire de păr alb, erau aşezate în jurul mesei, parcă resemnate în faţa suflului inexorabil al timpului; şemineul care, cu ani în urmă, înviora atmosfera, era acum aproape stins, nişte biete buturugi din care nu mai ieşea nicio flacără, ci doar un fuior subţire de fum; viaţa lor se transformase în acea căldură precară a şemineului gata să se stingă, învinsă de marele frig care se apropia, crud şi etern.

Câţiva bătrâni scufundau încet lingurile în supă; alţii, cu bavete la gât, erau hrăniţi ca nişte bebeluşi de femei în halat; alţi doi păreau să picotească deasupra mesei, cu capul bălăngănindu-li-se înainte, cu ochii umezi aproape învinşi de somn, cu picături de salivă scurgându-se din

gurile ştirbe. Dar ceea ce aveau în comun toţi aceşti oameni, dincolo de înfăţişarea epuizată şi de flacăra care li se stingea în piept, era faptul că mâncau în linişte. Se auzea un murmur, întrerupt din când în când de clinchetul tacâmurilor lovind farfuriile albe şi de plescăielile umede ale gurilor ştirbe sorbindu-şi supa. Zgomotele mesei de prânz.

Tomás contemplă scena îndelung, aproape uimit să afle că unii oameni iau masa astfel. De când era mic se obişnuise cu ideea că mesele în grup erau un eveniment social, un moment în care familia sau prietenii se strângeau în jurul unei mese ca să-şi afirme sentimentul de grup, să schimbe idei, să-şi prezinte argumentele. Era momentul cuvântului, al poveştilor, al hohotelor de râs, al controverselor, ba chiar al disputelor, momentul în care mâncatul trecea în planul secund, ca şi cum ar fi fost un simplu pretext pentru o întâlnire zilnică însufleţită.

Acolo însă era altfel. Masa părea să-şi fi pierdut menirea socială, reducându-se doar la acel moment în care figuri uzate de ani se îndreptau spre aceeaşi încăpere pentru a-şi sorbi zgomotos lingurile cu supă. Era un interval al singurătăţii. Tomás auzise deja că, îmbătrânind, oamenii au tendinţa de a se întoarce către vârsta copilăriei; însă nu

cea a copiilor neastâmpăraţi, care întorc totul cu roatele-n sus, ci acea copilărie tandră, primitivă, inertă, copilăria bebeluşilor care gânguresc şi dorm şi se uşurează şi iar gânguresc şi dorm şi se uşurează. Cu toate astea, una e să auzi această descriere abstractă a bătrâneţii şi alta e să vezi adevărul mult mai brutal, să-l ai în faţa ochilor, să-l simţi, concret, să vezi că este real şi să ştii că este atât de crud şi de autentic.

— E o scenă stranie, nu vi se pare?

Tomás privi înapoi şi ochii săi verzi se întâlniră cu ochii căprui ai femeii care vorbise. Avea o privire blândă şi un chip frumos, părul negru, ondulat, cu şuviţe deschise la culoare.

— Da, încuviinţă el. Nu mi-am închipuit niciodată că atmosfera dintr-un cămin aduce atât de mult cu o... cu o creşă.

Femeia întinse mâna.

— Maria Fior, se prezentă ea. Sunt directoarea căminului. Se salutară. Aţi venit în vizită la o rudă?

— Nu, caut un loc pentru mama mea.

Maria îi ceru date despre starea de sănătate a mamei şi, după ce-l ascultă, luă o expresie de cunoscător.

— Nu-i uşor, nu-i aşa?

— Nu, nu e.

Directoarea cuprinse cu privirea sala în care bătrânii îşi înghiţeau supa în linişte.

— Uneori, când îmi văd oaspeţii la ora mesei, mă trezesc gândindu-mă la triumful medicinei. Se anunţă mereu metode de vindecare a cancerului, soluţii pentru bolile cardiace, vaccinuri noi, antibiotice mai eficiente, descoperiri incredibile care ne prelungesc viaţa. Surâse trist. Sună frumos, nu-i aşa? Ne prelungim viaţa, învingem boala, trăim o sută de ani. Ce lucru nemaipomenit! îl cercetă pe Tomás. Aţi văzut că oamenii mor din ce în ce mai târziu?

— Da, e extraordinar.

— Nu-i aşa? Contemplă din nou sala de mese. Dar pentru ce? Când se spune că trăim mai mult, e ca şi cum am prelungi o petrecere până spre dimineaţă. Îmi aduc aminte când eram copil şi părinţii mă trimiteau la culcare după ce se termina *Bonanza* la televizor. Îmi plăcea foarte mult *Bonanza* şi uram momentul în care se termina, pentru că însemna că trebuie să merg la culcare. Şi aici e la fel. Progresele medicinei ne dau impresia că a apărut un episod din *Bonanza* care durează ore în şir. În loc să merg

la culcare la zece, mi se spune că pot să mă culc la cinci dimineaţa. Făcu ochii mari şi imită vocea unui copil. Marfă!

— Da, cam aşa e, încuviinţă Tomás. Medicina ne permite să mergem la culcare mult mai târziu.

Maria ridică un deget.

— E adevărat că murim mai târziu, nimic de spus. Dar şi asta are un preţ, ştiaţi?

— Ce preţ?

Directoarea făcu un gest larg, cuprinzând toată sala de mese.

— Acesta. Ne prelungim viaţa, dar, de la un moment dat, începem să vegetăm. Se întoarse spre Tomás. Gândiţi-vă că aveţi vârsta acestor oameni. Nu puteţi să mergeţi, încurcaţi totul, nu sunteţi în stare să vă purtaţi singur de grijă nici pentru cel mai mărunt lucru. Vi se pune un scutec absorbant, vă şterg la fund, vă dau să mâncaţi cu lingura şi vă petreceţi timpul aşezat sau culcat, aşteptând să treacă ziua. Ce sens are să spunem că s-a mărit speranţa de viaţă? Despre ce viaţă e vorba mai exact? O viaţă cu scutece, cu bavete, cu şters la fund?

— Bine, e un mod mai dur de a vedea lucrurile...

— Credeţi? Unii oameni spun: „Vă mutaţi la un cămin? îngrozitor!” Dar nu înţeleg că nu căminul în sine este

îngrozitor. Căminul este soluţia pe care am găsit-o ca să luptăm cu ceea ce este într-adevăr îngrozitor: problema îmbătrânirii până la limită. Amânăm teroarea morţii pentru a cunoaşte teroarea îmbătrânirii extreme. Este groaza degradării, a slăbiciunii nedemne, a supunerii în faţa umilinţei.

— Oamenii se simt umiliţi în căminul dumneavoastră?

— Nu căminul umileşte oamenii. Dimpotrivă, noi încercăm să le dăm tot ce putem astfel încât să se simtă bine. Îi umilesc, însă, toate lucrurile la care trebuie să se supună pentru a trăi mai mulţi ani. Limitările şi degradarea. Şi bătrâneţea.

— Bătrâneţea e umilitoare?

— Nu bătrâneţea în sine, ci faptul că ne pierdem facultăţile şi rămânem în totalitate la mila altora, înţelegeţi? făcu un gest cu capul în direcţia bătrânilor aşezaţi în linişte la masă. Ce credeţi dumneavoastră că înseamnă îmbătrânirea extremă? Imaginaţi-vă pe dumneavoastră, un bărbat sigur pe sine, chipeş, independent, care a ştiut întotdeauna să se ocupe de problemele sale. Imaginaţi-vă că, dintr-odată, nu mai

puteţi să mergeţi şi de aceea nu puteţi ajunge la toaletă din jumătate în jumătate de oră. Ce vi se întâmplă?

— Bănuiesc că cineva mă duce la baie.

— Da, un angajat poate să facă asta o dată, de două ori, nu zic nu. Dar, dacă-i cereţi acelui angajat să facă lucrul acesta de douăzeci de ori pe zi, zi după zi, săptămână de săptămână, lună de lună, dar dacă şi alţi zece bătrâni îi cer acelaşi lucru, iar angajatul are multe sarcini de îndeplinit, ştiţi ce se întâmplă? Lăsă întrebarea să plutească în aer. Vă pune un scutec. Şi iată că dumneavoastră, care aţi fost stăpân pe sine toată viaţa, staţi pe canapea şi urinaţi în scutece. Pentru tot restul vieţii, fără nicio perspectivă de a vă întoarce la autonomia de dinainte. Cum vă veţi simţi când se vor întâmpla toate astea?

— Păi... eu ştiu...

— Umilit. Vă veţi simţi umilit. Şi când va trebui să defecaţi? O să faceţi în scutec. Apoi vine angajatul, vă schimbă scutecul şi vă şterge la fund. Cum vă veţi simţi? Umilit. Şi când nu veţi mai fi în stare să ţineţi lingura pentru că vă tremură mâinile şi nu reuşiţi să vă controlaţi oricât aţi încerca?

Vă pune o bavetă şi vă duce supa la gură. Iar

dumneavoastră, care toată viaţa aţi fost stăpân pe sine, bărbat independent, fiinţă umană autonomă, mândră, cum vă veţi simţi?

— Umilit, încuviinţă el, plecând capul.

Maria Fior privi din nou spre masa tăcută.

— Aşa se simt şi ei.

Tomás se întoarse acasă întrucâtva deprimat. Aruncă o privire în dormitor şi o văzu pe mama lui adormită în pat, sub lumina galbenă a veiozei aprinse, cu o carte deschisă căzută din mâini. Puse cartea pe măsuţă, stinse lumina cu un zgomot uşor, o acoperi mai bine cu pătura, o ascultă respirând încet şi regulat şi o sărută uşor pe frunte.

Închise uşa dormitorului şi se îndreptă spre biroul tatălui său. Îi venise o idee şi dorea s-o pună în practică. Porni calculatorul şi căută site-ul la care se gândise. Pagina se deschise pe ecran şi Tomás contemplă cu un surâs melancolic chipurile familiare care-l priveau de parcă ar fi călătorit într-o maşină a timpului. Era site-ul colegilor de liceu din Castelo Branco, din generaţia sa. Erau poze din acea vreme, dar şi actuale; unele figuri rămăseseră aproape la fel, dar altele se schimbaseră, îşi pierduseră podoaba capilară, se îngrăşaseră foarte mult. Văzu imagini

de la intrarea liceului, echipe de fotbal, petreceri, excursii, zâmbete, maimuţăreli, iubiri, grupuri; un compendiu de amintiri i se perinda în faţa ochilor. A dat clic pe *chat* şi intră pe pagina unde foştii elevi schimbau impresii.

Ţăcăni pe tastatură.

Filipe Madureira. Trebuie să vorbesc urgent cu tine. Ia legătura cu mine. Tomás Noronha.

Apăsă pe *enter* şi mesajul intră în sistemul de *chat.*

Închise calculatorul şi se sprijini de spătarul scaunului, cântărind alternativele. A doua zi mergea în Lisabona să ţină examenul amânat şi apoi era liber să înceapă ancheta pe care i-o ceruse Interpolul. Nu era sigur că avea să primească un răspuns la mesajul lăsat pe *chat* şi trebuia să exploreze şi alte căi. Dar ce căi?

Se ridică şi se îndreptă spre bibliotecă, luă *Biblia* tatălui său şi se întoarse la birou. Răsfoi voluminoasa carte până ce găsi, în paginile de la sfârşit, textul pe care îl căuta.

Apocalipsa.

— „Fericit este cel ce citeşte”, murmură dintr-o răsuflare, citind primul paragraf, „şi cei ce ascultă cuvintele prorociei şi păstrează cele scrise în aceasta! Căci vremea este aproape”.

O profeţie, îşi spuse în gând. Aceasta este o profeţie. Şi

vremea este aproape.

„Aproape”.

Se întoarse la text şi îl urmări rând cu rând, paragraf cu paragraf; descifră înlănţuirea complicată a cuvintelor, răbdător şi meticulos până când, după câteva pagini, identifică în cele din urmă fragmentul crucial. Îl citi o dată în linişte şi apoi îl reciti cu voce înceată, de parcă sunetul propriului glas l-ar fi ajutat să găsească sensuri ascunse.

— „Aici este înţelepciunea”, citi el. „Cine are pricepere să socotească numărul fiarei; căci este număr de om. Şi numărul ei este şase sute şaizeci şi şase”. Îşi ridică privirea, gânditor, şi repetă fraza misterioasă. „Şi numărul ei este şase sute şaizeci şi şase”.

Desenă cele trei cifre pe o foaie de hârtie.

666

Rămase mult timp privind cei trei de şase, cântărind alternativele, meditând la căile de a găsi o soluţie. Acest număr conţine un cuvânt, concluzionă. Ba mai mult decât un cuvânt, e un mesaj.

Un mesaj cifrat.

Se ridică şi se îndreptă din nou spre bibliotecă, de unde luă o altă carte cu pagini îngălbenite, cu filele aproape dezlipite de vreme; pe coperta şi pe cotorul decolorat era

scris cu litere aurite *Cabala*. Deschise cartea şi simţi mirosul dulceag al timpului emanând din paginile învechite; întoarse filele una câte una, cu mişcări delicate, ca şi cum i-ar fi fost teamă că se vor preface în pulbere între degetele sale.

Răsfoind volumul, gândurile i se îndreptară spre mesajul pe care îl lăsase pe site-ul liceului. Şi dacă Filipe nu-i răspundea? se întrebă. Analiză puţinele informaţii pe care le deţinea şi ajunse la concluzia că avea nevoie de mai multe date despre vechiul său amic.

Lăsă cartea deoparte, luă telefonul mobil şi formă un număr.

— Orlov, spuneţi-mi un lucru, spuse el după un schimb de saluturi cu omul Interpolului. La ce lucra prietenul meu Filipe?

— Consultanţă în domeniul energetic.

— Da, dar ce înseamnă domeniul energetic? Electricitate? Vocea de la celălalt aparat emise nişte sunete înfundate şi Tomás îşi dădu seama că mesteca. Omul mânca tot timpul.

— Petrol, spuse Orlov după ce înghiţi ceva. A terminat facultatea de geologie şi se ocupa de probleme energetice în general, dar adevăratul său interes era industria

petrolieră.

— Da?

— De altfel, ultima persoană care l-a văzut, din câte ştiu eu, este un tip pe nume Abdul Qarim, la sediul **OPEC.**

— Filipe a fost văzut pentru ultima oară la sediul **OPEC?**

— Da.

— Dar nu e în Arabia Saudită?

Orlov râse.

— Nu, domnule profesor, e aici, în Europa.

— OPEC are sediul în Europa?

Alte câteva sunete ciudate lăsară să se înţeleagă că rusul avea din nou gura plină. Mestecă grăbit şi apoi, cu vocea înfundată din cauza mâncării şi cu respiraţia aproape tăiată de efortul de a înghiţi, reuşi să vorbească din nou.

— Viena.

VI

Când aflase că sediul se află lângă canalul Dunării, Tomás îşi imaginase un mic palat înconjurat de verdeaţă, impunător prin arhitectura imperială, cu oglinda albastră a fluviului întinzându-i-se la picioare ca un vasal prosternat la picioarele suzeranului. Poate din cauza aşteptărilor atât de mari, Tomás fu cuprins de dezamăgire când ajunse pe strada Leopoldstadt, numărul 93. Observă preţ de o clipă edificiul scund şi urât, cu structuri albe şi cenuşii străbătute de linii albastre, în colţul căruia se aflau un steag alb-albastru, un ceas digital şi sigla opec.

Sediul Organizaţiei Ţărilor Exportatoare de Petrol arăta orice altceva, dar nu grandoare. Era o simplă cutie înconjurată de alte clădiri de birouri, în districtul doi din Viena; nu avea nimic magnific, nici splendid, nimic care să sugereze că de-acolo se administra cea mai mare şi profitabilă afacere de pe planetă, produsul miraculos care pune lumea în mişcare. Începu să se îndoiască de ceea ce vedea şi să creadă că adresa nu era bună, se înşelase cu siguranţă, dar sigla opec de pe acoperiş şi numărul 93 aflat pe uşa acoperită de o complicată structură de sticlă nu lăsau loc de îndoială. Se afla chiar în faţa sediului opec.

Intră în clădire şi se îndreptă spre recepţie.

— La domnul Abdul Qarim, vă rog.

— Aveţi întâlnire?

— Da. Mă numesc Tomás Noronha. Vin din partea Interpolului.

Angajatul arab formă un număr şi transmise informaţia cuiva aflat la celălalt capăt al firului. Tomás nu înţelese nimic din bolboroseala bărbatului în afară de numele său şi al poliţiei internaţionale. Angajatul ascultă instrucţiunile, mulţumi şi închise.

— Domnul Qarim vine imediat, spuse el. Arătă spre stradă. Vă rog să aşteptaţi afară.

— Afară? se miră vizitatorul.

— Da, a cerut să-l aşteptaţi afară.

Fără să înţeleagă prea bine, Tomás ieşi din clădire şi aşteptă lângă intrarea de sticlă, privind insistent înăuntrul sediului **opec.** Văzu mulţi bărbaţi cu turban, alţii cu cravată, aproape toţi arabi sau africani, trecând de colo-colo cu mape, însă fără nicio grabă, într-un ritm ferit de orice stres. Afară, Tomás deveni nerăbdător. Se muta de pe un picior pe altul şi se simţea din ce în ce mai iritat de lipsa de politeţe a celuilalt; nu întâlnise niciodată pe cineva care să-şi trimită vizitatorii să aştepte afară.

Maşinile treceau cu un huruit constant, dacă închideai ochii părea sunetul mării, murmurul furios punctat de claxoane exasperate se asemăna cu zgomotul valurilor întretăiat din când în când de ţipătul melancolic al pescăruşilor. Chiar e lipsă de respect, se gândi el.

Claxoanele deveniră atât de insistente încât întoarse capul, să vadă ce se întâmplă. Un Mercedes argintiu, strălucitor, o maşină sport cu două locuri şi cu un design aerodinamic, oprise în faţa sediului **opec** şi, în penumbra din interior, zări o mână făcând semne. Cum nu înţelese ce se petrecea, se aplecă înainte, încercând să vadă mai bine. Mâna părea să se mişte în direcţia lui şi dădea impresia că-l cheamă. Oare mie îmi face semn? se întrebă. Schiţă un gest interogativ către sine însuşi, iar mâna făcu un semn aprobator. Se apropie cu grijă şi, prin geamul deschis, văzu un bărbat cu turban la volanul maşinii.

— Dumneavoastră sunteţi persoana de la Interpol? întrebă necunoscutul.

— Nu... adică da, eu sunt.

Bărbatul întinse mâna şi deschise portiera maşinii.

— Intraţi, intraţi, se auzi invitaţia. Eu sunt Abdul Qarim.

Încercând să-şi stăpânească surprinderea, Tomás urcă în maşină şi îşi salută gazda. Era un bărbat slab, între două

vârste, cu o barbă ascuţită şi cu pometii proeminenţi. Purta pe cap un *shemag*[14] cu alb şi roşu, iar corpul îi era acoperit de un *thoub*[15], o tunică lungă, închisă la culoare, haine tradiţionale care contrastau ciudat cu tehnologia sofisticată care strălucea precum chihlimbarul la bordul Mercedesului. Pe volan se vedeau degetele pline de inele strălucitoare, atât de multe încât mâna părea acoperită de o coroană.

— Credeam că ne vom întâlni în biroul dumneavoastră.

Doar ce închise uşa, că maşina şi demară atât de brusc, încât cauciucurile scrâşniră şi Tomás fu lipit de scaun, de parcă era un astronaut în momentul decolării.

— Biroul meu este Viena, spuse arabul. Făcu semn cu degetul mare către edificiul care dispărea în urmă. Sediul nostru e oribil, nu credeţi? Vă duc într-un loc mai interesant. Privi spre pasagerul din dreapta. Cunoaşteţi Viena, domnule Tomás?

— Nu.

— E un oraş fermecător, spuse Qarim. Îmi petrec jumătate din an aici. O jumătate în Medina, unde sunt

---

[14] Iaşmacul folosit de bărbaţii arabi pentru a-şi acoperi capul *(n.r.).*

[15] Îmbrăcămintea tradiţională a bărbaţilor arabi, cămaşă lungă până sub genunchi cu mâneci largi *(n.r.).*

soţia şi familia mea şi cealaltă jumătate în Viena.

— Medina? în Arabia Saudită?

— Da. E oraşul meu natal. Bătu în volan. Vedeţi maşina asta a mea? Ridică mâna plină de inele şi o răsuci, arătând împrejur. Vedeţi toate aceste automobile de pe stradă? Birourile astea, toată activitatea asta, viaţa asta? Vedeţi toate astea?

— Da.

— Toate astea sunt posibile datorită ţării mele.

Tomás zâmbi.

— Totuşi, Viena e un oraş vechi. E mai vechi decât Arabia Saudită.

— Fără îndoială. Dar tot ce există în Occident este astfel numai datorită nouă. Fără Arabia Saudită nimic din ceea ce vedeţi în jur n-ar fi posibil.

— Vă referiţi la petrol?

— Bineînţeles. Petrolul pune lumea în mişcare.

— Dar este mult petrol şi în afara Arabiei Saudite.

— Spuneţi-mi unde.

— Păi... ştiu şi eu, în Irak, în Iran, în Kuweit...

— Toate aceste ţări fac parte din **opec** şi de aceea sunt unite cu Arabia Saudită.

— Dar sunt şi altele.

— Care? Spuneţi-mi-le.

— Uitaţi, Rusia, Statele Unite...

Arabul izbucni în râs.

— Nu mă faceţi să râd.

Tomás îl privi deconcertat.

— Nu văd care este gluma.

Coborau pe Obere Donaustrasse, o stradă paralelă cu canalul Dunării; canalul şerpuia alături, despărţit de stradă printr-un covor de iarbă bine tunsă şi reflecta copacii şi clădirile ca o oglindă prelungă. Mercedesul sport părea că alunecă pe asfalt ca o felină de argint străbătând ierburile; un prepelicar iute alergând pe stradă ca printr-o pădure în căutarea vânatului.

— Milioane de oameni din lumea întreagă se bucură azi de un nivel de trai incredibil de ridicat, slavă Domnului, spuse Qarim, privind atent traficul. Se plâng că nu câştigă bine, că nu au bani să-şi cumpere o maşină mai bună sau să-şi construiască o casă mai mare, dar uită că acum şaptezeci de ani maşina şi casa erau rezervate bogaţilor, uită că o casă încălzită sau vacanţele în străinătate erau privilegii exclusive ale aristocraţilor. Omul de rând se mulţumea cu ce avea pe masă şi cu focul dintr-un cămin. Deşi nu ne dăm seama, trăim o eră a prosperităţii şi să

dea Domnul să se prelungească.

Inch Allah! îl pironi cu privirea pe Tomás. Ştiţi pe ce se bazează toată bogăţia asta?

— Petrol?

— Nu e vorba de petrol pur şi simplu, *habibie*, ci de petrolul ieftin.

— Ieftin? Vi se pare ieftin petrolul? Eu, cel puţin, când fac plinul, mi se pare foarte scump şi e din ce în ce mai rău.

— Asta pentru că niciodată nu vă gândiţi la această chestiune. Aţi observat că, luând în calcul toată prosperitatea pe care o generează, petrolul este un produs incredibil de ieftin? Gândiţi-vă, de exemplu, la parfum. Un litru de parfum e infinit mai scump decât un litru de petrol, nu-i aşa?

— Da.

— Chiar şi cel mai ordinar parfum este mai scump decât petrolul. Ridică degetul arătător, împodobit cu un magnific inel cu diamante. Eu vă garantez că felul nostru de a trăi n-ar fi afectat de dispariţia parfumului însă ar fi imposibil de imaginat fără petrol.

— Nu mă îndoiesc de asta.

— Tot ceea ce consumăm, de la şniţelul vienez până la

sucul de portocale, de la o masă de lemn oarecare până la serviciile unui dentist, de la un sofisticat televizor cu plasmă până la un bilet la Staatsoper pentru un concert de Strauss, toate astea reprezintă o cantitate de energie produsă şi consumată.

— Nu înţeleg...

Quarim îşi drese glasul.

— Ce ştiţi dumneavoastră despre istoria umanităţii?

— Ştiu câte ceva, râse Tomás. În fond, sunt istoric.

Arabul făcu ochii mari.

— Sunteţi istoric? Credeam că sunteţi poliţist.

— Nu, sunt istoric. Lucrez acum pentru Interpol, însă este doar... o colaborare izolată. Să zicem că această anchetă pare să aibă legătură cu enigme antice şi de aceea poliţia mi-a cerut ajutorul.

— Hm... înţeleg. Păi, dacă sunteţi istoric, bănuiesc că ştiţi că există o relaţie între progres şi consumul de energie.

Tomás ezită.

— Da şi nu. La ce vă referiţi, mai exact?

— Mă refer la organizarea societăţii în funcţie de necesităţile energetice.

— Bun... mărturisesc că nu este domeniul meu.

— E foarte uşor de explicat, spuse Qarim cu entuziasm, arătând că era un subiect la care se pricepea. Spuneţi-mi, de ce credeţi că oamenii primitivi preferau să vâneze animale mari?

— Ei, e uşor de răspuns. Aceste animale au corpul voluminos, deci oferă mai multă hrană.

— Exact. Sau, altfel spus, pentru că energia necesară vânătorii era mai bine compensată printr-o bucată mare de carne, decât printr-o îmbucătură. Dacă se consumă tot atâta energie pentru a ucide o vacă sau un iepure, e mai bine să omorâm vaca, nu-i aşa? Adică raportul beneficiu-costuri energetice exista deja în mintea oamenilor primitivi în mod instinctiv. De aceea, s-a trecut, de altfel, de la o economie a vânătorii la o economie agricolă. Strămoşii noştri au înţeles că agricultura le oferea avantaje în acest raport dintre consumul şi achiziţia de energie.

— La felul cum explicaţi, mi se pare evident.

— Or, atenţie, ce s-a întâmplat odată cu apariţia agriculturii? Viaţa a devenit mai uşoară şi comunităţile au început să prospere. Prosperitatea a dus la creşterea populaţiei şi aşa au luat fiinţă oraşele. Problema este că fiecare consuma în medie cam jumătate de tonă de lemn pe an. Întrucât era mai multă lume decât la început, au

început să fie distruse pădurile, astfel încât să se satisfacă nevoile populaţiei în creştere. Din moment ce pădurile se împuţinau de la an la an, oamenii au fost nevoiţi să meargă din ce în ce mai departe şi să aducă mai mult lemn. Ridică din sprâncene. Înţelegeţi la ce problemă s-a ajuns, nu-i aşa?

— Aprovizionarea era insuficientă pentru consum.

— Exact. Şi pentru a răspunde acestei probleme s-a născut prima economie energetică. Pe vremuri, lumea nu putea să străbată distanţe din ce în ce mai mari pentru a aduce cantităţi crescute de combustibil şi s-au hotărât să organizeze echipe însărcinate cu această treabă. Însă invenţiile au făcut să crească şi mai mult necesităţile energetice. Fierul, de exemplu. Ca să se obţină câteva amărâte de kilograme de fier era nevoie de o tonă de lemn. Odată cu extinderea industriei fierului, nevoia de lemn pentru fabricarea acestuia a devenit enormă. Dar, cum populaţia era în creştere şi pădurile din ce în ce mai puţine, această economie bazată pe lemn a început să se prăbuşească. Qarim îl iscodi pe Tomás cu privirea. Ştiţi ce soluţie s-a găsit?

— Nu.

— Cărbunele. Cărbunele se găsea din abundenţă şi era

uşor de transportat. Pe lângă asta, un kilogram de cărbune conţine de cinci ori mai multă energie decât un kilogram de lemn. Fără cărbune, Revoluţia Industrială n-ar fi putut avea loc. Nu exista suficient lemn pentru a obţine cantităţile de fier cerute de industrializare; numai cărbunele permitea acest lucru. Şi l-a şi permis. Mulţumită cărbunelui au apărut fabrici, maşini, căi ferate, motoare cu aburi, vapoare mari. Această nouă sursă de energie n-a adus doar încălzire şi transport. A adus mai multă mâncare, mai multe haine, mai multe aparate, mai multă hârtie, mai mult din orice. S-a intrat atunci într-un ciclu devorator. Cu cât se produce mai mult, cu atât e nevoie de mai multă energie. Şi cu cât avem mai multă energie, cu atât putem produce mai mult. Făcu cu ochiul, înţelegeţi de ce zic că orice lucru este o cantitate de energie consumată? Arătă spre castanii care colorau străzile din preajmă. Dacă lemnul ar fi singurul nostru combustibil, viaţa aşa cum o ştim n-ar fi posibilă. Lovi volanul. E nevoie de energie pentru a produce toată bogăţia care ne înconjoară, de la această maşină până la orice alt bun de consum.

— Şi aici intră în scenă petrolul.

— Chiar aşa. Cărbunele oferea avantaje mari în

comparaţie cu lemnul şi el a rentabilizat Revoluţia Industrială, însă prezenta câteva inconveniente majore. În primul rând, polua foarte mult. Aerul din oraşe devenise negru şi irespirabil. Pe lângă asta, energia produsă era insuficientă pentru noile procese industriale care apăruseră între timp. Şi astfel, într-o dimineaţă din 1901, un foraj într-un munte mic din Texas, Spindletop pe nume, a provocat o erupţie de gaz metan care a devenit apoi lichid şi negru. I se spune petrol. Spindletop a fost primul...

— Scuzaţi-mă, îl întrerupse Tomás. Nu este adevărat.

Qarim făcu ochii mari.

— Ce anume?

— Că petrolul a apărut doar în 1901. Am citit texte arabe antice care menţionează existenţa petrolului.

Arabul râse.

— Evident că petrolul era deja cunoscut. Privi în sus. *Allahu akbar!* Dumnezeu este mare şi nemăsurată este ştiinţa Sa. Dumnezeu creează toate minunile şi petrolul este una dintre creaţiile Sale. Nu din întâmplare l-a pus în Orientul Mijlociu. Dumnezeu ne-a dat petrolul ca să-l folosim împotriva infidelilor. Strămoşii mei, de exemplu, îl foloseau deja în războaiele împotriva cruciaţilor, profitând de uşurinţa cu care se aprinde.

— Deci îmi daţi dreptate.

— Mă tem că n-am explicat bine. Este adevărat că se ştia de mult de existenţa petrolului. Problema este că se credea că e rar. Lumea era deja conştientă că petrolul era mai puternic, mai sigur şi mai curat decât cărbunele, dar se credea că nu există în cantităţi mari. În Rusia se produceau maxim cinci mii de barili pe zi şi era deja un lucru extraordinar. Dar Spindletop a început să producă aceeaşi cantitate într-o oră. Înţelegeţi? Spindletop a demonstrat că petrolul există din abundenţă.

— Aha, înţeleg.

— Spindletop a marcat începutul erei petrolului. Toată economia s-a transformat. Unele procese industriale care nu erau viabile prin folosirea cărbunelui au devenit posibile datorită petrolului. Au apărut automobilele, permiţând astfel ca lumea să locuiască mai departe de locul de muncă. Nu este nevoie să vă explic tot impactul urbanistic şi social pe care l-a avut acest lucru, nu-i aşa?

Tomás râse.

— Nu e nevoie să fii om de ştiinţă ca să înţelegi asta.

— Şi acum vă întreb: unde se concentrează toată această bogăţie?

— Care? Petrolul?

— Da.

— Păi eu ştiu...? Ici şi colo, nu-i aşa?

Arabul dădu din cap şi schiţă un surâs condescendent.

— Această bogăţie se află astăzi, aproape în întregime, în mâinile **opec**-ului şi să dea Domnul să rămână aşa*. Inch Allah!*

— Şi Statele Unite? Şi Rusia? Nu produc şi ele petrol?

Quarim îi aruncă o privire scurtă.

— Petrolul acela e pe terminate.

— Cum aşa?

Maşina străbătea zona Schottenring şi Alsergrund, în interiorul perimetrului urban. Era o zonă elegantă, cu o arhitectură impunătoare, cu clădiri bine întreţinute.

Mercedesul îşi încetini ritmul, condiţionat de semafoare şi de densitatea traficului. Automobilul se transformase din lup în miel.

— Pe tema aceasta am conversat cu domnul pe care îl căutaţi.

— Cu Filipe Madureira?

— Da.

— A venit să vorbească cu dumneavoastră despre petrolul american şi rusesc?

— A venit să vorbească cu mine despre starea

producţiei şi a rezervelor mondiale de petrol.

Tomás îşi scoase carneţelul de notiţe din buzunar. Conversaţia se îndrepta spre subiectul care-l aducea la Viena.

— Aş vrea să aflu în ce împrejurări v-aţi întâlnit, spuse. Când a luat legătura cu dumneavoastră?

— O, acum câţiva ani.

Tomás îşi consultă notiţele.

— Asta ar fi în... februarie 2002?

— 2002? Nu ştiu, va trebui să mă uit în agendă. Luă un aer gânditor. Staţi puţin, îmi amintesc că am vorbit despre 11 septembrie şi despre invazia americană din Afganistan, care avusese loc cu puţin timp înainte. Când s-a întâmplat asta? La sfârşitul lui 2001, nu-i aşa? Dădu din cap cu mai multă convingere. Da, cred că ne-am întâlnit prin februarie 2002. Îmi aduc aminte că era foarte frig, era miezul iernii şi chiar încercam să nu intrăm în zăpada de pe trotuarele oraşului.

— Cum a ajuns la dumneavoastră Filipe Madureira?

— Printr-un client de-al nostru, inginerul Ferro de la Galp.

— Compania petrolieră portugheză?

— Da. Avem nişte afaceri cu Galp şi de obicei vorbesc cu

inginerul Ferro. El m-a sunat şi mi-a zis că are un consultant care, din cauza crizei politice internaţionale, trebuie să facă o evaluare a rezervelor disponibile şi a capacităţii de producţie instalate. M-a întrebat cu cine putea să vorbească, iar eu i-am spus să vină la mine.

— Şi a venit.

— A venit.

— Aici, în Viena?

— Da, ne-am întâlnit aici. Arătă în spate cu un gest vag. Am luat prânzul la Lusthaus, un restaurant din Prater şi apoi ne-am dus până la hipodrom, ca să vedem caii.

— Şi el voia să vorbească despre producţia mondială de petrol...

— Da, despre producţie şi despre rezerve. Dar era interesat mai mult de rezerve.

— Şi v-a spus din ce motiv avea nevoie de...

Qarim ridică mâna opulentă.

— Staţi puţin, încă nu mi-aţi spus exact de ce aveţi nevoie să ştiţi ce am discutat cu Filipe Madureira, îl întrerupse. După cum vă puteţi da seama, nu prea sunt dispus să dezvălui conţinutul conversaţiilor mele cu clienţii.

— înţeleg, însă aceasta este o anchetă a Interpolului.

— Da, mi-aţi spus asta şi la telefon şi de aceea am acceptat să mă întâlnesc cu dumneavoastră. Dar aţi putea, oare, să fiţi mai exact?

Tomás oftă.

— Filipe Madureira este suspectat de implicare în două omoruri.

Arabul holbă ochii şi deschise gura într-o expresie de uimire şi de şoc.

— Serios?

— Da. S-au descoperit legături între el şi doi oameni de ştiinţă care au fost împuşcaţi.

Qarim dădu din cap.

— Incredibil! exclamă. Am stat de vorbă cu un asasin şi am supravieţuit! Ridică ochii spre cer cu o expresie de recunoştinţă. *Allahu akbar!* Allah e mare şi plin de milă!

— Aşteptaţi, n-am zis că el este asasinul. Încă se anchetează această problemă.

Bărbatul de la **OPEC** urmărea traficul.

— Da, însă în realitate este căutat de poliţie. Ridică din sprâncene. Eu ce rol joc în acest film?

— Omorurile au avut loc în perioada în care v-aţi întâlnit cu el.

— Ascultaţi, vă garantez că nu despre asta am vorbit cu

el, puteţi fi sigur. Allah îmi este martor.

— Vă cred, spuse Tomás. Dar există o altă împrejurare care ni se pare relevantă. Din informaţiile pe care le avem, dumneavoastră aţi fost ultima persoană care l-a văzut pe Filipe în public.

— Eu?

— Da. A dispărut după aceste crime. Nimeni nu l-a mai văzut de-atunci.

— Nu i s-o fi întâmplat ceva?

— Poate că da, nu ştiu.

— Poate a fost omorât şi el. Nu spuneţi voi, creştinii, că cine ridică sabia, de sabie va pieri?

— Nu, e în viaţă.

— De unde ştiţi?

— S-a descoperit un schimb de e-mailuri între el şi un prieten englez.

— Atunci e simplu. Vorbiţi cu acest englez.

— Nu se poate. Şi englezul a dispărut.

Se opriră în dreptul unui şir de maşini staţionate. Qarim privi în oglinda retrovizoare, călcă pe ambreiaj, schimbă viteza şi începu manevrele de parcare.

— Ce istorie ciudată. Dar, cu toată sinceritatea, nu văd în ce fel vă pot fi de folos.

— Eu încerc să reconstitui ce avea Filipe în minte când s-au întâmplat toate astea. De aceea este necesar să-mi relataţi conversaţia pe care aţi avut-o.

Maşina se suci şi începu să dea cu spatele.

— Vă povestesc, promise Qarim, privind în spate. Dar nu aici.

Şi parcă.

VII

O porniră pe jos de la impozanta clădire a Bursei, unde lăsaseră maşina. Traversară grădinile Parcului Gmeiner, un spaţiu verde chiar în miezul pieţei Bôrseplatz şi o luară pe Renngasse, strada care desparte superbul palat baroc Schonborn-Batthyány şi splendidul complex medieval de vechea catedrală Schottenkirche. Străbătură piaţa şi, ca un cicerone, Qarim îl conduse pe Tomás spre edificiul din faţă, palatul Ferstel, în interiorul căruia descoperiră o somptuoasă galerie, pasajul Freyung. Străbătură galeria şi o luară la stânga, intrând într-o clădire imensă, a cărei intrare e străjuită de o figură în *papier mâché* reprezentând un bărbat aşezat pe un scaun.

— Café Central, anunţă Qarim.

Cafeneaua părea o catedrală. Coloane greceşti înalte sprijineau plafonul înalt şi boltit, de care atârnau, ca nişte fructe sălbatice pe ramurile unui copac, candelabrele sferice şi palide, care încercau în zadar să lumineze salonul. În fapt, strălucirea lor difuză era absorbită de lumina puternică a zilei, de razele de soare care se revărsau din plin prin ferestrele mari, în arcade, şi se răspândeau prin cafenea. Dar până şi această lumină

părea estompată de stilul grandios al decoraţiunilor şi al arhitecturii interioare; atmosfera era dominată nu de lumină, ci de culoare şi de linii armonioase, un amestec elegant între acea nuanţă difuză de galben care acoperea totul şi un anumit stil art nouveau, care dădeau localului o tuşă clasică. Pe vremuri, când bărbaţii purtau frac, baston şi joben, localul acela trecea drept unul şic**.**

Unii clienţi răsfoiau neatenţi ziarul, alţii păreau absorbiţi de lectura vreunui volum pasionant, iar câţiva savurau un *Kapuziner* sau un *Pharisäer,* cu toţii, însă, se lăsaseră pătrunşi de sonata melancolică ce irumpea de sub degetele unui pianist care, cu ochii închişi şi cu capul lăsat pe spate, gusta beţia pasiunii pentru muzică. Mozart umplea cafeneaua de melodie, notele curgeau ca mierea, ca ciripitul blând al rândunicilor care întâmpină primăvara.

Străbătură salonul cu paşi uşori, astfel încât să nu deranjeze inspiraţia muzicianului şi să nu strice cursul sonatei ce se desprindea de pe clape, şi se aşezară într-un colţ, la o masă ovală, mică, lângă fereastră.

— Acest loc este deosebit, murmură Tomás, contemplând tavanul boltit. Deosebit.

— Este, într-adevăr, zâmbi Qarim, aşezându-se mai bine în scaun. Se spune că pe vremuri se adunau aici scriitorii

din Viena. Arătă spre statuia din *papier mâché* care străjuia intrarea cafenelei. Acela este unul dintre ei.

Tomás examină chipul cu mustaţă.

— Cine e?

— Nu ştiu. Vreun poet, pesemne.

— E renumit?

Qarim privi pe fereastră, spre Herrengasse şi Minoritenplatz, unde traficul nu înceta.

— N-am nici cea mai vagă idee, spuse. Dar toată zona, între Shottenring şi Alsergrund era frecventată de intelectuali. Uitaţi, pe-aici a locuit şi Freud, de exemplu. Casa lui este acum muzeu.

Un chelner îmbrăcat în smoking, după cum cerea eticheta, se apropie cu un carneţel în mână.

— *Guten Tag*, salută acesta. Avea o atitudine oarecum ezitantă, neştiind dacă acel client cu *shemag* pe cap şi îmbrăcat în *thoub* îl înţelegea. *Was möchten Sie*[16]*?*

— Eu aş vrea o *Türkischer* **şi o** *Rehrücken*[17]**, răspunse Qarim în engleză. Se ridică în picioare şi-l privi pe Tomás. Mă duc până la toaletă. Comandaţi şi dumneavoastră.**

---

[16] „Ce doriţi?", în germ. în original *(n.r.).*

[17] Prăjitură cu ciocolată specific vieneză (n.r.).

În timp ce arabul se îndepărta, foarte agil în tunica sa închisă la culoare, istoricul se apucă să consulte meniul.

— Mie... îmi e cam foame, îi spuse Tomás chelnerului. Arătă o fotografie din meniu. Ce e asta?

Austriacul se aplecă şi studie imaginea.

— Heringsalat?

— Da, ce este?

— Este o salată de hering.

— Aduceţi-mi o porţie.

— Şi de băut?

— O bere la halbă.

— Pfiff, Seidl **sau** *Krüge?*

— Ştiu şi eu... orice marcă e bună.

Chelnerul scutură din cap.

— Nu, nu. Voiam să ştiu ce fel de halbă doriţi.

— Ah. De jumătate de litru, atunci.

— Ach se Krüge!

Când Qarim se întoarse la masă, îl aşteptau cafeaua turcească aburindă şi o felie de tort de ciocolată. Pianul nu se mai auzea şi pianistul se aşezase la bar să-şi odihnească degetele şi să bea o

Einspänner[18]**. Tomás ţinea halba de bere în mână şi gusta deja din salata de hering. Părea să se bucure de soarele care-i mângâia chipul, însă carnetul de notiţe stătea deschis pe masă, aşteptând însemnările.**

— Poate ar fi mai bine să profităm de linişte şi să mai conversăm puţin, propuse el, de îndată ce-l observă pe Qarim.

— Foarte bine, încuviinţă bărbatul, atingând ceaşca de cafea cu degetele, să vadă cât de caldă este. Spuneţi-mi ce vreţi să aflaţi.

— Mi-aţi spus că, atunci când v-aţi întâlnit cu Filipe Madureira, voia să afle stadiul producţiei mondiale de petrol. Vi s-a părut normală solicitarea aceasta?

Qarim luă un aer gânditor.

— Normală? Nu ştiu. Adică, e normal ca cineva să vrea să evalueze condiţiile pieţei, mai ales după atentatele de la 11 septembrie, după invadarea Afganistanului de către Statele Unite şi în contextul acelei incertitudini asupra situaţiei internaţionale. În acele condiţii, mi se părea normal ca guvernele să dorească să-şi apere interesele şi să afle dacă piaţa mai rezistă. Dar îmi aduc aminte că

[18] Cafea vieneză preparată din espresso acoperit cu frişcă *(n.r.).*

amicul dumneavoastră insista foarte mult pe situaţia producţiei **OPEC.**

— Da? De ce?

— Păi... presupun că era de aşteptat, nu? Dacă ne gândim bine, situaţia producţiei în afara **OPEC** e într-o stare deplorabilă...

— Cum aşa?

Qarim sorbi încet din cafeaua turcească şi rămase tăcut câteva momente.

— Uitaţi, spuse în cele din urmă. Ce ştiţi dumneavoastră despre afacerile cu petrol?

— Mai nimic. Nu uitaţi că sunt istoric. Subtilităţile pieţei energetice n-au fost niciodată un subiect care să mă facă să tresalt de emoţie.

Arabul îşi muşcă buza în timp ce căuta o modalitate de a-i explica situaţia profanului din faţa sa.

— Bine, ar trebui întâi să înţelegeţi că nu este vorba de o afacere oarecare, începu el. În primul rând, această afacere face să circule cei mai mulţi bani de pe glob. Şi, mulţumită Domnului, miezul ei se află în Orientul Mijlociu. Îşi ridică ochii spre cer şi lăudă măreţia Domnului. *Allahu, akbar!* îl fixă cu privirea pe Tomás. În al doilea rând, este o afacere atât de importantă încât se amestecă cu politica.

Înclină din cap. Când vorbesc de politică, mă refer la politica la nivel înalt, la chestiuni de viaţă şi de moarte, la destinul ţărilor şi **al civilizaţiilor. Strânse pumnul, ca şi cum ar fi apucat ceva cu forţă. Petrolul înseamnă putere. Înţelegeţi? Strânse pumnul şi mai tare şi şi-l apropie de faţă. Putere.**

— Da, evident. Banii înseamnă putere.

Qarim scutură din cap.

— Nu, nu m-aţi înţeles. Nu vorbesc de puterea dată de bani. Vorbesc de ceva mult mai adânc, mai fundamental, mult mai elementar decât asta. Luă o nouă înghiţitură de cafea. Ascultaţi-mă. La şapte ani după descoperirea de la Spindletop, Marea Britanie a hotărât să facă modificări în marina de război, renunţând la cărbune şi trecând la motoarele ce funcţionau cu derivate pe bază de petrol. Mări ochii, ca şi cum tocmai ce spusese ceva de o importanţă transcendentală. Înţelegeţi implicaţiile acestei decizii?

— Bine... bănuiesc că, modernizând marina, britanicii au devenit mai puternici.

— Nu, nici vorbă. Bătu cu degetul în masă. Britanicii au făcut, de fapt, un pas foarte riscant.

Vapoarele lor funcţionau pe bază de cărbune, o materie primă care există din abundenţă în Marea Britanie, dar au trecut la ambarcaţiuni care funcţionează cu derivate din petrol, materie primă de care nu dispun în propria lor ţară. Căscă ochii. Aţi înţeles acum? Ei nu aveau această materie primă. Făcu o pauză, astfel încât ideea să-şi facă pe deplin efectul. Din cauza acestei schimbări, furnizarea combustibilului nu mai era o constantă sigură. Dacă Marea Britanie voia să fie sigură că forţele sale navale se puteau deplasa, era obligată să garanteze securitatea căilor de alimentare cu combustibil. Cu alte cuvinte, era forţată să-şi apere interesele în Orientul Mijlociu. Începând din acest moment, siguranţa naţională a devenit legată irevocabil de chestiunea crucială a accesului la petrol. Strânse pumnul din nou. La astfel de putere mă refer.

— înţeleg.

Qarim ridică pumnul strâns în dreptul ochilor.

— Cine are în mână petrolul, are în mână lumea întreagă. Marile puteri nu numai că aveau nevoie de petrol pentru a purta războaie, dar au început să poarte

războaie din cauza petrolului. Înţelegeţi? Din cauza petrolului. Când Hitler zicea că are nevoie de Rusia pentru *Lebensraumy* spaţiul vital al Germaniei, nu se referea la agricultura rusească, ci la câmpurile de petrol care existau în sudul ţării. Nemţii nu dispuneau de această materie primă în interiorul frontierelor şi era necesar să-şi asigure aprovizionarea cu petrol astfel încât să se afirme ca o mare putere mondială.

— Hm.

— Din acelaşi motiv, japonezii au bombardat flota americană la Pearl Harbor.

— Ei, haideţi! Nu-mi spuneţi că din cauza petrolului...

— Ba chiar asta spun.

— La Pearl Harbor nu era petrol.

— Dar era în Indiile Orientale olandeze, Indonezia de astăzi. Japonia se găsea exact în aceeaşi situaţie ca şi Germania: nu putea extrage petrol din interiorul graniţelor sale şi de aceea avea nevoie să-l aducă din altă parte. Pentru japonezi era absolut necesar să-şi însuşească zăcămintele din Indiile Orientale olandeze, dar le era teamă de intervenţia americanilor, de vreme ce americanii puseseră Japonia sub embargo petrolier. De aceea au atacat şi au nimicit japonezii flota din Pearl Harbor.

— Am înţeles.

— Şi oare de ce au fost americanii în fruntea operaţiunilor de eliberare a Kuweitului în 1991? Credeţi că s-ar fi comportat la fel dacă era o ţară producătoare de banane?

Tomás izbucni în râs.

— Sigur că nu.

— Războiul din Golf a fost, înainte de toate, un război pentru petrol. La fel şi invazia Irakului din 2003. De ce credeţi că a avut loc? Din cauza armelor de distrugere în masă care, de altfel, nici n-au existat vreodată?

— Din cauza petrolului.

Qarim lovi puternic cu palma în masă.

— Sigur că din cauza petrolului! De altfel, chiar vicepreşedintele SUA, Dick Cheney, a recunoscut public până i s-a ordonat să tacă. De fapt, americanii doreau să refacă harta Orientului Mijlociu în funcţie de propriile interese strategice. Restul erau doar vorbe în vânt.

Tomás se foi în scaun şi făcu o grimasă.

— Dar americanii nu sunt mari producători de petrol?

— Sunt al treilea producător mondial.

— Şi atunci care este problema?

Qarim rămase o clipă imobil, ca şi cum era pe punctul

de a face o mare dezvăluire.

— Problema este că acest petrol e pe terminate.

— Ce înseamnă asta?

Arabul desfăcu mâinile, cu palmele în sus.

— Acesta este al treilea lucru pe care trebuie să-l ştiţi despre petrol: este limitat. Înţelegeţi? repetă aproape silabisind. Petrolul este o resursă limitată.

Tomás ridică o sprânceană.

— Bineînţeles că e limitat. Dar mereu am auzit că este încă de-ajuns.

— într-adevăr este, slavă Domnului.

— Şi atunci care este problema?

— Problema este că acel petrol care încă este de ajuns este petrolul **OPEC.** Îşi apropie chipul de Tomás şi schiţă un surâs fin. Şi mai ales cel din Arabia Saudită, *inch Allah!*

— Iar petrolul din afara **OPEC?**

— Este pe terminate.

— Nu-mi vine să cred.

— Ar trebui să credeţi.

— Se vor descoperi alte zăcăminte.

Qarim râse.

— Se vede că nu sunteţi familiarizat cu acest subiect, spuse. Dumneavoastră ştiţi ce este petrolul?

— Păi... e acea materie lichidă, vâscoasă, care iese din pământ.

— Da, dar ce este petrolul?

— Un amestec de substanţe chimice, bănuiesc.

— Toate lucrurile sunt un amestec de substanţe chimice, dragul meu. Arătă înspre Tomás. Chiar şi dumneavoastră. Eu vă întreb dacă ştiţi exact ce anume este petrolul.

Istoricul ridică din umeri.

— Ştiu doar ceea ce ştie toată lumea.

— Adică mai nimic, răspunse arabul. Atunci ascultaţi-mă cu atenţie. Apucă ceaşca de cafea şi o agită, făcând să se învârtă lichidul negru. Atât petrolul, cât şi cărbunele sunt resturi de materie vie. Cărbunele derivă mai ales din plante moarte, în timp ce petrolul derivă din animale care au murit acum milioane de ani. Grăsimea animalelor este plină de hidrogen care, în combinaţie cu elementul cel mai răspândit în organismele vii, carbonul, creează hidrocarburi. În realitate, petrolul este un amestec de hidrocarburi rezultate din grăsimea animalelor moarte. Această grăsime are tendinţa de a se acumula în rezervoare subterane, unde se

transformă în petrol dacă stă o vreme într-o zonă cu temperaturi variind între o sută şi o sută treizeci şi cinci de grade Celsius. De îndată ce se formează, petrolul are tendinţa de a urca la suprafaţă, ca o pată de cerneală care iese dintr-un burete.

— Dar animale sunt peste tot. Dacă petrolul se formează din grăsime animală, atunci ar trebui să se găsească din abundenţă.

— Nu neapărat. Trebuie să se atingă un echilibru dificil. Grăsimea nu se transformă în petrol aşa, de la o zi la alta. Sunt necesare condiţii adecvate de temperatură care să dureze un anumit interval de timp ca să se poată obţine petrolul. Dacă locul în care se află aceste depozite nu se află la o adâncime suficientă, grăsimea nu atinge temperatura necesară şi, în consecinţă, nu se transformă în petrol. Dacă ea se află la o adâncime prea mare, temperatura este prea ridicată şi petrolul se transformă în gaz sau este distrus. Înţelegeţi? Condiţiile adecvate sunt foarte specifice şi delicate. Pe lângă asta, petrolul dispare de îndată ce se formează, dat fiindcă iese imediat la suprafaţă. Ca să găsim petrol sub pământ trebuie să identificăm

acele zone în care petrolul s-a acumulat şi n-a putut urca, fiind acoperit de un bloc impermeabil. Ca şi cum ar avea un dop, înţelegeţi? Petrolul încearcă să urce, dar dopul nu-l lasă să iasă. Problema este că sunt foarte rare locurile în care se întrunesc toate aceste condiţii şi noi le cunoaştem aproape pe toate.

— Chiar le cunoaştem?

— Fără îndoială. Ca să existe petrol, e nevoie de un puţ în care să se acumuleze grăsimea animală într-un anumit interval, la o anumită temperatură, astfel încât să se transforme în ţiţei. De asemenea, e nevoie de o rocă poroasă care să-i permită petrolului să urce şi de o piatră impermeabilă la suprafaţă, care să servească drept dop, obligând ţiţeiul să se acumuleze. Acest tip de sol a fost deja identificat şi, mulţumită noilor tehnologii ale sateliţilor, s-au identificat toate locurile în care se poate găsi.

— Şi deci?

— în lume există doar şase sute de sisteme care au condiţii adecvate pentru producerea petrolului sau a gazului. Patru sute dintre ele au fost sau sunt deja exploatate, iar restul de două sute se află în ape adânci sau în zona arctică. Ridică degetul. Şi atenţie, niciunul

dintre cele două sute de locuri neexplorate nu prezintă garanţii că ar conţine petrol.

— Dar poate chiar acolo se găsesc cantităţi enorme, cine ştie!

Qarim scutură din cap.

— Este puţin probabil. Se ajunge foarte greu la aceste două sute de sisteme şi, după toate probabilităţile, se vor dovedi a fi mici. Sistemele mari se găsesc mai uşor decât cele mici, de aceea au şi fost descoperite primele. Pe măsură ce exploatarea avansează, dimensiunea zăcămintelor scade. Orice geolog vă poate explica asta.

— Şi care este situaţia celor patru sute de sisteme aflate deja în exploatare?

— Din punctul de vedere al **OPEC,** totul e în regulă. Avem petrol cât cuprinde, *inch Allah!* Dar în afara **OPEC** problemele sunt mari. Intonă cuvintele: Probleme mari de tot.

— Cât de mari?

— După descoperirea de la Spindletop, lumea a înţeles că în Texas era petrol peste tot. Apoi au găsit zăcăminte de petrol şi în alte părţi în Statele Unite, cum ar fi în Oklahoma, dar şi în Venezuela, Mexic şi Rusia. Puterile europene s-au concentrat în Orientul Mijlociu, britanicii de

la BP în Iran, iar olandezii de la Shell în Irak, urmaţi îndeaproape de companiile americane, care au creat Aramco în Arabia Saudită. Dar, în 1951, Iranul a naţionalizat compania britanică de pe teritoriul său, exemplu urmat şi de celelalte ţări din regiune, care s-au unit în 1961 şi au format **OPEC.** Surâse. Organizaţia pentru care am onoarea să lucrez.

— Şi care, după cum mi-aţi spus, n-are probleme cu producţia.

— Nicio problemă, slavă Domnului. Qarim îşi întoarse privirile spre cer şi lăudă încă o dată măreţia domnului. *Allahu akbar!* Lăudat fie Domnul care ne apără, pe noi, credincioşii săi fideli, şi care ne arată adevăratul său Cuvânt, aşa cum e scris în Coran. Îşi mângâie barba ascuţită. Ştiţi cât petrol se află în Orientul Mijlociu?

— Nu, dar bănuiesc că-mi veţi spune.

— Mai mult de jumătate din tot petrolul existent în lume. Ceea ce înseamnă că naţionalizările au lăsat marile companii occidentale cu mai puţin de jumătate din petrolul existent. Acesta se cheamă petrol non**-OPEC.**

— Petrol non**-OPEC?**

— Exact. Bătu din nou cu degetul în masă. Acesta este, de fapt, petrolul care se termină.

— Dar cum se termină, mai exact?

— Se termină. Qarim trase către el carnetul lui Tomás şi-şi pregăti stiloul. Cunoaşteţi conceptul de vârf?

— Nu.

Arabul desenă o linie ascendentă pe o foaie goală a carnetului.

— Producţia de bunuri finite are întotdeauna un vârf. Producţia creşte, creşte, creşte, până când ajunge la jumătate, apoi începe să coboare, ca pantele unui munte. Stiloul ajunse la un punct înalt pe hârtie şi începu o traiectorie descendentă. Acesta se cheamă „vârf". Când ajungem la un vârf de producţie... Qarim ridică ochii spre cer, rugător, *Allah,* **atotputernicul, să se milostivească de noi.**

— De ce?

— Pentru că asta înseamnă că deja nu mai putem creşte producţia. Dimpotrivă, începem să producem din ce în ce mai puţin petrol. Se aplecă deasupra mesei. Vedeţi ce problemă este aici? Desenă o altă linie ascendentă pe carnet. Cererea mondială este în continuă creştere. Este din ce în ce mai multă populaţie şi deci din ce în ce mai mulţi consumatori pe pământ. China, care mai demult se punea în

mişcare prin pedalele bicicletelor, a început să treacă la automobile. La fel şi India. Linia ascendentă a cererii se intersectează cu cea descendentă a ofertei. Iar producţia de petrol este în scădere.

Tomás privi fix cele două linii intersectate.

— înţeleg, murmură. Preţul combustibilului va sări în aer.

— Va fi de trei cifre. Şi, chiar şi aşa, nu va fi suficient petrol pentru toţi. Petrolul ieftin e pe terminate, iar economia mondială este pe buza prăpastiei.

— Când se va întâmpla asta?

— în cazul petrolului non-OPEC, **vârful este iminent. În Statele Unite a fost deja atins în 1970 şi acelaşi lucru s-a întâmplat şi în marile câmpuri petrolifere din Canada şi din marea Nordului. Cel mai mare producător din Europa Occidentală, Norvegia, este pe punctul de a atinge vârful, lucru care ar trebui să se întâmple în jur de 2010, iar Rusia nu mai are mult de aşteptat nici ea. Se estimează că petrolul non**-OPEC **va atinge vârful în 2015, poate chiar mai devreme.**

— Dumnezeule!

— Şi asta nu e tot. Din 1961, descoperirea de zăcăminte noi de ţiţei este în declin. În pofida dezvoltării de noi tehnologii de prospectare, în fiecare an se descoperă din ce în ce mai puţin petrol. Din 1995, lumea consumă cel puţin douăzeci şi patru de miliarde de barili pe an, dar descoperă numai nouă miliarde de barili de petrol nou.

Auzind acestea, Tomás ridică privirea.

— Dar aceasta este o problemă foarte mare.

Qarim încuviinţă din cap.

— Foarte mare. Când petrolul va începe să lipsească, economia mondială se va duce de râpă. Nu vă aduceţi aminte ce s-a întâmplat ultimele trei dăţi când producţia de petrol a suferit scăderi abrupte? Ridică trei degete în aer. Embargoul arab din 1974, revoluţia iraniană din 1979 şi războiul din Golf din 1991. Vă amintiţi ce s-a întâmplat atunci cu economia mondială?

— A intrat în recesiune.

— Exact. Şi luaţi aminte că vorbim de efectele unor scăderi temporare ale producţiei. Făcu o pauză. Temporare. Lăsă cuvântul să-şi facă efectul. Acum imaginaţi-vă efectele unei scăderi permanente, cum se va întâmpla după atingerea vârfului de producţie. Făcu o

nouă pauză, sumbră. Va fi sfârşitul civilizaţiei noastre în forma în care o ştim astăzi.

Tomás oftă.

— Bine, asta înseamnă că va trebui să trecem la alte forme de energie.

Arabul schiţă o expresie batjocoritoare.

— Ce forme noi de energie? Ne întoarcem la cărbune?

— Nu, va trebui să găsim alte surse de energie.

— Dar aceasta este o iluzie. Nu există, în momentul de faţă, altă sursă de energie aptă să susţină economia mondială actuală.

— Se va descoperi alta.

Qarim râse, scuturând din cap.

— Mă tem că nu e chiar atât de simplu.

— De ce? Dacă am fost în stare să mergem pe Lună, vom fi cu siguranţă capabili să descoperim o nouă formă de energie.

— Probabil, nu zic că nu. Problema e că încă n-am găsit-o. În momentul de faţă cel mai bun candidat este gazul natural. Există din abundenţă şi poluează mai puţin.

— Vedeţi?

— Problema este că gazul e mult mai scump decât petrolul, iar transportul din zona de producţie este dificil.

Evident că trecerea la gazul natural, forţată de epuizarea petrolului, va avea efecte negative asupra economiei mondiale. Pe lângă asta, deşi gazul este relativ abundent, vorbim în continuare de o materie primă finită, la fel ca şi petrolul.

— Dar n-or exista şi alte alternative?

— Există energia nucleară. Dar problemele acesteia sunt cunoscute, nu-i aşa? Centralele nucleare s-au dovedit incredibil de scumpe şi au creat probleme complicate de siguranţă, după cum s-a văzut şi la Cernobâl. Mai avem şi chestiunea depozitării deşeurilor radioactive, care contaminează tot ce ating şi a căror durată de viaţă poate ajunge la mii de ani. Aceste centrale sunt atât de problematice, încât multe ţări încep să le desfiinţeze.

— Trebuie să existe şi alte soluţii.

— Avem energia solară şi eoliană. Ambele sunt curate, dar problema este că nu sunt prea eficiente şi nici prea maleabile. De exemplu, celula fotovoltaică transformă în electricitate doar o zecime din energia solară pe care o primeşte. Pe de altă parte, atât soarele, cât şi vântul sunt intermitente, nu ne furnizează energie tot timpul. Când nu mai bate vântul, turbinele eoliene nu mai produc energie. La fel se întâmplă şi cu energia solară pe timp de noapte

sau când este înnorat. Pe lângă acestea, ambele sunt excesiv de scumpe. Făcu un gest emfatic cu mâna. Aceste două surse energetice joacă, desigur, un rol important, nu zic că nu, însă nici să nu ne gândim că pe ele se va baza economia mondială.

Tomás oftă.

— înţeleg, spuse el. Deci suntem condamnaţi.

— Există încă speranţa că vom descoperi fuziunea nucleară controlată, ceea ce ne-ar aduce o sursă inepuizabilă de energie curată.

— Da?

— Cel mai greu, însă, este că ne trebuie vreo sută de ani ca s-o punem la punct.

— O sută de ani? se alarmă Tomás. N-avem petrol pentru încă o sută de ani.

— Cine v-a spus asta?

Istoricul rămase nedumerit.

— Păi... ăă... dumneavoastră.

— Eu am spus **că** vârful petrolului non**-OPEC** este iminent.

— Şi cel **OPEC?**

— Ah, acesta pare să existe încă din abundenţă, slavă Domnului. Lăudat fie Domnul, cel plin de milostenie! Dacă

estimările noastre sunt corecte, Orientul Mijlociu şi, mai exact, Arabia Saudită, înoată în petrol. Se pare că vârful nostru va fi atins peste cincizeci sau chiar o sută de ani.

— Şi sunt corecte aceste estimări?

Qarim ridică ochii spre cer, de parcă şi-ar fi încredinţat destinul providenţei divine.

— *Inch Allah!*

VIII

Tomás nu fu deloc surprins când, după ce străbătu sala imensă, îl văzu pe Orlov înconjurat de farfurii pline de mâncare. Imediat ce se întorsese de la Viena, istoricul luase legătura cu voluminosul agent Interpol şi, după cum era de aşteptat, fu invitat la prânz într-un restaurant din Lisabona. Localul ales era un restaurant brazilian din Campo Pequeño, una dintre acele rotiserii a căror specialitate este să-şi îndoape clienţii până ce-i lasă fără simţire.

Rusul se ridică cu greu să-l salute pe noul venit. Tomás observă imediat că Orlov era deja lac de transpiraţie, semn că mânca deja de ceva vreme.

— Iertare, am început înaintea dumneavoastră, spuse rusul cu o voce aspră. Îşi şterse sudoarea de pe frunte şi se mângâie pe burtă. Mi-era aşa de foame că mă durea stomacul cum nici nu vă imaginaţi.

— Foarte bine, nu-i nicio problemă.

Farfuria lui Orlov era plină până la refuz de carne. Feliile

de picanha[19]*, maminha*[20] şi *cupim*[21] în sânge se îngrămădeau alături de orez şi de fasole neagră, stropite cu *farofa*[22] şi însoţite de o sticlă de vin roşu alentejan goală pe jumătate, alături de paharul plin. Tomás ceru o *caipirinha* şi comandă orez şi fasole, însă lăsă de înţeles că nu dorea să se îmbuibe, şi că-i ajungeau două felii d*e picanha.*

— Şi? Cum a fost la Viena? gâfâi Orlov, mestecând o bucată mare de carne. Aţi valsat?

Tomás dădu din cap.

— Am ascultat altă muzică.

— îmi închipui. Ce sonată v-a cântat omul de la **OPEC?**

— Mi-a spus că Filipe investiga producţia şi rezervele de petrol şi că s-a arătat deosebit de interesat de ceea ce se întâmplă în ţările **OPEC.**

Rusul îşi strâmbă buzele unsuroase.

— Normal, încuviinţă el. Dacă era consultant pentru Galp, evident că avea nevoie de informaţii despre acest subiect, nu credeţi?

---

[19] Frigărui din carne de vită (n.r.).

[20] **Friptură din pulpă de vacă** *(n.r.).*

[21] **Friptură din carne de oaie, cal, vacă etc. (***n.r.).*

[22] **Făină de manioc, servită ca garnitură (n.r.).**

Tomás schiţă o grimasă.

— Nu ştiu dacă este chiar atât de evident.

— Cum aşa?

— De ce s-ar duce Filipe tocmai la Viena ca să pună nişte întrebări al căror răspuns îl putea afla la telefon sau prin e-mail? De ce să zboare până la Viena?

Orlov înghiţi încă o bucată de *picanha.*

— Poate avea poftă de nişte specialităţi gastronomice austriece, cine ştie!

— Sau poate că povestea asta ascunde mai mult decât s-ar crede.

— Sigur că ascunde, exclamă omul de la Interpol. Luă o gură de vin, ca să mestece mai bine. Nu uitaţi că, după ce a fost în Viena, prietenul dumneavoastră a dispărut şi, imediat după aceea, cineva le-a făcut de petrecanie şi celorlalţi doi indivizi. Arabul nu v-a dat nicio pistă utilă?

— Niciuna. Mi-a spus că petrolul non**-OPEC** e pe punctul de a trece de vârful de producţie, dar că puţurile care aparţin **OPEC** sunt în continuare pline.

Rusul se opri o clipă din mestecat.

— Nu văd ce relevanţă are această informaţie în cazul nostru.

— Nici eu.

— Şi atunci ce ne rămâne de făcut?

Tomás oftă.

— încerc să apuc pe altă cale.

— Care anume?

— Săptămâna trecută i-am lăsat lui Filipe un mesaj pe un site special, creat de gaşca noastră din liceul din Gástelo Braneo şi pe care mă gândesc că o să-l viziteze. A avut mereu spirit de grup şi sigur cunoaşte adresa aceasta de internet.

— Ah, da? Aţi trimis mesajul săptămâna trecută?

— Da.

— Şi?

Tomás scutură din cap.

— Deocamdată, nimic.

Chelnerul apăru cu *picanha* şi *caipirinha* lui Tomás, în timp ce altul umplea farfuria rusului cu altă porţie de carne, pe care o prezentă drept spată de bivol. Când chelnerii au plecat, Orlov îşi privi interlocutorul.

— Dacă n-aţi descoperit nimic, de ce aţi vrut să mă vedeţi?

— Cine v-a spus că n-am descoperit nimic?

— Păi... tocmai ce mi-aţi zis asta...

Tomás se aplecă şi-şi ridică geanta.

— N-am descoperit nimic despre Filipe, asta-i drept, însă am aflat câte ceva despre mesajele enigmatice în jurul cărora se învârte acest caz.

Orlov ridică din sprâncene, surprins.

— Ce mesaje? Vă referiţi la semnul Diavolului?

— Da, la cei trei de şase.

— Aţi descifrat mesajul?

— Cred că da.

— Măi să fie! Arătaţi-mi!

Istoricul scoase *Biblia* voluminoasă din geantă şi răsfoi ultimele pagini, căutând textul final al *Noului Testament*. Îl găsi şi i-l arătă rusului.

— Aceasta este *Cartea Revelaţiei*, cel mai enigmatic dintre toate textele biblice. Este documentul profeţiilor. A fost scris în anul 95, pe o insulă mică din marea Egee, de către un om pe nume Ioan. Tradiţia spune că era apostolul Ioan, acelaşi Ioan care a scris a patra Evanghelie, însă nu există nicio certitudine în acest sens. Există diferenţe majore de stil, dar sunt şi anumite asemănări.

— Credeam că se cheamă *Apocalipsa.*

— Aşa şi este.

Orlov se arătă încurcat.

— Dar aţi spus că este *Cartea Revelaţiei.*

— *Apocalipsa* este un cuvânt grecesc care înseamnă „revelaţie”, înţelegeţi? Este acelaşi lucru a spune că ultima carte a *Noului Testament* se numeşte *Apocalipsa* sau *Revelaţia.*

— Ah, nu ştiam.

Tomás îi arătă din nou textul.

— Această carte este îngrijorătoare. Ochii lui Tomás se opriră asupra primului paragraf. Începe cu aceste cuvinte: „Descoperirea lui Iisus Cristos, pe care I-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi cele ce trebuie să se petreacă în curând”. Ridică privirea şi repetă ultimele cuvinte: „Cele ce trebuie să se petreacă în curând”.

— Hm... tenebros.

Tomás bătu cu degetul paginile deschise.

— Puteţi să fiţi sigur că, de-a lungul secolelor, multă lume a intrat în panică citind ceea ce scrie aici, şi pe bună dreptate. Răsfoi din nou paginile. Este o carte de profeţii, care vorbeşte despre sfârşitul zilelor noastre şi aici găsim bună parte din vocabularul apocaliptic, expresii cum ar fi Ziua Judecăţii de Apoi, bătălia Armaghedonului şi cei patru călăreţi ai Apocalipsei, dar expresia cea mai cunoscută pe care acest text a introdus-o a fost chiar „apocalipsa”, care şi-a pierdut sensul comun de „revelaţie” şi acum înseamnă

„sfârşitul lumii”.

— Şi tot aici apare şi numărul Fiarei.

— Da, tot aici. Începu să caute fragmentul. Să ştiţi că în *Apocalipsa* numerele au foarte mare importanţă. Textul este plin de cifre simbolice. Dă impresia că ascunde mesaje în mesaje, ca o hologramă imensă.

— E şi cazul celor trei de şase?

— Exact. Tomás se opri din răsfoit şi arătă cu degetul spre unul dintre paragrafe. Aici este, exclamă el. Aici e partea în care se referă la apariţia Fiarei. Îşi drese glasul. Zice aşa: „Aici este înţelepciunea. Cine are pricepere să socotească numărul fiarei; căci este număr de om. Şi numărul ei este şase sute şaizeci şi şase”.

Ridică privirea spre interlocutorul său, căruia chelnerul tocmai îi servea încă o *picanha.*

— Şi dumneavoastră ziceţi că e descifrabil? întrebă rusul.

— Fără îndoială. Acesta este un mesaj ocult şi are o rezolvare. Arătă rândurile pe care le citise.

— Vedeţi expresia asta? „Aici este înţelepciunea”, scrie aici. Adică cine are înţelepciune poate dezlega enigma.

— Ce fel de înţelepciune?

— înţelepciunea iniţiaţilor. Arătă cu degetul expresia următoare. Priviţi fraza aceasta: „să socotească numărul fiarei; căci este număr de om”. Aceasta înseamnă că e vorba de ştiinţa numerelor.

— Matematica?

— Ghematria.

— Geometria?

— Ghe-ma-tri-a.

— Ce e asta?

— Ghematria este o disciplină a Cabalei, care stă la baza numerologiei moderne. Este o metodă prin care se obţine valoarea numerică a cuvintelor ebraice prin convertirea literelor în numere.

Orlov schiţă o grimasă.

— Şi la ce foloseşte asta?

— Ideea este să reuşim să ajungem la miezul cuvintelor, să revelăm misterele oculte ale limbajului, să stabilim legături invizibile între expresii aparent diferite, astfel încât să înţelegem semnificaţia divină a Creaţiei. Misticii Cabalei credeau că Dumnezeu a creat universul prin intermediul literelor alfabetului şi că a ascuns secrete în

numere şi în cuvinte, în spatele acestor litere. Ghematria ne permite să ajungem la sensul ascuns al cuvântului lui Dumnezeu.

— Nu prea înţeleg...

Tomás împinse farfuria la o parte, luă un stilou, îşi scoase carneţelul din geantă şi-l aşeză pe masă.

— Odată, în Ierusalim, un bătrân cabalist mi-a explicat amănunţit totul, spuse el. Ideea este următoarea. Fiecărei litere din alfabetul ebraic îi corespunde un număr. Primele nouă litere se asociază cu cele nouă unităţi, următoarele nouă cu zecile, iar ultimelor patru le corespund primele sute.

Mâzgăli o ecuaţie.

SHaNaH = 355

— Astfel, literele cuvântului ebraic *shanah,* care înseamnă „an”, însumează un total de trei sute cincizeci şi cinci. Vedeţi? Or, trei sute cincizeci şi cinci este exact numărul de zile din anul lunar. Aceasta înseamnă că există o relaţie numerică între cuvânt şi lucrul pe care-l desemnează.

— De ce aţi scris *a* cu literă mică?

— Scrierea ebraică ignoră multe vocale. Când litera se scrie şi se pronunţă, se pune majusculă. Când litera se

pronunţă, dar nu se scrie, se pune minusculă.

— înţeleg, murmură Orlov. Deci, după câte am înţeles din explicaţia dumneavoastră de geome... ăă... cu acest sistem, fiecare literă are o valoare, iar suma valorilor fiecărei litere care intră în alcătuirea unui cuvânt ne dă valoarea cuvântului în cauză. Corect?

— Exact. Îşi ridică privirea. Dar lucrurile devin şi mai interesante dacă intrăm în zona mistică. Priviţi echivalenţa dintre cuvintele *Elohim* şi *Hateva,* adică *Dumnezeu* şi *Natura.*

ELoHIM (86) = HaTeVA (86)

Au acelaşi număr, optzeci şi şase. Asta înseamnă că Dumnezeu este natura.

— O nouă ecuaţie.

OR (207) = RaZ (207)

— Observaţi echivalenţa dintre or, adică „lumină”, şi *raz*, „mister”. Ambele se convertesc în două sute şapte. Cu alte cuvinte, lumina trimite la mister. Când Dumnezeu a spus: *yehi or!* sau „să fie lumină!”, a început misterul Creaţiei.

— E uimitor.

— Nu-i aşa? Bătu cu degetul pe foile carnetului. Ghematria scoate la lumină semnificaţiile oculte ale

cuvintelor.

Rusul avu un moment de ezitare.

— Şi... credeţi că este posibil să ajungem la descoperirea celor trei de şase prin acest sistem?

Tomás începu să caute din nou fragmentul din *Biblie* pe care îl consultase mai devreme.

— Nu numai că este posibil, ci este singurul drum de urmat, remarcă el. Uitaţi ce spune aici: „Cine are pricepere să socotească numărul fiarei; căci este număr de om”. Îl privi pe Orlov. „Să socotească numărul fiarei”? „Este număr de om”? Un surâs îi înflori pe buze. Mai limpede de-atât nici că se putea. Misterul celor trei de şase se poate decodifica prin intermediul ghematriei.

— Deci trebuie să recurgem la Cabala.

— Exact la asta m-am gândit şi eu iniţial. Dar apoi mi-am dat seama că se putea să nu fie nevoie de Cabala.

— Nu?

— Cabala este o metodă ebraică. Îşi trecu palma pe deasupra textului. *Apocalipsa* a fost scrisă în zona mării Egee. Asta înseamnă că s-ar putea să trebuiască să ne îndreptăm spre limba greacă.

— Greacă?

— Este cât se poate de normal. Îşi pregăti stiloul. Uitaţi,

Ishs se spune în greceşte *Iesous.* Sunt şase litere. Să vedem valoarea lor numerică.

IESOUS

10 8 200 70 400 200 = 888

— în greceşte, numărul lui Cristos este, după cum se vede, trei de opt. Astfel, este logic ca numărul Anticristului să fie la fel de simetric, dar inferior, şi descifrabil prin ghematria aplicată la limba greacă. Cei trei de şase se încadrează în acest model.

— înţeleg.

— Ceea ce demonstrează că această enigmă biblică se poate rezolva recurgând la limba greacă. Aşa că m-am apucat să caut nume ale căror ghematrie să dea trei de şase. Ia ghiciţi ce-am găsit.

— N-am nici cea mai mică idee.

— Haideţi, spuneţi un nume la întâmplare.

— Nu ştiu.

Pe chipul lui Tomás apăru umbra unui surâs.

— Mahomed.

Orlov căscă gura de uimire.

— Mahomed? Mahomed dă trei de şase?

— Exact.

— Vreţi să insinuaţi că Mahomed este Anticristul?

— Nu insinuez aşa ceva. Vă spun doar că ghematria numelui Mahomed dă trei de şase.

— La naiba!

— Dar există un alt nume care dă acelaşi rezultat. Un nume şi mai surprinzător, un nume care pare perfect pentru rolul Fiarei, un nume care trimite direct la Anticrist.

— Care?

Tomás privi spre masă şi în jur, prin sala restaurantului. Se simţea sătul, mirosul mâncării îi provoca greaţă, iar priveliştea lui Orlov, cu gura mânjită de grăsime, îl aducea într-o agonie insuportabilă.

— Aţi terminat de mâncat?

— Eu? se miră rusul. Da, de ce?

— Nu pot să mai stau aici. Haideţi să ieşim, nu vreţi?

— Nu se poate, protestă Orlov. Trebuie să-mi spuneţi care este celălalt nume care dă şase sute şaizeci şi şase.

— Vă spun, dar promiteţi-mi că apoi plecăm imediat.

— Bine.

Tomás se ridică de pe scaun.

— Atunci haideţi.

— Aşteptaţi, aproape că strigă interlocutorul său, întinzând mâna pentru a-l ţine pe loc. Trebuie mai întâi să-mi spuneţi numele.

Istoricul surâse, savurând dinainte plăcerea pe care i-o va da figura lui Orlov la auzul numelui.

— Hitler.

IX

Alexander Orlov părea că se află în stare de şoc când a trebuit să plătească nota. Nu preţul îl lăsase fără replică, cum ar fi fost de aşteptat în acea situaţie, în faţa valorii exorbitante pe care i-o prezentase chelnerul pe o tăviţă de argint, ci vârtejul de idei care îi incendiase imaginaţia. Hitler? Hitler era Fiara profeţiilor din Apocalipsa lui Ioan? Hitler era Anticristul anunţat de ultima carte a *Noului Testament?* Ideea i se părea înfricoşătoare şi irezistibilă în acelaşi timp. Cum se putea ca un text biblic din secolul I să conţină un număr a cărui ghematrie să trimită la autorul celui mai mare genocid din istorie?

Ieşiră în linişte din restaurant şi porniră să se plimbe prin parcul din Campo Pequeno. Arena de coride fusese renovată şi parcul care o înconjura era primitor şi îmbietor, un colţ liniştit în mijlocul efervescenţei urbane. Rusul merse mult timp cu ochii aţintiţi în pământ, până când se hotărî să rupă tăcerea.

— Sunteţi sigur că numele lui Hitler corespunde numărului şase sute şaizeci şi şase?

— Am făcut socoteala de nenumărate ori şi n-am nicio îndoială. Dacă *a* este egal cu o sută, *b* o sută unu şi aşa

mai departe, ghematria numelui lui Hitler dă trei de şase.

— Dumnezeule, e incredibil.

— Vă daţi seama? Hitler, Anticrist?

Orlov expiră zgomotos.

— Şi până la urmă care dintre ei este Anticristul? Hitler sau Mahomed?

— Cine credeţi dumneavoastră?

— Eu cred că Hitler.

Tomás râse.

— Ar fi logic, nu-i aşa? Omul care a produs cel de-al Doilea Război Mondial, cel răspunzător pentru milioane de morţi, cel care a planificat şi a pus în practică Holocaustul.

— Şi care a invadat Sfânta Rusie, se grăbi să adauge Orlov. Nu uitaţi că el a invadat Sfânta Rusie.

— Da, Hitler este candidatul perfect. Numele lui conţine numărul Fiarei, iar el este o întruchipare a răului.

— Fără îndoială.

— Dar e greşit.

Un amestec de surpriză şi dezamăgire păru să-l cuprindă pe Orlov.

— Nu e Hitler?

— Nu.

— Sunteţi sigur?

— Cât se poate de sigur.

— Dar e chiar perfect pentru acest rol.

— Ştiu. Cu toate astea, nu Hitler este Fiara din *Apocalipsă.*

— Cum puteţi fi sigur?

— O arată întreg contextul profeţiei. Nu uitaţi că acesta este un text creştin vechi.

— Credeţi, deci, că Anticristul este Mahomed?

— Nu, nici Mahomed.

Orlov înclină capul.

— Auziţi, dacă nu e Hitler, ar avea sens să fie Mahomed, nu vi se pare? El este principalul duşman al creştinătăţii. Şi apoi, islamul se află în spatele tuturor actelor de terorism care au loc peste tot. Cecenia, Afganistan, Irak, Iran, Algeria, 11 Septembrie, toate poartă semnătura islamului.

— Nu spuneţi absurdităţi, îl întrerupse Tomás. Mahomed îl respecta pe Hristos, îl considera un adevărat profet. Iar intoleranţa pe care o observăm acum în anumite zone islamiste a existat şi în creştinism. Să ne amintim doar de inchiziţie şi De

cruciade.

— Dar au fost acum multă vreme.

— Pogromurile antievreieşti din lumea creştină au fost acum multă vreme? Holocaustul a fost acum multă vreme? Oftă. Intoleranţa creştină a durat mult, dumneavoastră ce vă închipuiţi? Uitaţi, când eram adolescent, îmi aduc aminte de primarul Lisabonei cum îşi exprima indignarea la intrarea într-un cinematograf doar pentru că se proiecta un film franţuzesc în care Maria era prezentată altfel decât o descrie Biserica. De asemenea, îmi aduc aminte şi că, acum câţiva ani, un caricaturist a desenat caricatura papei cu un prezervativ pe nas, lucru care a stârnit un val de proteste. Îmi amintesc şi că...

— Cum doriţi, spuse nerăbdător Orlov. Dar cum puteţi fi sigur că Fiara nu este nici Hitler, nici Mahomed, dacă numele lor dau trei de şase, aşa cum se anunţă în profeţiile *Noului Testament?*

— Dintr-un motiv foarte simplu, spuse Tomás. *Apocalipsa* a fost scrisă în secolul I şi, în text, autorul său, Ioan, îi provoacă pe cititori să dezlege o enigmă din vremea lor. Căută paragraful iniţial. Vă aduceţi aminte că el a scris chiar la începutul cărţii: „Descoperirea lui Iisus Cristos, pe care I-a dat-o Dumnezeu, ca să arate robilor Săi

cele ce trebuie să se petreacă în curând”. Îl privi pe Orlov. Vedeţi? „Cele ce trebuie să se petreacă în curând”. Ioan se referea la evenimente din vremea sa. Or, Hitler şi Mahomed au venit mult după aceea.

— Dar, dat fiind că este o profeţie, nu credeţi că este de aşteptat ca *Apocalipsa* să se refere la personaje din viitor?

— Nu e chiar aşa. În *Apocalipsa*, Ioan le cere cititorilor să dezlege un mister. Cititorii sunt oameni din vremea lui şi, dacă profeţia s-ar fi referit la persoane care aveau să trăiască o mie sau două mii de ani mai târziu, aceşti cititori n-ar fi avut cum să dezlege enigma. Este, deci, logic, ca Ioan să le ceară oamenilor din timpul său să rezolve o ghicitoare a cărei soluţie să le fie contemporană. Amintiţi-vă că Ioan spune clar că profeţiile se referă la „cele ce trebuie să se petreacă în curând”.

— înţeleg.

Se aşezară pe o bancă lungă, la umbra unui copac, iar Tomás scoase stiloul şi carnetul.

— Revenind la limba greacă, am descoperit alte soluţii.

Scrise nişte litere pe o pagină nouă.

TO MEGA THERION

— *To mega Therion*, adică „marea Fiară”. Ghematria acestei expresii este şase şase şase.

Mai mâzgăli un cuvânt.

LATEINOS

— *Lateinos* este cuvântul grecesc pentru „latin” sau „roman”. Tot trei de şase dă.

Încă un cuvânt.

TEITAN

— *Teitan* este echivalentul grec al lui Titan, un nume al Soarelui. Titan este o soluţie interesantă, pentru că are un anumit iz păgân, ceea ce, în epoca respectivă, era echivalent cu anticreştinismul. Titan era numele pe care grecii îl dădeau zeului-soare, Apolo.

Chipul lui Orlov afişă o expresie sceptică.

— Anticristul este zeul-soare? Nu prea are sens...

Tomás îi făcu semn să aştepte.

— S-ar putea să fie mai logic decât credeţi, spuse. Ajungem şi la asta, aveţi răbdare. Istoricul bătu cu stiloul în carnet. Mai întâi trebuie să clarificăm un lucru: deşi majoritatea versiunilor existente ale *Bibliei* indică cei trei de şase ca fiind numărul Fiarei, unele versiuni arată că acest număr este şase unu şase.

— Şase sute şaisprezece?

— Da. Sunt doar câteva versiuni, dar ele există.

— Dar asta nu ne interesează, replică omul de la

Interpol. Asasinii celor doi oameni de ştiinţă au lăsat lângă victime un bilet cu trei de şase. Deci pe noi ne interesează şase sute şaizeci şi şase, nu şase sute şaisprezece.

— Nu e chiar aşa, insistă istoricul. Cele două versiuni conţin cheia misterului, după cum o să vedeţi imediat. Îl fixă cu privirea pe Orlov. Ia să vedem dacă reuşiţi să răspundeţi la următoarea întrebare: cine era cel mai mare duşman al creştinilor în secolul I, când Ioan a scris *Apocalipsa?*

Ochii rusului se pierdură într-o expresie meditativă.

— Hm... să vedem...

— Gândiţi-vă. Tomás făcu un gest cu ambele mâini, ca şi cum ar fi cărat ceva dintr-o parte într-alta. V-aţi întors în timp în secolul I. Sunteţi creştin. Care este duşmanul dumneavoastră cel mai mare? De cine vă este frică cel mai mult?

— De Diavol?

— Mă refer la o fiinţă umană. Nu uitaţi că *Apocalipsa* spune că e numele unui om. Cine este? îşi bătu tâmpla cu degetul. Gândiţi-vă.

— Pilat?

Tomás râse.

— Nu spuneţi aiureli. Pilat nu-i preocupa deloc pe

creştini atunci când a fost scrisă *Apocalipsa.*

— Irod?

— Nici el nu-i mai preocupa pe creştinii secolului I.

Orlov respiră adânc, în semn de renunţare.

— Nu ştiu.

Istoricul continuă să-şi privească interlocutorul.

— Nero.

— Nero?

— Nero este Fiara din *Apocalipsa.*

Orlov afişă un aer încurcat.

— Dar de ce Nero?

— în *Cartea Revelaţiei*, şase este un număr blestemat. Nero era al şaselea împărat şi purta semnul celor trei de şase. Apucă din nou stiloul. Priviţi.

Scrise ceva pe carnet.

NERON KAISAR = 666

— în greacă, Nero se spune *Neron*. „Împăratul Nero" este *Neron Kaisar.* Transcris în ebraică, acest nume dă şase şase şase. Şi pe lângă asta, dacă ştergem *n*-ul final, rămâne *Nero*, numele roman al împăratului. Transcris în ebraică dă şase sute şaisprezece, versiunea minoritară a numărului Fiarei.

— Nero?

— Nero era *kaisar*, adică „împărat” şi, de aceea, era comparat cu Soarele. Seneca a scris despre Nero: „El este Soarele în persoană”. În acest sens, Nero era Titan. Dar era şi *lateinos*, adică „roman”, iar ghematria tuturor acestor cuvinte în greacă este şase sute şaizeci şi şase.

Recapitulă totul într-o singură ecuaţie.

NERON KAISAR = LATEINO = TEITAN = TO MEGA THERION = 666

— Adică împăratul Nero este roman, este egalul Soarelui şi este marea Fiară. El este Anticristul din *Apocalipsă* pentru că, în acea vreme, trimitea creştinii la moarte în circul roman. Era figura cea mai temută de creştinii din epoca în care s-a scris *Cartea Revelaţiei.*

Pe figura lui Orlov apăru o expresie gânditoare.

— Am înţeles, murmură el. Dar e ceva aici care nu prea se potriveşte. Dacă Fiara *Apocalipsei* e Nero, de ce asasinii au lăsat numărul Fiarei lângă corpul victimelor?

Istoricul ridică două degete.

— N-am decât două ipoteze, rosti. Prima este cea mai simplă. Cei trei de şase sunt, simbolic vorbind, numărul

Diavolului. Dacă asasinii fac parte dintr-o sectă, aşa cum a tras concluzia şi Interpolul, de altfel, este normal să vrea să lase pe acţiunile lor o semnătură cu valoare simbolică.

În acest context, este evident că cei trei de şase nu se referă la Nero, ci la Diavol.

— Această interpretare este evidentă, comentă Orlov. Care este cea de-a doua ipoteză?

— A doua ipoteză este mai elaborată şi mai îndrăzneaţă, dar mă tem că încă nu dispun de toate datele pentru a o formula.

— Doar nu vreţi să mă lăsaţi în aer. Spuneţi-mi la ce vă gândiţi.

— N-o să mă credeţi.

— Daţi-i drumul, haideţi.

Istoricul oftă. Era reticent să prezinte o concluzie fără a avea toate informaţiile pe care le considera necesare. Dar poate reuşea să dea un indiciu.

— Bine, iată, spuse. Eu cred că, atunci când au lăsat bileţelele lângă victime, ucigaşii au vrut să anunţe ceva.

— Să anunţe ceva? Ce anume?

Tomás ezita, tot mai nehotărât. Oare trebuia neapărat să spună? Avea nevoie de nişte certitudini, existau încă goluri pe care trebuia să le umple. Cu toate acestea, adevărul era că rusul îl cerceta cu nerăbdare şi era limpede că n-avea să-l lase fără să afle concluzia la care ajunsese, fie ea şi provizorie. Trebuia să-i mai dea ceva,

oricât de neînsemnat ar fi fost. Dându-şi seama de acest lucru, îşi învinse şi ultima urmă de ezitare şi ridică vălul care acoperea misterul.

— Au vrut să anunţe sfârşitul lumii.

X

— Astăzi mergem la plimbare.

Invitaţia, pe care fiul său o formulă de îndată ce doamna Graţa se trezise, o lăsă mută de uimire.

— La plimbare? se minună ea, încă adormită. Pe unde?

Tomás trase storurile şi lăsă soarele să invadeze camera.

Era o zi frumoasă, iar Coimbra cea însorită strălucea de viaţă; dimineaţa se arăta primitoare şi îmbietoare, îmbrăcată de cântecul dulce al mierlelor şi de briza călduţă ce urca dinspre râu. Dincolo de fereastră se înşirau, una lângă alta, casele cu pereţi albi şi acoperişuri roşii, tăiate pe fondul cerului de un albastru profund. Zidurile vechi îmbrăţişau cu gelozie oraşul, posesive; păreau un castel medieval ridicat ca o coroană în vârful urbei, dar nu erau decât pereţii scorojiţi ai vechii universităţi, cu clopotniţa ridicându-se în faţa privirilor ca bijuteria cea mai de preţ.

— Ai văzut ce frumos este afară? Arătă spre fereastră. Ieşim, ne învârtim puţin, respirăm aer curat, stăm la soare.

Dona Graţa, acoperită încă cu cearşaful, îl privea cu o expresie întrebătoare.

— Te simţi bine, băiete?

Tomás se apropie de pat.

— Mamă, de cât timp n-ai mai ieşit din casă?

— Păi... mă rog, nu ştiu...

— N-ai mai ieşit din casă de când te-ai rătăcit şi te-au dus la spital. Asta a fost acum două săptămâni.

— Şi ce dacă?

— Dar cum poţi să trăieşti aşa?

— Ah, iar începi. Doamna Mercedes îmi face cumpărăturile, mulţumită lui Dumnezeu. N-am nevoie să bat străzile.

— Nici măcar la slujbă nu te mai duci!

— Şi de ce te interesează pe tine? Mă rog la fel de bine şi acasă.

Fiul se întoarse spre şifonier şi deschise uşa, scoţând la iveală sertarele şi hainele atârnate pe umeraşe.

— Cu ce vrei să te îmbraci?

— Ca să merg unde?

— Ca să ieşim, mamă.

Dona Graţa se dezveli şi se aşează pe marginea patului.

— Vine şi tatăl tău?

— Lasă-l pe tata. Mergem afară să stăm la soare

şi să respirăm aer curat. Cu ce vrei să te îmbraci?

— Dă-mi ceva frumos. Arătă spre o rochie din şifonier; era de culoare roz, cu volane albe la bretele. Dă-mi-o pe-aceea, am cumpărat-o în Lisabona când ţi-ai luat doctoratul.

Tomás scoase rochia şi o puse pe pat.

— Atunci îmbracă-te. Spală-te şi dă-te cu parfum. Vreau să te faci frumoasă. M-ai auzit?

Graţa privi rochia.

— Dar până la urmă unde mergem?

Fiul ieşi din cameră, lăsând-o singură, dar, înainte să închidă uşa, îi repetă ceea ce-i spusese la trezire.

— Astăzi mergem la plimbare.

Automobilul se deplasa încet prin traficul de dimineaţă târzie. După ce trecu printre Casa de Sal şi Conchada, o luă la dreapta şi urcă în direcţia spitalelor universitare. Era foarte cald în Volkswagen şi Tomás deschise geamul să lase aerul să intre; o adiere răcoroasă străbătu maşina, uşoară şi plăcută, împrospătând aerul dinăuntru şi îndulcind plimbarea. Dădură ocol rondului Coselhas şi, în apropiere de Quinta de Santa Comba, o luară pe o străduţă şi ajunseră într-o piaţetă cochetă, un

loc liniştit şi agreabil, unde coroanele copacilor mângâiau acoperişurile vilelor şi timpul părea să se fi domolit.

— Ce-ar fi să ne oprim aici? propuse Tomás, parcând maşina înainte de a auzi răspunsul.

— Aici? De ce?

— Nu vezi ce de verdeaţă? E frumos, nu-i aşa?

Dona Graţa se uită în jur.

— Da, pare plăcut.

— Haide să mergem puţin pe jos. Vino, o să-ţi facă bine.

Îşi ajută mama să se ridice şi porniră agale printre copaci.

Era un loc liniştit; aerul era curat, parfumat de mirosul coronarilor şi animat de concertul insectelor, de greierii care cântau pe întrecute în păduricea de alături, invizibili, dar zgomotoşi. Trecură prin faţa unui zid acoperit de plante, tunse îngrijit în partea de sus şi Tomás se opri în faţa porţii.

— Ia uite, ce interesant, comentă. Ai văzut cum se numeşte locul acesta?

Mama îşi întinse gâtul, încercând să citească

literele pictate pe faianţă.

— Lo... lo... ce scrie aici?

— Loc de odihnă, citi Tomás. Ciudat. Trebuie să fie un loc unde se odihneşte lumea.

Dona Graţa căpătă un aer intrigat.

— Un loc unde se odihneşte lumea? De ce să se odihnească? Privi spre pădurice. Poate să se odihnească după ce se plimbă?

— Aşa o fi, se grăbi să răspundă fiul. Haide să aruncăm o privire înăuntru.

Intrară pe poartă şi păşiră pe dalele năpădite de verdeaţă. Vârful ierbii strălucea în soare, erau picături de apă care indicau că tocmai fusese udată. Bătură la uşa vilei şi o fată cu bonetă şi halat alb le ieşi în întâmpinare cu un surâs amabil.

— Bună ziua.

— Am venit să vedem casa, spuse Tomás. Putem intra?

— Vă rog.

Fata le servi drept ghid. Începură cu bucătăria, unde două femei trebăluiau în jurul a două cratiţe ce miroseau tare bine, apoi trecură spre salonul de zi. Peste tot domnea un aer primitor şi o ordine desăvârşită,

deşi locul era puţin cam întunecat. În salon mergea un televizor şi câteva persoane se odihneau pe nişte canapele generoase, unele privind ecranul, altele tricotând, două picotind cu gura deschisă.

Dona Graţa îl trase de mânecă pe Tomás.

— Ai văzut, Tomás?

— Ce anume, mamă?

— Sunt toţi bătrâni, spuse ea în şoaptă ca să nu fie auzită de vârstnicii din jur. Aici sunt numai bătrâni.

— Dar locul e drăguţ, nu-i aşa?

— Da, aşa e. Dar sunt numai bătrâni, ai observat?

— Şi ce dacă? Cine ştie, poate ţi-ai face o grămadă de prieteni aici.

— Eu?

— Da, de ce nu? Sunteţi de aceeaşi vârstă.

— Ba nu sunt deloc de vârsta mea. Aici sunt numai moşi, nu vezi?

Tomás se scărpină în creştet, oarecum debusolat.

— Ţi-ar fi foarte bine aici, insistă el. Casa pare drăguţă şi lumea e de vârsta ta. Ţi-ai face prietene noi, ai să vezi.

— Faci pe prostul? Ce nevoie am eu să vin aici?

— E mai bine aici decât singură acasă. Aici nu mai ai nicio grijă. Există personal care să se ocupe de tine şi e

multă lume cu care poţi să vorbeşti. Coborî vocea, dar rosti cuvintele cu intensitate. Nu-i aşa că-i mai bine decât să stai singură, închisă în casă?

— Haide, nu mai spune prostii.

— Serios, aici se ocupă ei de tine.

— N-am nevoie să se ocupe nimeni de mine. Îmi este de ajuns doamna Mercedes, s-o aibă Dumnezeu în pază. Şi apoi, mai am şi vecinele, care sunt nişte sfinte şi care mă ajută mereu când am nevoie.

Fata cu bonetă şi halat îi întrerupse.

— Mergem şi la etaj?

— Ah, mulţumesc, e foarte drăguţ din partea dumneavoastră, dar nu e nevoie, se scuză Doamna Graţa. Ştiţi, noi deja...

— Haideţi să mergem şi sus, îi tăie vorba Tomás, îndreptându-se spre coridor. Dacă tot am ajuns aici, să vizităm tot.

Doamna Graţa oftă şi îşi urmă resemnată fiul şi gazda. Luară ascensorul şi ajunseră într-un culoar lung, iar paşii lor începură să răsune pe podeaua dintr-un lemn deschis la culoare, cu siguranţă fag.

— Vai, nu ştiu dacă mai pot, spuse mama, descumpănită de dimensiunea holului. Sunt obosită,

Tomás. Să ştii că nu mai sunt de vârsta ta.

— E chiar aici, spuse fata în alb, arătând a treia uşă din dreapta. Aproape că am ajuns.

Străbătură ultimii metri ai coridorului şi intrară într-o cameră. Nu era foarte spaţioasă dar avea un aspect curat. Mobila din lemn de brad era în stil vechi; camera avea şifonier, televizor, o canapea şi un pat mare, un buchet de flori pe birou, toate aşezate în cea mai desăvârşită ordine.

— E frumoasă camera, nu-i aşa? întrebă Tomás. Se duse la fereastră şi privi afară. Ia uite! Are până şi vedere spre pădure.

Doamna Graţa se apropie şi privi. Era chiar păduricea de pini pe care o traversaseră venind spre vilă.

— Bine, putem pleca acum? întrebă ea, oarecum nerăbdătoare.

— Nu-ţi place camera?

— Ba da, e foarte frumoasă, n-am ce spune. Dar mă simt cam obosită, ştii? Vreau să merg acasă.

Tomás înghiţi în sec. Venise momentul s-o pună pe mama lui în faţa faptului împlinit şi avea nevoie de mult curaj pentru asta.

— Ascultă, mamă, începu el. Doamna Mercedes mi-a spus că nu mai poate avea grijă de tine o vreme.

— Nu? Chiar ieri am văzut-o şi nu mi-a spus nimic. Ce-a păţit?

— Păi... ăăă... o... o problemă de familie care a intervenit pe neaşteptate.

— O fi soţul. Bietul om suferă de gută, săracul, şi doamna Mercedes era tare supărată din cauza asta. O fi avut altă criză?

— Da, asta trebuie să fie.

— O sun imediat. Săraca de ea! Deunăzi îmi povestea cum...

— Mamă, mamă, o întrerupse fiul. Problema este că vei rămâne o vreme singură şi n-are cine să aibă grijă de tine.

— Şi ce-i cu asta?

— Şi ce-i cu asta? Cine îţi face piaţa? Cine îţi pregăteşte mâncarea? Cine îţi face curăţenie?

— Ei, o rog pe o vecină. Maria Clotilde e o bomboană de fată şi mi-a tot spus că dacă am vreodată...

— Ascultă, mamă, vecinele tale pleacă toate în concediu un timp.

Dona Graţa făcu ochii mari, nevenindu-i să creadă.

— Toate vecinele mele pleacă în concediu? Unde pleacă?

Tomás transpira din plin.

— Ştiu eu, mamă? Se duc în Algarve sau în Brazilia, nu ştiu şi nici nu mă interesează.

— Mi se pare cam ciudat. Maria Clotilde este mereu îngrijorată, soţul ei este şomer de multă vreme, săraca. Dulce, vecina de la etajul al doilea, nici nu mai spun! Pensia nu-i ajunge şi nici măcar de întreţinere n-are bani. Doar dacă o fi... cum o cheamă pe neobrăzata aceea de la etajul întâi, cea care a moştenit apartamentul de la mătuşa ei? Graciete. Doar ea!

— Doamna Graciete a murit deja, mamă.

— Graciete a murit?

— Acum cinci ani.

— Cred că te înşeli. Dacă ar fi murit, am fi aflat şi eu, şi tatăl tău.

Tomás simţea că explodează. Trebuia să rezolve problema şi trebuia s-o facă imediat.

— Mamă, n-are importanţă, spuse, privind-o drept în ochi şi apucând-o de umeri. Nu poţi merge acasă pentru că n-are cine să aibă grijă de tine. Ai răbdare, va trebui să rămâi aici o vreme.

Doamna Graţa îşi privi fiul cu nedumerire.

— Ce vrei să spui?

— Trebuie să rămâi aici. Doar o vreme, fii liniştită.

Ea privi în jur, tulburată.

— Dar... dar asta nu e casa mea. Eu vreau să merg acasă.

— Nu pot să te duc acasă pentru că n-are cine să aibă grijă de tine acolo. Trebuie să rămâi aici o vreme. Doar câteva săptămâni...

Buza de jos a doamnei Graţa începu să tremure şi o strălucire umedă îi inundă ochii verzi. Expresia de pe chipul ei era una de disperare, de implorare, de panică.

— Eu vreau acasă, se smiorcăi, speriată. Te rog, du-mă acasă.

Câteva broboane de sudoare apărură pe fruntea fiului, i se scurseră pe tâmple şi apoi pe faţă. Era un moment dureros. Se gândi să renunţe la decizia pe care o luase, în fond, cu ce drept îşi obliga mama să facă ceva împotriva voinţei sale? Nu era o persoană adultă? Când era mic, mama îi spunea mereu lui ce să facă, iar acum, cum se puteau inversa rolurile? I se părea nefiresc. De când devenise adult, părinţii îi respectau spaţiul vital şi el pe al lor, cum e firesc. Uneori Tomás le mai dădea câte un sfat mamei sau tatălui său, însă niciodată nu îndrăznise să le dea

un ordin, ar fi fost de neconceput; ei erau suverani, stăpâni pe propria lor voinţă şi, într-o anumită măsură, îşi păstraseră autoritatea în faţa lui. Cum putea el acum să-şi oblige mama să trăiască într-un loc în care era vădit că ea nu voia să stea? Cu ce drept o obliga să plece din propria casă? Nu era ea stăpână pe destinul său? Cum îndrăznea să se poarte cu ea de parcă ar fi fost un copil?

În momentul în care se hotărî să dea înapoi evaluă, totuşi, consecinţele deciziei. O văzu pe mama lui închisă în casă, noaptea, cu starea de sănătate înrăutăţindu-se; putea să alunece şi să se lovească la cap, putea să lase gazele deschise sau fierul de călcat aprins, pe vreo haină, putea să iasă afară şi să se rătăcească din nou. Nu, sub nicio formă. Nu era în stare să stea neînsoţită şi nici nu-şi putea purta singură de grijă. Realitatea, crunta realitate, era că se aflau pe un drum fără întoarcere, iar lui îi revenea răspunderea de a-şi asuma responsabilităţile şi de a hotărî ceea ce nu-şi imaginase vreodată că avea să hotărască.

Nu putea da înapoi.

— Vreau să merg acasă.

Tomás îşi privi mama şi rămase tăcut, neştiind ce să

zică. Poate era mai bine să nu spună nimic. Aşa este, conchise; mai bine să nu zică nimic, să termine conversaţia. În fond, n-avea cum s-o convingă, era evident. Fără să mai scoată niciun cuvânt, ieşi grăbit din cameră şi dispăru pe coridor.

O rupse la fugă.

Apăru după câteva minute cu o valiză pe care doamna Graţa, cu ochii împăienjeniţi de lacrimi, o recunoscu surprinsă drept a sa. Geamantanul său vechi. Tomás se dusese la maşină să ia bagajul pe care i-l pregătise pe furiş în dimineaţa aceea, când ea încă dormea. Când intră în cameră, o găsi aşezată pe scaun, ştergându-şi ochii cu o batistă în timp ce directoarea, ghemuită lângă ea, încerca să o consoleze.

— Mamă, ţi-am adus hainele, spuse el, arătându-i valiza. Dacă mai ai nevoie de ceva, spune-mi. Aşează geamantanul pe pat şi-l deschise. Pot să-ţi aduc cărţi, fotografii... tot ce vrei.

— Eu vreau să mă întorc acasă, se plânse ea cu o voce subţire şi tremurândă.

Străduindu-se să ignore tânguielile mamei, Tomás începu să atârne rochiile în şifonier şi să pună hainele prin sertare.

— Rămâi aici doar câteva săptămâni, spuse, în timp ce punea o rochie pe umeraş. Apoi mai vedem, bine?

— Unde e tatăl tău? O să vezi tu când o afla!

— Tata mi-a cerut să te duc la un cămin bun.

— Nu cred. Tatăl tău nu ţi-ar cere niciodată aşa ceva.

— Dar mi-a cerut-o. Mi-a spus să am grijă de tine.

Doamna Graţa ridică degetul, tremurând de furie, de revoltă, de indignare.

— Cu ce drept îmi faci asta? Tu... tu... propriul meu copil... cu ce drept? N-o să mă abandonezi aici!

— Doar câteva săptămâni.

— Nici măcar o zi, m-ai auzit? Nici măcar o zi!

— Mamă, calmează-te.

— Eu vreau să merg acasă. Dacă o fi să mor, vreau să mor acasă. Du-mă acasă, te rog frumos.

— Acum nu se poate, murmură Tomás, aranjând mai departe hainele în dulap, astfel încât să nu trebuiască s-o privească pe mama sa. Poate peste o săptămână.

— Vreau să merg acasă, gemu ea.

Directoarea, acea femeie atrăgătoare, cu ochii de culoarea ciocolatei, pe care o cunoscuse prima dată când vizitase căminul, purta în piept un ecuson

care-i aminti numele Maria Fior; rămăsese ghemuită în faţa doamnei Graţa, urmărind conversaţia în linişte. Văzând că renunţase la luptă, se aplecă în faţă, îi murmură ceva la ureche doamnei Graţa şi se ridică, îi făcu semn lui Tomás şi se îndepărtară amândoi, ajungând lângă uşă.

— Nu i-aţi spus mamei dvs. că o aduceţi aici?

— Nu, nu i-am spus nimic. N-ar fi acceptat niciodată.

Maria îşi încrucişă braţele şi îl privi dezaprobator.

— Dar ar fi trebuit să vorbiţi cu ea.

— Vă rog să mă credeţi că am vorbit cu ea de multe ori despre acest subiect. De multe ori. Şi medicul i-a vorbit. Ea însă refuza să vină, ce puteam să fac? Credeţi că trebuia s-o urc cu forţa în maşină?

— Era neapărată nevoie să vină?

— Ştiţi, am stat o vreme fără să fac nimic. Ea nu voia să vină, iar eu nu voiam s-o oblig, aşa că am lăsat-o în pace. Coborî ochii. Dar lucrurile au început să se precipite acum două săptămâni. Mama a ieşit la cumpărături şi s-a rătăcit prin oraş. Nimeni nu ştia cine e, iar ea nu spunea nimic inteligibil. A trebuit s-o ducă la secţia de poliţie şi mai apoi la spital, unde, din

fericire, a recunoscut-o o infirmieră. Atunci mi-am dat seama că trebuie neapărat să rezolv problema.

Directoarea oftă.

— înţeleg, spuse. Îşi îndreptă spatele, luând o postură profesională. Trebuie să ştiu câteva lucruri despre ea şi dumneavoastră va trebui să completaţi un formular, bine?

— Cum doriţi.

— Din câte am văzut, se descurcă singură, nu-i aşa?

— Da, se mişcă fără ajutor, deşi doarme foarte mult. Cel mai complicat este, de fapt, cu pierderile de memorie. Uneori este complet dezorientată. De exemplu, i se întâmplă frecvent să uite că tatăl meu a murit.

— Asta e normal. Întotdeauna, amintirile cele mai recente se şterg primele. Aruncă o privire spre doamna Graţa. Mama dumneavoastră are doar şaptezeci de ani, nu-i aşa?

— Da.

— Mi se pare cam devreme să aibă astfel de probleme...

— Ştiţi, totul a început după moartea tatălui meu.

— Hmmm... înţeleg. Ochii căprui se îngustară şi buzele cărnoase schiţară o grimasă. Odată am avut aici un cuplu foarte unit. Amândoi îşi petreceau zilele sărutându-se şi şoptindu-şi secrete, mergeau peste tot împreună şi a

trebuit să le lipim paturile, ca să poată dormi ţinându-se de mână. Erau adorabili. Într-o zi, ea a suferit un atac de cord şi a fost dusă la spital, unde a şi murit după două zile. Familia a intrat în panică, temându-se de reacţia pe care ar putea s-o aibă el la aflarea veştii şi ne-au cerut să nu-i spunem nimic. Însă, după o săptămână, o angajată s-a scăpat şi i-a povestit adevărul. Făcu o pauză. El a murit în ziua următoare.

Povestea rămase plutind în aer, insidioasă, ca o ceaţă încăpăţânată, o umbră rău prevestitoare care nu se dă dusă.

— Asta s-a întâmplat aici? întrebă Tomás.

— Da, răspunse Maria. Acum câţiva ani. Cazul i-a emoţionat pe toţi angajaţii căminului. Dar cel mai important este că ne-a arătat efectul pe care-l poate avea moartea unui partener dintr-un cuplu asupra celuilalt, atunci când amândoi sunt foarte apropiaţi şi au trăit mult împreună. Privi din nou spre doamna Graţa. Probabil asta s-a întâmplat şi cu mama dumneavoastră. Probabil că moartea soţului a fost un şoc foarte mare şi a declanşat un proces degenerativ prematur.

Tomás nu ştia ce să răspundă. Pe de-o parte, recunoscuse în acea istorisire relaţia dintre părinţii săi şi

întâmplările din ultimul an; multe lucruri indicau o legătură între moartea tatălui său şi degradarea rapidă a stării de sănătate a mamei sale, iar episodul relatat de către directoare îi confirma ceea ce deja intuia.

Ros de remuşcări, se scuză în faţa directoarei şi se întoarse lângă mama sa. Îi şopti vorbe de alinare, fără să ştie care dintre ei avea mai mare nevoie de consolare, mama, care nu putea merge acasă, sau fiul, care o obliga să rămână în cămin. Se simţea un nenorocit, un nemernic, un laş. O sărută pe obrazul ud de lacrimi şi, adunându-şi puţinul curaj rămas, se întoarse şi ieşi din cameră, pregătindu-se să plece. Tocmai când deschidea uşa de la ascensor, auzi vocea mamei lui, care ieşise pe culoar.

— Tomás?

— Da, mamă?

— Du-mă acasă.

Fiul inspiră adânc.

— Mamă, să n-o luăm de la capăt, bine?

Doamna Graţa privi spre capătul culoarului.

— Atunci o să mă arunc pe scări.

XI

Primele douăzeci şi patru de ore după ce şi-a lăsat mama la cămin se dovediră a fi cele mai grele pentru Tomás. Când se întoarse din plimbarea fatidică şi intră în apartamentul părinţilor săi, i se păru straniu şi pustiu, ca şi cum ar fi fost golit de sens. Într-adevăr, în ultimele luni, declinul rapid al mamei sale umpluse acel loc cu linişte, cu un astâmpăr oarecum îngrijorător, datorat mai ales nenumăratelor ore pe care le petrecea ea dormind; dar faptul că o ştia acasă i se înfăţişa, totuşi, reconfortant într-o oarecare măsură, i se părea că o rază de lumină încă strălucea acolo, fragilă, ce-i drept, dar vie. Acum însă, totul era diferit. Apartamentul era complet gol, despuiat de viaţă, era doar un corp dezgolit, lăsat în voia uitării.

Liniştea apăsătoare îl îndemnă pe Tomás la introspecţie, accentuându-i sentimentul de vinovăţie. Nu îl chinuia numai ideea că-şi dusese mama la un cămin împotriva voinţei ei, ci şi faptul că o înşelase, o convinsese că merg la o simplă plimbare. Îşi amintea cum, în copilărie, mama lui îi spusese într-o zi că merg până la spital să se plimbe şi cum, odată ajunşi acolo, plimbarea s-a terminat cu nişte infirmieri care l-au ciuruit cu injecţii. Păstrase o amintire

amară a acelui episod; în fond, era memoria unei trădări din partea mamei. Inversarea rolurilor îl făcea să se teamă acum, îi era frică de ceea ce avea ea să gândească despre acţiunile lui. Dacă se gândea bine, era pentru prima oară când nu-i respecta statutul de persoană majoră şi oare nu era asta o formă de agresiune? Dar, pe de altă parte, oricât s-ar fi învinovăţit, nu găsea o alternativă mai bună. Ce altceva ar fi trebuit să facă? Să-şi lase mama, în acea stare, singură în casă? N-ar fi fost asta o formă de abandon? Şi dacă i se întâmpla ceva? Ar fi putut vreodată să şi-o ierte?

Ca să scape de tristeţe, se refugie în lucru. Când se întoarse de la cămin, după o cină solitară, deprimantă, în bucătărie, se închise în biroul tatălui său. Era hotărât să-şi abată gândurile de la asta şi să încerce să descifreze enigmaticul e-mail pe care Cummings i-l trimisese lui Filipe, acel mesaj ciudat interceptat de Interpol. Îşi consultă notiţele şi găsi mesajul.

Filipe.

When He broke the seventh seal, there was silenee în heaven.

See you.

Jim

La prima vedere părea un cod. Da, hotărî el, dând din cap; e un cod. Dacă ar fi cifrat, textul ar avea alt aspect. Problema este că, fiind un cod, era evident că se afla în faţa unei adevărate taine, dat fiind că sensul exact le era probabil cunoscut numai celor doi care au trimis mesajele. Sensul enigmei fusese cu siguranţă stabilit de cei doi şi numai ei îl puteau explica.

Cu toate acestea, un amănunt îi atrase atenţia lui Tomás. Citi fraza din nou. *When He broke the seventh sealy there was silence in heaven.* Mări ochii. Fără îndoială, acela era un amănunt relevant. *He.* „El”. Mesajul spunea *He*, cu H mare; adică „El”, cu E mare. „El”. Era un indiciu, o pistă, o plăcuţă indicatoare care arăta într-o direcţie anume. Din experienţa lui Tomás, *El* nu putea fi decât o singură entitate. Dumnezeu. Era vorba, cu siguranţă, de un citat religios.

Însufleţit şi stimulat dintr-odată, se ridică şi se duse spre bibliotecă să ia *Biblia.* Dar, când se aşeză din nou la birou, odată stinsă scânteia entuziasmului de a fi descoperit o pistă sigură, privi cartea şi aproape că se deziluzionă în faţa dimensiunilor ei voluminoase. Parcă niciodată nu fusese conştient ca acum cât de groasă este *Biblia*, mai ales că, răsfoind-o, văzu că era tipărită pe o hârtie foarte

subţire şi cu litere microscopice; părea contractul unei companii de asigurări. Era un text foarte mare.

Îşi birui primul impuls de a renunţa şi începu să citească de la prima pagină. „La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul. Şi pământul era netocmit şi gol. Întuneric era deasupra adâncului şi Duhul lui Dumnezeu Se purta pe deasupra apelor. Şi a zis Dumnezeu «Să fie lumină!» Şi a fost lumină”. Mai citise aceste lucruri şi în trecut, de mai multe ori, în circumstanţe diferite. Dar niciodată nu citise *Biblia* de la cap la coadă, *Vechiul* şi *Noul Testament* dintr-odată, şi se gândea că acum era o ocazie foarte bună să o facă. Avea de găsit un fragment şi numai citind ceea ce avea de citit putea ajunge la el.

Şi se puse pe citit.

Îi luă şase zile să parcurgă *Biblia* de la primul la ultimul cuvânt, pornind de „La început” şi terminând cu „Amin”. O citi fără întreruperi, în afară de nevoile naturale, şi când închise volumul nu mai ştia ce să creadă. Se simţea descumpănit de ceea ce citise, ba chiar speriat de implicaţiile pe care le putea avea misterul întunecat pe care tocmai ce-l descoperise într-o anumită măsură.

Încercă să se relaxeze şi porni calculatorul. Deschise direct poşta electronică şi, printre multele mesaje

nesolicitate pe care le primea de obicei, observă un mesaj trimis de *a şaptea pecete.* A şaptea pecete? E-mailul venise de patruzeci şi opt de ore. Fierbând de nerăbdare, Tomás făcu un click pe titlu şi deschise mesajul. Era scurt, informativ şi, ţinând cont de cine îl semna, exploziv.

Filipe.

E-mailul era semnat de amicul său din tinereţe, Filipe Madureira, cel pe care-l căuta Interpolul din cauza unei presupuse implicări în uciderea a doi oameni de ştiinţă, cel cu care-şi petrecuse după-amiezi întregi învăţând, jucând fotbal de masă sau vorbind despre fete în timpul anilor de liceu în Gástelo Braneo. Pesemne Filipe consultase site-ul foştilor elevi de liceu şi găsise mesajul pe care i-l lăsase Tomás. Acela era răspunsul.

După ce cântări puţin situaţia, Tomás puse mâna pe telefonul mobil şi formă numărul.

— Bună ziua, domnule Orlov, salută. Am veşti noi pentru dumneavoastră.

— Ce s-a întâmplat?

— Am fost contactat de prietenul meu, Filipe.

— Serios? Unde este?

— Mă tem că nu pot să vă spun.

Omul de la Interpol ezită la celălalt capăt al firului.

— Cum aşa, nu puteţi să-mi spuneţi?

— Nu. Mi-a cerut să păstrez confidenţialitatea asupra locului în care se află.

— Şi atunci cum pot merge mai departe cu ancheta?

— Va trebui s-o fac eu.

— Dumneavoastră? se miră Orlov. Dar dumneavoastră nici măcar nu sunteţi poliţist...

— Ascultaţi-mă, Filipe acceptă să se întâlnească cu mine atâta timp cât nu dezvălui locul unde se află. Dacă îmi asum acest angajament, îl respect, înţelegeţi?

— Hm.

— Deci ce fac? îmi asum angajamentul sau nu?

Rusul rămase tăcut o vreme, cântărind situaţia.

— Nu mi se pare c-aş avea de ales, nu-i aşa?

— Dumneavoastră ştiţi mai bine.

— Atunci, acceptaţi, se hotărî Orlov. Întâlniţi-vă cu el şi obţineţi toate informaţiile posibile.

— Foarte bine, încuviinţă Tomás. Voi avea nevoie de bani pentru călătorie.

— în ce ţară este?

— Nu vă pot spune asta.

Orlov râse.

— Nu-i nimic, spuse. Am vrut să văd dacă merge. Îşi

schimbă tonul vocii. O să vă transferăm bani în cont, bine? Luaţi banii ăştia şi faceţi cu ei ce trebuie să faceţi, fără să fie nevoie să prezentaţi facturi sau să daţi socoteală. Astfel, păstrăm secretul deplasării dumneavoastră. E bine aşa?

— Mi se pare perfect.

— Atunci foarte bine, concluzionă rusul, luându-şi la revedere. Anunţaţi-mă când vă întoarceţi.

— Aşteptaţi, exclamă Tomás.

— Ce este?

— Nu v-am povestit tot.

Agentul Interpol păru descumpănit.

— Ah, mă scuzaţi. Credeam c-aţi spus că deocamdată nu puteţi să ne dezvăluiţi nimic din e-mailul prietenului dumneavoastră.

— Aşa şi este. Dar am alte veşti.

— Ce anume?

— Cred că am descoperit sensul mesajului pe care englezul i l-a trimis lui Filipe.

Orlov lăsă să-i scape un hohot de râs.

— Sunteţi nemaipomenit, exclamă el. Serios? Aţi descifrat deja acea încâlceală?

— Am decodat-o, îl corectă Tomás. Mesajul nu este

cifrat, ci e codificat. Cifrul se descifrează, codul se decodează.

— Credeţi că e un cod?

— Fără îndoială.

— Şi ce mesaj ascunde?

Istoricul se aplecă deasupra biroului şi apucă volumul gros pe care îl terminase de citit.

— Sensul codului este revelat de *Biblie.*

— Serios?

— Da. Şi ghiciţi în ce parte a *Bibliei.*

— N-am nicio idee.

— în *Apocalipsă.* Răspunsul se găseşte în *Apocalips*ă. Râse. Vedeţi ce ghinion am? Citatul se găseşte în ultimul text al *Noului Testament*, iar eu am luat-o de la început, a trebuit să citesc toată *Biblia* până să-l găsesc.

— N-aţi făcut mai mult decât ceea ce aveaţi datoria să faceţi, se impacientă rusul. Spuneţi-mi ce mesaj ascunde acea frază.

Tomás deschise *Biblia* aşezată pe masă şi răsfoi ultimele pagini până ajunse la *Cartea Revelaţiei.*

— Ca să pătrundeţi sensul mesajului trebuie să înţelegeţi contextul în care apare, spuse el. Aţi citit *Apocalipsa?*

Orlov plescăi exasperat din limbă.

— Vi se pare că am figură de habotnic? Credeţi că am timp să citesc aşa ceva?

— Atunci, dacă n-aţi citit niciodată *Apocalipsa*, daţi-mi voie să vă fac un tablou general. După cum v-am spus deunăzi, acest text este semnat de Ioan, se presupune că apostolul, îşi plimbă privirea peste primele rânduri din paginile deschise în faţa sa. Începe prin a spune că Iisus Cristos i s-a arătat lui Ioan şi i-a dat mesaje către şapte comunităţi creştine din Asia Mică. Dădu câteva pagini. Lucrurile devin interesante imediat după aceea, când Ioan este dus în cer.

— Apostolul a zburat în cer? glumi Orlov. La clasa business sau economică?

— S-a ridicat la cer, răspunse Tomás, ignorând gluma, îşi pironi privirea pe un paragraf. Scrie aici aşa, spuse el, începând să citească textul: „M-am uitat şi iată o uşă era deschisă în cer şi glasul cel dintâi – glasul ca de trâmbiţă, pe care l-am auzit vorbind cu mine – mi-a zis: Suie-te aici şi îţi voi arăta cele ce trebuie să fie după acestea. Îndată am fost duh; şi iată un tron era în cer şi pe tron şedea Cineva”. Îşi ridică privirea din carte. Acest Cineva este, evident, Dumnezeu.

— Dumnezeu? Ioan zice că l-a văzut pe Dumnezeu?

— Da.

— Şi cum e? Are o barbă mare şi albă?

— Dumnezeu, aşa cum îl descrie Ioan în *Apocalipsă*, nu este antropomorf. Urmăriţi descrierea pe care I-o face autorul.

Reveni la acelaşi paragraf. „Şi Cel ce şedea semăna la vedere cu piatra de iasp şi de sardiu, iar de jur împrejurul tronului era un curcubeu, cu înfăţişarea smaraldului”. Sări un rând. „Şi din tron ieşeau fulgere şi glasuri şi tunete”.

— Dar ce fel de Dumnezeu e acesta?

— E Dumnezeul pe care spune Ioan că L-a văzut. Nu este o persoană, ci lumină, culoare şi sunete.

— Toate astea sunt halucinaţii, nu-i aşa?

— Se poate, încuviinţă Tomás. Dar nu cred. Acest text este foarte gândit, ştiţi?

— Ce vă face să spuneţi asta?

— Structura pe care o are. Scenele sunt descrise cu multe detalii şi arată influenţa scrierilor iudaice, mai ales de cele ale lui Daniel. Structura este planificată şi se joacă cu modele numerice, ceea ce nu este caracteristic unor halucinaţii.

— Ca povestea cu cei trei de şase?

— Exact. Cei trei de şase nu sunt o halucinaţie. Cum am văzut deja, este vorba de ghematria numelui Nero. Deci acest text este gândit, nu este rezultatul unei halucinaţii.

— înţeleg, acceptă Orlov. Schimbă tonul. Spuneaţi, deci, că Ioan s-a urcat la ceruri şi L-a văzut pe Dumnezeu. Şi apoi? Ce s-a întâmplat?

Tomás reveni la text.

— Ioan scrie următoarele: „Am văzut apoi, în mâna dreaptă a Celui ce şedea pe tron, o carte scrisă înăuntru şi pe dos, pecetluită cu şapte peceţi”.

— O carte cu şapte peceţi?

— Da. În realitate se cheamă Cartea cu Şapte Peceţi. În descrierea lui Ioan, Cristos s-a îndreptat spre tron şi a primit această carte de la Dumnezeu. În acest moment, Iisus, prezentat sub formă de miel, a început să desfacă peceţile una câte una.

Orlov era acum complet absorbit de povestire.

— Şi mai departe?

— Primele patru peceţi au făcut să apară patru călăreţi distrugători. Sunt cei patru cavaleri ai apocalipsei. Unul este cuceritor, ceilalţi aduc foamea, războiul şi moartea. A cincea pecete a lăsat să apară martirii şi a şasea a adus un cutremur şi alte cataclisme groaznice, menite să

pedepsească toate păcatele umanităţii. Tomás făcu o pauză. Aici apare în text fraza fatidică.

— Care anume?

— Fraza din mesajul pe care l-aţi interceptat pe internet.

— Ce mesaj? Al englezului?

— Da. Tomás urmări rândurile cu degetul arătător şi citi cu voce tare. „Şi când Mielul a deschis pecetea a şaptea, s-a făcut tăcere în cer”.

Fraza răsună în mintea lui Orlov. Era, într-adevăr, mesajul pe care James Cummings i-l trimisese lui Filipe Madureira.

— Foarte bine, încuviinţă el. În *Biblie* e scrisă această frază. Cristos a desfăcut cea de-a şaptea pecete a Cărţii cu Şapte Peceţi. Şi pe urmă? Ce se întâmplă pe urmă?

Istoricul închise *Biblia*, o aşeză pe birou şi respiră adânc.

— Ioan a văzut peste tot numai tunete, fulgere şi cutremure. Pe pământ şi pe apă se aruncă foc, grindină şi sânge şi o treime din planetă devine de nelocuit. Cade din cer o stea şi Soarele se întunecă din cauza fumului. Distrusă în masă, o parte din umanitate şi din viaţă dispare. Făcu o pauză. Pe scurt, începe apocalipsa.

Orlov evaluă o vreme descrierea făcută.

— Când se întâmplă toate astea?

— Se întâmplă acolo unde apare în *Biblie* citatul folosit în mesajul interceptat. Recită din memorie: „Când El a deschis pecetea a şaptea, s-a făcut tăcere în cer”.

Rusul plescăi din limbă.

— La naiba, exclamă el. Bănuiala dumneavoastră era întemeiată.

— Da, era, spuse Tomás. Aţi văzut la ce dă naştere această frază?

— La sfârşitul lumii, dragul meu profesor. La sfârşitul lumii.

XII

Paznicul, un bărbat chel, cu pielea capului lucioasă şi corpolent, îl măsură cu suspiciune, analizându-l din cap până-n picioare, cu o privire pătrunzătoare ca razele X. Văzând că are de-a face cu un străin, păru să se relaxeze; acceptă cele şapte sute cincizeci de ruble şi îi făcu semn cu capul să intre. Tomás mulţumi, deschise uşa şi intră în Night Flight.

L-a întâmpinat atmosfera caldă şi sofisticată din interiorul celui mai renumit club de noapte din oraş. Un chelner îmbrăcat impecabil se apropie de el imediat.

— *Dobrîi vecer*, salută acesta, ceremonios.

— Bună seara, răspunse Tomás în engleză. Ezită, căutând în memorie cuvintele pe care le învăţase la hotel. *Vî gavarite... po-angliski?*[23]

Chelnerul zâmbi.

— *Da,* aprobă el. Toţi de-aici vorbim engleza. Cuprinse cu un gest tot clubul Night Flight. Doriţi să mergeţi la restaurant sau la clubul de noapte?

— La clubul de noapte, vă rog.

Bărbatul îi arătă un colţ al salonului şi Tomás se îndreptă

[23] În limba rusă în original *(n.t.).*

într-acolo. Coborî pe o scară în spirală şi ajunse într-un bar decorat în tonuri aurii, cu un perete plin de oglinzi, de care erau lipite canapele tapiţate în negru, în timp ce alt perete era mascat de un bar lung. O muzică liniştită plutea în aer şi localul avea un aspect distins, ca şi cum ar fi fost un club de gentlemani din înalta societate. Însă grupurile mici care mişunau prin clubul de noapte trădau acea aparenţă aleasă; bărbaţii aveau aspectul exuberant al noilor îmbogăţiţi, arătându-şi cu ostentaţie alcoolul şi rublele şi puterea, în timp ce femeile, mult mai tinere, îi copleşeau cu atenţii; erau toate frumoase, strălucitoare şi mai ales disponibile.

Noul venit se îndreptă spre tejghea şi ridică mâna ca să-i atragă atenţia bărbatului în smoking care pregătea băuturile.

— *Zdravstvuyte*, salută bărbatul, întrebându-l apoi ce dorea să servească. *Cego jelayete?*

— *Helio*, salută şi Tomás. Consultă numele pe care şi-l notase pe o hârtie. Aş putea să vorbesc cu Nadejda?

— Nadejda?

— Da.

Bărbatul schiţă un zâmbet firav, ca şi cum acel nume avea pentru el o semnificaţie secretă pe care-ar înţelege-o

imediat membrii unei confrerii, şi arătă în sus spre o platformă.

— Acolo este.

Tomás ridică privirea şi văzu o roşcată aproape goală, dansând, cu sânii ridicaţi şi fermi, cu un corp delicat şi insinuant, cu o ţesătură purpurie care-i ţinea loc de pantaloni scurţi. O rază de lumină cădea pe incitanta dansatoare, proiectând culori lascive şi umbre somptuoase pe pielea senzuală şi transpirată.

Clientul nou-venit coborî privirea şi-l întrebă pe bărbatul de la bar:

— Aceea e Nadejda?

— *Da*, confirmă angajatul. Ridică din sprâncene, ca şi cum ar fi dat cuvintelor un sens dublu, ascuns. Vreţi să vină la dumneavoastră?

— Păi... da, spuse Tomás, înroşindu-se la auzul insinuării. Trebuie să vorbesc cu ea.

— Nadejda îşi termină imediat numărul. Îi făcu cu ochiul, complice. Când termină, îi spun că o aşteaptă un client. Făcu un gest către sticlele aranjate de-a lungul barului. Cât aşteptaţi, vreţi să serviţi ceva?

— Ce-aveţi acolo?

— Whisky, cognac, vodcă...

Tomás cercetă sticlele.

— Cred că cel mai potrivit ar fi, poate, o vodcă.

— Pură sau aromatizată?

— Hmm... ezită el. Nu ştiu, ce-mi recomandaţi?

Barmanul luă o sticlă de culoarea chihlimbarului şi turnă vodca într-un pahar.

— Această vodcă e aromatizată. Se numeşte *Ohotniciya,* vodca vânătorilor, şi conţine un amestec de ghimbir şi cuişoare. Îi întinse paharul. Daţi de duşcă. Ca ruşii.

Clientul analiză lichidul care dansa în pahar cu o expresie reticentă. Se aşeză pe un loc gol de pe canapeaua de la perete, sub oglindă, şi se hotărî să urmeze sfatul. Când eşti în Roma, să faci ca romanii, se gândi el. Închise ochii şi, înainte să-i piară curajul, înghiţi toată vodca dintr-odată.

Simţi cum îi erupe un vulcan în intestine.

— Doriţi să vă ţin companie?

Vocea feminină, îndulcind limba engleză cu un accent slav exotic, îl făcu pe Tomás să-şi ridice ochii. În faţa lui, privindu-l din cealaltă parte a măsuţei, se afla frumoasa roşcată, învăluită într-o mantie voluptuoasă de mătase purpurie, o culoare foarte puternică. Ochii săi erau de un albastru lichid, mari şi expresivi, şi avea buzele groase,

cărnoase şi apetisante, ca ale Nastasiei Kinski.

Învingându-şi surprinderea, portughezul se ridică şi, stângaci, îi întinse mâna atât de brusc, încât răsturnă paharul de vodcă.

— Bună, spuse şi aproape că se sperie de paharul pe care-l aruncase pe jos. Oops, scuze.

Dansatoarea îşi mască un surâs.

— Pot să iau loc?

— Da, da, sigur.

Tomás se trase la o parte, ca să-i facă loc şi, fără să vrea, împinse măsuţa, care căzu într-o parte cu un zgomot teribil. O tăcere bruscă puse stăpânire pe conversaţiile din clubul de noapte; clienţii se opriră un moment să vadă ce se întâmpla acolo.

— Ah, la naiba, exclamă istoricul, punându-şi mâinile în cap când văzu masa răsturnată. Sunt un neîndemânatic, nu ştiu ce se întâmplă. Iertaţi-mă.

Nadejda lăsă să-i scape un hohot de râs.

— întotdeauna sunteţi aşa?

— Nu, deloc, o asigură Tomás. Cred că e de vină prezenţa dumneavoastră. Când am venit aici, nu mă aşteptam să găsesc o persoană atât de... în fine... atât de frumoasă.

Fata îşi aruncă părul pe spate, amuzată.

— Ia uite! M-am întâlnit cu Don Juan!

Portughezul se strâmbă, frământându-se de teamă că şi-a permis prea multe libertăţi.

— Oh, scuzaţi-mă, bolborosi el. Cred că toţi bărbaţii vă spun mereu acelaşi lucruri, probabil v-aţi săturat.

Angajaţii clubului de noapte veniră să pună totul în ordine; masa se întoarse la locul ei, iar podeaua unde se vărsase vodca fu ştearsă, astfel încât conversaţiile îşi reluară murmurul de fundal, alături de muzica ambientală. Lui Tomás i se aduse altă votcă, iar Nadejda ceru o cupă de şampanie. Când chelnerul se îndepărtă, dansatoarea îşi aranjă insinuanta mantie de mătase, astfel încât să-i dezgolească umerii şi pielea marmorată şi curba îndrăzneaţă a sânilor.

— Văd că sunteţi străin, constată Nadejda. Aţi venit la Moscova cu afaceri?

— Păi... într-un fel, da.

Rusoaica îl examină cu un aer apreciativ.

— în acest caz, sunteţi om de afaceri. Ridică o sprânceană desenată cu delicateţe şi-şi încercă norocul. Petrol? Bănci? Import-export?

Tomás râse cu poftă.

— Nu, niciuna din astea. Sunt istoric.

Nadejda deschise larg ochii albaştri, surprinsă.

— Istoric? Şi ce afaceri aduc un istoric la Moscova?

— Am venit să caut pe cineva.

Rusoaica râse languros, cu o privire provocatoare, aidoma unei pisici.

— Sper că pe mine, toarse ea.

— Nu, nu pe dumneavoastră.

— Ce păcat...

Tomás îndreptă degetul spre ea.

— Dar sper să ajung la acea persoană prin intermediul dumneavoastră.

Nadejda îşi îndreptă spatele, vădit suspicioasă.

— Ce înseamnă asta?

— Mă numesc Tomás Noronha şi vin din Lisabona ca să mă întâlnesc cu un amic. Acest amic mi-a spus să vin aici să mă întâlnesc cu dumneavoastră.

Dansatoarea îl privi printre gene, cumpănind la cele auzite.

— Veniţi din Lisabona?

— Da.

— Şi cum îl cheamă pe prietenul dumneavoastră?

— Filipe Madureira. Mi-a trimis un e-mail în care mi-a zis

să vin aici, în Moscova, la clubul de noapte Night Flight, şi să vă caut.

Nadejda surâse, mai liniştită.

— Ah, deci dumneavoastră sunteţi prietenul lui Filhka, admise ea, identificându-l pe Filipe prin diminutivul rusesc. De ce n-aţi zis aşa de la început?

— Am zis cu prima ocazie pe care mi-aţi dat-o, cred.

Rusoaica îl măsură din nou din priviri.

— Hm... Filhka nu mi-a spus că sunteţi atât de interesant.

Tomás roşi.

— Ah, mulţumesc.

Ea se aplecă în faţă şi-şi trecu palma peste stofa costumului său închis la culoare, de parcă l-ar fi mângâiat.

— Şi aţi venit îmbrăcat la patru ace. Am crezut că sunteţi un client, ştiţi?

— într-o anumită măsură sunt, nu-i aşa? Privi în jur. Astă-seară sunt client al clubului Night Flight.

— Da, dar am crezut că sunteţi un client ca ceilalţi. Făcu semn spre masa alăturată. Ca aceia de colo. De exemplu, îl vedeţi pe tipul de-acolo?

Tomás se întoarse şi văzu un bărbat aşezat la vreo trei metri, un individ corpolent, cu părul blond tuns periuţă şi

un costum italian elegant, conversând cu trei femei mai tinere şi foarte frumoase, de o exuberanţă aproape strălucitoare.

— Da, ce-i cu el?

Nadejda coborî glasul.

— Acela e Igor Beskhlebov. Privi în jur, să se asigure că nu-i auzea nimeni. E din *solnţevskie.*

— Ce e asta?

— Mafia, îl lămuri ea.

Tomás privi din nou spre bărbat.

— Mafia? E un mafiot?

— Droguri şi prostituţie, îi explică dansatoarea. Fetele alea lucrează pentru el.

Portughezul le privi, fascinat. Două erau blonde, foarte înalte, iar a treia părea să fie un amestec exotic euro-asiatic, cu ochii verzi migdalaţi şi părul negru, lucios şi foarte moale; toate purtau haine mulate pe trup, cu decolteuri generoase, lăsând să se vadă linia corpului şi, mai mult decât orice, disponibilitatea.

— De unde ştiţi?

Nadejda ridică din umeri.

— Ei, au fost vremuri în care şi eu am lucrat pentru el.

— Dumneavoastră?

— Da, sigur, spuse rusoaica, cu un aer indiferent. Toate fetele de-aici lucrează pentru cineva. Se ridică şi-i făcu semn cu capul să o urmeze. Veniţi.

— Eu? Unde mergem?

— Sunteţi prietenul lui Filhka, nu-i aşa?

— Da.

— Dacă sunteţi prietenul lui, n-am nevoie să ştiu mai multe. În afară de-asta, aveţi noroc.

— Ah, da? De ce?

— Pentru că-mi plăceţi. Îi făcu semn cu degetul, de parcă era animalul ei de companie. Veniţi.

— Unde mergem?

— Vă fac un serviciu gratuit.

XIII

O bătaie uşoară la uşă, un *cioc-cioc* atât de discret încât se confunda cu sunetele din vis, îl deşteptă pe Tomás din toropeala voluptuoasă de care era cuprins. Cu ochi încă închişi, întinse mâna şi pipăi patul, descoperind că e gol. Îşi ridică capul, pe jumătate ameţit de somn şi întredeschise un ochi, încercând să-şi dea seama unde se află, cât e ceasul, dacă într-adevăr e cineva la uşă, dacă acel sunet pe care credea că-l auzise nu făcea cumva parte din visele sale. Trase cu urechea şi simţi mişcare în cameră şi, în acel moment, de parcă cineva ar fi aprins lumina, totul i se lămuri dintr-odată, îşi aduse aminte.

Nadejda.

Rusoaica ieşi din baie aranjându-şi părul roşcat şi-i zâmbi văzându-l treaz.

— *Dobrîi utro*, îl salută ea jovial.

— Bună dimineaţa.

Ea se apropie şi se aplecă deasupra lui Tomás, sărutându-l cu buzele ei fierbinţi şi catifelate.

— Cum a dormit armăsarul meu portughez? Bine?

— Foarte bine, tu?

Nadejda se strâmbă de durere.

— încă mă recuperez după noaptea pe care mi-ai oferit-o. Îi făcu cu ochiul. *Blin,* parcă mi-e greu şi să merg.

Cioc-cioc-cioc.

Tomás îşi întoarse privirea spre uşă. Deci nu visase, bătea cineva la uşă.

— Cine-o fi la ora asta?

Rusoaica se îndreptă spre uşă, o deschise şi schimbă câteva cuvinte cu o siluetă pe care, din pat, Tomás nu reuşea s-o discearnă. Uşa se deschise larg, se auzi zdrăngănit de tacâmuri şi de farfurii şi un angajat împinse o măsuţă cu rotile până în mijlocul camerei, lăsând să se vadă două tăvi cu farfurii acoperite, o carafă cu suc de portocale, un ceainic aburind şi un coş cu pâine neagră.

— Am cerut micul dejun în cameră, explică Nadejda, punând în geantă plicul pe care i-l dăduse curierul.

Angajatul hotelului aranjă micul dejun pe masa din cameră şi se retrase imediat. Tomás se îmbrăcă cu un halat şi se aşeză la masă, contemplând mâncarea.

— Mi-e o foame de lup, anunţă el. Arătă spre farfurii. Ce-avem aici?

Nadejda apucă un colţunaş prăjit.

— Astea sunt piroşte sărate. Sunt umplute cu carne şi varză sau brânză.

Portughezul arătă apoi spre ceea ce i se părea a fi o felie de drob de carne.

— Şi asta?

— *Kulebyaka.* E o plăcintă cu somon, ou, orez şi ciuperci. Descoperi un coşuleţ cu plăcinte dulci. Dar, dacă eşti pofticios, poate preferi nişte *vatruşki* cu brânză sau nişte *vareniki* cu fructe. Muşcă din piroşca pe care o ţinea între degete. Gustă, e bună.

Tomás începu să mănânce, cu îndoiala în suflet, undeva între nesiguranţă şi curiozitate. Nu cunoştea bucătăria rusească şi nici nu auzise de ea, astfel că totul era nou pentru el. La primele înghiţituri nu i se păru rău, dar nu ştia dacă asta se datora mâncării în sine sau dacă era doar foamea care i se acutiza de fiecare dată când mergea în străinătate.

— Nadejda, zise el, făcându-şi de lucru cu o felie de *kulebyaka.* Explică-mi, te rog...

— Nadia, îi tăie vorba rusoaica.

Tomás o privi descumpănit.

— Nu te cheamă Nadejda?

— Sigur că da. Dar e un nume foarte lung şi oficial, nu ţi se pare? În rusă, Nadejda are diminutivul Nadia.

— Da? Şi Tomás?

— Tomás? Ar putea fi Tomik.

— Hm... îmi place.

— Nadia şi Tomik.

Râseră amândoi. Lui Tomás îi suna cam ca Bonnie şi Clyde, dar nu-l deranja. O privi pe Nadejda şi aproape că se pierdu în frumuseţea ei felină; avea acel amestec de fierbinte şi rece care caracteriza frumuseţile slave, în acelaşi timp distante şi familiare. Totuşi, nu ştia nimic despre ea, în afară de faptul că era dansatoare în cel mai mare club de noapte din Moscova şi, cel mai important, că era singura verigă de legătură cu Filipe.

— Nadia, reluă Tomás. Explică-mi, te rog, cum pot ajunge la amicul meu Filipe. El a vorbit cu tine, nu-i aşa?

— Da, Filhka mi-a spus că mă va contacta cineva în Night Flight.

— Şi-acum? Cum ajung la el?

Nadejda apucă geanta şi scoase din ea plicul pe care-l pusese acolo mai devreme.

— Cu asta, spuse ea, arătându-i plicul. Am trimis curierul la cumpărături în timp ce dormeai.

— Ce-i asta?

Rusoaica clătină din cap.

— Iartă-mă, Tomik, nu pot să-ţi spun acum. Sunt

ordinele lui Filhka.

Tomás privi plicul, intrigat.

— Dar ce-i aşa de deosebit la acel plic?

— Este ceva care ne dezvăluie locul unde se află Filhka. Vei putea afla numai la momentul potrivit.

— Dar de ce atâta mister?

— Pentru că ascunzătoarea lui Filhka e secretă.

— Dar de ce? insistă el.

— Asta va trebui să-ţi explice el. Puse plicul din nou în geantă şi făcu un gest cu capul în direcţia geamantanului lui Tomás, care stătea deschis pe jos. După ce mănânci trebuie să-ţi faci valiza.

— Unde mergem?

— Schimbăm hotelul.

Când ieşiră în stradă, spre prânz, după ce-au predat camera, Nadejda îi spuse că aveau la dispoziţie toată după-amiaza şi că puteau să se plimbe ca să treacă vremea. Geamantanul lui Tomás avea rotile şi putea fi tras, astfel că istoricul nu refuză o astfel de ocazie.

— Pot să văd Kremlinul?

Am luat metroul de la cea mai apropiată staţie, Belorusskaya, iar Tomás rămase cu gura căscată când coborî scările. Nu mai văzuse niciodată atâta lux pe o linie

de metrou, părea că se află într-un palat subteran, pereţii erau bogat lucraţi ca într-un monument baroc, iar atriul central era acoperit cu mozaicuri reprezentând scene rurale. Cumpărară bilete de la un automat şi străbătură coridoarele lungi, brăzdate de arcade, vaste şi elegante, luminate de razele verzui ale lampadarelor.

— Aşa e metroul vostru?

— Da. E frumos, nu-i aşa?

Tomás râse.

— Parcă-i hotel de cinci stele.

— Staţia mea preferată e Park Kultury, spuse ea. Are medalioane cu bazoreliefuri din marmură cu figuri care patinează, citesc sau dansează. E spectaculos. Arătă spre podea. Vezi asta?

Portughezul analiză pavimentul pe care-l străbăteau.

— Da. Sunt dale de ceramică.

— Imită un covor tipic din Bielorusia. De aceea se cheamă staţia Belorusskaya.

Şi-au încheiat călătoria după vreo zece minute şi coborâră în staţia Borovitskaya, ieşind pe o stradă în plin centru al oraşului.

Ocoliră cele două ziduri care mărgineau şoseaua până ce spaţiul se deschise într-o piaţă enormă pe care Tomás o

recunoscu imediat din fotografii.

— Asta e Krasnaya Plosciad, anunţă Nadejda.

— Oh, exclamă el, surprins. Credeam că e Piaţa Roşie.

Rusoaica îl privi cu un aer zeflemitor.

— Aşa este, exclamă. Krasnaya Plosciad este Piaţa Roşie.

— Ah, chiar mă gândeam. Dar de ce i se spune încă Piaţa Roşie? Dacă s-a terminat comunismul, n-ar fi logic să i se schimbe numele?

— Numele n-are nicio legătură cu comunismul.

— Nu? Asta e Piaţa Roşie şi, din câte ştiu eu, culoarea comunismului este roşul.

— E o coincidenţă, Tomik, îi explică ea. Piaţa se numeşte Krasnaya Plosciad de pe vremea ţarilor. Krasnaya vine de la *krasnîi*, un cuvânt care iniţial însemna „frumos” şi a ajuns să însemne „roşu”.

Ochii lui Tomás rămaseră îndreptaţi spre maiestuosul monument care se ridica de cealaltă parte a pieţei, exact aşa cum apărea în nenumărate fotografii. Era un edificiu grandios, dominat de nişte turle frumoase, cu cupole în formă de bulbi, pictate în diverse culori; părea un palat din o *mie şi una de nopţi*, o jucărie de dimensiuni gigantice. Fără nicio îndoială, era o marcă a Moscovei.

— La naiba, exclamă, aproape extaziat de magnifica arhitectură de poveste. Kremlinul.

Nadejda izbucni în râs.

— Nu, Tomik, nu e Kremlinul.

— Cum aşa?

— Este Catedrala Sfântul Vasile.

— Dar... dar mereu am auzit că acela este Kremlinul...

— Toţi turiştii fac aceeaşi greşeală. Nu-i nimic. Arătă către zidurile din dreapta, pe care le ocoliseră la ieşirea din metrou. Acela este Kremlinul.

Tomás privi spre zidurile cărămizii, întâi surprins, apoi neîncrezător.

— Nadia, îţi baţi joc de mine.

— îţi jur că acela este Kremlinul. Arătă spre o structură din faţa zidurilor. Acolo, în faţă, vezi? Acela e Mausoleul lui Lenin, unde mergeau Stalin, Brejnev şi toţi ceilalţi când erau defilări militare aici, în Piaţa Roşie. În spatele zidurilor este Kremlinul.

— Nu se poate.

— Serios. Kremlin vine de la *krerul*, care înseamnă „fortăreaţă”. Acestea sunt zidurile fortăreţei pe care ţarul a construit-o aici. Arătă clădirile de dincolo de ziduri. Kremlinul este un complex administrativ care include mici

palate, grădini şi chiar biserici. Arătă nişte cupole aurite care străluceau în depărtare. Vezi acolo? Sunt cupolele Catedralei Adormirii, construită exact în miezul complexului.

Dezamăgit, Tomás nu mai dori să viziteze Kremlinul. Preferă să-şi tragă geamantanul până la spectaculoasa Catedrală Sfântul Vasile, pe care o confundase întotdeauna cu Kremlinul, şi rămase să o contemple, uluit. Pentru el, Kremlinul va fi mereu acel monument minunat, orice s-ar spune. Parcurseră una câte una capelele din interior, însă minunăţiile catedralei nu i-au scăpat de efectele foamei. Pe la trei după-amiaza, obosiţi şi vlăguiţi, şi-au încheiat vizita şi se hotărâră să dea o fugă în partea cealaltă.

Nadejda îl duse prin elegantele galerii vecine, din Gasudarţvenîi Universalnîi Magazin, o clădire mare din Piaţa Roşie, cu acoperişul format dintr-o impozantă structură de sticlă, ca şi cum ar fi fost o seră sofisticată. Străbătură nenumărate magazine cu mărci occidentale, instalate printre pasaje arcuite şi balustrade din fier forjat şi, în pragul extenuării, se instalară în cele din urmă la o masă dintr-o cafenea simpatică, cu aspect parizian.

— Nu trebuie să mergi la muncă? întrebă Tomás, după

ce comandară două porţii de viţel stroganoff şi două beri.

— Am sunat de dimineaţă şi le-am zis că lipsesc o săptămână.

— Şi nu te dau afară?

— Nu, sunt fete care pot să-mi ţină locul.

Istoricul îşi trecu mâna prin păr, făcându-şi curaj să meargă mai departe cu întrebările.

— Cum ai ajuns să lucrezi în Night Flight?

— Oh, prin prietenul unui prieten. Ştii cum e...

— Şi te plătesc bine ca să dansezi topless?

— Nu mă plâng.

Tomás bătu cu degetele în masa de la cafenea.

— Şi nu faci nimic altceva?

— Cum adică?

— Eu ştiu, de obicei te şi... culci cu clienţii? Nadejda ridică din umeri.

— Uneori.

Portughezul ezită înainte să pună întrebarea următoare.

— Şi te plătesc?

Rusoaica îşi fixă privirea albastră în ochii lui verzi şi îşi ascunse cu greu iritarea.

— *Nh yo-o-o!* înjură ea. De ce te interesează pe tine?

— Nu contează, se grăbi el să spună, încurcat. Inspiră

adânc. Adică, mă interesează. Voiam să ştiu.

— De ce?

— Păi, m-am culcat cu tine, nu? Vreau să ştiu lucrurile astea.

— Ţi-am luat cumva bani?

— Nu, bineînţeles că nu.

— Şi atunci? Care-i problema ta?

— Voiam să ştiu, insistă el.

Nadejda îşi întoarse privirea de la el şi cercetă lumina care se revărsa prin uşa cafenelei.

— Da, mă plătesc. Se făcu linişte.

— Cât?

— Trei sute de dolari pe oră, o mie de dolari pe noapte, îl privi din nou, cu ochii scânteind de mânie. Eşti mulţumit?

Tomás îşi muşcă buzele.

— De ce faci asta?

Rusoaica ridică din nou din umeri.

— Pentru bani.

— Chiar ai nevoie de atâţia bani?

— Am nevoie de bani ca să trăiesc bine şi am nevoie de bani pentru studii. Nu vreau să spăl vase.

— Şi ce studiezi?

— Climatologie.

— Hm... vrei să fii meteorolog?

— Da. Sunt în ultimul an.

Chelnerul le aduse berile şi farfuriile cu viţel stroganoff, fâşii de carne pe care începură să le mănânce cu caşă, adică hrişcă fiartă, şi cu pâine neagră. Conversaţia despre viaţa Nadejdei făcuse atmosfera cam încărcată şi Tomás simţi că-i revenea lui responsabilitatea de a o detensiona, pentru că el călcase primul pe acel teren lunecos.

— Cum l-ai cunoscut pe Filipe? întrebă când mâncase deja jumătate din porţia de stroganoff.

— La facultate.

— Aici, în Moscova? A făcut facultatea aici?

— Nu, cunoştea aici nişte profesori şi ei l-au adus.

— A, bun. Dar ce făcea el aici?

— Lucrează la un proiect special, ceva internaţional. Avea nevoie de oameni pentru proiect şi un profesor m-a chemat şi m-a prezentat. Tocmai intrasem la facultate şi am prins ocazia imediat.

— Ai început să lucrezi cu Filipe?

— Da, el m-a trimis în Siberia în vară.

— în Siberia? Ce să faci acolo?

— Nişte măsurători meteorologice. Făceau parte din proiect.

— Dar ce fel de proiect era acela?

Nadejda oftă.

— Acum n-am chef să vorbesc despre asta. Se uită la ceas. *Blin,* deja e ora patru. Ar fi bine să mergem.

Portughezul sorbi berea dintr-o înghiţitură şi-i făcu semn chelnerului să aducă nota.

— încă nu mi-ai zis unde mergem, remarcă el, în timp ce chelnerul făcea totalul.

— Yaroslavsky.

— Unde e asta?

— E o gară de-aici, din Moscova.

— Luăm trenul?

— *Da.*

Chelnerul aduse nota şi Tomás îi plăti în ruble.

— Şi care-i destinaţia?

Nadejda scoase din poşetă plicul pe care i-l înmânase dimineaţă curierul hotelului şi-l deschise, arătând două bilete.

— Trebuie să-mi plăteşti o mie trei sute de dolari pentru astea. Sunt locuri la *spalnîi vagon*[24]*.* Mirosi biletele, de parcă ar fi fost parfumate. Clasa întâi.

— Unde mergem?

[24] În rusă în original, vagoane cu compartimente cu două cuşete care intră în componenţa trenurilor transsiberiene *(n.r.).*

— Luăm *Rossiya*, numărul 2, la cinci şi un sfert în Yaroslavsky.

— Rossio?[25]

— *Rossiya*, numărul 2. N-ai auzit niciodată de asta?

— Nu.

Prost dispusă, Nadejda băgă biletele în plic, le puse la loc în poşetă, se ridică şi-şi luă geanta de voiaj, gata de plecare.

— E Transsiberianul, prostule.

[25] Rossio este numele unei pieţe din Lisabona, unde se afla, până nu demult, şi o cunoscută gară *(n.t.).*

XIV

Vagoanele vopsite în albastru şi verde ale Transsiberianului se puseră în mişcare la ora şaptesprezece şi şaisprezece minute, după cum era anunţat pe panourile din gara Yaroslavsky, exact în momentul în care Tomás şi Nadejda se instalau în compartimentul lor de lux, la mijlocul unui *spalnîi vagon.*

Pe când trenul prindea viteză, îşi puseră geamantanele sus şi începură să studieze compartimentul care le fusese destinat. Era un spaţiu agreabil, cu două locuri, mic, dar decorat cu fast. Lenjeria de pe paturi era călcată cu grijă şi pliată într-un mod îmbietor, cu capătul răsfrânt peste pătura moale; pernele erau aşezate cu un colţ în sus. În mijloc se afla o măsuţă lipită de o fereastră mare, cu geamul mărginit de o draperie purpurie. Compartimentul era îmbrăcat în lemn şi era mult mai confortabil decât îşi imaginase Tomás. Paturile îi dădură chiar idei, în mintea lui era limpede că acea cabină încântătoare va deveni un cuib al pasiunii însă în momentul în care el, arzând de dorinţă, vru s-o arunce pe un pat, Nadejda îşi întoarse capul şi se opuse.

— Nu acum, Tomik, spuse rusoaica, uitându-se pieziş la

uşă. *Provodnik-ul* poate apărea dintr-o clipă într-alta.

— Ce?

— *Provodnik-ul*. Controlorul.

Nu apăru *un provodnik,* ci o *provodniţa* între două vârste şi cu un aer obosit, care ceru să vadă biletele. Femeia le înmână prosoape în pungi de plastic sigilate, primi mulţumiri şi, înainte de a pleca, spuse că, la nevoie, o puteau găsi în compartimentul din capătul trenului şi promise să păstreze vagonul curat pe tot parcursul călătoriei.

Când rămaseră singuri, cei doi se hotărâră să viziteze vagonul. Se plimbară pe coridor şi observară că jumătate dintre cabinele din *spalnîi vagon* erau ocupate. Călătorii de la clasa întâi erau aproape toţi turişti; erau şi câţiva occidentali răspândiţi prin compartimente, însă majoritatea pasagerilor erau asiatici.

— Japonezi, exclamă Nadejda. Merg la Vladivostok.

Băile se găseau la capătul culoarului, câte una în fiecare parte, şi păreau curate; aveau câte o toaletă şi un lighean din aluminiu. În apropiere se găsea un samovar cu apă clocotită pentru ceai sau cafea.

Trecură în vagonul următor şi ajunseră într-un snack-bar, însă mâncarea expusă pe tejghea, sandvişuri

unsuroase şi cartofi prăjiţi cu un aspect îndoielnic, alături de nişte supe lungi, le provocară un fior de repulsie.

— Va fi greu, constată Tomás întristat.

Părăsiră vagonul fără nicio dorinţă de a se aventura prin labirintul dubios al gastronomiei feroviare plină de grăsimi. Preferară să exploreze şi restul Transsiberianului şi trecură prin vagoanele *Cupe*, clasa a doua, înainte de a se întoarce în compartimentul lor.

După trei ore de drum, în tot vagonul se auzi o voce anunţând ceva în ruseşte. Imediat după aceea, trenul începu să încetinească.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Tomás.

— Ne apropiem de Vladimir, îi explică Nadejda. Ai bani, nu-i aşa?

Istoricul deschise portofelul şi-i dădu câteva sute de ruble.

— De ce ai nevoie de bani?

— Ţi-a plăcut mâncarea pe care ai văzut-o în vagonul restaurant?

Tomás se schimonosi.

— Bleah! se cutremură el. Nu.

Ea se ridică şi se aplecă să se uite la luminile de afară.

— O să ne oprim aici douăzeci de minute, explică ea.

Avem suficient timp să coborâm şi să cumpărăm ceva de mâncare pentru cină.

Era trecut de ora opt seara şi era frig în gara Vladimir. Se îndreptară spre un stand cu mâncare unde servea o *babuşka* bătrână şi cumpărară frigărui de şaşlâc şi piroşte de casă, acei colţunaşi cu un aspect suculent, apoi nişte biscuiţi *hvorost* ca desert şi două beri Baltika. Când se pregăteau să se întoarcă la *spalnîi vagon* cu mâncarea ambalată în pungi de plastic, auziră o conversaţie exaltată pe peron. Priviră în direcţia de unde se auzeau glasurile şi văzură trei bărbaţi în uniformă, discutând cu un călător japonez, verificându-i documentele şi analizându-i aparatul de fotografiat pe care-l purta la gât. Poliţiştilor părea să nu le placă ceva pentru că, după câteva clipe, îl apucară pe turist de un braţ şi-l escortară înăuntrul gării.

— Ce s-a întâmplat? vru să afle portughezul.

— Va trebui să plătească o amendă.

— Da? De ce?

— A fotografiat un vagon vechi unde locuiesc nişte vagabonzi.

— Şi ce-i cu asta?

Nadejda puse piciorul pe treapta vagonului şi urcă.

— Poliţia nu aprobă asta, spuse ea cu indiferenţă. Ar

face o imagine proastă a ţării.

Am mâncat în compartiment, cu masa pusă de parcă ar fi fost la ei acasă; acel compartiment, luxos ca şi camera unui hotel, devenise căminul lor. Când terminară masa, Nadejda începu să strângă, în timp ce Tomás se duse la samovar să aducă apă caldă pentru ceai. Între cei doi se înfiripa o ciudată viaţă domestică.

Noaptea, cuibăriţi în aşternuturile unei singure cuşete, făcură dragoste, cu toate simţurile prezente. Trenul se legăna în propriul lui ritm, tac-tac-tac şi roţile trecând peste îmbinările şinelor cântau măsuri interminabile; acestei ondulări a oţelului i se adăuga cadenţa avidă a cărnii, cele două trupuri dansând de parcă ar fi fost unul şi numai unul, uniţi nu în voluptatea descoperirii, ci în confortul familiarităţii. Se atingeau şi nu li se părea ciudat; dimpotrivă, simţeau acum că se cunosc, ca şi cum corpul celuilalt le-ar fi aparţinut dintotdeauna. Nadejda, femeia publică din Moscova, era în acel moment femeia privată a lui Tomás; aparţinea tuturor, dar, în acea noapte, i se dăruise doar lui.

Cuşeta se legăna în cadenţa monotonă a Transsiberianului, care-şi continua cursa nocturnă prin stepă. Cei doi amanţi se odihneau, unul în braţele celuilalt,

cuprinşi de o moleşeală plăcută, cu trupurile satisfăcute, pleoapele întredeschise, simţurile toropite. Nadejda înconjură capul lui Tomás cu o mână, îşi trecu degetele delicate prin părul lui şaten închis, îl trase spre ea, drăgăstoasă, şi-şi lipi buzele de urechea lui.

— La ce te gândeşti, Tomik? murmură ea, torcând ca o pisică.

— La nimic.

— Mincinosule. Spune-mi.

— Nimic special.

— Spune.

Tomás inspiră adânc şi surâse.

— Mă gândeam la conversaţia noastră de la prânz, când mi-ai spus cum l-ai întâlnit pe Filipe.

— Ah, la asta.

Portughezul se ridică, sprijinindu-se într-un cot.

— încă nu mi-ai zis ce proiect l-a adus pe Filipe aici, în Rusia.

— Poate e mai bine să-ţi spună chiar el.

— Nu te supăra, Nadia, trebuie să-mi spui. M-ai făcut curios cu istoria asta şi nu poţi să mă laşi aşa, în aer, nu crezi? Privi pe fereastră şi văzu că era deja noapte. Pe lângă asta, avem mult timp la dispoziţie, trebuie să-l

umplem cumva. Făcu un gest rapid cu mâna. Deci, hai, dă-i drumul.

— Ce vrei să ştii?

— Totul.

Nadejda râse.

— Dar eu nu ştiu totul.

— Atunci povesteşte-mi ce ştii.

— Ştiu că unul dintre profesorii mei, bătrânul Oleg Karatayev, m-a chemat într-o zi în biroul lui şi mi-a prezentat un prieten din Portugalia. Era Filhka.

— Voia să te angajeze, nu?

— Da. Filhka mi-a spus că face parte dintr-o echipă internaţională şi că trebuia să facă nişte studii în Siberia. Grupul pe care-l reprezenta dorea să angajeze un student ca să facă aceste studii, iar profesorul Karatayev, care avea o slăbiciune pentru mine, i-a propus numele meu. Filhka a venit să mă cunoască şi m-a întrebat dacă eram interesată.

— Şi tu?

— Eu i-am spus că da, evident. Mi se părea un bun mod de a-mi începe profesia. Pe lângă asta, aveam nevoie şi de bani, nu-i aşa?

— încă nu mergeai în Night Flight?

Rusoaica îşi feri privirea, nemulţumită de aluzia la acea parte a vieţii sale.

— Pe vremea aceea lucram în alt club de noapte, Tsunami, de pe Petrovska Uliţa. Făceam un număr de sirene în piscină, se pare că pe bărbaţi îi excită asta. Îşi dădu ochii peste cap. Acolo l-am cunoscut pe Igor Beskhlebov, mafiotul pe care ţi l-am arătat ieri în Night Flight.

— Cel cu cele trei fete?

— Da, porcul ăla. Când am început să lucrez pentru el, m-a dus în Rasputin, alt club de noapte. M-am dus apoi în Night Flight numai să scap de el.

— înţeleg, zise Tomás, care, de fapt, nu înţelegea nimic.

În plus, conversaţia se îndepărta de subiect şi el, oricât de interesat ar fi fost de viaţa rusoaicei, simţi că trebuie să apuce frâiele discuţiei.

— Deci, Filipe te-a angajat să mergi în Siberia, nu-i aşa?

— Da, am fost vara în zona de tundră. De-acolo începuseră să vină veşti îngrijorătoare şi Filhka avea nevoie de mine ca să facă o serie de măsurători.

— Veşti îngrijorătoare? Ce vrei să spui?

Nadejda făcu o mutră nehotărâtă.

— Nu ştiu dacă pot să-ţi povestesc, Tomik, spuse ea.

Poate că ar fi mai bine să vorbeşti întâi cu Filhka.

— Lasă prostiile, Filipe nu-i aici.

— Tocmai de aceea. Ar fi mai bine să-ţi povestească el însuşi.

— Ascultă, Nadia. Mai e ceva vreme până să ne întâlnim cu Filipe. De ce atâtea ezitări? Dacă nu-mi povesteşti acum, îmi spune el mai târziu. Mi se pare mai avantajos să ajung la el cu temele deja făcute, nu crezi? Aşa mai economisim timp, şi eu, şi el. Şi pe urmă, mai conversăm şi noi.

— Hm.

— Haide, spune, insistă Tomás. Despre ce veşti îngrijorătoare e vorba?

Rusoaica oftă.

— Bine, îţi spun, renunţă Nadejda. În acea perioadă au început să circule informaţii cum că apăruse solul de sub tundră.

— Solul? Ce sol?

— Pământul.

— A apărut pământul de sub tundră. Şi ce dacă?

Nadejda îl privi cu o expresie întrebătoare.

— Ia ascultă, tu ştii ce e tundra?

— Păi... nu.

— Se vede, exclamă ea sarcastic. Tundra este terenul cel mai neprimitor care există în Siberia. Acoperă tot cercul polar şi este îngheţată. Există puncte unde stratul de gheaţă are mai mult de o mie de metri grosime şi, sus, pe suprafaţa ei, se întinde un strat subţire de iarbă şi cresc foarte puţini arbori. Sunt kilometri întregi aşa, numai cu pământ îngheţat.

— Şi spui că a apărut pământul pe sub tundră?

— Da. Vara.

Tomás o privi pe Nadejda cu o expresie goală, neînţelegând unde vrea să ajungă.

— Gheaţa din tundră s-a topit vara şi a apărut pământul. Îşi arcui buzele. Şi ce-i cu asta? Ce-i aşa de deosebit?

Fata înclină capul.

— Tomik, e vorba de tundră. Se aplecă spre el, pentru a întări cele spuse. Tundra.

— Da, şi?

— Tundra este mereu îngheţată. Tocmai pentru că este mereu îngheţată i se şi spune *veşnaya merzlota.* Îngheţ etern. Englezii îi spun *permafrost.* Mări ochii albaştri. De mii de ani pământul de sub *veşnaya merzlota* n-a văzut lumina soarelui.

— De cât timp?

— De mii de ani.

Tomás se scărpină în barbă, gânditor.

— Da, e mult timp, încuviinţă el. Şi ce s-a întâmplat acum de a apărut pământul acesta? E activitate vulcanică în zonă?

— Nu-i vorba de asta, Tomik. Nu s-a ridicat pământul, ci s-a topit gheaţa de deasupra, înţelegi?

— S-a topit gheaţa? De ce?

— Pentru că au crescut temperaturile, exclamă ea, ca şi cum ar fi enunţat un fapt evident. Din anii 70, temperatura medie din Siberia a urcat cu cinci grade. Repetă valoarea, aproape silabisind: Cinci grade.

— Şi ce-i cu asta?

— Tundra a început să se topească. Gheaţa a scăzut cu trei la sută în Oceanul Arctic şi a deschis un canal de apă lichidă pe coasta de nord a Siberiei, care pe vremuri era îngheţată în permanenţă. Tundra a dispărut şi, în locul ei, a apărut solul. Coborî vocea şi vorbi pe un ton posomorât. Problema este că acest sol este închis la culoare.

— Şi ce este aşa de special?

— Tomik, gândeşte-te puţin. Mai de mult, când venea vara, razele soarelui băteau în stratul de zăpadă şi căldura era reflectată către spaţiu. Dar acum, aceste raze nu mai

găsesc oglinda zăpezii care să reflecte căldura, ci pământul închis la culoare, care o absoarbe.

— înţeleg.

— Are un efect de bulgăre de zăpadă. Căldura este absorbită de pământul închis din Siberia şi temperatura creşte, fapt care accelerează procesul de topire în restul tundrei, expunând şi mai mult pământ negru, care provoacă din nou topirea şi aşa mai departe. Siberia a intrat într-un cerc vicios al încălzirii care va distruge toată gheaţa de la cercul polar arctic.

— Dar cu siguranţă că este destulă gheaţă la Polul Nord.

— Tomik, după calculele noastre, nu va mai fi gheaţă permanentă la Polul Nord în 2030, poate chiar mai devreme. Ba chiar sunt previziuni făcute în 2008 care spun că un dezgheţ total va avea loc în 2015.

Tomás se schimonosi, adoptând o expresie neîncrezătoare.

— Nu cred. Toată gheaţa aceea nu se topeşte aşa, cât ai zice peşte.

— A, nu? Atunci dă-mi voie să-ţi povestesc ceva. În timpul Războiului Rece s-a crezut mereu că Arcticul va fi unul dintre câmpurile de luptă dacă izbucnea conflictul, ceea ce ne-a determinat, atât pe noi, cât şi pe americani,

să umplem apa de sub gheaţă cu submarine nucleare. Ideea era ca, în caz de război, submarinele să iasă repede la suprafaţă şi să lanseze rachete împotriva inamicului. Ca să detecteze cele mai bune puncte în care să iasă şi să se poziţioneze, aceste submarine au petrecut toată perioada Războiului Rece măsurând grosimea stratului de gheaţă din oceanul Arctic. Ştii ce-au descoperit? Ridică degetul mare şi arătătorul şi le apropie, între anii 60 şi anii 90, acest strat a devenit cu aproape patruzeci la sută mai subţire. Mări ochii, subliniind numărul. Patruzeci la sută, Tomik.

— Serios?

— De aceea m-a angajat Filhka. Ca să măsor cu cât se retrage tundra. Am făcut măsurătorile şi rezultatele sunt concludente. În 1980, suprafaţa gheţarilor permanenţi din oceanul Arctic era de 7,8 milioane de kilometri pătraţi, iar în 2007 deja se restrânsese la 4,2 milioane de kilometri pătraţi. Peste câţiva ani, dacă vei merge la Polul Nord vara, ce crezi c-o să găseşti acolo?

— Un? Nadejda oftă.

— Apă şi iar apă.

XV

Lumina soarelui pătrundea printre draperii şi-l trezi pe Tomás. Picotind încă, se uită la ceas şi văzu că era încă noapte. Privi pe geam, atât de surprins de lumina puternică încât se trezi de-a binelea. Soare la ora asta? Ţinând cont că era vară, acest fapt nu putea să însemne decât că trenul o luase spre nord în timpul nopţii, ceea ce-l făcu curios.

Simţi pe gât respiraţia grea a Nadejdei şi se mişcă cu mare grijă, să n-o trezească. Se lăsă să alunece din pat, se îmbrăcă şi deschise cu gesturi silenţioase uşa compartimentului, cu gând să se ducă la toaletă. Transsiberianul părea un tren-fantomă, culoarul vagonului de clasa întâi fiind pustiu la ora aceea matinală. Nici *provodniţa* nu dădea semne de viaţă. Când se întoarse, se aşeză la fereastră şi dădu uşor perdeaua la o parte, ca să privească afară.

O câmpie plină de culori se întindea cât vedeai cu ochii, verdele şi galbenul taigalei amestecându-se cu albastrul cristalin al lacurilor şi al pâraielor care străbăteau pădurea de pini, brazi şi molizi. Ici şi colo se ivea câte o căsuţă de lemn, un staul sau o căpiţă de fân sau dezolarea

industrială a fabricilor abandonate, cu pereţii murdari, cu fiare ruginite, cu hornuri negre. Apăreau apoi, din nou, satele pitoreşti; se vedeau animale păscând pe păşuni întinse sau doar labirinturile de conifere întinzându-se cât vedeai cu ochii, coroanele ascuţite tăind albastrul adânc al cerului senin. Uneori apăreau nori cenuşii care descărcau ploaia, dar nu dura decât câteva momente; soarele revenea imediat, şi mai strălucitor, dacă se putea, iar lumina curată strălucea în frunzele ude precum lucirea fascinantă a pietrelor preţioase.

— *Dobrîi utro,* Tomik, răsună o voce somnolentă, urându-i bună dimineaţa.

Tomás îşi luă ochii de la peisaj.

— Bună, prinţeso. Se ridică şi o sărută pe rusoaica ce-l privea din pat, cu capul acoperit de cuvertura călduroasă, cu părul arămiu revărsându-se pe pernă şi cu ochii încă întredeschişi. Te-ai trezit deja?

— Am întins mâna şi am văzut că ai dispărut, murmură ea pe un ton smiorcăit, prefăcându-se că plânge. Ce faci acolo?

Portughezul se întoarse lângă fereastră şi trase draperia, descoperind peisajul.

— Admiram câmpul, spuse el. Ştii unde suntem?

Nadejda ridică capul şi, deschizând ochii cu greutate, privi panorama. Încă nu se trezise bine, mintea îi era înceată şi leneşă şi îi trebuiră câteva momente până să recunoască regiunea.

— Am trecut deja de stepe, constată ea. Asta înseamnă că am lăsat în urmă Volga. Se gândi o clipă. Cred că suntem în regiunea Viatka.

— E frumos.

Ea se înfăşură şi mai bine în cuvertură.

— Dar ai grijă, Tomik, îl preveni ea, cu vocea încă răguşită de somn. Să nu vezi prea multe, poate fi periculos.

— Periculos? De ce?

— Suntem în sectorul Kirov. Îşi îngustă ochii şi continuă pe un ton secretos: Zona militară. Făcu o pauză, pentru a întări efectul spuselor. Toată zona asta a fost interzisă vizitelor mulţi ani şi chiar şi azi este oarecum sensibilă.

Tomás privi pe furiş spre uşa compartimentului, de parcă se temea să nu intre cineva.

— Vorbeşti serios?

Rusoaica râse.

— Da, spuse ea. Dar nu te îngrijora, Tomik. Ne aflăm în Transsiberian şi nu ne deranjează nimeni.

Încă neliniştit, Tomás se mai uită o dată la peisaj.

— După ce am văzut scena aceea din gară, când am coborât să luăm mâncare, nu mă mai miră nimic. Îşi pierdu interesul pentru peisaj şi-şi trecu mâna peste burtă. Auzi, ţie nu ţi-e foame?

— Vrei să mănânci?

— Păi, ar trebui, totuşi, să luăm micul dejun...

Nadejda se întinse, lăsând să i se dezvelească bustul. Ochii lui Tomás se îndreptară, aproape fără să vrea, spre sânii goi, plini şi îndrăzneţi, cu sfârcurile mari şi rozalii ieşite în afară ca nişte suzete. Rusoaica îi observă privirea lacomă şi, după ce căscă îndelung, surâse.

— Nu ştiu la ce fel de mic dejun te gândeşti, spuse ea, maliţioasă. Eu una vreau mâncare caldă. Mergem la vagonul restaurant?

— Unde? La porcăria aia? N-ar fi mai bine să aşteptăm următoarea staţie şi să cumpărăm ceva, cum am făcut ieri?

— Eşti nebun, Tomik? Următoarea oprire e la Ekaterinburg.

— Şi ce dacă?

— Ajungem la Ekaterinburg doar pe seară.

Portughezul îşi îndreptă spatele, surprins.

— Aşa de târziu?

— Da, Transsiberianul nu mai are opriri până acolo.

Tomás analiză alternativele. N-avea niciuna; sau, mai bine zis, avea doar două opţiuni: fie suferea de foame, fie se supunea meniului de la vagonul restaurant. Stomacul îi dictă hotărârea finală.

— Haide la restaurant.

Era abia şase dimineaţa şi aproape că au trebuit să-l ridice din pat pe bucătarul prost dispus. Se instalară lângă una dintre ferestrele vagonului restaurant şi comandară clătite *bliniy* gem, pâine prăjită; el stropi micul dejun cu un *sok* de portocale acru, iar ea cu o cană de lapte cald. Vagonul era gol, ceea ce nu era de mirare la acea oră matinală; ceilalţi pasageri din tren încă dormeau.

Cum se simţeau în largul lor, se lipiră de geam, leneşi şi liniştiţi, bucurându-se de soarele jos din sud-est, slab, dar care le încălzea puţin pielea.

— Deci? îl provocă ea. Ţi-a plăcut joaca noastră de azi-noapte?

— Mi-a plăcut atât de mult că sunt în stare s-o iau de la capăt.

Nadejda râse.

— Nu pierzi nicio ocazie, aşa-i? Luă o înghiţitură de

lapte. Şi ai dormit bine?

— Am adormit greu.

— Da? De ce?

Tomás ridică din umeri.

— Ştiu şi eu! Se scărpină în barbă, gânditor. M-am tot gândit la ce mi-ai povestit ieri.

— Despre cercetările mele din Siberia?

— Da.

— Ce e aşa deosebit la ele?

— Nu ştiu... e ceva ciudat în toate astea.

— Ciudat? Ce e ciudat?

Tomás respiră adânc, hotărât să dea la iveală toate îndoielile care-l măcinau.

— Uite, problema e următoarea, spuse el, vorbind răspicat, pe un ton decis. De ce-l interesa pe Filipe această chestiune?

— Din cauza acelui studiu internaţional în care era implicat. Ce-i aşa de ciudat?

— Dar ce studiu era acela?

— Nu mi-a explicat prea bine, recunoscu rusoaica. Dar din câte am înţeles eu, Filhka şi alţi specialişti încercau să măsoare schimbările climatice şi să le prevadă evoluţia. De aceea m-a angajat pe mine. Cum eu urmam cursul de

climatologie la facultate, bănuiesc că a considerat că sunt potrivită să particip la acest studiu.

Tomás strâmbă din buze, intrigat.

— Dar n-are nicio noimă, exclamă el.

— Ce anume?

— Ca Filipe să fie implicat într-un astfel de studiu. Dădu din cap. N-are nicio noimă.

— De ce?

— Pentru că n-are nicio legătură cu interesele lui profesionale. Filipe este geolog consultant în industria energetică, nu e climatolog.

— Iartă-mă, Tomik, dar legătura mi se pare evidentă.

— Evidentă? Cum aşa?

Cu un aer nerăbdător, rusoaica îl privi ca o profesoară care se uită la un elev lipsit chiar şi de cele mai elementare noţiuni.

— Tu ai vreo idee despre ceea ce se întâmplă cu clima planetei noastre?

— Păi ştiu ce scrie în ziare.

— Şi ce scrie în ziare?

— Că temperatura e în creştere.

Nadejda arătă în sus, ca şi cum ar fi indicat o direcţie.

— A sărit în aer, exclamă ea. Într-un secol a crescut cu

un grad şi jumătate.

Istoricul făcu o figură sceptică.

— Şi spui c-a „sărit în aer” la o creştere de doar un grad şi jumătate? Nu ţi se pare că exagerezi puţin?

— *Blin!* înjură ea. Un grad şi jumătate este mult, ce crezi tu? Ai idee de diferenţa medie de temperatură între ultima epocă glaciară şi epoca noastră?

— Habar n-am.

— Zi un număr oarecare.

— Vreo zece-douăzeci de grade, cred.

Rusoaica scutură din cap şi buzele ei groase se curbară într-un surâs lipsit de veselie.

— Cinci grade, spuse. Cinci. Se aplecă în faţă. Ştii ce înseamnă asta? Este de ajuns ca temperatura să coboare cu cinci grade amărâte şi planeta îngheaţă. Acum închipuie-ţi ce se va întâmpla dacă, dimpotrivă, creşte cu cinci grade...

— Ne prăjim? râse Tomás.

— Tomik, nu-i de glumă! protestă ea. Dacă temperatura medie a planetei creşte cu cinci grade, şi aşa se va şi întâmpla, poţi să fii sigur că vor exista regiuni care vor deveni de nelocuit, fără nicio îndoială. Uite, numai ca să ştii, ţine minte asta: din anul 1850, de când au început să

se facă înregistrări ale temperaturii, unsprezece dintre cei mai calzi doisprezece ani înregistraţi vreodată au fost după 1995. Consecinţele continuării acestei tendinţe sunt catastrofale. Pentru început, va creşte nivelul mării, ceea ce, cum poţi să-ţi imaginezi, va fi un dezastru.

— Da, încuviinţă Tomás, cântărind problema. Dacă se topeşte gheaţa de la poli, nivelul mării creşte, asta e evident. Problema este să ştim cu cât.

— Uite, e nevoie de cincizeci de centimetri pentru a acoperi toată Polinezia.

Istoricul ridică din umeri.

— E rău pentru locuitori, fu el de acord. Dar cincizeci de centimetri nu mi se par prea dramatici pentru restul lumii.

— Cincizeci de centimetri sunt de ajuns pentru a îneca o parte din coasta ţării tale, spuse ea, arătând cu degetul spre el. De la începutul secolului al XX-lea, din cauza încălzirii globale, nivelul mării a crescut deja cu şaptesprezece centimetri. Însă problema este că va urca şi mai mult decât atât.

— Cu cât?

— Informaţiile paleoclimatice sunt foarte clare. Ultima dată când regiunile polare au fost în mod însemnat mai calde decât acum a fost în urmă cu o sută douăzeci şi cinci

de mii de ani, când temperatura era cu trei grade mai ridicată decât azi, datorită diferenţelor în orbita Terrei. În acea perioadă, suprafaţa gheţii polare s-a restrâns şi nivelul apei a crescut pe toată planeta cu patru până la şase metri.

— Cât? se miră Tomás. Şase metri?

— Da, confirmă ea. Şi în acea perioadă nu s-a topit toată gheaţa. Dacă se va topi toată, s-a calculat că nivelul apei va creşte cu şapte metri, spuse ea, ridicând mâna cu palma întoarsă în jos, ca şi cum ar fi arătat nivelul mării în urcare. Vor fi acoperite multe insule şi o mare parte din coasta tuturor continentelor.

— Dar e chiar atâta apă îngheţată la poluri ca să ridice nivelul mării cu şapte metri?

— Bineînţeles că da. Antarctica, de exemplu, e un întreg continent de gheaţă, care are uneori o grosime mai mare de patru kilometri. Dacă se topeşte toată gheaţa aceea, va fi complicat. Şi apoi, mai e şi Groenlanda.

Istoricul îşi răsfrânse buzele, cântărind problema.

— Aşa e, încuviinţă el. E complicat.

— Şi mai rău este că problema cea mai gravă nu e gheaţa de la poli. Dacă topirea acesteia contribuie la creşterea nivelului mării cu şapte metri, trebuie să luăm în

calcul şi creşterea datorată unui alt fenomen.

— Nivelul mării va creşte cu mai mult de şapte metri?

— Sigur.

— De ce?

— Din cauza unei legi fizice, spuse ea. N-ai auzit niciodată că la căldură corpurile se dilată?

— Ba da, în liceu.

— Şi asta se va întâmpla. Măsurători efectuate din 1961 au arătat că temperatura medie globală a oceanelor a crescut până la adâncimi de trei mii de metri şi că mare parte din căldura acestei planete este absorbită de oceane.

— Şi ce-i cu asta?

— Problema este că creşterea căldurii va dilata toată apa existentă pe planetă. Dilatarea va fi imperceptibilă într-un metru cub de apă, dar îţi garantez că se va observa când va fi vorba de cvintilioanele de metri cubi de apă din toate oceanele. Şi tocmai această dilatare de ansamblu va face ca nivelul mării să urce cu mai mult de şapte metri.

— Cât de mult? Cu opt metri? Nouă?

— Eu ţi-am spus că, după analiza paleoclimatică, creşterea nivelului mării va atinge şase metri în cazul în care temperatura globală creşte cu trei grade, nu-i aşa?

Dar în Pliocen, când clima era de asemenea cu trei grade mai ridicată decât acum, această creştere a ajuns la douăzeci şi cinci de metri.

— Ce?

— Tomik, calculele actuale ne indică o încălzire între unu şi şase grade în secolul acesta, probabil mai aproape de şase decât de unu. Asta înseamnă o vară permanentă peste tot, cu porţiuni mari de pământ invadate de mare, continente reduse la nişte insule aproape, regiunile tropicale transformate în deşerturi, secete din ce în ce mai serioase, furtuni din ce în ce mai violente, incendii forestiere generalizate, eroziunea solului, schimbarea ciclurilor climatice, distrugerea recoltelor şi răspândirea bolilor tropicale. Malaria, de exemplu, se va întinde prin Europa şi acelaşi lucru se va întâmpla şi cu alte năpaste cunoscute până acum doar în lumea a treia.

— Ei, drăcie!

— Şi ştii de ce toate astea sunt iminente?

— Da, şi prin ziare, şi la televizor se vorbeşte despre asta, spuse el. Din cauza gazelor poluante.

Nadejda clătină din cap.

— Răspuns greşit.

Tomás era foarte mirat.

— Nu-i din cauza poluării?

— Depinde ce înţelegi prin poluare.

— Poluarea înseamnă toate gazele care ies prin ţevile de eşapament şi din coşurile industriale, zic eu.

— Atunci să ştii că aceste gaze încetinesc încălzirea.

— Iartă-mă, dar te înşeli. Chiar deunăzi am citit o ştire care zicea că încălzirea globală e provocată de gazele maşinilor şi ale fabricilor.

— Faci confuzie între cele două, îl lămuri ea. Dar e normal, multă lume le amestecă.

— Nu înţeleg.

— Spre deosebire de ceea ce se crede, gazele de eşapament şi fumul din coşurile fabricilor nu provoacă încălzirea planetei. Dimpotrivă. Există studii care arată că această poluare face să scadă temperatura.

Tomás clătină din cap, refuzând să accepte afirmaţia.

— Iartă-mă, Nadia, dar n-are nicio logică. Mereu am auzit că aceste gaze provoacă încălzirea globală.

Nadejda oftă.

— Nu e chiar aşa, insistă ea. Ceea ce provoacă încălzirea planetei nu este fumul. Este arderea combustibililor fosili.

Tomás strâmbă din buze, făcu o grimasă şi faţa lui

căpătă o expresie goală.

— Nu-i acelaşi lucru?

— Ascultă, Tomik, spuse ea, încercând să-şi pună ordine în gânduri. Când combustibilul arde în motorul unui automobil sau în coşul unei centrale termice, se degajă trei lucruri: energie, dioxid de carbon şi aerosoli. Energia este obiectivul acţiunii, din moment ce ardem combustibilii ca s-o obţinem. Făcu un gest rapid cu mâna, de parcă ar fi scuturat ceva. Toate celelalte sunt consecinţe nedorite. Bioxidul de carbon este cel care declanşează încălzirea globală, dat fiind că e vorba despre un compus care, eliberat în atmosferă, permite intrarea căldurii soarelui, dar nu o lasă să iasă, transformând, astfel, planeta într-o seră gigantică. Aerosolii, la rândul lor, provoacă poluarea aerului dar, în mod curios, au un efect opus celui al dioxidului de carbon. Emisiile de aerosoli a dus la apariţia unor imenşi nori de smog în marile oraşe, nori care au început să funcţioneze ca nişte oglinzi gigantice, reflectând razele solare înapoi în spaţiu, ceea ce a produs un efect de răcire care compensează încălzirea produsă de dioxidul de carbon, înţelegi?

— Cât de cât, răspunse el nesigur. Cu alte cuvinte, ceea ce vrei să spui e că dioxidul de carbon creşte temperatura,

dar aerosolii o scad. Aşa e?

— Aşa este. Însă, întrucât poluarea a crescut foarte mult şi a făcut irespirabil aerul din marile oraşe, în anii 80 s-au introdus modificări tehnice care au redus emisiile de aerosoli. Or, spre deosebire de dioxidul de carbon, care rămâne în atmosferă timp de secole, aerosolii se menţin doar câteva săptămâni. Odată cu reducerea emisiilor, au dispărut şi ploile acide, iar aerul a devenit mai curat, însă problema este că efectul de răcire provocat de aerosoli a dispărut, în timp ce efectul de încălzire, al dioxidului de carbon, s-a menţinut. În concluzie, fără răcirea produsă de smog, temperaturile au sărit în aer începând cu 1980.

Tomás se scărpină în cap.

— înţeleg. O privi ca şi cum i-ar fi venit o idee, dar fără să fie sigur că e bună. Asta înseamnă că încălzirea globală are o soluţie uşoară, nu-i aşa?

— Care?

— Se reintroduc aerosolii.

Nadejda strâmbă din nas.

— Nu ajută la nimic. Ar însemna să schimbi un fel a muri cu altul. În loc să murim prăjiţi, murim asfixiaţi.

Istoricul cântări această perspectivă.

— Da, nu e cine ştie ce afacere, încuviinţă. În cazul

acesta, nu ne rămâne decât să oprim emisiile de dioxid de carbon.

— Aşa este logic.

— Şi pot fi oprite?

— Teoretic, da. Tot ce trebuie să facem este să nu mai ardem combustibili fosili. Dar, în practică, lucrurile sunt mult mai complicate. Combustibilii fosili constituie sursa de energie pe care se sprijină economia mondială şi ceea ce se observă acum nu este o scădere a emisiilor de dioxid de carbon, ci o accelerare.

— De ce? Nu vede nimeni ce se întâmplă?

— Ţările în curs de dezvoltare refuză să oprească emisiile de dioxid de carbon, pentru că au nevoie de arderea combustibililor fosili ca să-şi dezvolte economia. Cazul cel mai îngrijorător este China, unde maşinile înlocuiesc bicicletele ca principal mijloc de transport. Făcu o pauză, ca să accentueze ceea ce urma să zică. Tomik, în China este multă lume. Mări ochii. Îţi dai seama ce-ar însemna ca toată acea populaţie să meargă cu maşina?

Tomás analiză ideea.

— Da, e o mare problemă, într-adevăr.

— Şi nu intră în discuţie doar maşinile. Mai rău e că chinezii s-au hotărât să-şi bazeze infrastructura energetică

pe cărbune, care emite şi mai mult dioxid de carbon decât petrolul. Ei au în plan să construiască peste trei sute de centrale pe cărbune până în 2020. E o catastrofă. După calculele noastre, anul acesta China va fi ţara care contribuie cel mai mult la încălzirea planetei.

— Deci nu se vor opri aici!

— Se pare că nu.

Rusoaica luă un stilou şi scrise trei litere pe şerveţelul de pe masă.

PPM

— Ştii ce-i asta?

— Nu.

— Sunt iniţialele formulei „părţi per milion” în volum. Este un mod de a măsura dioxidul de carbon din atmosferă. Stabileşte o relaţie între numărul de molecule de gaz cu efect de seră şi numărul total de molecule din aerul uscat. De exemplu, 200 ppm înseamnă că există două sute de molecule de gaz cu efect de seră la un milion de molecule de aer uscat.

— Foarte bine. Şi?

— Planeta noastră avea, la începuturile ei, o atmosferă saturată de dioxid de carbon, ca Venus, ceea ce făcea imposibilă viaţa animalelor pe Terra. Marea şi plantele

absorb în mod natural dioxidul de carbon, astfel că prin acţiunea acestora, după milioane de ani, concentraţia dioxidului de carbon din atmosferă a scăzut. Studiile paleoclimatice arată că dioxidul de carbon este răspunzător pentru jumătate dintre schimbările termice din trecut. Când exista mult dioxid de carbon în atmosferă, temperatura tindea să urce. Când acesta era redus, temperatura tindea să scadă. Acum cinci sute de ani, dioxidul de carbon atingea un minimum de 270 ppm. Dar expansiunea prezenţei umane, care a atras distrugerea pădurilor şi arderea lemnului, la care s-a adăugat mai apoi arderea cărbunelui şi a petrolului pentru obţinerea energiei, a crescut cantitatea de dioxid de carbon până la 380 ppm în ziua de azi.

— Şi e mult?

— Este valoarea cea mai ridicată din ultimii şase sute cincizeci de mii de ani.

— Drace. Şi spui că e în continuă creştere?

— Da, şi creşte mult! Dacă s-ar solidifica tot dioxidul de carbon pe care-l aruncăm anual în atmosferă, s-ar crea un munte de doi kilometri înălţime. Un munte pe an, Tomik. Oftă. Dar şi mai rău va fi când vom trece de valoarea critică.

— Care este valoarea critică?

— 550 ppm. Deschise braţele, ca şi cum ar fi cuprins un obiect foarte mare. Închipuie-ţi că te afli pe vârful unui munte şi începi să împingi o piatră mare, întâi încet, apoi mărind puţin câte puţin forţa. La început, piatra nu se mişcă, nu-i aşa? Dar, când forţa cu care împingi trece de o valoare critică, piatra începe să se mişte. La început mai încet, până când datorită dinamicii proprii nici nu mai este nevoie să fie împinsă ca să se rostogolească pe coastă, să provoace o avalanşă şi să distrugă un sat, jos, în vale. Îşi îngustă ochii. Atenţie, am reuşit să mişc piatra când am depăşit o valoare critică. Apoi, catastrofa a survenit fără ajutorul meu. Bătu cu degetul în masă. Despre asta-i vorba. Pe măsură ce degajăm carbon în atmosferă, împingem clima spre valoarea critică. Majoritatea oamenilor de ştiinţă cred că valoarea critică este de 550 ppm de carbon. Când trecem de această valoare, ne prăjim.

— Acum avem 380 ppm, nu-i aşa? constată Tomás. Asta înseamnă că suntem departe de 550 ppm. Ridică din umeri. Avem timp suficient până să atingem valoarea aceasta.

— Mă tem că nu e chiar atât de simplu.

— Cum aşa?

— în primul rând, nimeni nu ştie cu exactitate care este valoarea critică. Unii cred că am trecut deja de ea şi că ne apropiem inevitabil de catastrofă, iar alţii cred că pragul critic se află în jurul valorii de 400 sau 450 ppm, deşi majoritatea oamenilor de ştiinţă indică, de fapt, 550 ppm. Dar, chiar dacă valoarea critică ar fi aceasta, trebuie să ţinem minte că efectul este cumulativ. Dacă, prin minune, am reuşi să oprim încă de azi emisiile de dioxid de carbon, chiar şi aşa concentraţia lui ar continua să crească timp de un mileniu, din moment ce atâta le ia oceanelor şi plantelor să absoarbă această cantitate de compus.

Chipul lui Tomás se strânse într-o expresie de groază.

— Cât?

— Un mileniu.

— La naiba.

— Nu uita că, datorită efectului cumulativ, acum simţim concentraţia generată în ultimii cincizeci de ani. Concentraţia actuală va fi resimţită în anii următori. Chiar dacă oprim astăzi emisiile de dioxid de carbon, concentraţia tot va continua să urce în medie cu o ppm şi jumătate până va ajunge la 450 ppm în 2100. Ridică degetul arătător, ameninţător. Asta dacă ne oprim astăzi.

— înţeleg.

— Mai rău este că nu ne putem opri astăzi. China se industrializează, India de asemenea, iar aceste două ţări au nevoie de combustibili fosili pentru dezvoltare. Pe de altă parte, marii producători mondiali de dioxid de carbon, Statele Unite şi Europa, s-au obişnuit cu confortul conferit de economia energetică actuală şi nu renunţă la ea, din moment ce trebuie să-şi asigure o creştere economică continuă. Şi mai există şi Sfânta noastră Rusie, al doilea mare producător de dioxid de carbon din lume, cu gravele sale probleme de poluare şi cu tehnologia învechită, care va continua să degaje acest compus de parcă ar produce chifle. Ştii la ce duc toate astea împreună?

— La mai multă căldură.

— La mult mai multă căldură, întări ea, accentuând cuvântul „multă”. Studiile paleoclimatice arată că în Pliocen, când nivelurile de dioxid de carbon erau în jur de 380, ca acum, temperatura planetei era cu aproape trei grade mai ridicată. Dar, cum tendinţa mondială este de creştere a emisiilor de dioxid de carbon, trebuie să ne pregătim pentru ceva mult mai grav. În ritmul actual, concentraţia atmosferică a acestui compus va atinge 1100 ppm în 2100.

— Dumnezeule!

— Modelele climatice arată că este necesar să stabilizăm situaţia la 450 ppm. Asta ar aduce o încălzire moderată, cu o parte din coastă inundată, o creştere a deşertificării, o intensificare a violenţei furtunilor şi mai multe incendii forestiere, dar nimic excesiv de grav. Am putea supravieţui. Problema e că deja nu mai este posibil să rămânem la 450 ppm, din moment ce numai emisiile actuale vor ridica concentraţia de dioxid de carbon la 450 în 2100. Or, cum pe lângă emisiile actuale vor mai exista şi altele în viitor, aş spune că situaţia a scăpat de sub control.

Tomás îşi muşcă buzele, neliniştit.

— Şi încă cum, încuviinţă el posomorât. Suntem condamnaţi.

— înţelegi acum care este legătura dintre afacerea petrolului şi încălzirea planetei?

— Da.

Nadejda contemplă cu melancolie peisajul care li se perinda prin faţă, dincolo de geam. Taigaua se întindea până la linia orizontului ca un ocean imens şi placid de conifere, cu coroanele conice şi înguste îndreptate spre cer, ca nişte ace verzi înfipte în golul albastru. Cu ochii

pironiţi la pădurea imensă, îşi imagină groaznicul destin faţă de care acel plămân minunat rămânea străin, îşi închipui că într-o zi avea să fie consumat de foc, ca şi cum acei arbori zvelţi ar fi fost victime nevinovate aşteptându-şi rândul la rug, condamnate la flăcările eterne ale iadului care se apropia, tăcut, dar neiertător.

— Filhka avea un mod groaznic de a descrie ceea ce ne aşteaptă în secolul acesta. Clătină din cap. Folosea un cuvânt înspăimântător.

— Care anume?

Rusoaica inspiră profund şi-l privi din nou pe Tomás.

— Apocalipsa.

XVI

Tomás era cufundat în lectura unui volum de poezii de Fernando Pessoa, pe care şi-l luase din fericire cu el ca să-şi ocupe timpul, când o voce vorbind în rusă se auzi în difuzoarele Transsiberianului, aşa cum se întâmpla de fiecare dată când se apropiau de o gară. Imediat după aceea, o simţi pe Nadejda ridicându-se şi scoţând valiza din dulap.

— Am ajuns, anunţă ea dintr-odată.

Portughezul întoarse capul, luat prin surprindere, nu se aştepta ca aceea să le fie destinaţia; e drept că stăteau închişi acolo de trei zile, dar lucrurile anunţate aşa, pe nepusă masă, îi dădeau impresia că li se întrerupea brusc călătoria.

— Ce? bolborosi el. Unde? Unde am ajuns?

— Am ajuns la destinaţie, Tomik, zâmbi rusoaica. Haide, ia-ţi geamantanul, mişcă-te.

Tomás privi pe fereastră şi, prin întuneric, întrezări apele reci ale unui râu care curgea paralel cu linia ferată, era o pată închisă, lichidă, bine conturată, neagră ca smoala. Luminile de pe malul celălalt se reflectau în oglinda neagră sclipitoare şi păreau forme dansând,

balansându-se în ritmul nervos al unduirilor apei. Era a treia noapte de călătorie şi garnitura de tren începu să încetinească, frânele scrâşnind pe roţi. Luminile de dincolo de geam începură să se îndesească, din ce în ce mai mult, până ce deveni evident că părăsiseră taigaua şi intrau în zona de locuinţe a unui oraş mare, după aparenţe.

— Unde suntem?

— Asta e Angara.

— Angara? Aşa se cheamă localitatea, Angara?

Nadejda râse**.**

— Nu, prostule. Angara e numele râului.

— Şi-al oraşului?

— Irkuţk.

Transsiberianul se opri şi cei doi coborâră scările cu grijă. Gara era plină de călătorii care coborau şi rudele care-i întâmpinau, vânzători care-şi aşteptau clienţii şi lucrători feroviari care se plimbau dintr-o parte în alta. Un murmur de voci atrase atenţia lui Tomás către o scenă de regăsire; în mijlocul unui grup se întrevedea uniforma de camuflaj a unui soldat, primit cu emoţie de familie.

— Cred că vine din Cecenia, săracul, remarcă Nadejda.

Străbătând peronul, Tomás era impresionat de măreţia gării agitate, un frumos edificiu galben şi verde, cu linii

clasice şi cupole de fier în stilul art nouveau. Tovarăşa lui de drum se duse direct la ghişeul de informaţii şi se întoarse cu o hârtiuţă cu un orar.

— Mai avem de luat un autocar, anunţă ea, făcându-i semn cu hârtia.

— Cum? încă n-am ajuns?

— Nu, Tomik. Mai avem puţin.

Tomás îşi dădu ochii peste cap, enervat de veste.

— La naiba, exclamă el. Ce plictiseală.

Nadejda nu luă seama la protestele lui Tomás şi se concentră la orarul pe care-l primise de la ghişeu.

— E un autocar care pleacă de-aici, din gară, mâine la nouă dimineaţa, constată ea. Dar dacă mergem la autogară, sigur găsim unul mai devreme, pe la opt. Ce preferi?

— Prefer să merg să mă odihnesc, mormăi el, frecându-se pe şale. M-a terminat călătoria asta, nu mai pot. Trei zile de tren e o doză pentru cai.

Era destul de frig când ieşiră în stradă şi era trecut de zece şi jumătate seara. Nadejda opri un taxi şi după două minute traversau podul peste Angara şi se adânceau în vechea urbe. Deşi luminile revelau minunăţiile marelui oraş siberian, Tomás nu dădu prea multă atenţie la ce se

petrecea în jurul lui; se simţea prea obosit să mai aprecieze ceva, se arăta indiferent la orice noutate şi nu-şi dorea decât să se lase să cadă într-un pat.

Seara lor luă sfârşit într-un hotel mic de lângă stadion. Mâncară în linişte un borş şi *goluptsi*[26] prăjite şi adormiră de îndată, încălzindu-se unul pe celălalt.

Zorile sosiră pline de splendoare.

După micul dejun cu lapte şi *khachapuri*[27], chemară un taxi şi se îndreptară spre oraş. Refăcut parţial după oboseala celor trei zile în tren, Tomás se lipi de geamul maşinii şi sorbi din ochi Irkuţkul.

Oraşul era altfel decât se aştepta. Fu surprins mai ales de eleganţa arhitectonică a edificiilor, linii distincte pe care oraşul le îmbina cu un anumit aer cosmopolit; în mod cert, n-ai fi zis că acela era un tărâm pierdut undeva în miezul Asiei, la doi paşi de Mongolia. Arhitectura prezenta impunătoare trăsături europene de secol XIX, elegantă şi clasică, presărată cu case din lemn graţioase şi întreruptă ici şi colo de câte un mastodont din epoca sovietică, ca un bemol într-o compoziţie aproape armonioasă.

---

[26] **Sarmale, în rusă în original** *(n.r.)*

[27] **Specialitate georgiană de pâine umplută cu brânză, ouă şi diverse alte ingrediente** *(n.r.).*

— E frumos aici, comentă vizitatorul, fără să-şi ia privirea de la străzi.

— Bineînţeles că e frumos, aprobă Nadejda. Irkuţk era un oraş aristocrat, cunoscut drept Parisul Siberiei.

— Ce nume burghez, spuse el. Aerele astea pariziene cred că s-au terminat de îndată ce au venit comuniştii la putere, nu-i aşa?

— Te înşeli. Ţariştii au rezistat îndelung aici, ce crezi tu? Comuniştii au intrat în oraş de-abia în 1920.

Taxiul traversă toată partea veche a Irkuţkului străbătând lunga Uliţă Karla Marksa, o luă apoi pe Uliţa Oktyabrskoy Revalyuţii şi-i lăsă la autogară. Nadejda îi ceru şapte sute de ruble lui Tomás şi merse la casa de bilete, de unde ieşi cu două dreptunghiuri de hârtie în mână.

— Caută autocarul care merge la Khuzhir, îi spuse ea.

Tomás privi indicaţiile din partea de sus a parbrizelor şi ridică din umeri.

— Iartă-mă, Nadia, nu înţeleg nimic, spuse, simţindu-se o nulitate, o greutate inutilă. Totul e scris cu caractere chirilice.

— *Blin!* se supără rusoaica, căutând din priviri semnul pentru Khuzhir. De ce nu învăţaţi şi voi să citiţi ca toată

lumea?

Se aşezară pe locurile din spatele autocarului, care deja torcea, încălzindu-şi motorul. Vehiculul se umplea de pasageri cu trăsături asiatice şi cu vădite origini umile, buriaţi care duceau pui de găină în cutii şi sacoşe de plastic pline de cumpărături; unii erau ţărani, alţii pescari, dar toţi emanau mirosul puternic al oamenilor de la ţară, din provincie.

Plecară după câteva minute şi, după câteva zigzaguri prin labirintul urban, părăsiră oraşul şi intrară treptat în taiga, pe o şosea paralelă cu lanţul muntos Primorski Hrebet. Traseul li se păru monoton, atât de plictisitor că Tomás, legănat de balansul leneş al autocarului, simţi cum i se îngreunează pleoapele şi cum i se bălăngăne capul, de parcă ar fi încuviinţat mugetele motorului; din când în când, câte o zgâlţâială îl trezea, îl făcea să se îndrepte brusc şi să-i surâdă fugitiv însoţitoarei sale, dar imediat aluneca din nou în piroteală, copleşit de o oboseală grea şi irezistibilă, până ce somnul îl cuprinse atât de bine că nici zdruncinăturile mai puternice nu-l mai deranjară.

Impresia neaşteptată că se întâmpla ceva nou îl trezi din letargie. Ridică fruntea şi, încă somnoros, neluând în seamă durerile de gât provocate de poziţia incomodă în

care adormise, încercă să înţeleagă ce se întâmpla.

O oprire.

Autocarul stătea pe loc. Motorul era oprit, iar călătorii se ridicau cu greu de pe locurile lor, apucând sacoşele şi cutiile, **întinzându-se să-şi dezmorţească trupurile obosite şi chicotind din când în când ca un suferind care vede cu uşurare că i se apropie sfârşitul chinului. Tomás privi într-o parte şi o văzu pe Nadejda ridicându-se, se pregătea şi ea.**

— Am ajuns?

— încă nu, Tomik.

Portughezul privi în jur, fără să înţeleagă. Călătorii se pregăteau mai departe să coboare, unii erau deja afară şi autocarul era oprit de-a binelea.

— Ce se întâmplă?

— Am ajuns în Sakhyurta, spuse ea, făcându-i semn să coboare. Acum luăm feribotul.

— Mai avem de luat şi feribotul? Pe chipul lui Tomás apăru o expresie de disperare. Dar nu se mai termină odată călătoria asta blestemată?

Nadejda arătă în faţă. Tomás privi şi, dincolo de verdeaţa care înconjura parcarea în care oprise autocarul, văzu un ponton mic şi o vastă întindere

de apă strălucind în soare, reflexele dansând în oglinda neliniştită.

— Trebuie să ajungem în partea cealaltă.

O luară pe stradă şi rusoaica îl duse pe Tomás pe un drum abrupt şi accidentat care se termina în vârful unei faleze, lângă o stâncă cu o înălţime de câţiva metri. Priveliştea de-acolo, de sus, era magnifică; suprafaţa apei se unduia în faţa lor, mărginită, la stânga, de roci, în faţă de o limbă de pământ şi de linia orizontului la dreapta, dincolo de care se întindea mai departe câmpia de apă.

— Ce mare e asta? se miră portughezul.

— E Baikalul.

— Ce?

— Baikalul, repetă ea. Cel mai mare lac din lume. Aici se găseşte o cincime din apa potabilă existentă pe toată planeta.

Tomás îşi pironi privirea neîncrezătoare în albastrul cristalin al apelor liniştite, agitate cu blândeţe de o ondulare delicată.

— Nu se poate. O cincime din apa potabilă de pe planetă?

— Pare de necrezut, nu-i aşa? Ca suprafaţă, lacul

Baikal este mai mare decât ţara ta, să ştii.

— Serios?

— I se spune perla Siberiei, pentru că este aşa de frumos. Schiţă o grimasă. Dar în facultate, Baikalul este cunoscut mai degrabă ca bucătăria Siberiei.

— E o diferenţă destul de mare între perlă şi bucătărie, zâmbi Tomás. De ce i-aţi dat acest nume oribil?

— Numai în facultate i se spune aşa, insistă ea. Ştii, lacul acesta este foarte studiat la cursurile mele pentru că influenţează toată clima din regiune. Aici se pregăteşte vremea din Siberia, de-aici şi porecla. În fapt, sistemele meteorologice din Asia dansează pe ritmul a ceea ce se întâmplă în Baikal.

Tomás contemplă oglinda albastră care se pierdea prin verdele maroniu al stepei, ca o stradă, reflectând cerul şi norii răzleţi. Apa era transparentă, atât de limpede că puteai vedea bancuri de peşti şerpuind în adâncuri, mişcându-se simultan într-o parte sau într-alta, ca un singur trup.

— Ce claritate, remarcă el, inspirând aerul pur, parfumat de iarbă. Bine că mai există pe lume locuri

unde n-a ajuns poluarea.

Rusoaica îşi drese glasul.

— Nu-i chiar aşa, îl corectă ea. Există în Baikalsk o fabrică de celuloză, chiar în partea de sud a lacului, care deversează reziduuri în apele astea de patruzeci de ani încoace.

— Nu mai spune!

— Şi asta nu e tot. Delta fluviului Selenga, care este atât de mare încât are aproape dimensiunile Franţei, se varsă în partea de sud şi aduce deşeuri organice şi anorganice de la minele din Republica Buriată şi de pe păşunile din Mongolia. Este o mizerie neîntreruptă. Şi în plus, acum au descoperit petrol aici, în Baikal, şi vor să construiască un oleoduct.

— Dar apa este atât de curată...

— Baikalul este un lac imens, explică ea. Şi, din fericire, poluarea s-a limitat la zone precise, cum e delta fluviului Selenga şi vârful din sud. Dar, dacă n-avem grijă, totul poate să dispară de la o zi la alta.

Tomás oftă şi contemplă îndelung lacul. Privirea lui parcurse linia orizontului, începând cu micul golf din stânga, unde străluceau acoperişurile joase ale satului

pescăresc Sakhyurta, şi rămase aţintită pe ponton, jos, unde o rampă de ciment se deschidea spre apă, ca un pod neterminat.

— Nu mai vine odată feribotul?

— Vine, vine, ai răbdare.

— Unde mergem, până la urmă?

Rusoaica arătă spre limba de pământ din faţă.

— Pe insula aceea, acolo.

Insula se ridica aproape de ţărm, separată de uscat printr-o fâşie îngustă de apă, iar pământul ondulat avea culoarea maronie a stepei.

— Ce insulă e aceea?

— E o insulă vrăjită.

Portughezul încruntă sprâncenele.

— în ce sens vrăjită?

— E o insulă şamanică, un loc de meditaţie unde lumea materială interacţionează cu lumea spiritelor.

— îţi baţi joc de mine...

— Vorbesc serios. Acesta este un loc sacru şi misterios, scena unor legende şi poveşti, casa spiritelor din Baikal. Misticii spun că aici se găseşte unul dintre cei cinci poli globali ai energiei şamanice.

— A, da? Cercetă insula cu mai multă atenţie, arzând de

curiozitate, cu un amestec de fascinaţie şi scepticism, de parcă s-ar fi aşteptat ca din ceaţă să se ivească misterul, ca din umbră să apară lumina. Cum îi zice?

— Olhon.

Când apăru feribotul, cei doi erau aşezaţi în linişte în ceainăria unei aşezări de iurte, lângă lac, sorbind o infuzie de piper şi delectându-se cu piroşte dulci. Îşi terminară pe îndelete băuturile, plătiră şi se îndreptară din nou spre autocar, unde se adunau şi ceilalţi pasageri rămaşi. Parcarea se animă dintr-odată; se auzeau strigăte şi ordine, motoare pornind, claxoane şi uşi închizându-se, toate autocarele, camioanele şi maşinile se pregăteau să-şi reia călătoria.

Feribotul făcu mai multe manevre până ajunse în poziţia potrivită şi, odată amarat în siguranţă, îşi deschise poarta imensă şi, ca un monstru lacom cu gura căscată, înghiţi vehiculele care i se aliniaseră înainte. Spaţiul de pe şlep nu era prea mare, încăpeau cu greu două autocare unul lângă celălalt şi o mână de maşini mici, iar pasagerii trebuiră chiar să împingă unul dintre autocare pe rampă. Toată operaţiunea dură, până la urmă, mai mult decât traversarea în sine, călătorie care se făcu în doar cincisprezece minute.

Primul punct prin care trecură fu capul Kobylia Golova, un loc vântos, ale cărui stânci aminteau un cal de piatră care se adăpa din lac. O buriată care stătea lângă ei, la pupa, cu părul negru şi drept fluturându-i în vânt, remarcă, mândră, că acolo îşi potoliseră odinioară setea Genghis-Han şi luptătorii lui, şi ei tot din familia buriaţilor.

— Se spune că marele cuceritor al universului a fost chiar îngropat aici, explică femeia.

— Cine?

— Marele cuceritor al universului, repetă ea. Genghis-Han.

Trecură pe lângă golfuleţul Khul şi legară parâmele în plină stepă, unde vaporul îşi vărsă încărcătura pe roţi.

Olhon.

Ajunseseră la Olhon, insula magică.

Autocarul îşi reluă călătoria şi traversă câmpia hurducându-se, în urletele motorului turat la maxim şi învăluit de fumul negru al motorinei arse, ieşind prin eşapament. Smocurile de iarbă dimprejur se întindeau până spre lac, însă imediat se iviră semne că peisajul avea să se schimbe în curând, în câteva minute apărură în dreapta nişte şiruri de arbori; era taigaua care urca spre munţi şi-şi disputa cu stepa controlul asupra insulei;

câmpia se întindea spre partea din nord, iar pădurea de conifere spre lacul deschis.

Şerpuiră printre dâmburile trecătorii Khaday şi coborâră spre câmpia de pe malul Baikalului. Autocarul traversă un sat şi merse mai departe, coasta occidentală a insulei deschizându-se în golfuri mici şi cotituri graţioase; de partea cealaltă a strâmtorii se întrezărea taigaua continentală, întinsă pe povârnişul muntelui. Vehiculul se apropie de o aşezare şi de-abia atunci încetini.

— Khuzhir, anunţă Nadejda.

Tomás se foi entuziasmat pe scaun.

— Am ajuns?

— Aproape.

Autocarul se opri în piaţa principală din Khuzhir şi motorul scoase un croncănit final înainte de a tăcea definitiv, ca oftatul din urmă al unui muribund. Pasagerii se revărsară pe uşă cu mare agitaţie, fiind întâmpinaţi de vecini şi cunoştinţe într-o îngrămădeală zgomotoasă, de parcă tot satul ar fi venit în întâmpinarea autocarului, să afle veşti dinspre civilizaţie. Se adunară cu toţii la cala pentru bagaje ca să-şi recupereze produsele cumpărate în Irkuţk, iar Tomás şi Nadejda aproape că trebuiră să lupte ca să-şi extragă valizele din acea aglomeraţie.

Cu bagajele în mână, rusoaica se îndreptă spre Gastronom, alimentara din piaţă, şi ieşi însoţită de un bărbat între două vârste.

— Am găsit pe cineva care să ne ducă, anunţă ea. Dar va trebui să plăteşti zece dolari, Tomik.

Bărbatul îi conduse spre o Lada veche, ruginită, asemănătoare unui Fiat din anii 70, şi îi invită să urce. Se aşezară toţi trei în spaţiul redus şi automobilul o porni la drum cu un pocnet suspect al motorului şi lăsând în urmă o dâră de fum negru din ţeava de eşapament. Nu merseră mult, însă;

traversară un sat şi, la patru kilometri după Khuzhir, ajunseră la o aşezare de iurte, lângă lac, unde coborâră din maşină.

Iurtele fuseseră ridicate lângă plajă, ca nişte ciuperci albe răspândite pe malul golfului Ulan-Khuşin. Erau nişte construcţii cilindrice, fragile, cu structura din lemn acoperită de o pânză deschisă la culoare, ca un cort, şi cu intrarea ascunsă de ceea ce părea a fi un covor cu motive geometrice de un roşu aprins; acoperişul conic era acoperit cu aceeaşi pânză şi aducea vag cu o cască mongolă. Câteva persoane se plimbau prin sat, în mare parte turişti occidentali, dar se vedeau şi ruşi, şi buriaţi

autohtoni.

Se opriră o clipă, de parcă ar fi căzut în extaz în faţa frumuseţii exotice a acelui loc magnific. Totul respira linişte, cimbrul înflorit, pinii vânjoşi; părea un loc desprins din basme. Se auzeau voci şi ciripit de păsărele, dar Baikalul domina peisajul. Ondularea uşoară a apelor mângâia cu blândeţe nisipul alb de pe mal şi lacul avea o strălucire turcoaz fascinantă; era ca şi cum ar fi ajuns în Caraibele Asiei.

— Ei, Casanova? întrebă o voce. Ce faci pe-aici?

Cuvintele erau rostite în portugheză şi Tomás îşi recunoscu porecla din vremea liceului, când toată lumea îl cunoştea drept cel mai mare seducător din Castelo Branco. Se întoarse şi-l privi pe bărbatul care vorbise în spatele lui.

Era Filipe.

XVII

Soarele apunea încet dincolo de munţi, la stânga, colorând amurgul într-un violet luminos; dar seara în Olhon se îmbrăca mai ales în tonuri reci de albastru cenuşiu, umbrind munţii înzăpeziţi şi taigaua de dincolo de Maloye Morye, strâmtoarea care separă insula de coasta continentală ce înconjoară Baikalul.

Aşezaţi pe scaune, în nisip, cei doi portughezi contemplau valurile liniştite ale lacului cu două pahare pe masă, un cvas semialcoolic pentru Tomás, un *mors*[28] roşu pentru Filipe. Nadejda se dusese să dea o raită prin sat, lăsându-i pe cei doi să depene amintiri din vremea liceului, reminiscenţe de băieţi care împărtăşeau complicităţi vechi, povestiri cu pozne şi amoruri care inspiraseră porecla lui Tomás; şi, în timpul unei pauze din relatarea amuzantă a acestor episoade aproape uitate, când părea că nu mai găsesc niciun subiect cu care să alimenteze conversaţia şi cuvintele le mureau pe buze dând naştere unei tăceri jenante, noul venit atinse în cele din urmă motivul care-l adusese acolo.

---

[28] **Băutură tradiţională rusească obţinută din suc de fructe de pădure amestecat în diferite proporţii cu apă** *(n.r.).*

— Cum ai ajuns în locurile astea?

Filipe plescăi din vârful buzelor.

— E o poveste lungă, spuse, ca şi cum sarcina de a povesti i se părea prea mare pentru el. Şi tu, Casanova? Ce faci pe-aici?

— E altă poveste lungă, râse Tomás, repetând răspunsul pe care-l auzise.

— îmi plac poveştile lungi, mai ales când nu sunt ale mele. Povesteşte-mi-o pe-a ta.

Tomás îl privi cu atenţie pe vechiul său amic din liceu. Filipe îşi păstrase expresia de ştrengar care-i strălucea mereu în privirea palidă, dar avea deja nişte riduri care-i brăzdau chipul, iar părul blond, rebel, începea să albească; era ca şi cum ar fi fost pus într-o maşină a timpului, într-o zi părea tânăr, în cealaltă era deja uzat; într-un mod ciudat, era simultan aceeaşi persoană şi cineva diferit.

— N-ar fi prea mult de povestit, dar puţinul pe care-l ştiu este îngrijorător, remarcă Tomás, întorcându-se în prezent.

Îşi drese glasul şi se concentră la ceea ce avea de spus. Venise momentul să înceapă jocul.

— în 2002 au fost asasinaţi doi oameni de ştiinţă aproape în acelaşi timp, un american în Antarctica şi un spaniol în Barcelona. Ambii aveau numele tău în agende şi

lângă cadavrele lor s-a găsit câte o hârtiuţă pe care scria şase sute şaizeci şi şase.

Îi aruncă o privire lui Filipe, evaluând reacţia acestuia la ce i se povestea. Fără surprindere, îl văzu îndreptându-şi spatele, surâsul pierindu-i de pe buze şi chipul căpătând o expresie gravă.

— în perioada în care au murit, tu ai dispărut din circuit şi nu te-a mai văzut nimeni. În agendele victimelor se mai găsea şi numele unui om de ştiinţă englez, care a dispărut şi el în aceeaşi perioadă. Nimeni n-a mai auzit de voi de-atunci.

În timp ce asculta povestirea, Filipe părea încordat, aproape în alertă şi nu încăpea îndoială că subiectul îl preocupa.

— Acum câteva săptămâni, şi după o lungă perioadă în care n-am mai avut niciun indiciu despre poziţia voastră, a fost interceptat un e-mail pe care ţi l-a trimis englezul, cu un mesaj cam ciudat. În mesaj se menţiona a şaptea pecete. Or, consultând *Noul Testament*, am descoperit că cei trei de şase şi a şaptea pecete sunt două elemente simbolice de mare importanţă din ultimul text biblic, *Apocalipsa.* Deschise mâinile cu palmele întoarse în sus, ca şi cum ar fi expus un fapt evident: După cum îţi poţi da

seama, toate aceste fapte au ridicat multe semne de întrebare şi au suscitat multă curiozitate cu privire la ce ai tu de spus.

Filipe îşi muşcă buzele şi îl privi intens.

— Curiozitate din partea cui?

— Ei, din partea poliţiei, bineînţeles.

— Ce poliţie?

— Interpolul.

Amicul său îl studie întrebător.

— Eşti poliţist acum?

Tomás izbucni în râs.

— Bineînţeles că nu. Sunt profesor de istorie la Universitatea Nouă din Lisabona.

— Şi atunci care este rolul tău în toată povestea asta?

— Cei de la Interpol m-au contactat ca să-i ajut să rezolve cazul. Doar atât.

— Dar de ce te-au contactat tocmai pe tine? Ce ai tu aşa de deosebit care să le folosească lor?

— Ei ştiau de relaţia noastră din Castelo Branco. Pe lângă asta, în calitate de criptanalist şi specialist în limbi vechi, aveau nevoie de mine pentru a elucida misterul numărului biblic şase sute şaizeci şi şase.

— Stai să văd dacă am înţeles bine. Îl arătă cu degetul.

Tu lucrezi pentru Interpol?

— Da, am fost angajat drept consultant în ancheta aceasta.

— Şi de aceea eşti aici?

— Da.

Filipe tăcu un moment, cântărind situaţia.

— Îţi mărturisesc că toate astea sunt cam neaşteptate pentru mine, nu credeam că eşti la curent cu încurcătura asta. Ridică din sprâncene şi-l fixă cu privirea pe Tomás. Spune-mi un lucru, crezi că eu i-am omorât pe cei doi?

— Nu, nu cred. Ezită. Adică, nu cred, dar nici nu sunt convins de contrariu. De fapt, nu am suficiente elemente ca să-mi formez o opinie despre acest subiect.

— Şi Interpolul ce crede?

Tomás inspiră încet, cântărindu-şi vorbele.

— Vor să ştie mai multe, spuse el în cele din urmă. Dar nu neg că descoperirea relaţiei tale cu oamenii de ştiinţă asasinaţi şi faptul că ai dispărut în aceeaşi perioadă în care ei au murit i-a determinat pe cei de la Interpol să fie... cum să zic?, să fie... în fine, suspicioşi, nu-i aşa? Iar constatarea că există o legătură între a şaptea pecete, menţionată în e-mailul pe care l-ai primit, şi cei trei de şase găsiţi lângă cele două victime, ambele expresii provenind din acelaşi

text biblic, nu prea i-a convins să te scoată de pe lista suspecţilor, după cum poţi să-ţi dai seama.

Filipe ridică privirea, observându-l atent pe vechiul prieten din liceu, atent la reacţia acestuia la întrebarea pe care avea să i-o pună.

— Ascultă, Interpolul nu ştie că sunt aici, nu-i aşa?

— Nu, ţi-am urmat instrucţiunile în detaliu.

— N-ai spus nimănui că vii aici?

— Nu, nimeni nu ştie nimic.

— Sigur?

— Mă rog, Interpolul ştie că am plecat să mă întâlnesc cu tine, bineînţeles, dar nu le-am spus unde mă duc.

Filipe parcă s-a mai relaxat, dar nu foarte mult.

— Dacă ştiam că eşti implicat în povestea asta, nu-ţi ziceam să vii aici.

— De ce?

— Pentru că istoria asta este foarte periculoasă, Casanova. Venind aici din partea unei organizaţii poliţieneşti şi cunoscând deja anumite întâmplări, s-a creat o gravă problemă de siguranţă, înţelegi?

— Nu, nu înţeleg.

— Prezenţa ta aici prezintă un risc.

— Şi atunci de ce mi-ai zis să vin?

Prietenul oftă.

— Nu ştiam de legătura ta cu Interpolul. Privi distrat paharul roşu cu *mors* pe care-l ţinea în mână. Mi-era dor de ţară, nu te mai văzusem de mult şi cred că, atunci când ţi-am văzut mesajul pe site-ul liceului, am cedat nostalgiei. A fost o prostie, dar acum faptul e consumat.

Filipe tăcu, gânditor şi preocupat. Prezenţa vechiului prieten avea urmări pe care nu le luase iniţial în calcul şi avea nevoie să cântărească bine situaţia.

— Nu înţeleg, zise Tomás, rupând tăcerea jenantă. Dacă eşti nevinovat, de ce ţi-e teamă de Interpol?

Amicul său ridică din sprâncene, de parcă întrebarea ar fi fost absurdă.

— Am zis eu că sunt nevinovat?

Fraza rămase suspendată între cei doi, ca un nor negru care prevesteşte furtuna.

— Nu eşti?

Filipe zâmbi fără convingere şi, luând ochii de la linia orizontului, trase o gură de *mors.*

— Povestea asta e foarte complicată, spuse pe un ton sumbru. Foarte complicată.

Se făcu linişte. Conversaţia părea să avanseze cu smucituri, plină de subînţelesuri şi insinuări, tăceri

compromiţătoare şi sensuri ascunse, ca şi cum ce era mai relevant rămânea nerostit.

— Eşti în vreun fel implicat în crimele astea? riscă Tomás.

Linişte.

— în viaţă suntem implicaţi în tot ceea ce se întâmplă în jurul nostru.

Din nou linişte.

Acest ultim răspuns conţinea şi mai multe subînţelesuri, dar Tomás nu se arătă mulţumit; trebuia să risipească acel nor de subtilităţi care-i bloca înţelegerea şi să lămurească lucrurile.

— Dar tu... ai provocat aceste morţi?

Încă un oftat de-al lui Filipe.

— Poate că ar fi mai bine să-ţi povestesc totul de la început.

— Da, poate că ar fi mai bine.

Prietenul duse paharul la gură şi înghiţi o jumătate din *mors*, de parcă şi-ar fi căutat în acea băutură curajul de a începe povestirea.

— Toată această situaţie îşi are începutul în 1997, în Japonia, spuse, călătorind cu gândul în timp. În calitate de consultant al companiei Galp şi al

guvernului portughez pentru zona energetică, eram membru al delegaţiei portugheze care a participat la conferinţa despre schimbările climatice de la Kyōto. Privi spre Tomás. Bănuiesc că ai auzit deja de conferinţa asta.

— Da, este cea care a dus la semnarea unui acord pentru mediul înconjurător, nu-i aşa?

— întocmai, confirmă el. Protocolul de la Kyōto. Îşi drese glasul. La Kyōto, cea mai mare parte a ţărilor dezvoltate s-au angajat solemn ca, până în 2012, să reducă emisiile globale de dioxid de carbon până la valori inferioare celor din 1990. Existau semne că planeta începea să se încălzească din cauza arderii combustibililor fosili şi la Kyōto s-a arătat voinţa internaţională de a pune situaţia sub control.

— Slavă Domnului.

— Aşa au gândit cei mai mulţi oameni de ştiinţă. Ridică mâinile şi ochii spre cer, cu-un gest teatral. Slavă Domnului, se făcea ceva! îl privi pe Tomás. Dar unii dintre specialiştii participanţi la conferinţă şi-au dat seama că toate nu erau decât o faţadă. Din amănunte presărate prin conversaţiile dintre delegaţii şi din felul în care fiecare delegaţie anunţa

intenţii generoase, dar evita să se angajeze la măsuri specifice care să implice costuri, aceşti specialişti au ajuns la concluzia că, la ora adevărului, politicienii aveau să dea înapoi şi să amâne rezolvarea problemei, lăsând-o în sarcina succesorilor.

— De ce?

— Din cauza ramificaţiilor protocolului, bineînţeles. Partea cea mai mare a reducerilor de emisii de dioxid de carbon i-a revenit lumii industrializate. Uniunea Europeană s-a angajat să reducă emisiile cu opt la sută, Japonia cu şase la sută şi Statele Unite, care sunt cel mai mare emiţător de dioxid de carbon de pe planetă, cu şapte la sută.

— Şi e puţin?

— Nu, e magnific. Făcu o pauză pentru a accentua fraza următoare. Dacă se putea face.

— Şi nu se putea?

Filipe clătină din cap.

— Nu, murmură el. Existau trei probleme. Prima este că americanii nu îndrăzneau să ţină piept intereselor industriale. Reducerea emisiilor de dioxid de carbon însemna atacul asupra celor trei industrii de importanţă

majoră din America: industria petrolului, industria automobilelor şi industria cărbunelui. Ocupanţii Casei Albe pur şi simplu n-au curajul să înfrunte aceşti coloşi.

— înţeleg.

— A doua problemă este aici, în Rusia. Încălzirea globală este o catastrofă pentru multe ţări, dar nu şi pentru aceasta. Arătă în direcţia lacurilor şi a taigalei, de dincolo de lac. Aici, în Siberia, de exemplu, iernile mai scurte şi mai moderate prezintă numai avantaje pentru agricultură. Pe lângă asta, dacă tundra se topeşte, exploatarea petrolului rusesc din oceanul Arctic va fi mai facilă şi mai ieftină. Gheaţa devine mai subţire şi forajele sunt mai uşoare. Or, petrolul reprezintă o treime din exporturile ruseşti, astfel încât această ţară, al treilea mare emiţător mondial de dioxid de carbon, n-are niciun interes în a pune capăt încălzirii planetei. Dimpotrivă, are numai de câştigat.

— Păi o astfel de poziţie subminează orice efort de a controla lucrurile.

— Fără îndoială, încuviinţă Filipe. Dar mai există şi o a treia problemă. Kyōto a repartizat multe obligaţii lumii industrializate, care emite cea mai mare parte din dioxidul de carbon care produce încălzirea globală, dar a ignorat ţările în curs de dezvoltare.

— Asta mi se pare logic, sau nu-i aşa? îl întrerupse Tomás. Dacă lumea industrializată dă naştere problemei, lumea industrializată trebuie s-o rezolve.

Amicul schiţă o grimasă.

— Nu e chiar aşa, îl corectă. Ţările în curs de dezvoltare ameninţă să se transforme în mari emiţători de dioxid de carbon.

Tomás râse.

— Vrei să spui că ţări precum Mozambicul reprezintă o ameninţare la adresa stabilităţii climatice a planetei?

— Mozambicul nu. Dar China şi India, da. Se aplecă în scaun. Să vedem dacă înţelegi ceva: orice act economic consumă energie. Arătă spre paharul cu lichid portocaliu din mâna lui Tomás. De exemplu, acest cvas. Cvasul este o băutură dulce, semialcoolică, făcută din orz şi secară. Asta înseamnă că a fost nevoie de tractoare care să cultive şi să recolteze orzul şi secara. Or tractoarele funcţionează cu motorină. Apoi, a trebuit să se distileze băutura. Pentru asta, s-a folosit energie electrică, care în mare parte este produsă recurgându-se la combustibili fosili. Apoi a fost nevoie să se fabrice sticla, şi asta a necesitat căldură generată în cuptoare tot prin arderea combustibililor fosili. În cele din urmă, a trebuit să se

transporte sticla de cvas până la supermarket şi de-acolo până la aceste iurte, şi toate astea au fost posibile doar consumând şi mai mult combustibil. Lovi cu degetul arătător paharul lui Tomás. Dacă e nevoie de energie pentru a produce cantitatea nesemnificativă de cvas pe care o ai în mână, închipuieşte-ţi câtă energie este necesară pentru a genera fiecare dintre trilioanele de bunuri pe care lumea le produce zilnic: hamburgeri, cartofi, fructe, jucării, haine, automobile... şi mai ştiu eu ce!

— Ce vrei tu să spui este că fiecare bun pe care-l consumăm rezultă dintr-o cascadă de operaţii care consumă energie.

— Exact. Sau, cu alte cuvinte, activitatea economică şi energia sunt două feţe ale aceleiaşi monede.

— Yin şi yang.

— Una nu există fără cealaltă. Se rezemă din nou de spătarul scaunului, odată subliniată ideea. Asta înseamnă că creşterea economică are nevoie de energie, iar energia generează creştere economică, un proces pe care nimeni nu doreşte să-l întrerupă. Ia seama la ciclul acesta: bogăţia suscită dorinţa de a face cumpărături, cumpărăturile generează cerere, cererea implică mai multe fabrici şi

materie primă, fabricile şi materia primă produc mai multe bunuri, producţia de bunuri generează creştere economică, creşterea economică suscită dorinţa de a face cumpărături, cumpărăturile generează cerere... şi aşa mai departe. Zâmbi când ajunse la punctul de plecare. Activitatea economică şi energia sunt două feţe ale aceleiaşi monede.

— Am înţeles. Dar ce legătură are asta cu China şi cu India?

— Relaţia strânsă dintre energie şi creştere economică este un lucru pe care cetăţenii Europei sau ai Americii îl înţeleg cu greu. Suntem atât de obişnuiţi cu abundenţa, încât nici nu observăm că ambele lucruri sunt, în realitate, unul şi acelaşi. Acceptăm totul ca pe un fapt de la sine înţeles, ca şi cum ar fi un drept dobândit. Dar cei care trăiesc în ţările mai sărace au conştiinţa puternică a importanţei pe care energia o are pentru ca viaţa să meargă mai departe. Lor le lipseşte totul şi, mai ales, le lipseşte energia, motiv pentru care pun mare preţ pe ea. Ei ştiu că au nevoie de electricitate ca să fie lumină în sălile de şcoală sau ca să funcţioneze o pompă de apă potabilă şi mai ştiu că e nevoie de motorină ca să pună în mişcare tractorul necesar recoltei care îi va scăpa de

foame sau ca să meargă cu autobuzul până în oraş să-şi vândă produsele în piaţă. Ţările mai sărace au o noţiune clară a importanţei pe care energia o are pentru creşterea economică.

— Şi deci?

Filipe îşi trecu palma peste părul blond şi ondulat.

— Acum China şi India sunt hotărâte să spargă barierele dezvoltării. Arătă în spate, înspre sud. Să luăm cazul vecinilor noştri, chinezii. Timp de decenii, China lui Mao Tse Lung a arătat un dispreţ imens pentru industria automobilelor, pe care o considera un simbol al burgheziei decadente. Toată lumea mergea pe jos sau cu bicicleta şi sărăcia era generalizată. Dar când Mao a dispărut, lucrurile s-au schimbat. Noii conducători chinezi au înţeles că trebuia să existe creştere economică, iar ţara a început să pună preţ pe ceea ce mai înainte dispreţuia. Chinezii au produs şi au vândut automobile pentru prima dată în 2002, intrând într-o frenezie consumistă atât de mare încât General Motors a estimat că o cincime din producţia sa urma să fie canalizată către piaţa chineză. Numărul de maşini din China creşte de la an la an, astfel că această ţară are acum şapte dintre cele mai poluate zece oraşe din lume. Milioane şi milioane de chinezi consideră că

automobilul este un simbol al statutului social. Înclină capul. Îţi dai seama ce impact are acest fapt asupra economiei energetice mondiale?

— Păi înseamnă că există încă un jucător pe piaţa aceasta, nu-i aşa?

— Casanova, nu-i vorba de o ţară oarecare. E vorba despre o ţară cu populaţie mare. Accentuă numărul pe fiecare silabă: Peste un miliard de oameni. Mări ochii. Peste un miliard de oameni care doresc să meargă cu maşina, peste un miliard de oameni care doresc să consume combustibil, peste un miliard de oameni care vor emite o cantitate enormă de dioxid de carbon în atmosferă.

Tomás se scărpină în creştet.

— Da, Nadia mi-a vorbit deja despre asta, spuse el. E o problemă, nu-i aşa?

— O ditamai problemă! China a depăşit deja ţările industrializate în privinţa cererii de electricitate şi de combustibili industriali şi ţara este în acest moment al doilea mare consumator de energie din lume, pregătindu-se să-l depăşească în scurt timp şi pe primul, Statele Unite. Chinezii înghit resurse energetice cu o lăcomie incredibilă. Pentru a-şi alimenta această foame de

neastâmpărat au intrat în forţă pe piaţa consumului de petrol, dezechilibrând cererea şi oferta şi investesc puternic în cărbune, combustibilul fosil care emite cele mai multe gaze cu efect de seră. Peste ceva vreme, China va fi răspunzătoare pentru două cincimi din tot cărbunele ars pe planetă şi pentru o şeptime din toată energia produsă, din care mare parte se va obţine prin arderea de cărbune sau de petrol. Dacă facem socoteala, China va emite în curând o cincime din tot dioxidul de carbon degajat în atmosferă.

— Ei, drăcie!

— Acum adaugă, pe lângă China, şi toate ţările care vor să se dezvolte. Adaugă India, Rusia şi America Latină. Toţi doresc automobile, frigidere, aer condiţionat, televizoare... de toate! Imaginează-ţi impactul pe care toate astea îl au asupra producerii de căldură şi asupra consumului de resurse energetice existente.

— Da, va fi foarte complicat.

— Complicat? Filipe fu aproape scandalizat de cuvântul ales. Noi ne îndreptăm cu veselie spre o catastrofă, accelerăm pe autostrada sinuciderii şi nici măcar nu ne dăm seama. Consumul de energie şi emisia de dioxid de carbon nu scad, ci cresc. Şi cresc exponenţial. Toată

economia energetică, de la producţie până la consum, este cu susul în jos şi echilibrul dintre cerere şi ofertă gata să se distrugă. Pe lângă asta, clima este complet schimbată. Încălzirea din ultimii cincizeci de ani s-a dublat în intensitate faţă de ultimii o sută de ani şi nivelul mării a crescut cu şaptesprezece centimetri în secolul al XX-lea. Plouă mai mult în estul continentului american şi în nordul Europei şi plouă mai puţin în sudul Europei, în Africa şi în Asia. Din anii 70 s-a intensificat activitatea ciclonilor din nordul Atlanticului şi în 2005 a apărut primul uragan pe coasta occidentală a Europei, numit Vince, care a intrat în nordul Portugaliei sub formă de furtună tropicală. De când există înregistrări meteorologice nu s-a pomenit un uragan în acele locuri. Şi acelaşi lucru se întâmplă şi în Atlanticul de sud. Un uragan denumit Catarina a traversat coasta braziliană în **2004,** un fenomen atât de inedit încât meteorologilor brazilieni le-a luat ceva vreme până să creadă ceea ce le arătau fotografiile făcute prin satelit. Făcu o scurtă pauză. Reuniunea interguvernamentală a oamenilor de ştiinţă convocată de **ONU** a stabilit în **2007** că temperaturile de pe planetă vor creşte în acest secol cu unu până la şase grade şi că fenomenele meteorologice vor fi din ce în ce mai extreme: ploi mai puternice, secete

mai aspre, vânturi mai violente, furtuni mai brutale. Clătină din cap. Şi cel mai rău este că ne putem afla în pragul unei valori critice în ceea ce priveşte clima, înţelegi? O valoare dincolo de care se dezlănţuie fenomene care vor face de nelocuit părţi importante de pe planetă.

— Ce valoare critică? Vorbeşti despre cele 550 ppm de dioxid de carbon din atmosferă?

— Şi despre asta, dar mai ales despre ce se va întâmpla când vom depăşi o anumită temperatură.

— Bine, presupun că va fi din ce în ce mai cald, nu-i aşa?

— Nu, nu-i aşa. Natura este concepută în aşa fel încât, în anumite puncte critice, se produc modificări bruşte. Şi aceste modificări sunt determinate, de multe ori, de nişte valori termice. De exemplu, apa rămâne lichidă pe măsură ce temperatura scade însă, când se ating zero grade, devine dintr-odată solidă. Înţelegi? Zero grade este o valoare critică, de la care totul se schimbă.

— Da, înţeleg. Dar unde vrei să ajungi?

— Ceea ce încerc să-ţi explic este că acelaşi lucru se întâmplă şi cu clima. Începând de la o anumită temperatură, lucrurile se schimbă radical şi planeta poate

deveni de nelocuit pentru cea mai mare parte a formelor de viaţă care există acum, inclusiv pentru cea umană.

Tomás afişă un aer sceptic.

— Stai puţin, spuse. Una e să ştim că apa se solidifică brusc la zero grade şi alta e să spui că schimbările climatice vor fi atât de bruşte, încât este ameninţată însăşi supravieţuirea speciei umane. Nu ţi se pare că exagerezi puţin?

Primul răspuns fu un oftat răbdător. Filipe se ridică de pe scaun şi se întinse.

— Hai de-aici, Casanova, spuse el, pornind către plajă. O să-ţi arăt ceva.

XVIII

Apele Baikalului mângâiau nisipul cu valuri molcome; lacul era liniştit şi pe suprafaţa întunecată se vedeau punctuleţe sclipitoare reflectând strălucirea soarelui la crepuscul. Filipe îşi scoase pantofii şi păşi pe mal, tulburând apa cu picioarele.

— Vino încoace, îl pofti el pe Tomás. Încearcă apa.

Tomás se descălţă şi el de pantofi şi păşi în apa învolburată, însă se opri imediat.

— E rece, se plânse el, sărind repede înapoi pe nisip.

Prietenul său râse.

— Nu fugi, coană mare. Vino încoace, în apă.

— Eşti nebun?

Filipe se aplecă şi-şi scufundă mâna în apă.

— Ţi se pare rece, aşa e?

— Congelată.

Geologul se îndreptă şi-şi scutură mâna udă, stropindu-se pe pantaloni şi pe pulover.

— Şi totuşi, apa asta rece este esenţială pentru a menţine în viaţă planeta noastră.

— Iar exagerezi, exclamă Tomás. Toată lumea ştie că viaţa preferă apa caldă.

Filipe începu să se plimbe de-a lungul malului, agitând mai departe apa cu picioarele, în timp ce Tomás se ţinea la o distanţă sigură, alături, însoţindu-l pe nisip.

— Dă-mi voie să-ţi explic ceva, Casanova, spuse Filipe, cu privirea aţintită la valurile mici care se spărgeau de picioarele lui. Deşi nu ne dăm seama, Terra este o fiinţă vie. Aşa cum şi fiinţa umană este constituită din bilioane de fiinţe vii, celulele, Terra este o fiinţă vie constituită din bilioane de fiinţe vii – flora şi fauna. De exemplu, dacă temperatura se schimbă mult pe Lună sau pe Venus, este indiferent pentru aceste corpuri cereşti, întrucât ambele sunt moarte, sunt o grămadă de pietre şi de praf. Este egal dacă este foarte frig sau foarte cald, planetele moarte sunt ca sculpturile de marmură. Însă schimbările termice nu sunt indiferente pentru Terra, care este vie şi care, de aceea, îşi reglează în mod constant temperatura şi compoziţia. Îmi urmăreşti raţionamentul?

— Hm... cât de cât.

— Unul dintre lucrurile pe care ştiinţa le-a înţeles este că Terra, ca şi orice altă fiinţă vie care locuieşte pe ea, are capacitatea de a se autoregla. Ridică degetul, pentru a sublinia o excepţie. Dar, tot ca şi celelalte fiinţe vii, acest lucru se întâmplă în anumiţi parametri de temperatură.

Lovi un val cu vârful piciorului, stârnind spuma abundentă. În cazul apei acesteia, s-a descoperit că temperatura critică este de zece grade. Dacă temperatura creşte peste zece grade, apa tinde să-şi piardă valorile nutritive, ceea ce dăunează vieţii. De aceea apele tropicale sunt atât de transparente şi limpezi: nu au nutrienţi, cu excepţia unei cantităţi limitate de alge. Acele ape sunt pentru ocean ceea ce deşertul este pentru pământ. La polul opus, pădurile oceanelor sunt apele Arcticului şi ale Antarcticului, din moment ce aceste oceane polare au temperaturi mai mici de zece grade şi, de aceea, sunt saturate de nutrienţi.

— Scuză-mă, dar nu e chiar aşa, îl contrazise Tomás. Din câte ştiu eu, există multă viaţă în apele tropicale.

— Doar la adâncime, Casanova. Arătă în jos. Numai la fund, unde temperatura scade sub zece grade, viaţa marină găseşte nutrienţi.

— Hm.

— Asta înseamnă că cea mai mare parte a oceanelor sunt deşertice.

— Vorbeşti serios?

— Foarte serios, insistă Filipe. Apele cu temperaturi de peste zece grade în straturile superioare ocupă optzeci la

sută din suprafaţă de apă de pe planetă. Asta înseamnă că optzeci la sută din suprafaţa oceanelor sunt un deşert.

Tomás strâmbă din buze.

— Nu ştiam deloc.

— Implicaţiile acestei descoperiri sunt grave. Dacă temperatura globală creşte, creşte şi procentul de apă caldă, ceea ce va avea drept consecinţă lărgirea deşertului marin.

— înţeleg.

Filipe ridică piciorul, îndepărtându-l de suprafaţa lacului şi-l scufundă la loc în apă cu un plescăit.

— Acum fii atent, Casanova, pentru că este foarte important, insistă el. Făcu un gest cu care cuprinse orizontul verde din Olhon şi taigaua de pe cealaltă parte a lacului. Acest fenomen de deşertificare din oceane are loc şi pe uscat. S-a descoperit că, aici, temperatura critică nu este de zece grade, ca în apă, ci de douăzeci. Când temperatura scade sub douăzeci de grade, cum se întâmplă iarna, apa de la ploi rămâne mai mult timp în pământ şi solul se menţine umed, ceea ce stimulează creşterea vieţii. Dar vara, când temperatura medie este în jur de douăzeci de grade, apa de ploaie tinde să se evapore mai repede şi solul se usucă. Terra, ca fiinţă vie

care se autoreglează, a răspuns la această problemă şi a făcut ca anotimpul ploios să fie tocmai vara. Ploile mai frecvente compensează evaporarea, înţelegi? Dar, când temperatura medie trece de douăzeci şi cinci de grade, evaporarea este prea rapidă şi, dacă nu plouă aproape în continuu, pământul se transformă în deşert.

— Şi pădurile ecuatoriale? Din câte ştiu eu au mai mult de douăzeci şi cinci de grade.

— Pădurile ecuatoriale, ca Amazonia sau marea pădure din Congo, constituie, tocmai, un nou răspuns de autoreglare al acestei formidabile fiinţe vii care este Terra. Întrucât evaporarea la temperaturi înalte este foarte rapidă, Terra a creat acolo un ecosistem care reuşeşte să păstreze norii deasupra pădurii, astfel încât să obţină o ploaie aproape continuă, înţelegi?

— A, deci pădurea atrage norii.

— Exact. Dar şi acest sistem este viabil doar în anumite limite termice.

— De ce?

— Din cauza proprietăţilor apei, Casanova. O creştere cu patru grade a temperaturii medii accelerează şi mai mult evaporarea şi distruge acest echilibru, transformând pădurea ecuatorială într-un deşert.

— Cum ştii asta?

— E suficient să ne uităm la deşerturi, la Sahara, de exemplu. Temperatura de-acolo este atât de ridicată încât toată apa se evaporă prea repede şi solul seacă. Ştii ce separă o pădure tropicală de un deşert? făcu o pauză scurtă. Numai patru grade Celsius. Diferenţa dintre o mare pădure virgină şi un deşert este de numai patru grade, ceea ce înseamnă că undeva în aceste patru grade se depăşeşte o valoare critică.

— înţeleg.

— De aceea creşterea temperaturii globale este o problemă foarte mare dacă se depăşeşte un anumit nivel termic. Cel mai rău este că avem deja semnale că acest proces a fost deja declanşat.

Tomás căpătă o expresie temătoare.

— Cum aşa?

— N-ai auzit niciodată de efectul Budyko?

— Ce efect?

— Mihail Budyko este cel mai mare climatolog rus. El a descoperit că zăpada reflectă în spaţiu cea mai mare parte din căldura soarelui care ajunge la ea, ceea ce ajută la păstrarea climei reci. Problema este că, întrucât dioxidul de carbon eliberat de combustibilii fosili a ridicat

temperatura globală, zăpada a început să se topească, scoţând la iveală solul închis la culoare de dedesubt. Or acest pământ, fiind închis, absoarbe căldura, lucru care provoacă topirea zăpezii, ceea ce descoperă şi mai mult sol negru, care absoarbe şi mai multă căldură, într-o spirală infinită. Acesta este efectul Budyko.

— Nadia mi-a vorbit despre asta.

— Da, ea a fost implicată în primele măsurători de-aici, din Siberia. Însă mai grav este că temperatura a depăşit o limită şi acest proces s-a declanşat pe toată planeta, inclusiv pe mare. Numai în 2005 a dispărut paisprezece la sută din gheaţa permanentă din Arctic. Paisprezece la sută! Ştii de ce? Pentru că oceanele se încălzesc. Cum apa a devenit mai caldă, a început să se topească şi mai multă gheaţă, ceea ce reprezintă o problemă, pentru că, aşa cum ţi-am zis, gheaţa funcţionează ca o oglindă şi reflectă mai mult de optzeci la sută din căldura soarelui. Oceanul, pe de altă parte, absoarbe mai mult de nouăzeci la sută din această căldură, fiind închis la culoare, înţelegi consecinţele, nu-i aşa? întrucât gheaţa se topeşte, o suprafaţă mai mare de ocean primeşte căldură, ceea ce face ca apa să fie mai caldă, topind şi mai multă gheaţă, ceea ce micşorează suprafaţa de reflecţie şi măreşte şi

mai mult suprafaţa care absoarbe căldura, într-un cerc vicios care intensifică efectul de seră. Şi asta nu e tot. Pentru că oceanul este mai cald, apa este mai săracă în nutrienţi şi în alge. Or, algele sunt cele care atrag dioxidul de carbon către fundul oceanului. Cum sunt mai puţine alge, dioxidul de carbon rămâne la suprafaţă, fapt care agravează şi mai mult efectul de seră. Întrucât căldura creşte, apa îşi pierde nutrienţii şi supravieţuiesc din ce în ce mai puţine alge, lăsând la suprafaţă cantităţi şi mai mari de dioxid de carbon, care agravează din ce în ce mai mult efectul de seră şi aşa mai departe într-o nouă spirală interminabilă. Este un fel de efect Budyko marin.

— Dar chiar aşa se întâmplă?

— Chiar aşa. Şi peste tot. Uite, pădurile ecuatoriale de care vorbeam mai devreme. Pentru că a crescut temperatura, ele s-au restrâns. Problema este că, fără umbra copacilor, solul se încălzeşte şi mai tare şi, prin urmare, încălzeşte mai tare şi planeta, ceea ce provoacă o diminuare şi mai drastică a pădurilor, făcând să dispară şi mai multă umbră de pe sol, care, astfel, se încălzeşte şi provoacă o nouă diminuare a pădurii, într-un nou cerc vicios. De altfel, deja se văd primele semne ale acestui fenomen. Amazonia a trecut în 2005 printr-o secetă

nemaivăzută. Au secat mai mulţi afluenţi ai Amazonului şi apa potabilă a trebuit să fie trimisă cu elicopterul către unele sate din pădurea aşa-zis umedă. Ştii de ce s-au folosit elicoptere? Pentru că apa de pe râuri era prea puţină ca să se poată naviga! Se prea poate ca seceta din 2005 să fie primul semn al iminentului colaps catastrofal al Amazoniei, care este inevitabil dacă temperatura va mai urca cu încă trei sau patru grade Celsius. În această situaţie, pădurea se va transforma într-un deşert. Arătă spre taigaua din depărtare. În primul rând, trebuie să observăm că moartea pădurilor provoacă o eliberare brutală de dioxid de carbon, care intensifică efectul de seră.

— Deci ceea ce vrei să spui este că peste tot intrăm într-un cerc vicios care produce din ce în ce mai multă căldură.

— Exact, confirmă Filipe. Şi de aceea îţi spun că, atunci când trecem de o anumită temperatură critică, se declanşează fenomene incontrolabile. După cum ţi-am explicat, Terra este un organism viu, cu o capacitate de autoreglare, ceea ce înseamnă că a reuşit mereu să se menţină aproape de temperatura şi de compoziţia chimică cea mai adecvată vieţii. A făcut asta timp de trei miliarde de ani. Dar acum, datorită eliberării masive a dioxidului de

carbon din combustibilii fosili, temperatura se apropie de o valoare critică începând cu care planeta îşi pierde capacitatea de autoreglare. Şi tocmai asta face ca încălzirea globală să fie potenţial catastrofală.

Filipe schimbă direcţia şi ieşi din apă, îndreptându-se spre scaunele pe care le părăsiseră cu câteva minute în urmă. Tomás îl însoţi gânditor, simţindu-se nesigur în avalanşa de date înspăimântătoare.

— Da, văd că situaţia e gravă, spuse el. Dar ce relevanţă au toate astea pentru conversaţia noastră?

— Relevanţa, Casanova, este că în timpul conferinţei de la Kyōto, unii specialişti şi-au dat seama că acordul nu era decât de faţadă. Problemele de fond au fost ignorate în mod deliberat. Kyōto a reunit multe ţări, fiecare cu propria-i agendă, dar puţine au arătat o preocupare veritabilă faţă de motivul conferinţei: schimbările climatice. Dimpotrivă, îi vedeam pe politicieni cum îşi trag unii altora cu ochiul, spunând că ceea ce-i interesează de fapt nu era încălzirea planetei, ci răcirea economiei. Acceptau orice măsură pozitivă sau inofensivă pentru economiile lor şi respingeau

tot ceea ce li se părea că le-ar aduce prejudicii. Aceasta era starea de spirit dominantă, în opinia politicienilor, ceea ce se va întâmpla peste douăzeci de ani nu este problema lor, din moment ce se află dincolo de posibilităţile lor de a fi realeşi. Cei care vor urma la guvernare trebuie să rezolve problema.

— Chiar aşa spuneau?

— în public nu, evident. În faţa microfoanelor asumau o postură de mare responsabilitate şi păreau chiar preocupaţi de încălzirea globală. Nişte adevăraţi oameni de stat. Dar în particular îi vedeam cum ridică din umeri şi râd de declaraţiile pe care tocmai ce le făcuseră în public. Adevărul este că nu le păsa nici cât negru sub unghie!

— Deci până la urmă conferinţa aceea n-a fost de niciun folos...

— A fost o faţadă. Problema este că, după cum se prezintă lucrurile, emisiile de dioxid de carbon nu vor scădea, ci vor spori. De altfel, deja cresc. Ba mai mult, Kyōto pleca de la principiul naiv că e suficient să închidem robinetul cu dioxid de carbon ca să se rezolve problema încălzirii globale. Făcu un gest brusc cu mâna, tăind aerul. Nimic mai greşit.

Încălzirea planetei este cumulativă. Chiar dacă azi oprim emisiile de dioxid de carbon, şi nu le vom opri, încălzirea va continua timp de decenii. Valoarea critică de 550 ppm va fi depăşită în mod inevitabil şi planeta se va arde. În faţa evoluţiei actuale, mi se pare corect să spun că vom depăşi chiar 1100 ppm în secolul acesta. Afişă o expresie neputincioasă. O catastrofă.

Tomás îl privi drept în ochi, neliniştit de ceea ce tocmai auzise. O parte îi explicase deja Nadejda, dar chiar şi a doua oară era un şoc să audă cele povestite.

— Ce se poate face?

Filipe surâse.

— Chiar asta m-am întrebat şi eu la Kyōto. Ce se poate face?

Întrebarea pluti o vreme între cei doi amici. Ajunseră lângă cele două scaune de pe nisip şi se aşezară.

— Deci?

— Am descoperit că nu eram singurul care-şi punea această întrebare. Mai erau şi alţi specialişti care au înţeles înşelătoria de la această conferinţă şi care se întrebau ce se putea face cu adevărat. În conversaţiile de pe coridoare sau la cafea am descoperit că împărtăşeam

aceleaşi preocupări şi am format un mic grup. Zâmbi, rememorând amintiri de la Kyōto. Ştii ce nume ne-am ales?

— Hm.

— Cei patru călăreţi ai Apocalipsei. Ia vezi dacă numele astea îţi spun ceva: Howard Dawson, Blanco Roca şi James Cummings.

Tomás le recunoscu.

— Primii doi sunt tipii care au murit, nu-i aşa?

— Da. Howard era un climatolog din delegaţia americană, iar Blanco, un fizician din echipa spaniolă.

— Iar al treilea este englezul care a dispărut.

— Chiar aşa. James era consultantul ştiinţific al delegaţiei britanice.

— Şi cu tine, se fac patru.

— Cei patru călăreţi ai Apocalipsei.

— în *Biblie,* cei patru călăreţi provoacă apocalipsa...

— Noi voiam să fim cei patru călăreţi care o împiedică.

— Şi e posibil?

— Asta ne-am întrebat şi noi. În calitate de climatolog, Howard avea foarte multe informaţii privilegiate, rezultatele observaţiilor pe care le făcea peste tot pe planetă, mai ales în zonele

îngheţate. Ne-a povestit că cea mai mare parte a gheţarilor se topesc. Gheţarii din Alpi şi-au pierdut deja cincizeci la sută din gheaţă, iar cei din Anzi şi-au triplat viteza de retragere, micşorându-şi suprafaţa cu un sfert în numai treizeci de ani.

— La naiba.

— Temperatura solului în Alaska a crescut în secolul al XX-lea cu două până la cinci grade Celsius şi nouă staţii din Arctic au înregistrat creşteri ale temperaturii la suprafaţă de ordinul a cinci grade Celsius. Încălzirea globală a provocat deja dezintegrarea a cinci dintre cele nouă platforme de gheaţă existente în peninsula Antarctică. Groenlanda şi podişul tibetan înregistrează fenomene asemănătoare.

— Toate astea vi le-a povestit americanul?

— Da, însă ne-a spus mai mult decât atât. El Niño, de exemplu. Ştii ce este?

— Am citit prin ziare, spuse Tomás, făcând un efort să-şi amintească. Este un fenomen meteorologic din Pacific, nu-i aşa?

— Mai mult sau mai puţin. El Niño este apariţia periodică a unor ape calde în latitudinile tropicale

ale Pacificului oriental. Apariţia acestor ape generează furtuni violente în Pacific, inundaţii în California şi în Golful Mexic şi secetă în Australia şi Africa. De-a lungul istoriei, El Niño s-a dovedit a fi un fenomen ciclic, care alternează din patru în patru ani cu La Niña, un fenomen contrar, care implică apariţia unor ape reci în aceeaşi zonă. Însă, în anii 70, tiparul s-a schimbat şi El Niño arată o tendinţă de a deveni aproape permanent, ajungând să ţină până la şase ani.

— Şi celelalte oceane? Şi ele au suferit modificări?

— Modificările se petrec peste tot, Casanova. Valurile Atlanticului de nord urcă azi cu cincizeci la sută mai sus decât în anii 60. Fenomen datorat modificărilor subtile ale temperaturii apei.

— Hm.

— în fapt, am descoperit că clima este mult mai alunecoasă decât se credea în trecut. Schimbări minuscule antrenează modificări disproporţionate în echilibrul global.

— Un fel de efect fluture.

— Exact. Nimeni nu are scăpare. Midwestul Statelor Unite, de exemplu, care a fost grânarul

Americii, este pe cale de a deveni un deşert. Şi sudul Europei la fel. Valurile de căldură au devenit mai dese şi mai lungi şi un proces de deşertificare progresivă este deja în desfăşurare în Italia, în Grecia, în Spania şi în Portugalia, din cauza Saharei care avansează spre nord. Asta are implicaţii catastrofale. Uite ce s-a întâmplat cu valurile de căldură din 2003 şi 2007 din sudul Europei. Pe lângă imensele incendii care au consumat în Portugalia o suprafaţă forestieră de dimensiunile Luxemburgului, valul de temperaturi ridicate din 2003 a produs o scădere cu douăzeci la sută a recoltei de cereale şi a crescut preţurile cu cincizeci la sută. Şi în 2007 a fost şi mai rău, cu temperaturi record care au provocat incendii în Grecia, în Turcia şi în Balcani. Dubrovnik a trebuit să fie evacuat şi grecii au declarat stare de urgenţă în toată ţara, atunci când incendiile scăpate de sub control au omorât mai mult de şaizeci de persoane în trei zile şi au ajuns până în suburbiile Atenei.

— Crezi că aceste calamităţi vor fi frecvente?

— Fără îndoială. Aceste incendii au fost doar preludiul a ceea ce va urma şi vezi că ele apar într-o

perioadă în care devine clar că planeta are nevoie să-şi dubleze producţia alimentară în următorii treizeci de ani pentru a face faţă unei populaţii care se va dubla în următorii şaizeci de ani. Problema este că deşertificarea, eroziunea solurilor şi salinizarea reduc suprafeţele arabile într-un ritm de unu la sută pe an. Înclină capul pentru a sublinia acest punct. Unu la sută pe an înseamnă zece la sută în zece ani. Unii spun că, peste câteva zeci de ani, o jumătate din globul pământesc va fi acoperită de deşert. Rezultatele se văd deja: creşterea producţiei alimentare şi-a atins vârful pe la mijlocul anilor 80 şi acum se află în declin.

— Vorbeşti serios?

— Din ce motiv crezi tu că suntem atât de îngrijoraţi? Modelele ne arată că, din cauza dublării cantităţii de dioxid de carbon din atmosferă, cea mai mare parte din Statele Unite va suferi secete aprige, ducând la un colaps agricol. Este suficient ca temperatura să mai crească cu un grad ca să apară deşerturi în Nebraska, în Wyoming, în Montana şi în Oklahoma. Şi, mai sus de două grade Celsius, şi sudul Europei se va transforma în deşert. Unii oameni de ştiinţă francezi, de exemplu, au făcut o proiecţie a cantităţii de

apă care se va evapora din toată regiunea mediterană în cazul unei creşteri uşoare de temperatură. Modelele de pe calculator au arătat că evaporarea se va diminua, ceea ce este surprinzător, atâta timp cât căldura ajută la evaporare. După ce au analizat datele mai bine, oamenii de ştiinţă au înţeles că evaporarea se va diminua din simplul motiv că nu va mai exista apă în sol: fără apă nu există evaporare. Asta înseamnă că Sahara a traversat Mediterana şi că sudul Europei s-a transformat într-un deşert. Filipe ridică trei degete: Reuniunea **ONU** prevede că, dacă se depăşeşte pragul de trei grade, deşertificarea ar putea duce la o foamete generalizată pe tot globul. Producţia agricolă chineză, de exemplu, se va prăbuşi de tot, culturile de orez, porumb şi grâu diminuându-se cu patruzeci la sută. Populaţiile noilor zone de deşert vor trebui să fugă în masă spre nord, în căutarea hranei, ceea ce înseamnă că se vor vedea nevoiţi să invadeze ţările industrializate din nord, care au deja o densitate mare a populaţiei şi unde producţia alimentară va fi de asemenea, dificilă. Evident, locuitorii acestor ţări vor reacţiona negativ la invazia celor înfometaţi şi conflictele vor deveni inevitabile. Partidele fasciste, care promit să oprească prin forţă hoardele de refugiaţi înfometaţi, vor ajunge să fie

dominante.

— înspăimântător.

— Nu-i aşa? Şi mă tem că încă nu ţi-am spus ce-i mai rău. Tomás ridică din sprâncene, neliniştit.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că ceea ce tocmai ţi-am povestit nu este lucrul cel mai grav.

— Şi atunci care este?

Filipe oftă şi îşi privi prietenul, făcându-şi curaj pentru a aborda chestiunea care îl teroriza cu adevărat.

— Ştii ce înseamnă extincţie în masă?

XIX

Crepusculul vopsise cerul în violet şi orizontul în lila, iar o briză rece, venind din câmpie, tăia plaja, ridicând norişori de nisip. Aerul devenea neplăcut, dar Tomás se simţea lipit de scaun, incapabil să întrerupă firul conversaţiei. Aluzia la extincţia în masă i se părea ceva de domeniul fantasticului, un limbaj catastrofic fără nicio legătură cu realitatea, dar să audă expresia în acel context era diferit. Îşi întrebă prietenul din priviri şi, stăpânindu-şi nerăbdarea, aşteptă ca acesta să-i dezvăluie ceea ce încă nu-i povestise.

— Viaţa pe planeta noastră a cunoscut deja cinci mari extincţii în masă, începu Filipe, după o scurtă pauză pentru a-şi trage sufletul. Cea mai cunoscută este cea din Cretacic, de acum şaizeci şi cinci de milioane de ani, provocată de căderea unui meteorit în peninsula Yucatán, în Mexic. Acest impact a modificat clima şi a provocat o hecatombă generalizată, punând capăt erei dinozaurilor.

— Da, a fost o catastrofă mare.

— Ceea ce puţină lume ştie este că aceasta n-a fost cea mai rea. Cea mai gravă dintre toate extincţiile a avut loc în Permian, acum aproape două sute cincizeci de milioane de

ani. În acea vreme, fără să ştim încă de ce, au dispărut dintr-odată nouăzeci şi cinci la sută dintre animalele pe care le cunoaştem din fosilele înregistrate. Pff! Nouăzeci şi cinci la sută. Lăsă numărul să răsune în mintea lui Tomás. Mai mult de jumătate din familiile de specii existente. Numai dintre insecte au dispărut în jur de o treime dintre specii, aceasta fiind singura dată în istorie când insectele au murit în masă. Extincţia din Permian a reprezentat momentul în care viaţa pe Terra a fost cel mai aproape de anihilarea totală.

— Ştiu foarte bine ce s-a întâmplat în Permian, îl întrerupse Tomás. Ceea ce nu înţeleg este relevanţa acestor întâmplări pentru discuţia noastră.

— E foarte simplu, Casanova. Analiza geologică a mostrelor din Permian arată modificări în izotopii de carbon, sugerând că ceva deosebit de greşit s-a întâmplat în biosferă şi în ciclul carbonului. Respiră profund. Ceea ce vreau să spun este că extincţia din Permian a coincis cu o creştere bruscă a gazelor cu efect de seră din atmosferă. Temperatura a urcat cu şase grade Celsius. Întinse şase degete în faţa ochilor prietenului său. Şase grade. Tot atâtea câte prevede şi reuniunea **ONU** pentru sfârşitul acestui secol.

Tomás rămase tăcut o vreme, privindu-l fix pe Filipe.

— îţi baţi joc de mine.

— Ce n-aş da să fie aşa.

— Care era concentraţia de dioxid de carbon în atmosferă când a avut loc extincţia din Permian?

— De patru ori mai mult decât cei 380 ppm de acum. În jur de valoarea care se estimează pentru sfârşitul acestui secol. Filipe îşi coborî braţul stâng şi apucă o mână de nisip, pe care-l lăsă să se scurgă încet printre degete. Pe lângă creşterea temperaturii cu şase grade, studiile geologice arată că planeta a devenit brusc aridă, cu deşerturi care au acoperit sudul Europei şi al Statelor Unite şi cu un nivel al mării care a crescut cu douăzeci de metri.

— Exact ce se prevede şi pentru acest secol, constată Tomás. Şi tu spui că s-a întâmplat brusc?

— Da.

— Bine, noi, cel puţin, mai avem ceva timp, nu-i aşa? Nu se întâmplă aceste schimbări de la o zi la alta.

— Casanova, când zic brusc, folosesc referinţe la scara vieţii lungi a planetei. Modificările climatice ale marii extincţii din Permian au survenit într-o perioadă excepţional de scurtă. Prin scurt, înţeleg zece mii de ani.

Tomás îşi holbă ochii, îngrozit.

— Zece mii de ani?

— în termeni geologici, zece mii de ani înseamnă o schimbare abruptă.

— Dar schimbările actuale vor avea loc chiar în secolul acesta...

Filipe clătină din cap afirmativ.

— Crezi că nu ştiu asta?

— Dar asta e... e o catastrofă!

— Da, este. Există studii care arată că între o treime şi jumătate din speciile care există în acest moment vor dispărea în jur de 2050. Şi, dacă lucrurile nu se opresc, în câteva secole marea extincţie din Permian va părea o joacă de copii.

— Trebuie să oprim chiar acum emisiile de dioxid de carbon.

— Da, trebuie, dar nu ştiu dacă o facem la timp.

— Trebuie să existe un acord politic radical.

— Fără îndoială, dar să fim realişti: acest acord încă nu există. Şi, chiar dacă ar exista, îţi repet că s-ar putea să fie prea târziu. Planeta este o maşină foarte greoaie şi este dificil să o pui în funcţiune. Dar, din momentul în care începe să funcţioneze, nu o mai poţi opri, la fel cum un bolovan, când începe să se rostogolească pe povârnişul

muntelui, nu se mai opreşte.

— De ce? Din cauza efectului cumulativ al dioxidului de carbon?

— Da. Dar şi din cauza unui alt lucru de care încă nu ţi-am vorbit. Metanul.

— Metanul? Ce tot spui acolo?

— Dioxidul de carbon este un gaz cu un puternic efect de seră, însă nu cel mai rău. Adevăratul demon este metanul care se află ascuns pe fundul oceanelor sau sub gheaţă, menţinut de frig sau de presiunea ridicată. Ca gaz cu efect de seră, metanul este de douăzeci de ori mai puternic decât dioxidul de carbon. Dacă temperatura creşte, se declanşează un proces care eliberează metanul, aducându-l în atmosferă. Atunci să vezi probleme! Odată ce metanul iese la suprafaţă, încălzirea atmosferică se va accelera exponenţial. Se presupune că aşa s-a întâmplat şi cu extincţia marină din Paleocen, când a dispărut tot ceea ce trăia pe fundul oceanelor, acum mai bine de cincizeci de milioane de ani.

— Şi când începe să se elibereze metanul?

Filipe îşi umplu plămânii cu aer înainte de a răspunde sumbru:

— Deja a început.

Se făcu linişte pe plajă. Tomás îşi frecă bărbia, încercând să digere această nouă revelaţie.

— Ce vrei să spui cu asta?

Amicul făcu un gest în direcţia taigalei, de cealaltă parte a lacului.

— Se întâmplă aici, în Siberia, spuse. Gheaţa din tundra a început să se topească şi dedesubt se găseşte metan. Cum temperaturile au sărit mult în această regiune, ne-am dus să vedem ce se întâmplă în lacurile care se dezgheaţă. Ceea ce am văzut ne-a îngrozit: metanul a început deja să bolborosească. Se eliberează într-un ritm de cinci ori mai ridicat decât arătau estimările. Pe măsură ce gheaţa dă înapoi în Siberia, tot mai mult metan vine la suprafaţă.

— Şi acum?

— Efectul Budyko s-a declanşat şi în cazul metanului. Unii cred că e ca şi cum am fi împins deja bolovanul, iar acum se rostogoleşte în jos pe pantă. Efectul cumulativ al dioxidului de carbon ar putea face inevitabil colapsul Amazoniei. Dacă dispare acea pădure, se vor elibera în atmosferă 250 ppm, ceea ce va atrage o creştere de patru grade Celsius. La acest nivel, echilibrul s-ar putea dovedi imposibil, din moment ce se va accelera şi eliberarea de metan din Siberia. Asta ne va arunca inexorabil spre o

creştere de şase grade care, la rândul ei, va face să se elibereze metanul din oceane. Oftă. Dacă se întâmplă şi asta, vom depăşi nivelul marii extincţii din Permian.

— Dumnezeule!

— Este absolut necesar ca temperatura să nu crească cu mai mult de două grade, ca să nu antreneze procesul care va duce planeta dincolo de pragul metanului. Unii cred că nu se mai poate face nimic, din moment ce procesul a căpătat deja o dinamică proprie, dar majoritatea oamenilor de ştiinţă cred că încă mai avem timp. Cu toate acestea, ca să putem opri această evoluţie, emisia de gaze cu efect de seră trebuie să treacă imediat de vârf şi să scadă cu nouăzeci la sută până în 2050. Cei 550 ppm trebuie evitaţi cu orice preţ.

— Dar oare politicienii sunt conştienţi de asta?

Filipe surâse fără convingere.

— Nimeni nu e conştient de nimic, Casanova. Clătină din cap. Mie, personal, mi se pare incredibilă această indiferenţă generală care s-a instalat. Nu ştiu dacă ai observat, dar există de obicei o mare diferenţă între reacţiile specialiştilor şi ale publicului în legătură cu o anume temă. Când este confruntat cu o schimbare majoră, publicul tinde să fie mult mai alarmat decât specialiştii.

— Crezi?

— Bineînţeles. Uite, de exemplu, centralele nucleare. Cei care nu înţeleg prea bine chestiunile legate de energia nucleară se sperie mai mult decât specialiştii, care cunosc problema în detaliu şi sunt mai liniştiţi. Îşi drese glasul. Dar aici este tocmai invers. Lumea pare foarte relaxată în ceea ce priveşte chestiunea încălzirii globale, în timp ce specialiştii au intrat în panică. În panică, ai auzit? Aproape că silabisi cuvântul „panică”. Atunci când oamenii de ştiinţă reuniţi de **ONU** au confirmat public că, în următoarele decenii, furtunile vor fi mai violente, deşertul se va extinde pe mai mult de o jumătate din planetă şi că nivelul mării va creşte cu zece metri, ce-ar fi fost normal să se întâmple? Cred că **CNN** ar fi trebuit să întrerupă emisiunea în dezordine, milioane de oameni ar fi trebuit să iasă pe stradă terorizate, cerând schimbări imediate în politica energetică, liderii politici ar fi trebuit să apară la televizor şi să anunţe măsuri de urgenţă pentru a evita această catastrofă. Nu crezi că ar fi fost reacţia normală?

— Probabil că ai dreptate.

— Dar nu s-a întâmplat aşa, nu? Oamenii de ştiinţă au făcut un anunţ de aşa proporţii şi... mai lipsea să vezi lumea cum cască de plictiseală! Ţi se pare normal? Clătină

din nou din cap. Iar politicienii, care ar trebui să aibă raţiune, se comportă la fel! De aceea ne-am îngrijorat foarte tare în legătură cu poziţia luată de guvernanţi, cu acea filosofie de „lasă-mă, să te las” şi cu această idee că cei care pleacă ultimii trebuie să stingă lumina şi să plătească şi nota. Mai întâi la Kyōto şi apoi la alte întâlniri pe care le-am mai avut în timp, noi patru am tot discutat despre cea mai mare provocare care i se prezintă umanităţii: va fi posibil să oprim apocalipsa?

Tomás se aplecă în scaun, trădând o nerăbdare prost disimulată.

— Aţi ajuns la vreo concluzie?

— Am ajuns la concluzia că trebuie să se facă o evaluare riguroasă a două lucruri fundamentale, legate între ele: încălzirea planetei şi stadiul rezervelor mondiale de petrol. Şi era necesar să facem un plan energetic alternativ care să fie pus în practică atunci când condiţiile vor fi propice.

— Mi se pare mare lucru.

— Şi este. Munca s-a dovedit a fi una titanică şi noi, la urma urmelor, nu eram decât o mână de oameni. Din fericire, aptitudinile noastre se completau, astfel încât ne-am hotărât să ne împărţim sarcinile. Howard a primit un post important în Antarctica, unde încălzirea este mai

accelerată decât în restul planetei şi pentru care există cele mai bune înregistrări paleoclimatice, aşa că s-a dus acolo să desfăşoare activităţi noi şi să înţeleagă mai bine schimbările climatice. James şi Blanco erau fizicieni de mare clasă, Blanco mai teoretic, iar James mai practic. Ambii au fost însărcinaţi cu căutarea unor soluţii tehnologice inovatoare. Iar eu, care mă simt ca peştele în apă în domeniul energetic, m-am dedicat evaluării rezervelor globale de combustibil fosil, astfel încât să pot identifica momentul potrivit din punct de vedere psihologic pentru ca James şi Blanco să scoată la iveală eventualele soluţii pe care le-ar fi găsit.

— Şi asta aţi făcut de-atunci?

— Da, deşi nu într-o formă complet ermetică. James şi Blanco lucrau mult împreună, în timp ce eu eram mai aproape de Howard. Am ajuns să merg şi în Antarctica să văd proiectele paleoclimatice în care era implicat. Privirea i se pierdu în memoria acelor călătorii. Este foarte curios, ştii? Unul dintre lucrurile pe care le-am descoperit a fost că pătrunderea în straturile de gheaţă este o călătorie în timp.

— în ce sens?

— Gheaţa din Antarctica este formată din straturi

succesive de zăpadă, nu-i aşa? Aceste straturi se acumulează unul peste altul de-a lungul a mii de ani. Or, fiecare strat de zăpadă conţine mici bule de aer, ceea ce înseamnă că, dacă forăm suficient de adânc în gheaţă şi luăm probe dintr-un strat care are două sute de mii de ani, putem să detectăm acolo bule cu aerul existent în acea perioadă şi să-i analizăm compoziţia. Aşa aflăm, de exemplu, care era nivelul dioxidului de carbon care exista în atmosferă într-o anumită epocă şi care era temperatura medie în acea vreme. Howard mi-a arătat o bucată de gheaţă extrasă de la trei mii cinci sute de metri adâncime, la baza Vostok din Antarctica. Analiza acestui fragment de gheaţă a arătat că planeta se află acum în pragul punctului cel mai cald din ultimii cinci sute de mii de ani.

— înţeleg. Şi făceai treaba asta cu Howard?

— Nu, eu mă ţineam la curent cu evoluţia lucrurilor. Dar este adevărat că, în grupul nostru, perechile s-au format în funcţie de apropierea dintre domeniile de lucru. De exemplu, într-una dintre călătoriile mele în Kazahstan, pentru a inspecta câmpul petrolifer de la Kashagan, am trecut pe-aici, prin Rusia şi, la cererea lui Howard, am angajat oameni care să facă măsurători climaterice în Siberia, unde temperaturile, la fel ca şi în Antarctica, cresc

peste media planetară.

— Şi atunci ai cunoscut-o pe Nadia.

— Ţi-a povestit ea?

— Da.

— E adevărat, am angajat-o de la Universitatea din Moscova, cu ajutorul unui profesor rus prieten cu Howard. Îi trase cu ochiul, încercând să mai înveselească discuţia. E o bucăţică bună, nu?

Tomás aproape că roşi.

— Da, e amuzantă.

— Ai pus deja mâna pe ea?

— Pe cine, pe Nadia?

Filipe râse.

— Nu, pe Maica Tereza din Calcutta! exclamă el, ironic. Bineînţeles că pe Nadia, dobitocule.

— De ce? Crezi c-ar trebui?

— Cred că râzi de mine, Casanova. Dacă te ştiu bine din vremea liceului, cred că ai sărit pe ea din prima noapte.

— Ce exagerare!

— Te cunosc, Casanova. Ca pe un cal breaz. Şi, dacă nu s-a schimbat nimic între timp, sunt sigur că ele nu rezistă la ochii ăştia verzi ai tăi şi la vorbuliţele tale dulci de seducător.

Tomás făcu o mutră nerăbdătoare, arătând că nu-i plăcea încotro se îndrepta conversaţia.

— Bine, ne îndepărtăm de subiect, spuse. Se întunecă la chip, încercând să redirecţioneze discuţia. În toate astea există ceva ce n-am înţeles.

— Spune.

— De ce eraţi voi doar patru? De ce n-aţi lărgit grupul, având în vedere dimensiunile sarcinii?

— Din motive de siguranţă.

— Siguranţă? Siguranţă faţă de ce?

Amicul lui Tomás clătină din cap şi zâmbi fără convingere, aproape întristat.

— Se vede că nu ştii ce interese sunt în joc.

— Despre ce vorbeşti?

— Vorbesc despre cea mai mare afacere din lume. Petrolul.

— Ce-are a face petrolul?

— Ce crezi că s-ar întâmpla dacă fabuloasele averi şi imensa putere care sunt alimentate de petrol ar descoperi că există nişte fraieri care fac o treabă ce le-ar putea pune în pericol însăşi sursa acestor averi şi a puterii lor?

— îmi închipui că n-ar fi mulţumiţi.

— Păi da, n-ar fi mulţumiţi. Mi se pare normal.

— Dar ce este aşa de special? Din câte ştiu eu, există mii de oameni de ştiinţă care cercetează schimbările climatice în toată lumea. Este evident că industria petrolieră nu trebuie să fie prea încântată de idee, dar... ce-i cu asta? Dacă nu le place, asta e. Nu-i pentru că nu le convine lor că oamenii de ştiinţă îşi fac treaba, sau este?

Filipe rămase tăcut o vreme, de parcă ar fi cântărit ceea ce putea să spună.

— Există lucruri pe care nu le ştii despre cercetările noastre.

— Ca de exemplu?

Prietenul lui Tomás se foi în scaun. Discuţia intra pe un teren periculos.

— Lasă-mă să-ţi răspund cu o altă întrebare, propuse el. Ce-ar face oamenii care controlează cea mai mare afacere din lume dacă ar şti că această afacere este ameninţată să dispară?

Tomás reflectă asupra întrebării.

— Nu ştiu. Ce-ar face?

Filipe se aplecă în scaun, cu ochii îngustaţi şi cu sprâncenele încruntate.

— Am ajuns la punctul de plecare.

— Ce punct de plecare?

— De ce ai venit aici?

— Eu? Ţi-am zis deja, Filipe. Am venit din cauza anchetei asupra morţii celor doi oameni de ştiinţă.

Filipe rămase tăcut o vreme, aşteptând ca observaţia lui Tomás să-şi dezvăluie toate implicaţiile.

— Deci ai primit răspunsul la întrebare.

Tomás îl privi încurcat.

— Ce întrebare?

— Ce-ar face oamenii care controlează cea mai mare afacere din lume dacă ar şti că afacerea lor este ameninţată?

— Da, ce ar face?

Filipe inspiră profund.

— Uite ce li s-a întâmplat lui Howard şi lui Blanco.

Se sprijini din nou de spătar şi contemplă lacul care dispărea în întunericul siberian, îmbrăcat în umbra profundă a nopţii, lăsând să se mai audă doar foşnetul uşor al valurilor care sărutau plaja.

— Acesta este răspunsul la întrebarea ta.

XX

Barul aşezării de iurte se însufleţi la sosirea unor clienţi nemţi zgomotoşi care beau bere *Klinskoe*, cântând cântece vesele bavareze, dar gălăgia petrecăreţilor era mai bună decât frigul uscat care începea să se simtă pe plajă. Cei doi prieteni se retraseră, de aceea, în interiorul încălzit al barului şi comandară un şaşlâc ca să-şi astâmpere foamea; când sosiră frigăruile de berbec, le-au mâncat cu pâine de secară şi cu un bogat vin roşu georgian din struguri *akhasheni.*

— Deci tu crezi că interesele petroliere au provocat moartea amicilor tăi, remarcă Tomás, reluând discuţia din punctul în care o întrerupseseră.

— Nu, nu cred, îl corectă prietenul său. Ştiu.

— Cum poţi fi sigur?

— Nu uita, Casanova, că eu cunosc lumea petrolului ca-n palmă. Îi arătă mâinile, ca şi cum acolo s-ar fi găsit dovada celor spuse. Oamenii pot avea cea mai civilizată înfăţişare din lume, iar în cazul celor ce se ocupă cu petrolul mulţi nici măcar n-o au, dar când vine vorba de a apăra interese de o asemenea anvergură, dragul meu, niciun aspect civilizat nu mai rezistă. Totul devine primitiv,

violent, primar. Păstrarea acestui gen de putere implică instincte dintre cele mai primare şi acţiuni dintre cele mai brutale pe care ţi le poţi imagina.

— Dar ai vreo dovadă că prietenii tăi au fost asasinaţi din cauza intereselor legate de petrol?

— Am dovezi care mie îmi sunt suficiente.

— Şi care sunt acestea?

— Uite, pentru început, ceea ce s-a petrecut cu mine. Dintr-o întâmplare fericită, în perioada în care i-au omorât pe Howard şi pe Blanco, eu eram în străinătate.

— în Viena, nu-i aşa?

Pe faţa lui Filipe apăru o expresie întrebătoare.

— De unde ştii asta?

— Păi mi-am făcut temele.

— Da, eram în Viena. În aceeaşi zi, casa mi-a fost spartă de nişte necunoscuţi. Ciudat că n-au furat nimic, ceea ce arată că n-au găsit ce căutau. Adică pe mine.

— Poate fi o coincidenţă.

— Ar fi, dacă nu i s-ar fi întâmplat la fel şi lui James. Casa lui din Oxford a fost spartă în acelaşi timp cu a mea, în ziua în care au fost asasinaţi Howard şi Blanco. Din fericire, James se dusese în Scoţia să vadă nişte materiale şi nu era acasă nici el. Adică doi membri ai grupului au fost

omorâţi şi în casele celorlalţi, care din întâmplare lipseau fără să fi anunţat pe cineva, s-au dat spargeri. Toate în aceeaşi zi.

— Aţi fost să reclamaţi la poliţie?

— Ce? Că ne-au spart casa?

— Da. Şi asta, dar şi faptul că spargerile au avut loc în aceeaşi zi în care au fost omorâţi ceilalţi membri ai grupului.

— Casanova, poliţia nu ne putea scăpa de ceea ce ne aştepta. Tu crezi că PSP sau Scotland Yard sau Interpolul reprezintă vreun obstacol pentru cine dispune de vastele resurse oferite de profiturile afacerii cu petrol?

— Şi atunci ce ai de ales?

— Să dispar de pe hartă.

Tomás rămase cu privirea aţintită la interlocutorul său.

— Şi asta aţi făcut voi, remarcă el, înţelegând în cele din urmă. Dar nimic nu dovedeşte că cei implicaţi în afacerile cu petrol ţi-au omorât prietenii.

— Atunci cine a fost?

— Nu ştiu. Or fi fost tipii cu petrolul, nu zic că nu. Dar n-ai dovezi.

— Bileţelele sunt o dovadă.

— Ce bileţele?

— Nu tu mi-ai zis că lângă cadavrul lui Howard şi al lui Blanco s-au găsit nişte bileţele cu trei de şase?

— Ba da. Şi ce dovedeşte asta?

— Asta dovedeşte că asasinatele aveau drept cauză activitatea grupului nostru.

— De ce spui asta?

Filipe se bătu cu degetul în tâmplă.

— Casanova, gândeşte puţin. Grupul nostru se chema „Cei patru călăreţi ai Apocalipsei”. Pe bileţele scria şase sute şaizeci şi şase. Nu reuşeşti să vezi legătura dintre cele două?

Tomás încuviinţă.

— *Apocalipsa* lui Ioan, replică el.

— Chiar aşa, confirmă amicul. Sunt două referinţe simbolice extrase din ultimul text al *Bibliei*. Când au lăsat aceste bileţele lângă cadavrele victimelor, asasinii făceau implicit legătura între moartea lui Howard şi a lui Blanco şi activitatea grupului, arătând că erau la curent cu toate.

— Ai dreptate, recunoscu Tomás, dând din cap. Este logic.

— Iar această legătură este întărită şi de adevărata semnificaţie a celor trei de şase.

— Acum iar nu mai înţeleg. Ce vrei să spui cu asta?

— Ascultă, Casanova. Tu, care eşti specialist în limbi străvechi, spune-mi: ce este şase sute şaizeci şi şase?

— Este numărul Fiarei.

— Acesta este înţelesul simbolic, aşa cum este menţionat în *Apocalipsa.* Dar eu vreau să ştiu altceva. Dacă luăm acest număr şi-l descifrăm, ce dau cei trei de şase?

— Folosind ghematria, cei trei de şase se transpun în *Neron Kaisar*, adică cezarul Nero.

— Şi cine era Nero?

Tomás fu luat prin surprindere de această întrebare, al cărei răspuns i se părea evident.

— Păi, era împăratul Romei care a persecutat creştinii.

— Da, dar care este întâmplarea care l-a făcut celebru, cu harfa lui?

— Incendiul Romei?

Filipe bătu cu palma în masă.

— Exact, exclamă el. Ceea ce înseamnă că Nero este focul. Ridică o sprânceană. Şi cu ce l-a comparat Seneca pe Nero?

— Cu soarele?

— Aha, confirmă Filipe. Seneca l-a comparat pe Nero cu soarele atunci când a scris: „Soarele însuşi e Nero şi toată

Roma”.

— Cunosc acest poem.

— Acum să vedem dacă câştigi potul cel mare: ce astru are un nume care, transpus în numere prin ghematrie, are valoarea şase sute şaizeci şi şase?

— Teitan, se dădu bătut Tomás.

— Corect, din nou! Arătă în direcţia luminii de la crepuscul, ale cărui ultime raze dispăreau dincolo de fereastra barului. Teitan, adică Titan. Un nume al soarelui.

— Şi ce înseamnă asta?

— Nu e evident? întrebă Filipe. Nero este focul şi Nero este soarele. Ce generează focul şi soarele?

— Căldură?

— Deci acesta a fost mesajul pe care criminalii l-au lăsat atunci când au pus acele bileţele lângă victime. Cei trei de şase sunt un mesaj pe care asasinii l-au conceput pentru a face legătura între crime şi grupul celor patru călăreţi ai *Apocalipsei* şi între omucideri şi lucrările grupului: lupta împotriva încălzirii planetei. Şi cum se duce această luptă? Creând condiţii pentru a nu mai folosi combustibilii fosili. Şi ce industrie pune în pericol acest fapt?

— Industria petrolului.

— Exact. Apucă paharul şi se uită la vinul care dansa

înăuntru. Industria apocalipsei. Îşi muşcă buzele. De aceea, când am auzit despre asasinate şi despre spargeri şi când am aflat că lângă corpurile prietenilor noştri fusese lăsat mesajul cu cei trei de şase, şi eu, şi James am realizat imediat ce se întâmplă şi ne-am dat seama că nu ne rămâne altceva de făcut decât un singur lucru. Luă o gură de vin, ca şi cum ar fi vrut ca alcoolul să şteargă momentul în care luaseră hotărârea. Să dispărem de pe faţa pământului.

Tomás tăcu îndelung, aproape perplex, cufundat în gânduri, analizând ceea ce auzise şi luând în calcul explicaţii alternative.

— Eu înţeleg toate astea, zise el după câteva secunde. Dar oare tipii ăştia chiar ajungeau la... la crimă numai pentru a opri o cercetare ştiinţifică? Nu prea are sens...

Filipe oftă.

— Dimpotrivă, are foarte mult sens.

— Cum aşa?

— Ascultă, Casanova. Ţi-am zis deja că sunt familiarizat cu industria petrolului ca nimeni altul şi, de aceea, ai încredere în ce-ţi spun: interesul de a menţine lumea în dependenţă faţă de combustibilii fosili este extrem de puternic. Aproape toţi agenţii economici mondiali doresc

menţinerea statu-quoului şi consideră că orice schimbare fundamentală le-ar pune în pericol interesele. Ceea ce este adevărat.

— E foarte vag ce spui.

— Nu, nu este. Toate astea au nume şi chipuri.

— Atunci spune-mi cine.

— Uite, să începem cu ţările în curs de dezvoltare din Africa, Asia şi America Latină. Toate şansele lor de creştere economică implică, aşa cum ţi-am mai zis, creşterea consumului de energie cât mai ieftină, energie care tinde să fie foarte poluantă şi este produsă din componente care încălzesc foarte mult atmosfera. Aceste ţări privesc politicile de reducere a emisiilor de dioxid de carbon ca un atac direct la adresa efortului lor de a ieşi din sărăcie. Şi întrucât pentru a ajunge la creşterea economică ele depind de energia ieftină, care este mai poluantă, evident că au devenit contestatari înnăscuţi ai eforturilor de a pune capăt dependenţei mondiale de combustibili fosili.

— Ah, da, exclamă Tomás, aducându-şi aminte de ceea ce amicul său îi povestise în urmă cu o jumătate de oră pe plajă. De aceea Kyōto a dat greş, nu-i aşa?

— A fost unul dintre motive, într-adevăr, încuviinţă

Filipe. Dar al doilea grup de suspecţi are şi el legătură cu acest eşec.

— Cine?

— Producătorii de combustibili fosili.

— Companiile petroliere?

— Da, dar nu numai ele. Ţările **OPEC** şi industria cărbunelui formează împreună cu industria petrolieră un triunghi implacabil, rezistent la schimbare. În fruntea acestui grup stau cele şase mari companii petroliere de pe glob: Aramco din Arabia Saudită, compania iraniană de petrol, **PEMEX** din Mexic, Psvă A din Venezuela şi cei doi giganţi occidentali, Exxonmobil şi Shell. Orice aluzie la faptul că vom ajunge la catastrofă din cauza combustibililor fosili constituie o reală ameninţare la adresa afacerilor acestui grup. În consecinţă, membrii săi reacţionează implacabil la această ameninţare, folosind resurse financiare, politice şi diplomatice impresionante pentru a reduce la tăcere astfel de aluzii.

Tomás scoase de pe frigăruie o bucată de carne, o puse pe pâine şi muşcă.

— Şi concret, ce au făcut? întrebă mestecând.

— Multe lucruri, dar mai ales au făcut presiuni asupra celui de-al treilea mare obstacol în calea schimbării,

Statele Unite. Economia americană este cel mai mare consumator mondial de energie şi orice încercare de a reduce consumul de combustibili fosili este privită ca o ameninţare la stabilitatea ţării. Legislatorii şi preşedinţii americani au adoptat, de-a lungul timpului, politici care apără statu-quoul energetic şi industriile de combustibili fosili.

— Dar schimbarea modelului energetic este chiar atât de ameninţătoare pentru economia americană?

Filipe schiţă o expresie ezitantă.

— Poate că nu.

— Şi atunci, care-i problema?

— Vrei neapărat să ştii?

— Normal.

— Problema o reprezintă alegerile.

Tomás se opri din mestecat.

— Alegerile?

— Industria petrolieră contribuie cu sute de milioane de dolari la campaniile electorale ale candidaţilor la Congres sau la Casa Albă. De aceea, de fiecare dată când s-au ridicat probleme de mediu, guvernanţii americani au apărat industria combustibililor fosili. Şi nu fac decât să se revanşeze pentru contribuţiile la campaniile lor.

— Dar chiar aşa este?

— E mai rău decât atât. Una dintre formele de a face faţă problemei încălzirii globale este instituirea de taxe pe consumul de energie. Dacă benzina ar fi mai scumpă, consumatorii ar consuma mai puţină.

— E logic.

— Numai că lucrurile au ajuns la un aşa stadiu încât codul fiscal american subvenţionează industria combustibililor fosili. Făcu o pauză şi repetă cuvântul-cheie. Ei subvenţionează această industrie. De parcă petrolul ar avea nevoie de subvenţii.

— Nu se poate!

— Ba se poate, şi aşa şi este. Toată industria americană plăteşte un impozit mediu de optsprezece la sută. Ştii cât plăteşte industria petrolieră? Unsprezece la sută. Asta înseamnă o economie de miliarde de dolari pe an.

— Incredibil.

— O altă formă de a lupta împotriva încălzirii globale este să li se ceară fabricanţilor de automobile să inventeze tehnologii care să consume combustibil într-un mod mai eficient. De exemplu, în loc să consume zece litri la sută, să consume cinci. Asta ar însemna să se reducă la jumătate emisiile de dioxid de carbon din atmosferă. Ştii

de ce această cerinţă nu există în Statele Unite?

— Nu.

— Pentru că fabricanţii de automobile, care cheltuie sute de milioane de dolari în campaniile electorale, s-au opus, temându-se că de această cerinţă ar beneficia constructorii europeni şi japonezi, ale căror maşini sunt mult mai eficiente în ceea ce priveşte consumul de combustibil.

Tomás clătină din cap.

— Nu-mi vine să cred.

— Uite aşa este alcătuit sistemul în America. Companiile petroliere şi industria automobilelor plătesc campaniile electorale, iar politicienii le întorc serviciile când sunt aleşi. Aşa merg lucrurile. Dacă lumea se îndreaptă către o prăpastie din cauza lor, ghinion.

— Deci, dacă am înţeles bine, tu spui că toată planeta este ostatica sistemului electoral american.

— în fond, asta e, încuviinţă Filipe. Politicile energetice ale administraţiei Bush, de exemplu, n-au reprezentat decât apărarea intereselor din industria petrolieră. De altfel, familia Bush provine din mediul de afaceri cu petrol şi industria

petrolului a contribuit cu cea mai mare parte la fondurile sale electorale. În aceste condiţii, la ce să ne aşteptăm? Să ia măsuri împotriva intereselor fundamentale ale industriei care-l finanţează, numai pentru a apăra planeta?

— Dar ce a făcut el, concret?

Filipe râse.

— Ceea ce a făcut administraţia Bush pentru a proteja industria petrolului depăşeşte limitele imaginabilului. Uite, pentru început, a falsificat documente.

— Cum?

— Tipii au modificat rapoarte cu unicul scop de a proteja afacerile din industriile combustibililor fosili.

— Cum poţi afirma aşa ceva?

— E adevărat. Uite, în vara lui 2003, în timp ce Europa fierbea sub un val de căldură nemaiîntâlnit, care a declanşat incendii incredibile peste tot, principala agenţie de mediu americană, Environmental Protection Agency, a primit ordin de la Casa Albă să şteargă o serie de referinţe care făceau parte dintr-un raport asupra mediului

înconjurător de pe planetă. Filipe luă un aer grav. Ştii ce anume au şters?

— Ia spune.

— Referirile la un studiu care arăta că temperaturile au crescut mai mult între 1990 şi 2000 decât în orice altă perioadă din ultimii o mie de ani. Dar Casa Albă a dorit mai ales să elimine concluzia că încălzirea se datorează activităţilor umane. Adică consumului de combustibili fosili: petrol, cărbune, gaz.

— Serios?

— Au trebuit să şteargă asta, închipuie-ţi. Iar Casa Albă a ordonat agenţiei să adauge o referire la un nou studiu care gestiona legătura dintre combustibilii fosili şi încălzirea planetei. Şi ghici cine a finanţat parţial acest studiu? American Petroleum Institute.

— E de râs.

— Dar falsificarea rapoartelor este lucrul cel mai inocent pe care l-a făcut administraţia Bush, în comparaţie cu alte acţiuni ale sale. Imaginează-ţi că au ajuns să declare şi războaie.

Chipul lui Tomás se strânse într-o expresie

neîncrezătoare.

— Războaie? Nu crezi că exagerezi puţin?

— Ce crezi că a fost invazia Irakului din 2003? Un război pentru a instaura democraţia în Bagdad? Un război pentru a elimina armele de distrugere în masă pe care Saddam Hussein, de altfel, nici nu le poseda? Un război împotriva Al-Qaeda, care nu se afla în Irak şi nici măcar nu avea relaţii cu regimul lui Saddam? Lăsă întrebările să-şi facă efectul. Învazia Irakului a fost un război pentru petrol. Punct. Nici mai mult, nici mai puţin.

— Bine, dar a devenit posibilă numai în contextul atentatelor de la 11 septembrie...

— Te înşeli, îl întrerupse Filipe. Există indicii că Irakul urma să fie invadat şi fără 11 septembrie.

— Cum poţi ştii asta?

— Datorită celor ce se petreceau la Casa Albă. Nu numai preşedintele provenea din afacerile cu petrol. Cei doi oameni de încredere ai săi tot de acolo veneau. Secretarul pentru Securitate Naţională, Condoleeza Rice, a avut o funcţie de conducere la Chevron Oii, iar vicepreşedintele Dick Cheney avea legături cu o importantă multinaţională de

exploatare şi producţie petrolieră, o întreprindere pe nume Halliburton. Ca să nu mai vorbim şi de Secretarul pentru Comerţ, Donald Evans, care, de asemenea, a condus o companie de exploatare a petrolului.

— Şi ce-i cu asta?

— Nimic nu este coincidenţă, dragul meu.

— Dar nici nu reprezintă vreo crimă.

— Nu vorbim de crime, Casanova, spuse geologul pe un ton de o infinită răbdare. Deşi, dintr-o anumită perspectivă, toate acestea sunt crime. Dar noi vorbim acum despre interesele instalate, care dictează continuarea dependenţei noastre de combustibilii fosili. Uite, vrei un exemplu? Se aplecă înspre Tomás, ca şi cum i-ar fi spus un secret. Cu opt luni înainte de 11 septembrie, vicepreşedintele Dick Cheney a creat o comisie de politică energetică ale cărei obiective şi lucrări au rămas sub cel mai strict secret. Unii dintre membrii Congresului au dorit să afle care sunt membrii comisiei şi conţinutul lucrărilor, însă Cheney nu a făcut nici cea mai mică dezvăluire. Până când două organizaţii nonguvernamentale au deschis un proces la tribunal

şi au obţinut un ordin judecătoresc pentru a afla ce se întâmplă în acea comisie secretă. Astfel au fost făcute publice câteva documente, iar între ele se aflau trei hărţi. Ştii care?

— N-am nicio idee.

— Două erau hărţi ale Arabiei Saudite şi ale Emiratelor Arabe Unite. Şi a treia?

— A Kuweitului?

— A Irakului. Filipe ridică din sprâncene. Înţelegi? Omul se interesa de hărţile cu câmpurile petrolifere irakiene! Avea acolo totul: zăcămintele, oleoductele, rafinăriile şi împărţirea în opt blocuri a zonei petrolifere irakiene. Ba mai mult, se muncise şi să calculeze cât petrol irakian putea fi lansat imediat pe piaţă! Documentele arată că Cheney dorea să foreze cât mai multe puţuri în Irak, astfel încât să crească producţia la şapte milioane de barili pe zi.

— Şi asta a fost imediat după 11 septembrie?

— A fost înainte, Casanova, repetă Filipe. Înainte de 11 septembrie. Accentuă cuvântul „înainte”. Hărţile datează din mai 2001, cu şase luni înainte de atentate şi cu doi ani înainte de invazia din Irak.

Zâmbi fără tragere de inimă. Armele de distrugere în masă, democraţia în Orientul Mijlociu şi toate gogoriţele astea n-au fost decât o faţadă care a mascat adevăratul obiectiv strategic al invaziei din Irak: să controleze rezervele de petrol care se află pe locul doi în lume ca mărime şi să impună ordinea americană în zona în care se produce cel mai mult petrol din lume. Toate acţiunile lor s-au supus acestei unice idei fundamentale. Irakul nu numai că este a doua ţară cu cel mai mult petrol, dar este şi ţara unde e cel mai ieftin de extras. În plus, instalându-se în Irak, americanii ocupau o poziţie din care puteau influenţa toată regiunea, înţelegi?

— Da.

— în perioada în care onu discuta vechea problemă a armelor de distrugere în masă din Irak, Cheney a ajuns să afirme public că Saddam ameninţa rezervele regionale de petrol şi prezenta acest argument drept suficient pentru a lansa atacul. Zâmbi. Personalul de la Casa Albă a intrat în panică atunci când l-a auzit vorbind atât de deschis despre adevăratul obiectiv al războiului şi, evident, strategii l-au făcut să tacă. Un război pentru petrol

era un lucru care n-ar fi entuziasmat opinia publică americană şi nici n-ar fi legitimat acţiunea militară. De aceea, argumentul lui Cheney a fost trecut sub tăcere şi administraţia Bush a ajuns să nege că războiul ar fi avut vreo legătură cu petrolul. Deschise mâinile. Dar nu se poate nega ceea ce este evident. Tu crezi că, dacă Irakul n-ar produce petrol, ci arahide, americanii ar mai fi cheltuit o avere ca să invadeze ţara?

Tomás râse.

— Bineînţeles că nu.

— Faptele sunt aici pentru cine vrea să le vadă. Chiar înainte de începerea războiului, compania Halliburton a lui Cheney semnase un contract de şapte miliarde de dolari pentru petrolul irakian. Şi când trupele au avansat, prima lor prioritate operaţională a fost să apere imensele câmpuri de la Kirkuk. De-abia intraseră în Bagdad şi forţele americane au dat fuga să sigileze Ministerul Petrolului, neluând seama la ceea ce se întâmpla în restul oraşului, unde aveau loc tot felul de vandalisme. Totul putea fi vandalizat, dar nu Ministerul Petrolului. Oare de ce?

— Da, înţeleg.

— Invadând Irakul, Statele Unite n-au făcut decât să pună în practică agenda industriei petroliere. Planul era clar. Pe de o parte, să-i îmbogăţească pe finanţatorii campaniei electorale şi pe toţi prietenii din lumea petrolului. Pe de alta, să se asigure că acel petrol nu avea să cadă în mâinile Chinei sau ale Rusiei. Şi, în cele din urmă, să impună o viziune geostrategică de aşa natură încât să asigure prezenţa şi influenţa americană în tot Orientul Mijlociu. Controlând Golful Persic şi Orientul Mijlociu, Statele Unite îşi garantau accesul la cele mai mari rezerve mondiale de petrol într-o perioadă în care petrolul non-OPEC **deja trecuse de vârful de producţie şi începea să se epuizeze.**

Terminară şaşlâcul şi vinul şi se rezemară de spetezele scaunelor. Nemţii tăcuseră, amorţiţi de bere şi atmosfera din bar era liniştită.

— Mergem? sugeră Tomás.

Filipe ridică mâna şi făcu semn chelnerului rus, desenând o semnătură în aer.

— Stai să cer nota.

Chelnerul apucă un creion şi un carneţel şi făcu totalul.

Tomás îl studie, însă mintea i se întoarse la situaţia în care se amestecase amicul său.

— în toată povestea asta, comentă el, eu tot zic că există un lucru care nu prea este logic.

— Ia spune.

— Voi eraţi patru oameni de ştiinţă care studiau problema încălzirii globale, corect?

— Da.

— Dar în lume există sute sau mii de alţi oameni de ştiinţă care studiază aceeaşi problemă. De ce interesele din industria petrolieră doreau în mod concret moartea voastră? Ce aveaţi voi deosebit faţă de ceilalţi?

Chelnerul aduse nota şi Filipe îi dădu o mână de ruble.

— Chiar vrei să ştii? întrebă el.

— Evident.

— Noi am descoperit ceva.

Tomás îl privi întrebător.

— Ce?

Filipe se ridică în picioare, îşi luă haina şi se îndreptă spre uşa barului.

— Am descoperit un lucru care pune capăt industriei petroliere, afirmă el. Şi asta nu pot ei să tolereze.

Şi ieşi.

XXI

O găsiră pe Nadejda aşezată pe o bancă lată de lemn între două iurte, cu picioarele întinse pe un trunchi cilindric de copac, înfăşurată într-o haină groasă şi moale din piele. Iurtele semănau cu nişte colăcei aliniaţi unul lângă celălalt, la cinci metri distanţă şi cu bănci de grădină între ele; în spate se vedea un şir des de arbori care marca liziera pădurii, ca şi cum corturile s-ar fi sprijinit de un perete de trunchiuri şi arbuşti. Rusoaica pusese jos, lângă bancă, o lampă cu petrol şi lumina tremurătoare proiecta în jur umbre fantasmagorice, ca nişte spectre care dansau în noapte.

— Hei, o salută Filipe, apropiindu-se de cort urmat de Tomás. Pe unde ai umblat?

— Pe-aici.

— Nu-mi spune că te-ai dus să-l vezi pe Khamagan.

Rusoaica plescăi iritată din limbă.

— Ah, nu mă enerva.

Filipe râse şi se întoarse spre Tomás.

— Nadia are aici un prieten special, spuse. Un şaman bătrân care-i umple capul cu prostii.

— Nu sunt prostii, Filhka, protestă ea. Chiar are puteri

supranaturale.

— Ce puteri supranaturale? Bătrânul e un escroc!

— Vorbeşte cu spiritele.

Geologul portughez izbucni în râs.

— Eu cred că vorbeşte mai degrabă cu spirturile.

— Haide, iar începi.

Tomás se instală pe trunchiul aşezat jos, lângă picioarele Nadejdei.

— Ce-i povestea asta cu şamanul?

— E un şarlatan care înşală lumea pe-aici, spuse Filipe. A convins-o pe Nadia că e magician.

Nadejda îşi dădu ochii peste cap, sătulă.

— Nu-l lua în seamă, Tomik, îl întrerupse ea. Filhka nu ştie ce spune.

— Ah, nu ştiu?

— Nu, nu ştii.

— Atunci, ce face bătrânul? Hm? Ce face el?

— Khamagan are puteri mistice, spuse rusoaica. Trebuie să respecţi asta.

— Puterile lui nu sunt mistice, o contră Filipe, cu un zâmbet ironic pe buze. Sunt mitice.

Simţindu-se nelalocul lui, Tomás se foi pe trunchiul aşezat pe jos, lângă picioarele Nadejdei, căutându-şi o

poziţie mai confortabilă.

— Nadia, explică-mi şi mie...

Ea făcu un gest larg, cuprinzând noaptea care înconjura iurta.

— îţi aduci aminte că ţi-am spus, când am ajuns aici, că această insulă e vrăjită?

— Da.

— Olhon este unul dintre principalii poli ai şamanismului din lume. L-am cunoscut pe Khamagan când am venit în Siberia să fac măsurătorile meteorologice pentru Filhka. Am venit pe această insulă pentru că am auzit că aici temperatura este mai ridicată decât în restul regiunii şi atunci mi-a fost prezentat Khamagan. Am descoperit că este unul dintre cei mai importanţi şamani din câţi există.

— Şi ce face el aşa de deosebit?

— Vindecă oamenii.

— De ce?

— Ştiu eu? de bolile pe care le au.

— Aşa, ca vrăjitorii triburilor?

Ea îşi flutură rapid mâna în aer.

— Mai mult sau mai puţin, răspunse, nu prea mulţumită de comparaţie. Şamanul îşi foloseşte puterile mistice pentru a călători în alte dimensiuni şi ca să comunice cu

spiritele, astfel încât ajunge la echilibrul dintre cele două lumi, fizică şi spirituală.

— Şi e posedat de spirite?

— Nu, nu. Khamagan controlează spiritele.

— Şi ce sunt aceste spirite?

— Sunt sufletele morţilor, demonii şi spiritele naturii.

Tomás făcu o grimasă.

— Pare puţin cam fantastic, nu ţi se pare?

— Admit că, după cum sună, poate părea cam fantastic, recunoscu ea. Însă adevărul este că funcţionează.

— De unde ştii că funcţionează?

— Ştiu pentru că am văzut.

— Ce-ai văzut?

— L-am văzut pe Khamagan cum vindecă oameni recurgând la transă.

Istoricul se încruntă, sceptic.

— Nu cumva era autosugestie?

— Probabil. Dar au fost vindecaţi, asta e cert.

Filipe se agită, nerăbdător. Cunoştea deja discuţia şi nu voia să se prelungească. Îşi întinse membrele ca să se scuture de frigul ce-i amorţise articulaţiile şi făcu semn spre interiorul îmbietor al iurtei.

— Ce ziceţi de un ceai?

Se auzi zgomotul întrerupătorului, însă cortul rămase în umbră, luminat doar de lampa cu petrol pe care o ţinea în mână Nadejda.

— La naiba, înjură Filipe. Cred că generatorul este iar în pană. Ce porcărie!

— Aşezarea este luminată de un generator? se miră Tomás.

— Nu numai aşezarea asta, explică amicul său. Toată insula.

— Cum? Insula nu are reţea electrică?

— Nu. Totul funcţionează pe baza generatorului.

Tomás râse.

— Cine m-a pus să vin aici?

— Olhon este natura în stare pură, Casanova. E un loc aşa de sălbatic că, pe vremea Uniunii Sovietice, deşi insula este foarte frumoasă, a fost integrată într-un sistem de gulaguri. Au fost aduşi aici mulţi deportaţi, mai ales din Lituania, şi mulţi au şi murit aici.

— Dar este chiar aşa de greu aici?

— Nu, clima din Olhon este chiar moderată în comparaţie cu restul Siberiei. Problema este că nu există niciun fel de infrastructură. De exemplu, nu există linii telefonice şi nici reţea de electricitate.

— Şi telefon mobil?

— Nu este semnal în zona asta.

— Serios? Şi cum faci dacă ai nevoie să vorbeşti în exterior?

— Există două telefoane prin satelit. Unul aici, în sat, şi altul la pensiunea lui Bencearov, în Khuzhir. Dacă ai nevoie, spune. Costă o sută de ruble pe minut.

Lumina din cort rămase în sarcina lămpii cu petrol aduse de Nadejda. Nimic nu funcţiona acolo, în afară de samovar; era un cilindru vechi, încălzit cu cărbune, de pe vremea lui Stalin probabil, şi prin robinetul său au scos apa fierbinte de care aveau nevoie pentru ceai. Se aşezară pe cele două paturi din iurtă cu ceştile aburinde în mână şi luară o gură fierbinte care le linişti stomacul.

— Mai devreme mi-ai spus ceva ce mă nedumereşte, spuse Tomás în portugheză, reluând conversaţia din bar. Mi-ai spus că voi aţi făcut o descoperire care pune în pericol industria petrolului.

— Da.

— Ce descoperire este?

Filipe îşi aţinti privirea spre aburul care urca din ceaşcă şi suflă uşor în ceai, ca să-l răcească.

— Nu pot să-ţi spun, murmură.

— De ce?

— Din diverse motive. Unul dintre ele este că, dacă îţi povestesc, şi viaţa ta ar fi în pericol.

— Nu-ţi face probleme pentru viaţa mea. Acum, eu reprezint Interpolul.

Geologul râse.

— Şi la multe ţi-ar fi de folos.

Tomás îi ignoră sarcasmul.

— Nu eşti convins c-ai putea să-mi spui şi mie?

— Ba da, încuviinţă Filipe. La momentul potrivit.

— Şi când va fi momentul potrivit?

Chipul lui Filipe căpătă o expresie ambiguă.

— Curând.

Nadejda, sătulă să-i audă vorbind în portugheză, le întrerupse conversaţia şi lăsă să-i scape o rafală de cuvinte ruseşti furioase care-l făcu pe Filipe să zâmbească. Geologul îi răspunse şi apoi se întoarse către Tomás.

— Nadia se simte exclusă din conversaţie, explică el. Cum tu nu vorbeşti ruseşte şi ea nu înţelege portugheza, e mai bine să continuăm în engleză.

— E mai bine, consimţi fata.

— Mărturisesc că sunt stupefiat de felul cum vorbeşti rusa, remarcă Tomás. Unde ai învăţat?

— Aici, în Rusia, evident.

— Eşti aici de multă vreme?

— Am fost aici mai de mult.

— Ai fost?

— Da. Nu-ţi aminteşti că părinţii mei făceau parte din Partidul Comunist?

— Cum să nu-mi aduc aminte? surâse Tomás. Era un scandal în Gástelo Branco. Votau candidaţi cu nume ciudate, ca Octávio Pato[29] şi alţii ca el.

— Datorită părinţilor mei, când am terminat liceul, am prins o bursă şi am venit să studiez geologia la universitatea din Leningrad. Era pe vremea Uniunii Sovietice, bineînţeles.

— Leningrad? Vrei să spui Sankt Petersburg.

— Leningrad era numele de pe vremea aceea.

— Şi? Ţi-a plăcut?

— Oraşul este spectaculos, spuse. Dar, cum se poate vedea, după două săptămâni devenisem un anticomunist de prima mână.

— Ai plecat imediat.

— Nu. Am rămas patru ani.

— Patru ani?

---

[29] **Raţă, în portugheză** *(n.r.).*

Filipe ridică din umeri.

— Rusoaicele m-au făcut să stau, spuse, cu o expresie între neputinţă şi resemnare. Ţara era în rahat, oamenii antipatici, sistemul comunist nu funcţiona, era incredibil de frig iarna, dar chiar şi aşa n-am reuşit să plec. Oftă. Fetele de-aici au fost pierzania mea, nu mi-a rămas nimic de făcut.

— Şi ce au ele aşa de deosebit?

Prietenul lui Tomás se uită la Nadejda ca şi cum ar fi arătat dovada.

— Păi tu nu vezi?

Când veni ora de culcare schimbară priviri încurcate. Iurta avea numai două paturi, iar ei erau trei. Iniţial, Tomás crezuse că Filipe avea propriul lui cort în care să-şi petreacă noaptea, dar când se hotărâră să se culce îşi dădu seama că acela era cortul prietenului său.

În confuzia care urmă, numeroase gânduri îi trecură prin minte. Primul, aproape instinctiv, a fost să spună că el şi Nadejda dormeau într-un pat, iar Filipe în celălalt. I se părea o soluţie normală, având în vedere relaţia pe care o avusese cu rusoaica în ultimele zile. Dar după câteva clipe, se răzgândi. Nu era frumos să doarmă cu o fată în cortul prietenului său. Poate că cea mai bună opţiune, şi cea mai

cavalerească, era ca ei doi să se culce în acelaşi pat şi ea în celălalt. Un fel de segregare sexuală.

Era pe punctul de a face această propunere onorabilă, când îl văzu pe Filipe apucând-o pe Nadejda de braţ.

— în noapte asta dormi cu mine, frumoaso, spuse el.

Lui Tomás nu-i veni să creadă. Oare auzise bine? Dar ceea ce se întâmplă imediat după aceea îi risipi orice îndoială. Nadejda, spre stupoarea lui, nu fu deloc contrariată de invitaţie, ba chiar râse şi se lăsă purtată, învăluită în îmbrăţişarea senzuală a lui Filipe. Căzură amândoi într-un pat şi, chicotind, ceea ce lui Tomás i se păru imbecil, au dispărut printre cearşafuri şi pături.

Istoricul se dezbrăcă încet, cu sentimentele amorţite. Era şocat de felul uşuratic şi neruşinat în care Nadejda îl schimbase cu celălalt, chiar sub nasul lui. Se îmbrăcă în pijama şi se băgă în pat. Se obişnuise cu ea, cu familiaritatea dintre ei şi o considera a lui, dar această iluzie îi fusese sfărâmată cu violenţă, ca o oglindă care se sparge şi spune adevărul, arată realitatea nu ca pe un tot unitar, aşa cum o vedea înainte, ci ca pe un mozaic risipit, cum era de fapt.

Stinse lampa cu petrol şi iurta se scufundă într-un întuneric profund. Dar nu şi în linişte. Chicotelile Nadejdei

şi hohotele lui Filipe se transformară în altceva; acum ea gemea şi el fornăia şi gâfâia. Salteaua se zgâlţâia întruna, scârţâind şi şuierând, legănându-se ca o barcă pe ape agitate. Tomás închise ochii şi, disperat, îşi puse plapuma în cap, de parcă aşa ar fi reuşit să scape de acel coşmar. O vreme i se păru că e mai bine, dar curiozitatea îl trădă şi, concentrându-şi atenţia, reuşi să capteze sunetele luptei tumultuoase care agita patul de alături.

O curvă, se gândi el. Sunt chiar idiot. Numai eu puteam să prind drag de o curvă.

Gemetele şi gâfâielile erau din ce în ce mai înalte şi explodară într-o apoteoză de urlete şi ţipete, pentru ca imediat totul să înceteze, ca o acalmie care se instalează dintr-odată. După câteva uguieli blânde şi tremurătoare, liniştea se instală definitiv în iurtă şi Tomás, chinuindu-se să uite cele întâmplate, îşi goli mintea şi se lăsă să alunece încet în somn.

Zgomot.

Un zgomot în toiul somnului îl aduse în stare de conştienţă, de parcă ar fi fost scufundat în ape liniştite şi o forţă necunoscută l-ar fi smuls dintr-odată la suprafaţă. O visase pe mama lui şi auzise zgomotul corpului ei căzând pe scări, ducând la îndeplinire ameninţarea pe care o

făcuse la despărţirea de la cămin. Era oare un vis premonitor? Oare se simţea ea bine? De fapt, oare chiar visase? încă amorţit de somn, dar deranjat de acea nelinişte bruscă, se hotărî să afle ce se întâmpla; era cea mai bună metodă de a-şi regăsi pacea şi liniştea sufletească. Îşi ascuţi auzul şi se puse pe ascultat.

Alte zgomote.

Simţi mişcare afară. Fără îndoială, nu fusese un vis şi mama lui nu se aruncase pe scări. În realitate, se apropia cineva de iurtă, îi auzea paşii şi respiraţia întretăiată.

Se ridică în capul oaselor, treaz, cu coatele sprijinite pe saltea şi încercă să vadă prin întuneric.

— *Filhka!* strigă un bărbat la uşa iurtei, cu o voce ce trăda urgenţa. *Filhka!*

— *Şto?* răspunse vocea adormită a lui Filipe. *Kio eto?*

— *Eta ya, Borka.*

— *Şto takoi, Borka?*

— *Tam tebya rebyata işut, a nih stroly.*

Filipe sări din pat, alarmat, şi Tomás simţi cum inima lui o ia razna; nu ştia ce se întâmplă, dar înţelegea că se petrecea ceva.

— Ce e? Ce se întâmplă?

— îmbracă-te, porunci Filipe. Repede! Repede!

— Ce se întâmplă?

— Ne caută nişte oameni înarmaţi.

XXII

Năvăliră afară pe uşa iurtei şi se adânciră repede în întuneric, Tomás strângându-şi cureaua de la pantaloni şi Nadejda încheindu-se încă la haină. Îl urmau pe necunoscutul care-i anunţase, un slăbănog pe nume Boris, care-i conduse prin întuneric de-a lungul satului şi apoi afară. Auziră strigăte în spate şi întoarseră capul, încercând să descopere ce se întâmpla, însă bezna era de nepătruns şi nu reuşiră să întrezărească nimic; se auzeau doar ordine, alergătură şi zăngănitul metalului.

Avansau cu braţele întinse, orbeşte, pipăind drumul, de-abia distingând conturul vag al celui din faţă. Boris era singurul care părea să ştie cu exactitate unde merg şi de aceea era în frunte, conducându-i prin pădurea cu cimbru şi pini; din când în când se mai izbeau de câte un trunchi de copac, se împiedicau de câte o creangă, se loveau de câte un arbust sau se zgâriau în mărăcini, dar frica îi mâna înainte, îi îndemna să fugă, le uşura picioarele, le ascuţea simţurile, le accelera bătăile inimii, le anestezia durerea.

Străbătură taigaua timp de câteva zeci de minute, ajungând uneori în desişuri care-i obligau să dea înapoi, până când pădurea se deschise brusc, lăsând locul unei

poieniţe, unde găsiră o mică aşezare.

— Kharanţy, anunţă Boris.

— Suntem în satul Kharanţy, explică Filipe şoptind, neîndrăznind să ridice glasul. Borka cunoaşte foarte bine locul.

— Cine e Borka?

Filipe arătă spre rus.

— îl cheamă Boris. Noi îi spunem Borka.

Boris le făcu semn să aştepte şi dispăru în noapte, lăsându-i pe cei trei la intrarea în sat, tremurând de frig şi de teamă, neştiind ce să facă.

— Unde s-a dus?

— S-a dus să găsească o soluţie ca să ne scoată de-aici. Îl aşteptăm.

Au rămas în tăcere timp de un minut, aproape ţinându-şi respiraţia ca să audă mai bine; îşi încordară atenţia, încercând să identifice orice zgomot suspect, orice sunet în afara normalului, dar totul rămânea liniştit şi se auzeau doar gâfâielile lor reţinute.

— Cine sunt tipii înarmaţi?

— Nu ştiu.

— Şi atunci de ce fugim?

— Pentru că nu e normal să vină oameni înarmaţi în sat

în toiul nopţii. Filipe simţea că se sufocă. Când au murit Howard şi Blanco, am venit să mă ascund aici, în Olhon, un loc pe care-l cunoşteam de pe vremea când eram student în Leningrad. Făcu o pauză ca să-şi tragă sufletul. În tot acest răstimp m-am aşteptat să se întâmple aşa ceva. De aceea am creat un sistem de alertă cu nişte băieţi pe care i-am plătit lunar. Făcu un gest în direcţia întunericului care-l înghiţise pe Boris: Borka este unul dintre ei.

Tăcură din nou, cu urechile ciulite să identifice eventuale zgomote suspecte. Nimic. Îşi auzeau doar respiraţiile încă sacadate şi foşnetul copacilor care murmurau în vânt.

— Bărbaţii înarmaţi, spuse Tomás. Cum au descoperit unde eşti?

— Bună întrebare.

— Crezi că ne-au urmărit, pe mine şi pe Nadia?

— Este foarte probabil.

— De la Moscova?

— Este foarte probabil.

— Drace, murmură istoricul, mâhnit. N-am observat nimic.

Filipe oftă.

— E vina mea, spuse. N-ar fi trebuit să răspund la e-

mailul tău.

— Dar cum or fi aflat?

Prietenul cântări întrebarea.

— N-ai fost la Viena?

— Ba da. Am fost la **opec** ca să aflu ce investigaţii făceai tu în ziua în care au fost ucişi americanul şi spaniolul.

— Atunci trebuie că s-a întâmplat. Tipii te-au văzut şi au pus pe cineva pe urmele tale, ca să vadă unde-i duci.

Tomás clătină din cap, iritat.

— Sunt chiar idiot.

— E vina mea, repetă Filipe. Eu trebuia să fiu mai isteţ.

Auziră paşi şi tăcură, toţi trei extrem de alarmaţi, încercând să identifice ameninţarea. O figură se materializă chiar lângă ei, făcându-i să tresară de spaimă. Era Boris, care se întorcea din întuneric. Rusul şopti câteva cuvinte şi îi conduse pe străzile adormite ale satului până la o clădire care părea a fi un grajd.

— Borka vrea să ştie dacă eşti în formă, spuse Filipe.

— Eu? Da, cred că sunt, răspunse Tomás. De ce?

Boris aprinse o lanternă şi se îndreptă spre peretele grajdului. Lumina dansă pe suprafaţa de lemn până întâlni ceea ce căuta.

— Pentru că va trebui să le folosim.

Erau nişte biciclete.

Pedalară pe o cărare, cu farurile aprinse şi ajunseră la un drum de pământ, unde se opriră. Cei trei din faţă începură să vorbească în rusă şi să arate în direcţii diferite; în mod evident, nu se puteau pune de acord.

— Ce se întâmplă? vru să ştie Tomás, întrerupând zgomotoasa conversaţie în rusă.

— Ne hotărâm pe unde să mergem, îi explică Filipe, vorbind în engleză, astfel încât şi ruşii să fie la curent cu discuţia. Borka vrea să ne ducă spre Khuzhir, dar mie mi se pare riscant. Cu siguranţă şi înarmaţii vor merge acolo.

— Şi atunci ce alternativă avem?

— Tocmai asta e problema, remarcă Filipe. Nu ştiu.

— Am eu o soluţie, spuse Nadejda.

— Ia spune.

— Bătrânul Khamagan.

— Nu mai spune prostii.

— Ascultă-mă, Filhka, îl imploră ea. Chiar azi l-am vizitat în Shamanka. Khamagan are cum să ne scoată de-aici dacă mergem să vorbim cu el.

— La Shamanka?

— Da.

Se făcu linişte în timp ce Filipe cântărea această alternativă. Îl întrebă pe Boris în rusă şi, după ce-i ascultă părerea, puse piciorul pe pedală şi le făcu celorlalţi semn din cap.

— Haideţi.

Au luat-o pe şosea şi au pedalat spre vest. Lacul era aproape şi se întrezărea o lucire slabă în faţă, erau cele câteva lumini din Khuzhir care străluceau în noapte. Se hotărâră să rişte să traverseze orăşelul, dar, când se apropiaseră de primele case, avansând cu mii de precauţiuni, au auzit în spate zgomote de motor. Boris făcu un semn şi ieşiră de pe stradă, culcându-se pe margine.

Vuietul motoarelor se apropie, farurile luminară şoseaua dintr-odată şi văzură două jeepuri care trecură cu mare zgomot. Tomás îşi întinse gâtul şi examină interiorul vehiculelor; erau pline de oameni.

— Ei sunt, murmură Filipe. Ne caută.

Jeepurile se opriră la câţiva metri şi stătură pe loc, cu farurile aprinse, de parcă ar fi calculat situaţia; păreau nişte feline care îşi pândesc prada. Rămaseră aşa preţ de câteva secunde, până când se aprinseră luminile de marşarier ale maşinii din faţă şi, imediat, şi ale celei din

spate.

— Vin încoace, se sperie Tomás.

Alarmat şi el de posibilitatea ca jeepurile să treacă din nou pe lângă ascunzătoarea lor, Boris şopti ceva în ruseşte şi Filipe îi făcu semn lui Tomás să-l urmeze.

— Devine foarte periculos, spuse. Borka ne va duce pe o scurtătură.

Se lăsară să alunece pe panta de lângă marginea şoselei şi porniră în zigzag prin întunericul stepei. Pământul era acoperit de ierburi şi plante aromatice care răspândeau un miros puternic şi plăcut. După câteva sute de metri apucară pe altă cărare, urcară pe biciclete, ocoliră Khuzhirul foarte încet, avansând cu multă grijă, şi pedalară până ce li se păru că au plumb în picioare.

— Shamanka.

Vocea lui Boris le anunţă destinaţia. Ajunseseră. Ochii lui Tomás se obişnuiseră deja cu întunericul, dar primul lucru pe care-l observă odată ajuns nu era nicio imagine, niciun miros, ci un sunet.

Murmurul liniştit al apei.

Golfuleţul avea o plajă mică de nisip, curbată ca un U larg, şi o formă întunecată se ridica în capătul din stânga al acesteia, ca un castel gotic cufundat în noapte. Cei

patru coborâră de pe biciclete şi o luară în jos spre plajă, în direcţia masivului întunecat.

— Ce-i acolo? întrebă Tomás, arătând spre forma care-i dădea impresia că veghează asupra lacului.

— Este Stânca Şamanică, spuse Filipe. I se zice Shamanka.

— O stâncă şamanică?

— Nu este doar o stâncă şamanică, îl corectă amicul său. Este Stânca Şamanică. Accentuă „Stânca”. Piatra aceasta este unul dintre cele nouă locuri sacre ale Asiei.

— Ce are aşa deosebit acest loc?

— Spune-i, Nadia.

Rusoaica mergea tăcută în faţă, dar încetini pasul şi-l aşteptă pe Tomás.

— Aici, pe Shamanka, s-a născut primul şaman, îi explică ea. Tradiţia spune că acest şaman era un bărbat şi că, de la o vreme, a început să se simtă singur. Atunci a creat prima femeie-şaman.

Umbra crescu înaintea grupului, imensă, ameninţătoare, atât de aproape încât Tomás putea deja să-i desluşească formele. Era o stâncă abruptă, cu două vârfuri şi prezenta o suprafaţă stearpă, acoperită de colţuri ascuţite, ca un arici; dădea impresia că plaja făcea un efort să se întindă,

să se alungească până ce atingea acest monstru de piatră, părea o fiară cu spatele întors spre pământ, o santinelă care păzea apele Baikalului. Era ceva ireal în esenţa ei, de parcă ar fi fost o bucată de Lună aruncată în valuri, un corp extraterestru căzut pe plajă, o sculptură bizară extrasă dintr-o altă dimensiune.

O lumină galben-roşie străluci pe coasta stâncii, slabă şi mişcătoare.

— Ce e acolo?

— E Khamagan, îi linişti Nadejda. A aprins un foc.

Ajunseră la baza stâncii şi urcară panta abruptă în direcţia flăcărilor care tremurau într-un colţ. Tomás observă că piatra era un fel de marmură cristalizată, acoperită cu licheni roşcaţi. Totul era natural, primitiv, cu excepţia unei plăci cu litere sculptate în piatră, care îi părură sanscrită.

Nadejda îl chemă pe Khamagan cu glas tare. Numele răsună în golful mic şi auziră o voce slabă care răspundea. Îl găsiră pe bătrânul şaman învelit cu pături, culcat într-o grotă săpată în piatră, cu focul aprins chiar la intrare. Era un bărbat cu o figură largă şi smeadă, ochi negri migdalaţi şi maxilare proeminente, ca ale mongolilor, cu părul alb ivindu-se de sub căciula albastră, ca nişte zdrenţe de paie.

Urmă o conversaţie în rusă între noii sosiţi şi şaman, Boris şi Filipe gesticulând aprig, de parcă ar fi fost singura formă de a întări gravitatea celor spuse. Dar Khamagan părea să nu se lase înduplecat, nefiind deloc impresionat de ceea ce-i povesteau noii veniţi şi Nadejda interveni în discuţie. Rusoaica începu să-i vorbească bătrânului şaman calm, cu pauze. Khamagan o ascultă în linişte, asimilând tot ce îi spunea ea; în mod evident, o respecta.

— Ce face Nadia? întrebă Tomás în şoaptă.

— îi povesteşte că suntem urmăriţi de nişte bărbaţi care ameninţă *tegsh*-ul.

— Ce înseamnă asta?

— *Tegsh*? E un concept şamanic.

— Dar ce înseamnă?

— Echilibru, traduse Filipe. Şamanii venerează aerul, apa şi pământul şi consideră că este important să păstrăm echilibrul lumii. După ei, planeta nu este un tărâm mort, ci fiecare lucru şi fiecare loc vibrează de prezenţa vie a spiritelor. Totul este însufleţit, inclusiv animalele şi plantele. Etica şamanică prevede respectul pentru natură şi apărarea a ceea ce este natural, iar Nadia face apel la această etică.

Nadejda tăcu şi fu rândul bătrânului să vorbească.

— Ce spune?

— „Pământul Mamă şi Cerul Tată ne-au creat şi ne-au hrănit timp de milioane de ani şi merită respectul nostru”, şopti Filipe, traducând simultan cuvintele lui Khamagan. „Oamenii cred că lumea este inertă şi trebuie să fie exploatată. Nu este şi nu trebuie. Problema oamenilor este că şi-au pierdut respectul pentru Pământul Mamă şi asta ne condamnă pe toţi. Trebuie să respectăm lacul şi muntele, taigaua şi stepa, acvila şi peştele, altfel pierdem totul. Avem nevoie de *tenger medne*. Fiecare dintre noi este responsabil pentru ceea ce face, iar *tenger* vede tot ce se face şi este cel din urmă judecător şi făcător de destine”.

— De ce avem nevoie?

— De *tenger medne*, repetă Filipe. Este responsabilitatea personală, legătura pe care o avem cu universul. Şamanii cred că relaţia fiinţelor umane cu universul este directă, fără niciun intermediar, fără cărţi sacre, fără preoţi, chiar şi fără şamani. Numai prin *tenger medne.*

Khamagan tăcu în acel moment şi rusoaica începu din nou să vorbească, de această dată mai agitată, arătând când spre plajă, când spre interiorul grotei, când spre lac.

Filipe tăcu, absorbit de ceea ce spunea şi nu mai traduse, însă în curând deveni irelevant. Bătrânul şaman o ascultă în tăcere, clătină din cap şi, când ea tăcu în cele din urmă, pronunţă un singur cuvânt.

— *Da.*

Acel „da” îi îndemnă la acţiune. Întrară în grotă şi se aplecară în umbră, apucând un instrument ale cărui forme Tomás nu reuşea să le distingă. Ridicară obiectul şi-l traseră afară din peşteră.

— Ce-i asta?

— Un caiac, nu vezi?

Era într-adevăr o ambarcaţiune de lemn, îngustă şi lungă, putând să ia două persoane. Coborâră panta, lăsară caiacul la apă şi se întoarseră la grotă să-l ia pe-al doilea. Tomás se duse cu ei şi, de această dată, îi ajută să transporte ambarcaţiunea. Când trecu de intrarea grotei, cu barca în braţe, se împiedică de o piatră şi aproape căzu, dar reuşi să-şi restabilească echilibrul la timp. În acel moment auzi vocea Nadejdei.

— Vin.

Întoarse capul, ridică şi mai sus caiacul şi se uită, încercând să afle ce se întâmpla. Deasupra nisipului, într-un nor de praf, văzu două perechi de faruri care se

apropiau.

Jeepurile.

— Repede! Repede!

Cei trei bărbaţi aproape că o luară la fugă pe povârniş, cu caiacul în spinare. Aruncară caiacul în apă şi Filipe arătă spre Tomás.

— Tu mergi cu Nadia în caiacul ăsta. Indică ambarcaţiunea care se afla mai aproape. Eu merg cu Borka în celălalt.

Nadejda îşi găsi echilibrul în caiac şi aşteptă să se aşeze şi Tomás. Istoricul privi pieziş către locul unde văzuse jeepurile şi constată că se opriseră; portierele se deschiseseră şi ocupanţii săreau din maşini. Nici nu avea nevoie să vadă mai mult; îşi ocupă locul şi apucă rama.

— Repede!

Filipe înjură în portugheză în timp ce păşea în caiac.

— Dar cum au aflat boii ăştia că suntem aici?

— Ne-o fi denunţat cineva? sugeră Tomás.

— Dar cine? Doar acum ne-am hotărât să venim aici, în Shamanka...

— Probabil că răscolesc toată insula.

Auziră voci în spate. Erau bărbaţii din jeepuri, care îi văzuseră şi dădeau ordine cu glas tare.

Ramele celor două caiace atinseră apa şi ambarcaţiunile începură să se îndepărteze de stâncă.

— Unde mergem? întrebă Tomás, care nu mai vedea al doilea caiac.

Îi răspunse întunericul.

— Ne despărţim, spuse vocea lui Filipe. Tu mergi cu Nadia.

— Unde ne întâlnim?

— Nu ştiu. Iau eu legătura cu tine.

Necunoscuţii alergau pe plajă şi ajunseră în cele din urmă la Stânca Şamanică. Vâslind cu furie, Tomás reuşi să ia ceva distanţă înainte de a îndrăzni să privească înapoi. Văzu siluetele bărbaţilor pe promontoriu, întretăiate de focul lui Khamagan, ţinând ceva strălucitor în mâini.

Zzzzzzuumm, zzzzzzuumm, zzzzzzuumm.

Un zgomot ca un zumzet tăie aerul din preajma caiacului, urmat de o sclipire şi un pocnet. Se auziră câteva plescăituri în apă, erau proiectile care cădeau în lac.

— Trag în noi, exclamă Tomás, aproape în panică.

În acel moment, mintea lui păru să se împartă în două. O parte fu invadată de teamă şi de impulsul de a se salva, de a pleca de-acolo, de a fugi cu orice chip, dar alta, cea

raţională, contempla situaţia cu o înstrăinare bizară; avea impresia că este un simplu spectator care analizează scena cu răceală, ca şi cum n-ar fi fost implicat în nimic. Această jumătate raţională se miră de felul în care se întâmplau toate, niciodată nu crezuse că aşa se simte cineva în postură de ţintă. Îşi imaginase mereu că mai întâi se auzea zgomotul şi de-abia apoi şuieratul gloanţelor, ca în filme, dar de fapt era chiar invers; gloanţele zburau mai repede decât sunetul, zumzetele ajungeau înaintea pocnetelor.

— Şşşşt, şuieră Nadejda. Nu face zgomot.

— Dar trag în noi!

— Au deschis focul orbeşte, îi explică ea. Nu ne văd.

Pocnetele încetară imediat şi nu se mai auzi niciun zumzet în jurul caiacului. Nadejda avea dreptate. Necunoscuţii nu vedeau caiacele. De-abia zăreau mantaua neagră a Baikalului confundându-se cu noaptea siberiană.

XXIII

Caiacul tăia apa cu o viteză tăcută, ramele dansau alternativ la babord şi la tribord, vâslaşii răsuflau din greu, forţându-se să ţină ritmul; unu-doi, unu-doi, haide, haide, unu-doi, tot înainte, haide, încă puţin, unu-doi, unu-doi.

Zece minute neîntrerupte de vâslit îşi făcură, totuşi, efectul. Tomás îşi simţi muşchii umărului şi ai gâtului grei ca plumbul, iar braţele îi erau amorţite şi înţepenite. Îşi pierdură energia, plămânii căutau aer, iar combustibilul spaimei se isprăvise după efortul disperat al goanei, astfel că încetiniră amândoi ritmul în care împingeau apa cu ramele; caiacul, alunecând acum mai încet, nu mai era un proiectil străbătând lacul, ci o coajă fragilă de nucă, dintr-odată infinit de sensibilă la unduirile blânde ale apei din strâmtoarea Maloye Morye, care desparte insula de continent.

— Unde sunt ceilalţi? murmură Tomás între două gâfâieli, cu inima încă zbătându-i-se obosită.

— Cine? Filhka şi Borka?

— Da.

— Nu ştiu. Pe-aici.

Trăgându-şi sufletul, istoricul privi împrejur, încercând

să descopere vreo mişcare, dar întunericul din jurul caiacului era dens; de-abia reuşea să distingă nişte puncte luminoase în faţă, probabil nişte case izolate în mijlocul stepei sau al taigalei, în depărtare, luminile din Khuzhir şi flacăra tremurătoare a focului lui Khamagan, indicând Shamanka, îi arătau că malul insulei Olhon era încă primejdios de aproape. Apele păreau de smoală, culoarea lor neagră era de nepătruns şi reflecta numai cele câteva lumini care înconjurau lacul, ca nişte făclii tremurătoare în voia valurilor.

După câteva minute de odihnă începură să vâslească din nou, însă fără vitalitatea frenetică dinainte cu câteva minute, în mintea fiecăruia se repeta fără încetare zgomotul înfricoşător pe care-l auziseră înainte de a pleca din Shamanka, şuieratul sinistru şi jos al gloanţelor care despicau aerul, amintindu-le că pericolele cele mai mari nu vin niciodată cu mare pompă, ci se ivesc pe tăcute, cu o bruscheţe insidioasă, invizibile şi trădătoare.

Nu mai ştiau de cât timp vâsleau. De pe plaja din aşezarea de iurte, în lumina primitoare a serii, coasta care se ridica dincolo de Maloye Morye părea la o aruncătură de băţ, aproape şi îmbietoare; însă acum, orbiţi de noapte şi arzând de dorinţa de a ajunge la capătul drumului, cu

dureri de spate şi cu frica în maţe, distanţa li se părea insuportabilă. Erau aproape? Erau departe? Contemplând luminile, distanţa părea să rămână mereu aceeaşi; sau nu, dacă se uitau mai bine, focul lui Khamagan era doar o fremătare aproape nesemnificativă, era o stea care strălucea la orizont, semn sigur că Shamanka rămăsese în urmă.

Caiacul se lovi dintr-odată de ceva nevăzut şi cei doi tresăriră. Ajunseseră pe uscat? Se loviseră de vreo stâncă? Nadejda se aplecă şi pipăi orbeşte lemnul, încercând să vadă dacă intrase apă, dacă lovitura spărsese fundul caiacului.

— Ce-a fost asta? şopti Tomás, neliniştit.

Mâna Nadejdei pipăi tot lemnul, dar interiorul caiacului era uscat, astfel că răsuflă uşurată.

— Nu e nimic, îl asigură ea.

— Atunci, ce s-a întâmplat?

Întrebarea era bună, mai ales că barca rămânea pe loc. Rusoaica se ridică cu grijă şi se aplecă în faţă, pipăind exteriorul caiacului. Îşi scufundă mâna în apa rece, la prova, şi o mişcă dintr-o parte în alta, fără să afle ce se petrecuse. Cum nu dădu peste nimic, se aplecă şi mai în faţă şi afundă şi mai mult braţul în apă, cam cu teamă,

până ce degetele atinseră o suprafaţă moale şi granulată.

— Nisip, exclamă ea. Ne-am oprit într-un banc de nisip.

— Ah, nu. Şi acum?

— *Blin!* Trebuie să plecăm de-aici.

Tomás încercă să-şi păstreze echilibrul în caiac, în timp ce atinse fundul apei cu vâsla. Într-adevăr, era nisip şi totul arăta că prova atinsese nisipul, din moment ce pupa încă plutea, iar partea din faţă părea înţepenită în ceva.

— Crezi c-am ajuns pe plajă? se hazardă el.

— Tot ce se poate. Poţi vedea ceva?

Amândoi deschiseră larg ochii, încercând să întrezărească o urmă a coastei. Se obişnuiseră deja cu întunericul, însă era greu să discearnă ceva dincolo de umbrele din faţa lor fără reperul vreunui punct luminos. Era ca şi cum ar fi fost înconjuraţi de abis, incapabili să-şi vadă palma în faţa ochilor, pierduţi în întregime în acea beznă închisă. Şi, cu toate acestea, trebuia să afle unde sunt. Tomás încercă din nou fundul apei cu vâsla, de data aceasta în partea din faţă a canoei; aici nisipul părea mult mai aproape decât la pupa. Se simţi mai încrezător, se descălţă, îşi suflecă pantalonii până deasupra genunchiului şi, arătând ca un ţăran adevărat, se apropie de provă.

— Dă-mi voie să trec, ceru el.

— Ai grijă, Tomik.

Puse piciorul în apă, cu teamă, iar frigul îi pătrunse în corp, provocându-i dureri în urechi. Scufundă piciorul cu atenţie şi călcă pe nisip înainte ca apa să-i ajungă la genunchi. Puse şi celălalt picior şi, cu infinită precauţie, se desprinse de caiac şi avansă pas cu pas până ce apa ajunse să-i acopere doar laba piciorului şi apoi să nu-l mai atingă.

— E plaja, constată cu uşurare. Am ajuns în partea cealaltă.

Se întoarse şi o ajută şi pe Nadejda să coboare din caiac. Păşiră amândoi mână în mână până ajunseră pe plajă, ca doi **orbi care explorează fără baston un drum necunoscut, şi se opriră numai când trecură de limba de nisip şi simţiră iarba siberiană zgâriindu-le tălpile.**

— Unde mergem acum? întrebă Tomás în timp ce se încălţa cu şosetele şi cu pantofii.

— Cred că cel mai bine este să mergem la Sakhyurta.

— Pe jos?

Nadejda plescăi iritată din limbă.

— Vezi vreo staţie de autobuz pe-aici?

— Nu.

— Atunci de ce pui întrebări prosteşti, Tomik? Bineînţeles că trebuie să mergem pe jos.

Tomás se ridică, nerăbdător.

— Foarte bine, spuse el. Mergem?

Rusoaica rămase aşezată pe iarbă.

— Ia ascultă, tu vezi ceva pe întuneric?

— Nu.

— Atunci stai jos şi taci.

Moţăiau agăţaţi unul de celălalt, uniţi într-o îmbrăţişare călduroasă, care îi apăra de frigul agrest al nopţii din stepă, când observară că o lumină albăstruie începea să se întindă încet pe cer. Primul care deschise ochii fu Tomás şi mişcările lui o treziră şi pe Nadejda.

Se iveau zorii în Baikal şi primele raze ale aurorei apăreau de dincolo de Olhon, decupând silueta neagră şi lungă a insulei pe fondul indigo al firmamentului. Priviră în jur şi văzură pentru prima dată peisajul coastei pe care ajunseseră; erau înconjuraţi de stepă, taigaua şi munţii creşteau în faţa lor, coasta era franjurată de golfuri, golfuleţe şi capuri, ici şi colo de limbi de nisip sau de stânci

abrupte. Căutară semne de-ale tovarăşilor pe pământ şi în apă, dar de-abia zăriră umbra caiacului abandonat, care se legăna la mal ca un trunchi răzleţ, jucând în ritmul cadenţat al valurilor care se desfăceau şi se refăceau pe nisip.

— Mai bine o luăm din loc, propuse Tomás.

De această dată, Nadejda fu de acord cu propunerea şi se ridică. Lumina zorilor era încă slabă, dar suficientă pentru a desluşi drumul. Le era frig şi foame şi trebuiau să se pună în mişcare. Străbătură stepa acoperită cu iarbă scurtă şi se îndreptară spre sud-est, apropiindu-se de coastă, când puteau, şi căutând drumuri interioare de fiecare dată când era nevoie.

— E departe locul unde mergem?

— Sakhyurta? Sunt vreo patruzeci de kilometri.

Tomás îşi dădu ochii peste cap.

— Drace! E un maraton. Scrută orizontul. Şi nu mai e nimic până acolo?

— Din câte ştiu eu, nu.

— Nu e sătucul acela de unde am luat feribotul spre Olhon?

— Ba da. De-acolo putem lua un autocar, să

mergem la Irkuţk.

— Dar nu e periculos? Tipii care ne urmăresc ar putea să ţină locul sub observaţie...

— Şi ce alternativă avem, Tomik?

— Nu ştiu. Spune-mi tu.

Nadejda arătă spre munţii de la nord-est.

— Putem s-o luăm într-acolo, spre Manzurka, sugeră ea. Dar sunt vreo optzeci de kilometri.

— Şi dacă urcăm pe coastă?

— E şi mai rău. Următoarea localitate este Baikalskoe, la vreo trei sute de kilometri.

Tomás strâmbă din buze.

— Bine, atunci mai bine riscăm în sătucul cu feribotul, se resemnă el. Poate ne ia cineva cu maşina înainte să ajungem, cine ştie?

Stepa nu era netedă, ci vălurită, obligându-i să urce pe movile şi să coboare pante. Mici arbuşti apăreau dispuşi la intervale regulate, de parcă ar fi fost cultivaţi; se vedeau ciulini şi salvie, doar tuşele de galben ale florii-soarelui dădeau culoare peisajului arămiu şi uscat.

— Aici nu locuieşte nimeni? întrebă Tomás exasperat după doar o jumătate de oră de mers.

— *Niet,* confirmă Nadejda, fără să ridice privirea din pământ. Solul este foarte sărac, nu vezi? Stepa are puţină apă. Fiind aproape un deşert, nimeni nu vine aici.

Din când în când, stânci le blocau calea, obligându-i să ocolească obstacolele ca să-şi poată continua drumul. Conversaţia între cei doi era sporadică şi se lega greu; le era foame şi erau obosiţi, voiau să plece de-acolo cât mai repede cu putinţă, dar se vedeau obligaţi să se conformeze situaţiei.

Tomás încerca, cu toate acestea, un resentiment pe care până atunci îl trecuse sub tăcere, dar acum, cu atâta drum de parcurs şi fără niciun subiect de conversaţie, se simţea tentat să dea drumul acelui sentiment care-l făcea să fiarbă mocnit.

— Ţie îţi place de Filipe? îndrăzni el.

Nadejda ridică din umeri.

— Nu mă plâng, spuse ea. Este un om de cuvânt. Pe lângă asta, face un lucru important, nu crezi?

— Sigur, încuviinţă Tomás. Dar eu vreau să ştiu dacă-ţi place într-adevăr de el.

— Ah, aşa.

Păşi în tăcere.

— Deci?

— Bărbaţii tot bărbaţi. Vouă vă place sexul, mie îmi place sexul. Ce-i rău în asta?

— Dar îţi place de Filipe?

— Mie îmi place de toţi bărbaţii cu care umblu. Atâta timp cât mă plătesc, e foarte bine.

Tomás rumegă o vreme această ultimă afirmaţie.

— Nu ţi-ar plăcea să scapi de viaţa asta?

— Ce viaţă? De profesionistă într-ale sexului?

— Da.

— *Blin!* înjură ea. Dar ce problemă ai tu?

— Niciuna. Sunt doar curios, atât. O privi intens. Eşti obligată să duci viaţa asta?

Nadejda râse.

— Vrei să mă salvezi, nu-i aşa?

— Da, de ce nu?

Rusoaica rămase tăcută câteva clipe, privind pământul pe care călca.

— Eşti un drăguţ, Tomik. Dar eu n-am nevoie să fiu salvată.

— Crezi că nu?

— Ştiu că nu. Nimeni nu mă obligă să duc viaţa pe care o duc. O fac pentru că-mi plac banii şi pentru că-mi oferă plăcere. Dacă aş vrea să termin azi, aş termina. Îl privi cu

jovialitate. Ştii ce înseamnă numele meu?

Tomás îşi strânse chipul într-o expresie de neştiinţă.

— N-am nicio idee.

— Nadejda înseamnă „speranţă”. Surâse veselă. Speranţă, înţelegi, Tomik? Eu am speranţă. Fixă orizontul cu o privire visătoare. Când termin facultatea, la anul, ştii ce-o să fac? O să-mi găsesc un Ivan oarecare şi o să merg cu el în Crimeea. Îşi scutură părul roşcat, cu un gest neglijent. Nu-ţi face griji pentru mine.

— Şi te lasă mafia?

— Ce mafie? Eu duc viaţa pe care vreau s-o duc şi o s-o abandonez când voi dori s-o fac. Mie nu-mi dă ordine nicio mafie. Eu fac ce vreau cu corpul meu şi cine îl vrea trebuie să plătească. Arătă spre Tomás: Iar tu, cu discuţia asta a ta de preot, să ştii că s-au terminat serviciile gratis, ai auzit? De-acum înainte, dacă vrei să te joci, plăteşti. Nu eşti mai breaz decât alţii.

XXIV

Un nor de praf îi făcu să creadă că se apropiau de un drum de pământ bătătorit. Acele ceasului lui Tomás arătau aproape amiaza şi cei doi fugari se târau în tăcere prin stepă, prea obosiţi şi înfometaţi să mai vorbească. Pădurea cobora pe munte şi se apropia de fâşia îngustă de păşune, dar preferară amândoi să rămână în câmpie, pe unde era mai uşor de mers.

Praful ridicat în depărtare avu darul de a-i trezi din moleşeala în care căzuseră, însufleţindu-i ca pe un balon gol care primeşte o gură de aer.

— Vin nişte oameni, exclamă Nadejda, trezită dintr-odată. În sfârşit!

— Dar vin încoace, observă Tomás. Nouă ne trebuie cineva care să meargă în direcţie opusă.

— Nu-i nimic. Dacă vine o maşină, înseamnă că e o zonă de trecere. Asta e foarte bine.

Încercară să ghicească traseul automobilului care ridica tot acel praf, dar văzură imediat că nu era decât un singur itinerariu posibil: cel care ducea spre ei. În acel loc, stepa era doar o fâşie îngustă, împresurată de taiga şi de lac, astfel că alternativele nu erau prea multe. Cum era

evident că nicio maşină nu putea să traverseze pădurea deasă şi nu văzură niciun alt nor de praf care să semnaleze traficul pe un alt drumeag din pădurea vecină, era clar că traseul maşinii care se apropia urma să treacă inevitabil pe lângă lizieră, unde se găseau cei doi. Urcară pe un dâmb şi rămaseră acolo, în picioare, aşteptând cu nerăbdare să vină maşina.

Norul de praf crescu şi motorul automobilului se făcu auzit; părea un răget ce tot creştea. Maşina apăru deodată dintr-o curbă, în văzul amându-rora. Era un jeep. Imediat în urma lui apăru altul şi Tomás simţi o fulgerare în piept, recunoscând maşinile din noaptea precedentă.

— Sunt ei! ţipă el.

O trase de braţ pe Nadejda şi o luă la fugă în jos pe pantă, săltând pripit prin stepă. Nu era sigur că fuseseră văzuţi, dar i se părea posibil, chiar probabil. Frica le făcu pasul mai uşor şi oboseala dispăru, înlocuită de o infuzie de energie pe care nu credeau că o mai au. Alergară amândoi pe câmp, măsurând apropierea jeepurilor cu auzul şi cu colţul ochiului, şi traversară imediat liziera, afundându-se în taiga.

Înconjuraţi de brazi şi de arbuşti, începură să avanseze mai încet, atât de încet că au putut auzi cum se opresc

motoarele şi se trântesc portierele. Fuseseră descoperiţi şi necunoscuţii porneau să-i vâneze. Se auziră bărbaţi strigând şi, ca o descărcare de adrenalină, zgomotele urmăririi le dădură forţe proaspete, împingându-i înainte într-o fugă oarbă; alergară cât putură printre arbori, lovindu-se de crengi, cu hainele şi pielea zgâriate de ciulini. Totuşi, nimic nu-i oprea; alergau ca iepurii prin iarbă, strecurându-se printre brazi şi căutând cu orice preţ să câştige un avans faţă de urmăritori.

Undeva, în spate, cineva dădea ordine strigând, când mai aproape, când mai departe. Uneori aveau impresia clară că aveau să fie anihilaţi dintr-un moment într-altul, pentru ca imediat după aceea să fie convinşi că se îndepărtau de necunoscuţi. Simţeau cum le plesnesc plămânii şi li se părea că zgomotul respiraţiei lor era atât de puternic încât avea să-i dea de gol fără doar şi poate, dar alergau mai departe, avansând din ce în ce mai mult, pătrunzând adânc în inima pădurii.

Un geamăt şi un „au” îl făcură pe Tomás să se uite în urmă. O văzu pe Nadejda căzută lângă un copac.

— Haide, spuse el întorcându-se şi dându-i mâna. Repede.

Rusoaica încercă să se ridice, dar schiţă imediat o

grimasă de durere.

— Nu pot, suspină ea. Mi-am scrântit piciorul.

Tomás trase cu mai multă putere.

— Haide. Nu ne putem opri.

Fata se ridică şi făcu câţiva paşi, dar erau mai degrabă nişte ţopăieli de şotron decât alergare; era evident că nu mai putea să continue.

— Nu pot, se plânse ea. Mă doare.

Tomás privi înapoi. Urmăritorii încă nu apăruseră, deşi i se părea clar că, dacă rămâneau pe loc, aveau să fie prinşi imediat. Privi împrejur, disperat, căutând soluţii rapide, dar o singură idee îi muncea mintea.

— Trebuie să plecăm de-aici.

— Fugi tu, spuse ea. Tu poţi să alergi, eu nu. Fugi, Tomik.

Istoricul o privi, ispitit de idee. Ceea ce spunea Nadejda era foarte logic. Dacă rămânea cu ea, îi prindeau pe amândoi; dacă fugea, poate reuşea să scape. În orice caz, ea era pierdută. Cel mai înţelept era, fără îndoială, să fugă.

Aproape că acceptă propunerea, dar în ultimul moment o respinse. Nu o putea lăsa pe Nadia acolo. Îşi aminti ce li se întâmplase celor doi oameni de ştiinţă omorâţi cu câţiva ani înainte de aceşti indivizi sau poate de alţii la fel, şi ştiu

că dacă o lăsa acolo ar fi însemnat s-o condamne la moarte sigură. Nu, nu era în stare să facă aşa ceva. Dacă ar fi făcut-o, ştia că nu s-ar fi putut împăca cu ideea. Dar şi să rămână pe loc era curată sinucidere, aici era problema. Ce hotărâre să ia? Trebuia să fugă sau era mai bine să rămână?

Căută iar din priviri semne ale urmăritorilor. Încă nu se vedeau, dar se auzeau deja vocile apropiindu-se. Nu puteau rămâne amândoi prea mult timp acolo, trebuia să se mişte. Secundele treceau şi trebuia cu orice preţ să iasă din acel impas şi să găsească o soluţie.

— Sprijină-te de mine, spuse el, oferindu-i umărul şi apucând-o de braţ, pe care şi-l trecu în jurul gâtului. Hai să mergem.

O trase prin pădure cu toată graba de care fu în stare, ea şchiopătând sprijinită de el, el trăgând-o cu putere, dar curând pricepu că nu rezolvau nimic aşa. Începea să se simtă obosit şi, la cât de greu înaintau, era evident că aveau să fie prinşi dintr-un moment într-altul. În disperarea de moment desluşi un tufiş între doi brazi şi alergă într-acolo. O ajută pe Nadia să se ascundă în spatele ramurilor şi o urmă, căutând să se pitească şi el printre frunze. Respirau greu amândoi, piepturile

ridicându-li-se ritmic, iar Tomás făcu semn că trebuia să-şi controleze acea gâfâială avidă şi să facă o linişte absolută.

Linişte.

Ciripitul păsărilor umplea taigaua cu o melodie senină, dar ceea ce înainte ar fi fost un simplu concert al naturii li se părea acum o sinistră abandonare în voia forţelor primitive ale pădurii. Piuitul păsărelelor le amintea că aceea nu era lumea oamenilor, că legile de acolo erau altele, că orice vânător putea deveni vânatul altcuiva. Au aşteptat în linişte, cu atenţia concentrată asupra altui sunet şi n-au avut mult de aşteptat. Auziră glasuri de bărbaţi şi foşnet de vegetaţie. Fără îndoială, urmăritorii erau pe-aproape. Păstrară liniştea, cu respiraţia aproape oprită, întorcând ochii în toate direcţiile, cu broboane de sudoare înflorindu-le pe frunte, rugându-se ca arbustul să reuşească să-i ascundă cu adevărat.

Cuprins de neliniştea aşteptării, Tomás începu să se îndoiască de eficacitatea ascunzătorii. Cu câteva clipe înainte, în disperarea goanei, acel tufiş i se păruse o soluţie excelentă. Dar acum nu mai era atât de sigur. Îşi imagină urmăritorii alături, cu privirea pătrunzătoare, cu atenţia sporită şi îşi dădu seama că el şi Nadejda erau expuşi, aproape dezgoliţi, ca nişte copii care se ascund în

spatele unei draperii, picioarele trădându-le prezenţa. Imposibil să nu fim văzuţi, conchise el, cu inima bătând să-i iasă din piept de spaimă şi extenuare. Imposibil. Ce prostie că s-au ascuns acolo, se învinui el. Dar nu mai era nimic de făcut, se ascunseseră acolo şi nu mai aveau de ales. Nu le rămânea decât să stea în linişte, nemişcaţi ca nişte stane de piatră şi să se roage ca necunoscuţii să nu-i descopere. Aceasta era unica posibilitate ca...

Un bărbat.

Văzură o ramură mişcându-se şi un bărbat apăru dintr-odată în faţa ascunzişului, păşind cu grijă, pe furiş, atent la sunete, cu alura de felină a vânătorului.

Purta blugi şi haină de piele, dar ceea ce-i inspiră groază lui Tomás fu obiectul pe care-l avea în mână. Fără să fi văzut aşa ceva în viaţa lui, în afară de filme şi fotografii din ziare, istoricul recunoscu un AK-47. Bărbatul înainta prin taiga cu un kalaşnikov în mână şi nu încăpea îndoială că ei erau vânatul.

Tomás şi Nadejda îngheţară de spaimă, cu inima bătând atât de tare încât se temeau că se aude de la mai bine de o sută de metri; era ca şi cum moartea le dădea târcoale, adulmecându-le frica, luându-le urma proaspătă. Auziră o altă voce, părea să vină din partea cealaltă, dar nu apăru

nimeni. Bărbatul cu kalaşnikovul se opri câteva momente în luminişul din faţa arbustului, spuse ceva în rusă către cineva nevăzut şi-şi reluă drumul, dispărând printre crengi.

Cei doi fugari rămaseră paralizaţi, cu rugăciunea pe buze, temându-se că vor apărea şi alţi necunoscuţi. Auziră alte voci, de data aceasta din dreapta lor, de parcă şirul de vânători tocmai ce trecuse pe lângă ei fără să-i fi văzut. Cuvintele schimbate de necunoscuţi păreau să se îndepărteze şi Tomás oftă uşurat.

— Pleacă, şopti, atât de încet încât el însuşi se auzi cu greu.

— Da, răspunse Nadia pe acelaşi ton.

— Ai înţeles ce-şi spuneau?

— Ne caută.

— Dar ne-au pierdut deja. Poate ar fi bine să profităm şi să fugim în direcţia opusă.

— Stai pe loc. Ştiu că ne-am ascuns.

— Ştiu?

— Da. Despre asta vorbeau.

— Şi atunci ce facem?

— Rămânem în linişte. Dacă ne mişcăm sau facem zgomot, ne găsesc.

Tăcură şi rămaseră aşa, în linişte şi încordaţi, cuprinşi de

atâta panică încât îşi doreau să iasă de-acolo în fugă, dar atât de înspăimântaţi încât erau incapabili să se mişte. Alte voci confirmară faptul că bărbaţii rămăseseră în zonă şi zgomotele crengilor pe care le mişcau umplea taigaua, de parcă necunoscuţii ar fi răscolit fiecare colţişor al pădurii. Zgomotele încetară şi bărbaţii începură imediat să vorbească.

— Se întorc, şopti Nadejda, care urmărea conversaţia.

Imediat după aceea, vocile deveniră, într-adevăr, mai puternice şi cei doi fugari îşi ţinură din nou respiraţia. Simţiră cum se apropie prezenţa urmăritorilor şi încremeniră amândoi, neştiind dacă inimile lor aveau să reziste la o a doua trecere ameninţătoare a străinilor. Auziră zgomotul crengilor date la o parte şi, dintr-odată, zăriră în faţa lor picioarele unui bărbat, la jumătate de metru de tufiş, cu kalaşnikovul îndreptat în jos. Necunoscutul purta şi el blugi, dar era mai solid decât cel de dinainte. Bărbatul rămase pe loc un moment, atât de aproape că îi vedeau doar picioarele şi burta şi îşi doriră să se îndepărteze cât mai repede posibil.

Dar necunoscutul rămase pe loc. Un al doilea bărbat veni lângă el şi rămaseră amândoi să privească în toate părţile, de parcă ar fi fost dezorientaţi. Dintr-odată, al

doilea se lăsă pe vine şi se uită înspre arbust.

S-au văzut.

— *Vot ani!* strigă rusul.

Înspăimântat, Tomás aproape că sări să o rupă la fugă, însă picioarele îi erau prea moi, ca nişte macaroane fierte, astfel că nici măcar nu avu puterea să schiţeze o reacţie.

În jurul arbustului se dezlănţui infernul. Cei doi necunoscuţi din luminiş îndreptară puştile spre ascunzătoare şi imediat se simţi o mişcare haotică împrejur. Văzură şi alte ţevi de armă, apărute nu se ştie de unde, unele ivindu-se printre frunze, şi o voce zbieră:

— *Vînodite otuda*, ordonă el. *Bîstro.*

Nadejda tremura de groază.

— Vor să ieşim de-aici, traduse ea.

Ca un somnambul, cu simţurile amorţite, Tomás despărţi ramurile şi o ajută pe rusoaică să iasă. Imediat ce se îndreptă, primi un pumn în stomac şi se îndoi, lovind pământul cu fruntea.

— *Eta tîi gheolog?* lătră o voce ameninţătoare.

Simţi ţeava unei puşti în ceafă şi, după câteva secunde, îşi recăpătă răsuflarea.

— Nu înţeleg ruseşte, spuse el în engleză, pământul intrându-i în gură.

Auzi o izbitură şi un geamăt de femeie. Nadejda fusese şi ea lovită. Urmară alte întrebări, în rusă, la care fata răspundea printre icnete.

S-a terminat povestea, se gândi Tomás.

Ruşii ţipau la ea şi ea le răspundea plângând. Apoi se întoarseră spre el, îl traseră în sus de păr, un bărbat îşi apropie gura de urechea lui şi mai strigă ceva în ruseşte. Necunoscutul îl pipăi, îi găsi buzunarele, le întoarse pe dos şi luă tot ce găsi înăuntru. Apoi îi lăsă capul să cadă şi Tomás simţi iar ţeava puştii în ceafă. Auzi vocile discutând şi, după câteva clipe, ceilalţi bărbaţi se îndepărtară doi paşi, ca şi cum ar fi vrut să nu fie implicaţi în ceea ce urma să se întâmple.

O să fiu împuşcat, înţelese Tomás cu groază.

Nadejda hohotea. Cu colţul ochiului, Tomás văzu că şi ea era întinsă la pământ, cu un kalaşnikov lipit de ceafă. Se făcu linişte în luminiş.

Pac.

Un pocnet brutal răsună alături de Tomás, asurzindu-i urechea dreaptă. Îşi întoarse faţa şi văzu, cutremurat, că Nadejda avea capul sfărâmat. Sângele şi masa encefalică se împrăştiaseră pe pământ, amestecate cu părul de culoarea aramei.

Ţeava care era lipită de ceafa lui Tomás îl împinse în faţă, făcându-l să lovească pământul cu capul. În acel moment se gândi că totul se terminase. Aveau să tragă. Presiunea din ceafă dispăru şi, fără să înţeleagă prea bine ce se întâmplă, simţi corpul unui bărbat aplecându-se în spatele lui şi lipindu-şi gura de urechea sa.

— Pleacă, portughezule, spuse necunoscutul, de data asta în engleză. Pleacă şi să nu te mai întorci vreodată.

Bărbaţii se puseră în mişcare şi, câteva secunde mai târziu, luminişul rămase pustiu. Tremurând nervos, cu conştiinţa stăpânită de un sentiment de ireal, fără să fie sigur că ceea ce i se întâmpla nu era decât un vis, Tomás se ridică încet şi se aşeză pe pământ. Indivizii dispăruseră, lăsându-i portofelul şi paşaportul la picioare.

Privirea sa neîncrezătoare se opri asupra corpului inert şi însângerat al Nadejdei, întins pe pământ ca un manechin stricat, şi în clipa aceea începu să plângă.

XXV

Vila avea acelaşi aer liniştit dintotdeauna, parcă puţin mai vesel decât în celelalte dăţi când o vizitase; primăvara venise mai devreme şi în grădină straturile înfloriseră deja cu exuberanţă. Trandafirii străluceau în soare, roşii şi galbeni, plini de viaţă, întrecându-se cu sunătoarea portocalie, ale cărei frunze deveneau translucide în lumină; însă albastrul clar al florilor de neghină, cu petalele deschise ca nişte stele, dădea o nuanţă de exotism verdelui de pretutindeni.

Tomás intră în casă şi se simţi de parcă ar fi trecut pragul altei lumi. Până în acel moment trăise obsedat de înfricoşătoarea experienţă prin care trecuse în Siberia. Nu reuşea să-şi şteargă din memorie pocnetul kalaşnikovului care distrusese capul Nadejdei, nici imaginea fetei întinse pe solul taigalei, cu creierul împrăştiat prin luminişul unde fusese executată. Sunetul şi imaginea îl urmăreau pe Tomás în permanenţă şi, pe drumul de întoarcere, această amintire îi percutase în minte, de pe malul lacului Baikal până la clădirea căminului din Coimbra.

Însă, în momentul în care îi trecu pragul, acea vibraţie neîntreruptă încetă dintr-odată, de parcă mintea i-ar fi

acordat un răgaz milostiv. Era ca şi cum subconştientul său ar fi ştiut că, pentru a face faţă noii probleme, nu putea să o aducă cu el şi pe cea din urmă; toate aveau vremea lor şi nu se putea ocupa decât de un lucru o dată. De aceea, cu mintea nesperat de limpede, merse direct spre biroul directoarei, aflat la mijlocul coridorului, şi se opri doar când văzu numele Maria Fior pe o tăbliţă prinsă în cuie pe uşa din lemn.

— Se poate? întrebă, după ce bătu în uşă şi o deschise.

Directoarea, care citea nişte documente la birou, îl primi cu un zâmbet încântător.

— Vă rog, domnule profesor. Îi făcu semn să se aşeze pe scaunul din faţa biroului. Credeam că aţi dispărut de pe faţa pământului.

Tomás se făcu comod pe scaun.

— A fost cât pe ce, comentă el, cutremurându-se. Am fost plecat din ţară şi am trecut printr-o situaţie foarte complicată. M-am întors abia astăzi. De cum am coborât din avion, în Lisabona, am luat maşina şi am venit direct aici, în Coimbra. Tocmai ce-am ajuns.

— Am observat că n-aţi mai trecut pe-aici.

Tomás se încovoie în scaun şi coborî privirea, oarecum ruşinat de ce s-ar fi putut crede despre absenţa sa după ce

o lăsase acolo pe mama lui.

— îmi cer iertare, dar am avut obligaţii profesionale, se justifică el iarăşi. Ridică fruntea, de parcă ar fi arătat că îşi făcuse suficiente reproşuri. Mama mea? Cum se simte?

— A fugit.

Tomás holbă ochii. Vestea îl lovi cu violenţa unei palme.

— Cum?

— Mama dumneavoastră a fugit.

— Cum a fugit?

— E foarte simplu. Şi-a luat lucrurile şi a ieşit pe poartă.

— Dar... dumneavoastră aţi lăsat-o?

Directoarea oftă.

— Domnule profesor, ce puteam face? Nu uitaţi că toate astea sunt o noutate pentru ea. Mama dumneavoastră era obişnuită cu o anumită rutină şi cu felul ei de a trăi, care îi era familiar şi dintr-odată s-a văzut transportată într-un mediu complet străin, şi împotriva voinţei sale, pe deasupra. Cum era de aşteptat, a reacţionat rău.

Aşezat pe scaun, Tomás începu să simtă cum îi creşte furia în piept, ca un vulcan gata să erupă.

— Dar dumneavoastră aţi lăsat-o să plece?

— Din câte ştiu eu, domnule profesor, mama dumneavoastră este majoră şi are toate drepturile,

inclusiv libertatea de mişcare. Dacă ea şi-a luat lucrurile şi a plecat, ce puteam face noi? Nu este prizonieră aici, nu-i aşa? N-a fost condamnată de niciun tribunal, nu-i aşa?

— Dar ea nu poate să umble aşa, singură, e un pericol pentru ea însăşi. Unde e mama mea acum?

Maria arătă spre uşă.

— Aici.

— Poftim?

— Aici, în cămin.

Clientul privi descumpănit spre directoare.

— Iertaţi-mă, nu înţeleg. N-aţi spus că a fugit?

— Am spus, şi aşa şi este. A fugit în a treia zi.

— Şi acum este aici?

— Da, am reuşit să o aducem înapoi, slavă Domnului.

Tomás răsuflă uşurat.

— Uf!

— Am încercat atunci să luăm legătura cu dumneavoastră, dar mobilul era închis. Nici nu vă închipuiţi de câte ori v-am sunat. Cum ştiam că mama dumneavoastră este pacienta doctorului Gouveia, ne-am gândit să contactăm spitalul şi până la urmă am vorbit cu el. Doctorul Gouveia a dat de ea şi a adus-o înapoi.

— Şi cum se simte acum?

— Se adaptează, din fericire. Vreţi s-o vedeţi?

— Sigur că da, spuse el, ridicându-se imediat. Dar se simte bine, nu-i aşa?

— Se simte bine, ţinând cont de împrejurări şi de vârstă, evident, răspunse directoarea, rămânând aşezată. Era important să fi fost aici, să-i fiţi alături în primele zile, cele de integrare în cămin.

— Da, ştiu, dar credeţi-mă că mi-a fost absolut imposibil.

Tomás rămase pe loc nehotărât, neştiind dacă trebuie să plece sau să se aşeze la loc. Postura directoarei îi arăta că discuţia nu se terminase şi poate că era mai bine să se aşeze iarăşi.

— Aceste lucruri sunt cam complicate pentru noi, după cum vă puteţi da seama, spuse Maria, hotărâtă să-l facă pe client să-şi înţeleagă responsabilităţile. Nu-i uşor să conduci un cămin şi ne confruntăm mereu cu situaţii inedite. Ieri, de exemplu, o octogenară şi-a petrecut o parte din noapte plimbându-se prin cămin căutând bucătăria. S-a rătăcit când se întorcea în cameră şi, fără să vrea, s-a aşezat în paturile altor trei locatari diferiţi.

— Serios? se miră Tomás, întorcându-se la scaunul său. Măi să fie, când oi fi bătrân vreau şi eu să vin aici.

— Lăsaţi gluma.

— Iertaţi-mă, dar vă daţi seama? Stau bine-mersi culcat în camera mea şi la miezul nopţii vine o femeie şi mi se bagă în pat. E visul oricărui bărbat!

Maria râse.

— Chiar dacă e o bătrână?

— La vârsta aceea, nu cred că mai putem fi chiţibuşari, nu-i aşa? De foame, mâncăm şi pietre.

Izbucniră amândoi în râs, dar directoarea încetă imediat. I se părea nepotrivit să se distreze pe tema aceea.

— Da, dumneavoastră râdeţi, dar este serios.

Zâmbetul dispăru de pe chipul lui Tomás, care încuviinţă dând din cap.

— Ştiu.

— Unii clienţi sunt adorabili. Sunt foarte educaţi şi îşi cer scuze dacă nu reuşesc să mănânce singuri sau dacă murdăresc aşternutul în timpul nopţii. Ridică ochii spre tavan, cu o expresie de disperare. Dar sunt alţii...

Lăsă fraza să plutească în aer.

— Ei bine? Ce fac aceştia?

— De toate. Unii nu se controlează şi lasă excremente prin cameră, e groaznic. Eu ştiu că nu e vina lor, dar chiar şi aşa e greu să intri acolo şi să faci curăţenie, nu-i aşa? Uneori chiar mi-e milă de angajaţi.

— Cred că e foarte greu cu aceştia.

— Nu. Cel mai greu e cu cei prost dispuşi, cei care ne agresează verbal de cum se trezesc. Sau micul dejun e prea devreme, sau e prea târziu, sau patul este prea aproape de fereastră, sau prea departe, sau suntem toţi nişte idioţi pentru că am lăsat un fir de păr în cadă, sau le luăm banii din buzunar şi îi maltratăm, sau mâncarea este prea sărată sau prea nesărată, în fine, totul merge prost. Apoi creează conflicte cu ceilalţi, se acuză reciproc, e un întreg bâlci. Clătină din cap. Să ştiţi că există persoane care ne fac viaţa un iad.

— Şi cu vârsta, defectele se accentuează, nu-i aşa?

— Şi încă cum, încuviinţă Maria. Dar, în fapt, mulţi se simt revoltaţi şi, din lipsă de altceva mai bun, se descarcă pe noi. Aceasta este esenţa problemei şi trebuie să înţelegem.

— Nu-mi spuneţi că şi mama mea face parte din acest grup.

— Nu, biata de ea. Doamna Graţa e o scumpă. S-a adaptat cu greu, e drept, dar se vede că este o persoană de calitate, incapabilă să facă vreun rău.

— Da, m-ar mira s-o aud insultând pe cineva.

Directoarea se ridică în cele din urmă de pe scaun, dând

semne că discuţia se apropia de final.

— Mai sunt şi nesuferiţii, evident. Săracii, ei n-ai nicio vină, dar încurcă foarte mult personalul. Unii ţipă toată ziua, alţii ne urmează peste tot şi sunt vreo doi-trei care întreabă mereu acelaşi lucru şi povestesc aceeaşi istorie de cincizeci de ori pe zi. Au nevoie de mult ajutor, însă exigenţele serviciului nu ne lasă să stăm la discuţii cu ei. Cum ar putea o angajată să stea de vorbă jumătate de oră cu un rezident când are de făcut curăţenie în zece camere în timpul dimineţii?

— într-adevăr...

Maria Fior îl însoţi pe Tomás până la uşa biroului şi ieşiră pe culoar. O bătrână trecu prin faţa lor, aproape târşâindu-şi papucii; avea un capot alb cu dantelă şi părul alb prins în coadă.

— O vedeţi pe doamna aceasta? şopti directoarea când bătrâna se îndepărtă.

— Da.

— îşi petrece ziua plimbându-se pe coridoare. O punem la masă când e ora mesei, dar e suficient să nu fim atenţi un minut, că ea se plimbă iarăşi pe coridoare. Este exasperant.

— Poate că era mai bine ca toate aceste persoane să

rămână acasă, nu?

— Şi cine să aibă grijă de ele? în ziua de azi, lumea nu mai are cum să rămână acasă să-şi şteargă părinţii la fund şi să le suporte maniile. Ăsta-i adevărul. Azi, oamenii trăiesc mai mult şi stilul de viaţă al familiilor nu le permite să facă faţă la atâta populaţie îmbătrânită. Mai demult, puţini ajungeau la bătrâneţe şi, pentru aceştia, exista o întreagă structură familială care-i sprijinea. Nu uitaţi că pe vremuri femeile nu aveau serviciu, rămâneau să aibă grijă de casă. Or astăzi nu mai e aşa. Datorită progreselor medicinii, există mult mai mulţi bătrâni decât în trecut şi, odată cu intrarea în forţă a femeilor pe piaţa muncii, a dispărut structura familială care să-i susţină pe vârstnici, înţelegeţi?

— Da, profilul demografic al societăţii s-a schimbat.

— Da, s-a schimbat radical, încuviinţă ea, întărind afirmaţia. Aşa cum stau lucrurile, ajutorul profesional oferit de cămine, dacă sunt de calitate, este fundamental, să nu vă îndoiţi de asta. Arătă în jos, indicând căminul. Dar trebuie să înţelegem ce reprezintă bătrâneţea, ca să pricepem ce se întâmplă aici, înăuntru. Unii spun că un cămin trebuie să fie casa rezidentului, dar asta-i doar o iluzie pe care lumea de-afară o întreţine ca să nu fie

tulburată de realitatea supărătoare. Făcu un gest cuprinzător. Adevărul este că un cămin e ca un spital, înţelegeţi? Locatarii sănătoşi şi autonomi se numără pe degete. Cei mai mulţi au nevoie de ajutor chiar şi pentru cele mai simple sarcini. Nu reuşesc să se spele singuri, nu reuşesc să mănânce singuri, unii nici măcar nu merg, altora le este foarte greu să urineze, mulţi nu mai au toate facultăţile mintale, în fine, avem aici mai mulţi pacienţi decât clienţi.

— E complicat.

Maria arătă înspre Tomás.

— Şi la urmă trebuie să vă mai suportăm şi pe voi.

— Pe mine?

— Da, pe voi. Membrii familiei.

— Ce facem noi?

— Dumneavoastră n-aţi făcut nimic... ceea ce, de altfel, nu prea vă ajută.

— Doar n-o să mă muştruluiţi, nu-i aşa?

— Ascultaţi-mă, eu nu prea am de-a face cu asta, însă aş vrea să înţelegeţi că prezenţa rudelor este crucială pentru a-i ajuta pe vârstnici în această perioadă dificilă a vieţii lor. Mulţi bătrâni parcă nu mai înţeleg nimic, e drept, dar asta nu înseamnă că au devenit insensibili.

Dimpotrivă, sunt chiar foarte sensibili la atenţia pe care le-o dă familia.

— Ştiu că am lipsit, dar credeţi-mă că n-am putut să vin cu niciun chip, se scuză el din nou. Am avut nişte obligaţii pe care nu le puteam amâna.

— Dumneavoastră ştiţi mai bine, eu nu mă bag, repetă ea. Nu că aş vrea să vă dau o lecţie de morală, dar cred că e important să ştiţi că prezenţa dumneavoastră poate aduce schimbări în adaptarea mamei dumneavoastră la viaţa în cămin. Lumea n-ar trebui să ducă bătrânii la cămin şi apoi să aştepte ca acolo să li se rezolve toate problemele, ca prin minune, pentru că nu se va întâmpla aşa. Treaba noastră este să-i ţinem curaţi, să le dăm medicamentele, să le asigurăm căldura şi hrana. Le asigurăm condiţiile materiale pe care familia, cum e de înţeles, nu le poate oferi. Însă pe plan emoţional, oricât de simpatici şi de blânzi am fi cu rezidenţii noştri, nimic nu înlocuieşte contactul cu familia. Vă rog, veniţi mai des să vă vizitaţi mama, n-o faceţi să se simtă respinsă şi abandonată.

Tomás plecă privirea şi-şi muşcă buzele. Ştia că mesajul conţinea şi o notă de reproş.

— Aveţi dreptate.

Se opriră în faţa camerei de zi. Directoarea îşi plimbă privirea de la stânga la dreapta şi se opri asupra unei persoane aşezate la fereastră.

— Mama dumneavoastră este acolo, spuse ea. Înainte să mergeţi la ea, daţi-mi voie să vă amintesc un lucru: la această vârstă, pierdem mereu ceva.

— Ce înseamnă asta?

— Neuronii încep să se distrugă, uneori mai repede, alteori mai încet. Este legea vieţii. Eu vreau doar să înţelegeţi că, de fiecare dată când veniţi, se poate s-o găsiţi schimbată. Şi de puţine ori va fi în bine.

Soarele mângâia ridurile pe care timpul le sculptase în chipul doamnei Graça, când Tomás se aplecă şi o sărută pe faţă.

— Bună, mamă, ce mai faci?

Doamna Graça îşi ridică ochii verzi, clari, şi îi aţinti asupra fiului, care o observa, aşteptând nerăbdător.

— Tată, exclamă ea, deschizând braţele. Tată.

Tomás o privi, stupefiat.

— Mamă, sunt eu. Tomás.

Ea păru uimită. Rămase o clipă nemişcată, privind la noul venit, aproape nehotărâtă, apoi păru dezamăgită.

— Vai, iartă-mă, spuse, clătinând din cap de parcă ar fi

vrut să scape de ceva. Am început să încurc lucrurile. Mi s-a părut că eşti tata. Îi mângâie chipul. Eşti la fel de frumos ca el.

— Normal, i-am moştenit genele.

— Chiar deunăzi tata şi mama mi-au spus că eşti ca un înger.

Tomás se instală în scaunul gol din faţa doamnei Graţa. Fără îndoială, începuse să încurce lucrurile şi vorbea ca şi cum părinţii ei încă mai erau în viaţă.

— Şi, cum te-ai descurcat pe-aici? întrebă el, schimbând subiectul.

— Mi-e dor de casă. I-am spus lui taică-tău că vreau să mă întorc.

Amintirile se amestecau. În închipuirea ei, soţul ei era încă viu, probabil şi mai tânăr.

— Dormi bine?

— Deloc. Intră străini în cameră, e o debandadă.

— Sunt asistentele, vor să vadă dacă eşti bine.

— O prefer pe Alzira, m-am obişnuit cu ea. Era femeia care făcea menajul pe vremea cânt Tomás mergea la liceu. Şi în afară de asta, găteşte mai bine. Angajatele de-aici ar trebui să facă un curs de bucătărie, ca cele de la televizor, ştii? Cele din emisiunea lui... Maria de Lurdes

Modesto. Acelea.

Tomás privi împrejur, cercetându-i pe bătrânii aşezaţi în salon. Unii dormitau, alţii priveau absenţi spre nicăieri, o femeie tricota şi alţi trei bătrâni jucau cărţi.

— încă nu ţi-ai găsit prietene?

— Ba da, sigur, spuse ea. Ştii cu cine m-am întâlnit aici?

— Nu.

— Cu Declinda. Îţi aduci aminte de ea?

— Habar n-am cine e.

— Ba da, ştii! Am cunoscut-o când eram în liceu.

— Mamă, eu n-am fost cu tine la liceu. Când tu erai la liceu, eu nu mă născusem încă.

Doamna Graţa căzu pe gânduri, încercând să-şi pună ordine în amintiri.

— Ai dreptate, sunt chiar zăpăcită. Eu şi taică-tău am cunoscut-o în liceu. Ridică din umeri. În fine, am întâlnit-o aici.

— Şi ce mai face?

Mama lui râse.

— O depravată, şopti ea. Fata aia a fost mereu o nebună şi, din câte văd, nu s-a îndreptat. Îi e în sânge, n-ai ce să-i faci.

— Da? De ce spui asta?

— Nici nu-ţi închipui ce figuri face zi de zi. Să mă ferească Dumnezeu!

— Ia spune.

Doamna Graţa se lăsă înainte şi coborî vocea, de parcă i-ar fi spus un secret.

— Păi uite, îi tot face ochi dulci infirmierului.

— Ce infirmier?

— Un băiat tânăr care lucrează aici. Cât e ziua de lungă Declinda îi cere să-i dea cu cremă la fund, însă medicul a consultat-o şi a zis că n-are nicio problemă la fund. Chicoti. Dar puşlamaua insistă. Zice că nu mai sunt bărbaţi ca pe vremuri, că sunt cu toţii nişte pederaşti, şi iar îi cere doctorului să-i dea cu alifie la fund.

— A dracului bătrână, zâmbi Tomás.

Dona Graţa privi în lături şi tresări.

— Şşşt, spuse ea. Vine încoace.

Fiul întoarse capul spre uşă şi văzu o bătrână care se apropia cu paşi uşori, cu o cană în mână. Purta o rochie cenuşie, care în partea de jos mătura pardoseala.

— Dar cine e băiatul ăsta frumos de-aici? întrebă ea, apropiindu-se de masă.

Doamna Graţa îşi drese glasul.

— Auzi, Declinda, lasă prostiile. Puse mâna pe braţul

fiului. Acesta este Toms al meu.

Declinda îl privi din cap până-n picioare.

— Hmm... nu e rău, spuse pe un ton de insinuare. Ia spune, băiete, tu ştii să dai o doamnă cu cremă?

XXVI

Indicatorul de lângă ieşirea de pe autostradă indica staţia de taxare de la Alverca, ce-i era bine cunoscută lui Tomás, care, cu o mână pe volan şi cu cealaltă pregătindu-se să dea telefon, îşi aranjă casca în ureche şi formă numărul.

De cealaltă parte, se auzi telefonul sunând.

— Bună ziua, domnule profesor, îl salută vocea care răspunse. V-aţi întors deja?

— Ce mai faceţi, domnule Orlov?

— Ce să fac, mor de foame! se lamentă rusul. Încă n-am luat cina, oftă el. Haideţi, povestiţi-mi. V-aţi întâlnit cu amicul dumneavoastră?

— Da.

— Unde este?

— Nu ştiu.

Orlov plescăi nemulţumit.

— Ascultaţi-mă, domnule profesor, spuse el pe un ton de o infinită răbdare. Trebuie să ne povestiţi ceva, nu-i aşa? în fond, Interpolul v-a plătit toate cheltuielile de călătorie. Dacă am plătit, cel puţin avem dreptul să ştim ce s-a întâmplat.

— Fără îndoială, recunoscu Tomás. Problema este că nu vă pot spune unde se află, pentru că nici eu nu ştiu.

— Cum aşa? Nu v-aţi întâlnit cu el?

— Ba da.

— Unde?

— în Rusia.

Orlov râse.

— Amicul dumneavoastră s-a ascuns la mine acasă? Lăsă să-i scape o chicoteală. Ar fi trebuit să mă gândesc. Ştiţi, când am citit că a făcut facultatea în Leningrad, am avut o presimţire că a fugit acolo. În fond, cunoştea locurile, nu-i aşa? Dar nu mi-am urmat presimţirea. Mi-am zis: dacă aş fi în locul acestui Filipe Madureira, unde m-aş ascunde? în frig? Să-mi petrec restul zilelor în mijlocul gheţii? Hmm... nici gând! râse din nou. M-aş fi dus în Caraibe!

— Aşa e, însă eu într-adevăr m-am întâlnit cu Filipe în Rusia.

— Unde v-aţi întâlnit? în Sankt Petersburg?

— în Siberia.

Rusul fluieră în telefon.

— Nici nu mă mir că nu l-a găsit nimeni în tot acest răstimp, remarcă el. Tipul s-a dus în Siberia?

— Da.

— Şi încă mai e acolo?

Tomás îşi drese glasul.

— Ascultaţi-mă, domnule Orlov. Nu putem purta această discuţie la telefon. Când ne putem întâlni?

— Astăzi.

— Astăzi nu pot. Am aterizat de dimineaţă în Lisabona, am dat o fugă până la Coimbra s-o văd pe mama şi acum sunt din nou în Lisabona. Sunt frânt de oboseală şi am nevoie de somn. Nici nu vă imaginaţi ce viaţă am dus zilele acestea.

— Foarte bine, atunci mâine, spuse Orlov. Dar trebuie să-mi daţi ceva palpabil. Şeful meu din Lyon deja m-a luat la rost. Este nerăbdător, vrea rezultate urgent şi trebuie să-i dau satisfacţie.

— Spuneţi-mi unde ne putem întâlni.

— La prânz, la „Victor”, e bine?

— La Victor? Cine-i Victor?

— E un restaurant în Alcabideche, lângă Cascais. Îl ştiţi?

În ciuda oboselii, Tomás nu reuşi să-şi reţină un zâmbet, atât de previzibil era Orlov. Ar fi fost de-a dreptul uimit dacă rusul n-ar fi adus în discuţie şi un restaurant.

Mirosul fierbinte de carne friptă umplea sala

principală a restaurantului „Victor”, unde câteva mese erau deja ocupate. Era încă devreme, douăsprezece fără un sfert, însă chelnerii roboteau de colo-colo, ducând tăvi în echilibru şi sticle de vin înfăşurate în şervete. Ambianţa era liniştită, parfumată de esenţele delicioase ale condimentelor şi de mirosul îmbietor al mâncării de pe foc; lumina blândă, galbenă, ce venea de prin colţuri părea că mângâie lutul decoraţiunilor, dându-i restaurantului un aspect primitor, de cramă.

Tomás îşi aruncă privirea printre clienţi şi, nevăzându-l pe Orlov, se strecură prin salon şi trecu prin pasajul ascuns din dreapta, care ducea spre o a doua sală. Zări figura masivă a rusului la o masă, într-un colţ, cu corpul aplecat deasupra unei farfurii, cu broboane de sudoare scurgându-i-se pe chipul încins, cu gura unsuroasă.

— Mâncaţi deja? întrebă noul venit, apropiindu-se de masă.

— Hmpf, pufăi Orlov, ridicându-se speriat, ca un copil prins cu mâna în borcanul cu bomboane din cămară. Bună ziua, domnule profesor. Făcu un gest stângaci în direcţia farfuriilor răspândite pe masă.

Scuzaţi-mă, însă nu mai puteam de foame. Când am intrat aici şi am simţit asemenea miresme... n-am mai rezistat.

— Foarte bine, nu-i nicio problemă, îl linişti Tomás, luând loc la masă. Mâncarea e făcută ca să fie consumată.

— Doriţi ceva?

Masa era acoperită cu diverse aperitive, care mai de care mai irezistibil de apetisante, adevărate bombe de colesterol. Erau acolo sângereţi, cârnaţi, curmale învelite în costiţă, şuncă cu pepene galben, brânză grasă de Serra, icre cu ulei de măsline, scoici à la Bulhão Pato, midii, un crab-păianjen şi o sticlă de Dao[30] pe jumătate goală, cu un pahar cu urme de grăsime odihnindu-se alături.

— Măi să fie, dar vă trataţi bine!

— Oh, fac ce pot, fac ce pot.

Tomás luă nişte scoici, ceea ce-l îndemnă pe Orlov să se arunce iarăşi asupra gustărilor, cufundându-şi lingura în aperitive şi umplându-şi farfuria.

— întâi şi-ntâi vreau să vă anunţ încă o crimă, anunţă Tomás, intrând direct în subiect.

---

[30] Zonă viticolă dintre cele mai vechi în Portugalia *(n.t.).*

Orlov rămase o clipă cu lingura – plină de icre scăldate în ulei – în aer.

— O crimă? Ce crimă?

— Am fost în Siberia cu o fată pe nume Nadejda, o prietenă de-a lui Filipe care a fost omul de legătură în Moscova. Mi-a fost un fel de ghid, mă înţelegeţi? La întoarcere am fost urmăriţi de nişte bărbaţi înarmaţi care au omorât-o.

— Ce drăcie de poveste mai e şi asta? Aţi fost urmărit de bărbaţi înarmaţi?

— Vă explic imediat. Dar mai întâi aş vrea să vă spun despre crimă. Fata a fost omorâtă într-o pădure, aflată pe malul nordic al lacului Baikal şi corpul ei încă se află acolo probabil.

— Dacă e aşa, poliţia rusă a luat cu siguranţă cadavrul.

— Nu, pentru că toate s-au întâmplat într-un loc pustiu, în mijlocul pădurii, iar eu n-am anunţat autorităţile.

— Ah, nu? De ce?

— Păi pentru că n-aveam nevoie de alte încurcături. Dacă mergeam la poliţie, mă-ntorceam din Rusia peste câteva luni. Dacă mă-ntorceam! Poate mă acuzau şi de omor şi sfârşeam prin vreo închisoare sau într-un lagăr de muncă silnică.

— Da, nu e imposibil.

— Deci, întrucât vorbesc cu dumneavoastră, anunţ Interpolul despre ceea ce s-a întâmplat. Presupun că puteţi vorbi cu poliţia rusă şi vă stau la dispoziţie pentru a clarifica orice e necesar.

Orlov luă un aer gânditor.

— Va fi complicat, consideră el. Uite, puneţi totul pe hârtie şi eu trimit subiectul la Lyon. În paralel, o să iau legătura neoficial cu un prieten de-al meu din poliţia rusă, să vedem ce se poate face.

— Vă mulţumesc.

— Dar ceea ce-mi povestiţi mă cam îngrijorează. Aţi fost deci urmărit de nişte bărbaţi înarmaţi care au omorât-o pe călăuză?

— Da.

— Cine erau?

— Probabil că sunt cei care l-au împuşcat şi pe omul de ştiinţă american în Antarctica şi pe cel spaniol în Barcelona. Ori sunt aceiaşi, ori sunt în slujba aceleiaşi persoane sau organizaţii. În orice caz, această crimă are în mod evident legătură cu asasinatele pe care le anchetaţi.

— De unde naiba ştiţi asta?

— Tipii îl urmăreau pe Filipe.

— Şi? Putea să fie o reglare de conturi locală. Prietenul dumneavoastră a avut un comportament foarte suspect în toată povestea asta, dacă vreţi să ştiţi.

Tomás inspiră încet, chibzuind de unde să înceapă.

— Ascultaţi-mă, povestea asta este foarte încâlcită, spuse el. Filipe făcea parte dintr-un grup de oameni de ştiinţă care cercetau încălzirea globală şi legătura acesteia cu combustibilii fosili. Doi dintre ei au fost asasinaţi în 2002, după cum ştiţi. Ceilalţi doi, Filipe şi acel Cummings, au fost nevoiţi să se ascundă pentru a scăpa de asasini.

— Asta spune prietenul dumneavoastră, remarcă Orlov, cu o expresie sceptică. Cine îmi garantează mie că n-au fost nevoiţi să se ascundă ca să scape de justiţie? Hm? Dacă sunt atât de nevinovaţi pe cât pretind, de ce nu s-au prezentat încă la poliţie?

— Pentru simplul motiv că poliţia nu-i poate apăra.

Rusul râse sarcastic.

— Ce aberaţie, exclamă el. Sigur că poate. Bătu cu degetul în masă, pentru a întări ideea. Dacă nu s-au prezentat la poliţie înseamnă că n-au conştiinţa curată, să nu vă îndoiţi de asta.

— Auziţi, nu-i chiar aşa de simplu. Asasinii sunt în slujba unei organizaţii foarte puternice. Poate chiar

mai mult decât o organizaţie. Ţări întregi.

— Ţări? Ce spuneţi acolo?

— E aşa cum vă spun. Niciun poliţist nu poate să facă faţă intereselor care sunt în joc.

— Cine zice?

— Eu. Şi-o zice şi Filipe.

— Dar ce interese atât de puternice sunt acestea?

— Sunt interesele celei mai mari afaceri din lume.

— Drogurile?

— Petrolul.

— Interesele legate de petrol sunt în spatele asasinatelor profesorilor Dawn şi Roca? se miră Orlov. N-are nicio logică.

— Dimpotrivă, are foarte multă logică, insistă Tomás. Descoperirea legăturii dintre încălzirea globală şi combustibilii fosili pune în mare pericol industria petrolului. Sunt în joc miliarde de dolari şi supravieţuirea unor multinaţionale sau chiar a unor ţări. Politica internaţională este dictată de aceste interese, întrucât industria petrolieră finanţează campanii prezidenţiale în Statele Unite şi interesele ei strategice sunt apărate cu îndârjire de Casa Albă. Fără petrol, companiile petroliere nu pot

supravieţui. Şi, fără petrol, nici ţările Orientului Mijlociu nu mai au putere. De exemplu, ce vor exporta Arabia Saudită şi Kuweitul atunci când lumea nu va mai dori petrol? Ridică din sprâncene. Nisip? Cămile? Clătină din cap. Fără petrol, multe ţări opec nu mai au viitor. Şi atunci pun întrebarea: aceste ţări şi aceste multinaţionale, cum credeţi că reacţionează faţă de cei care le pun în pericol viitorul? Credeţi că stau liniştite? Stau cu mâinile încrucişate şi aşteaptă? înclină capul, de parcă ar fi arătat o altă posibilitate. Sau fac altceva? Sau acţionează pentru a pune capăt ameninţării?

Orlov mesteca două curmale cu costiţă, dar privirea gânditoare îi era îndreptată spre colţul sălii.

— Chiar credeţi că interesele petrolului sunt în spatele acestei afaceri?

— După tot ce-am văzut şi am auzit, n-am prea mari dubii.

— Această acuzaţie este foarte gravă.

— Ascultaţi-mă, domnule Orlov, n-aţi observat că interesele petroliere sunt peste tot? Ele constituie o reţea imensă care se întinde de la Casa Albă până în Orientul

Mijlociu. Coborî glasul, de parcă i-ar fi fost teamă să nu fie auzit de clienţii de la mesele alăturate. Ne aflăm în faţa unor forţe foarte puternice şi foarte motivate, gata să apere cu orice preţ o afacere nemaipomenit de profitabilă. Dacă trebuie să elimine patru sau cinci persoane care le stau în cale, nu cred că aceasta constituie o problemă pentru aceste interese.

Rusul clătină din cap, cu scepticismul întipărit pe figură.

— Chiar şi-aşa, tot cred că n-are logică.

— De ce?

— De ce interesele petroliere s-ar ocupa tocmai de aceşti patru oameni de ştiinţă? în fond, sunt mulţi alţi oameni de ştiinţă care studiază legăturile dintre încălzirea globală şi combustibilii fosili. De ce să-i urmărească anume pe aceştia patru?

— Pentru că ei au făcut o descoperire care, pesemne, pune capăt afacerilor cu petrol.

Orlov se încruntă.

— Ce descoperire?

Interlocutorul său ridică din umeri.

— Filipe nu mi-a explicat.

— De ce? N-are încredere în dumneavoastră?

— Nu de aceea. Mi-a spus că-mi va povesti totul la

momentul potrivit.

— Şi când se va întâmpla asta?

— N-am idee.

Rusul îşi mângâie barba.

— Pe unde umblă acum amicul dumneavoastră?

— Nu ştiu. Nici măcar nu ştiu dacă mai e în viaţă.

— Este viu, cu siguranţă.

— Sper că da. Dar singurul lucru pe care-l ştiu este că eram amândoi în Siberia când au apărut acei oameni înarmaţi şi, de cum a început urmărirea, a trebuit să ne despărţim.

— Şi el unde s-a dus?

— Nu ştiu. Filipe a fugit cu un prieten rus, iar eu am plecat cu fata pe care am cunoscut-o la Moscova. Apoi, pe malul Baikalului, bărbaţii înarmaţi ne-au găsit şi au omorât-o pe călăuză. Nu ştiu dacă l-au prins şi pe Filipe, habar n-am.

— Dacă îl prindeau, probabil am fi aflat deja, presupuse Orlov. Dar, dacă lucrurile chiar stau cum spuneţi, e doar o chestiune de timp. Amicul dumneavoastră are o singură şansă de a scăpa din încurcătura asta. Ştiţi care?

— Hmm?

— Să-l găsim noi mai întâi.

— Noi, adică cine? Eu şi dumneavoastră?

— Noi, Interpolul. Învârti furculiţa în aer. Aţi stabilit să vă întâlniţi din nou, nu-i aşa?

— Da, Filipe a zis că va lua legătura cu mine.

— Atunci poate că ar fi bine să vă însoţesc, nu credeţi?

— Asta depinde de condiţiile pe care le va pune Filipe. Să ştiţi că el este convins că nicio poliţie din lume nu-l poate apăra de cei care-l urmăresc.

— Se poate, consideră Orlov. Dar Interpolul este cea mai mare speranţă a lui. Mi se pare recomandabil să merg şi eu cu dumneavoastră la următoarea întâlnire.

— Nu ştiu dacă va exista o altă întâlnire. Dar, după cum v-am spus, totul depinde de instrucţiunile pe care mi le va da Filipe.

— Cum doriţi, se resemnă Orlov, ridicând mâna să-i facă semn ospătarului. Dar apoi să nu vă plângeţi.

Aperitivul se terminase şi Orlov ceru să i se aducă iedul fript.

Tomás îşi petrecu restul zilei ocupându-se de problemele pe care le lăsase nerezolvate. Când plecă de la restaurant îl sună pe doctorul Gouveia, ca să schimbe impresii despre starea mamei lui, apoi merse la facultate. Trebuia să participe la o şedinţă a comisiei ştiinţifice, dar,

odată ajuns acolo şi deşi era prezent fizic, în realitate nu reuşi să urmărească lucrările; îngrijorarea îl duse departe, ochii lui înregistrau ce se petrecea în sala de şedinţe, dar mintea se plimba prin imaginile dureroase ale întâmplărilor din taigaua Baikalului. Asistă la şedinţă ca un somnambul şi tot ca un somnambul trecu pe la Fundaţia Gulbenkian pentru a verifica dacă ajunsese documentaţia despre basoreliefurile asiriene achiziţionate de curând în Amman pentru muzeul Fundaţiei.

Se înserase deja când profesorul de istorie intră în sfârşit în apartamentul său solitar. Îl găsi în dezordine, aşa cum îl lăsase înainte de a pleca în Rusia, cu aproape două săptămâni înainte şi-i veni în minte un singur cuvânt care descria ceea ce vedea. O cocină. Bărbaţii, concluzionă el, privind dezamăgit haosul şi mizeria care domneau în locuinţa sa, n-au fost făcuţi să trăiască singuri; aşa cum îi spuseseră mereu femeile din viaţa sa, el nu era decât un copil, un bebeluş etern dependent de o mamă, un bărbat care aştepta pe cineva destul de răbdător încât să-i pună ordine în viaţă. Apartamentul său era, în fond, oglinda fidelă a ceea ce devenise existenţa lui, o mare alergătură dintr-o parte într-alta, constrâns de nenumărate obligaţii şi dornic de a ajunge la o libertate salvatoare. Poate că

destinul său nu se regăsea în acea recluziune între patru pereţi, se gândi el, ci se întindea prin vastele stepe şi taigale ale lumii, ca o încarnare a spiritului şamanic al vântului.

Mâncă o pizza luată de la un *take away*[31] pe lângă care trecuse în drum spre casă şi, la urmă, cu degetele încă murdare de mâncare, se duse în birou şi se aşeză la calculator. Căsuţa de mesaje electronice era aproape blocată; avea sute de e-mailuri care se acumulaseră în ultima vreme, acoperind toată perioada în care fusese absent. Majoritatea covârşitoare nu erau decât viruşi sau anunţuri publicitare; altele aveau ataşate filme pe care prietenii le trimiteau prin reţea. Acelea încărcau cel mai mult capacitatea adresei şi pe acestea le şterse mai întâi. Rămâneau câteva mesaje răzleţe care se dovediră autentice, unele de la facultate, altele de la Gulbenkian, două de la Centrul Getty, unul de la muzeul din Bagdad, trei de la un institut ebraic din Ierusalim.

Şi unul de la *a şaptea pecete.*

Inima îi sări din piept când văzu acest mesaj. Primul sentiment fu acela că Filipe era viu. Mişcă mouse-ul şi apăsă pe titlu, deschizând e-mailul. Conţinutul era de o

[31] În engl. în original, restaurant care vinde exclusiv mâncare la pachet *(n.r.).*

simplitate dezarmantă. Mesajul era, într-adevăr, semnat de Filipe, în partea de sus era scris *top secret*, avea data şi ora, două valori în grade despre care-şi imagină că erau coordonate pe o hartă şi încă un cuvânt a cărui semnificaţie îi scăpa în acel moment.

Centrepoint.

XXVII

Se aşezase pe o bancă de pe Circular Quay, lângă terminalul transatlantic de pasageri şi admira priveliştea care i se deschidea în faţă. Acel loc din The Rocks era într-adevăr magnific, mai ales pentru că zorii erau minunaţi şi soarele nu prea puternic mângâia cu blândeţe oraşul exuberant. Inspiră adânc briza care bătea pe chei; oceanul adulmeca oraşul, de parcă natura era roasă de curiozitate în faţa unei atât de admirabile opere a geniului uman.

Sprijinindu-se cu delectare de spătarul băncii, picior peste picior, Tomás Noronha îşi lăsă simţurile să se îmbete de armonia urbană a acelui loc splendid. La stânga, deasupra luciului de apă şi a verdelui tropical, se ridica împletitura roşiatică de fier caracteristică pentru Harbour Bridge, ca un Turn Eiffel eliptic culcat peste braţul de ocean care separa centrul de zona rezidenţială; la dreapta, ridicându-se ca nişte imense ace de ciment, străluceau impunătorii zgârie-nori din Sidney Cove, simboluri ale puterii care afirmau superioritatea oraşului; dar bijuteria coroanei, piatra cea mai preţioasă a acelei elegante diademe, strălucea de cealaltă parte a golfului, sărutând marea. Era structura avangardistă a clădirii Opera House,

cu nenumăratele ei cochilii albe încălecate unele peste altele, întoarse în toate direcţiile, de parcă ar fi arătat, orgolioase, întâlnirea geniului uman cu simplitatea naturii.

Sidney strălucea în primăvara australă.

Timp de douăzeci de minute, vizitatorul se lăsă în voia spectacolului arhitecturii care se confundă cu marea şi pământul, ca şi cum acel oraş ar fi fost construit nu de către prizonieri şi condamnaţi la muncă silnică, pleava speţei umane, ci de artişti şi iluminaţi, oameni cu ştiinţă şi talent. Tomás avea timp de pierdut şi cel mai bine şi-l putea umple simţind oraşul Sidney cum respiră în acea zi.

Atunci îl observă.

Un bărbat într-un costum închis la culoare şi cu cravată gri, cu ochii ascunşi în spatele unor ochelari de firmă, veni să se aşeze pe banca de alături. Necunoscutul avea în mână un ziar, *Sydney Morning Herald*, dar părea mai interesat de figura lui Tomás decât de ştiri. Sentimentul că este studiat îl făcu pe Tomás să se simtă mai întâi nelalocul lui, apoi îngrijorat. De fiecare dată când privea spre bărbat, acela părea cufundat în lectura ziarului. Dar de trei ori, contemplând edificiul Operei, de cealaltă parte a Sidney Cove, se întoarse brusc şi-l surprinse pe necunoscut privindu-l.

— Măgarul ăla mă spionează, murmură Tomás printre dinţi.

Se ridică de pe bancă şi străbătu Circular Quay în direcţia zgârie-norilor, fără să părăsească Writer s Walk, trotuarul pavat de pe malul apei. Merse două minute, apoi întoarse capul, ca şi cum ar fi analizat faţada art déco a Muzeului de Artă Contemporană. Cu colţul ochiului întrezări figura întunecată a bărbatului; era cam la o sută de metri în spatele lui, cu ziarul la subraţ.

Nu încape îndoială, conchise Tomás, înspăimântat. Chiar era urmărit. Acum, că dovada era stabilită cu certitudine, următoarea problemă, la care până atunci evitase să se gândească, se impuse cu brutalitate. Cine era acel bărbat? Cine-l trimisese? Şi, mai ales, ce dorea de la el? întrebările astea îi dădeau fiori, dat fiind că răspunsurile îl trimiteau inevitabil către Siberia, către necunoscuţii care invadaseră aşezarea de iurte la miezul nopţii şi-i urmăriseră prin Olhon până la Shamanka şi mai departe, pe Baikal, până în fatidicul luminiş din taiga unde Nadejda fusese executată. Dacă acel bărbat era pe urmele sale, înseamnă că era în slujba cuiva, judecă Tomás, şi acest cineva era în mod evident aceeaşi persoană care pusese să fie eliminaţi cercetătorii incomozi.

Interesele petroliere.

Ideea îl aduse în pragul panicii. Dacă asasinii îl urmăriseră până la Sydney, în scurt timp avea să se dezlănţuie haosul, în orice caz, întâlnirea cu Filipe era compromisă. Dacă îi ducea la el, prietenul său avea să fie eliminat cu acelaşi sânge rece cu care o executaseră pe Nadejda; pe ea, pe american în Antarctica şi pe spaniol în Barcelona. Privi pe furiş către fantoma care-l însoţea pe străzile din The Rocks[32] şi simţi cum i se ridică părul de frică. Ce să facă? Să se întoarcă la hotel şi să-şi ia bilet pentru zborul de întoarcere? Asta însemna să piardă urma lui Filipe. Nu, dacă se gândea bine, avea o alternativă. Trebuia să păcălească acea umbră.

În momentul în care luă această hotărâre, grăbi pasul şi începu să ticluiască un plan. Cu mintea plină de idei, trecu pe sub aglomerata Cahill Expressway, traversă strada Bridge, rămânând mereu pe marea stradă George, pe care o părăsi tocmai în capăt, unde coti la dreapta şi se îndreptă spre Darling Harbour.

Asfaltul plin de automobile fu întrerupt, în faţa lui, de un vas cu pânze care traversa Cockle Bay, şi pentru o clipă Tomás uită de urmăritor şi rămase uimit de acea imagine

[32] **Suburbie a Sydney-ului situată pe ţărmul sudic al portului; zonă turistică importantă datorită vechimii sale** *(n.r.).*

surprinzătoare; numai într-un oraş ca acela putea oceanul să intre astfel pe străzi, cu pânzele unui vas trecând liniştite printre două blocuri, de parcă ar fi fost cel mai obişnuit lucru din lume. Dar încântarea se evaporă imediat; ceva mult mai urgent îl chinuia, pericolul îl agita mai mult decât uimirea sau încântarea. Se apropie spre o maşină parcată, privi în oglinda retrovizoare, prefăcându-se că-şi aranjează părul, şi-l văzu în urma lui pe bărbatul în costum închis la culoare.

Nu mă slăbeşte, se gândi el.

Darling Harbour e un colţ armonios, înconjurat de construcţii în linii avangardiste. Vasul pe care-l văzuse mai devreme făcea manevre în Cockle Bay, golful înconjurat de chei, unde **erau amarate ambarcaţiuni de agrement, şi de Pyrmont Bridge, un pod mobil pe deasupra apei ce era străbătut de un tren suspendat futurist. Coborî până pe chei şi, profitând de un moment în care urmăritorul său n-avea cum să-l vadă, se afundă dintr-odată în pestriţul Cockle Bay Wharf, centrul de distracţii al portului. Se pierdu în mulţime şi părăsi centrul de cealaltă parte, rupând-o la fugă pe lângă un şir de arbori.**

Privi în urmă şi bărbatul nu mai era acolo.

Ca să se asigure că scăpase de urmăritor, intră pe prima uşă a unei clădiri comerciale aflată pe marginea cheiului, Harbourside Complex, şi se refugie înăuntru. Urcă pe scara rulantă şi ieşi pe terasa care dădea spre port, de unde începu să scruteze mulţimea care forfotea în Darling Harbour.

Rămase acolo vreo zece minute, încercând astfel să se asigure că bărbatul îi pierduse urma. Înima îşi recăpătă cu încetul pulsul normal, iar Tomás, încrederea; întâlnirea cu Filipe era salvată. Se uită la ceas şi văzu că timpul trecuse mai repede decât credea. Mai avea doar o jumătate de oră să ajungă la locul stabilit.

Punctul de întâlnire nu fu greu de găsit. De fapt, structura lui zveltă era vizibilă din orice zonă a oraşului şi, de când ajunsese în Sydney, o cercetase minuţios, din camera hotelului în ajun, de pe banca din Sydney Cove dimineaţa, de pe terasa din Harbourside Complex ceva mai devreme. În realitate, locul unde stabilise Filipe să se întâlnească îl atrăgea ca un magnet; părea un far plantat în mijlocul marii urbe, strigând că acela era centrul lumii.

Privind în toate direcţiile, părăsi Darling Harbour în pas de plimbare şi o luă pe strada Market în direcţia vârfului nordic al Hyde Park, neluându-şi ochii de la destinaţia finală, în ciuda îngrijorării, simţi ritmul plăcut al oraşului; Sydney-ul lucra relaxat, străzile erau de o curăţenie impecabilă, dichisite, populaţia de toate naţiile străbătea trotuarele, acolo era punctul de întâlnire al Europei cu Asia şi cu Oceania. Ajunse la destinaţie după ce mai străbătu câteva străduţe, în blocul dintre Pitt Street şi Castlereagh Street şi se opri alături de edificiu, măsurând din priviri înălţimea monumentului colosal pe care Filipe îl alesese ca punct de întâlnire.

Centrepoint.

Numele oficial era Sydney Tower, dar australienii îl numeau Centrepoint, întrucât făcea parte din centrul comercial cu acelaşi nume. Era o structură cu o înălţime de trei sute de metri, un fel de palmier din oţel, cu o axă cilindrică foarte delicată şi înaltă şi cu o coroană aurie în vârf, ca un gigantic bold întors, ţinându-şi echilibrul în vârf şi cu gămălia în sus. Nişte cabluri de oţel se înnodau pe axă, ca

parâmele pânzelor agăţate de catargul unui vas şi turnul din vârf strălucea în soare; poleiala de aur cu care era îmbrăcat reflecta lumina clară a dimineţii târzii.

După o ultimă examinare pentru a se asigura că nu mai era urmărit, se urcă în lift şi urcă până în turn. Majoritatea pasagerilor erau nerăbdători să ajungă pe puntea de observaţie, la etajul al patrulea al structurii, dar Tomás coborî la etajul inferior.

Cafeneaua.

Nişte patrulatere imense din sticlă serveau drept perete pentru vastul coridor circular de la etajul al treilea. Sydney-ul se întindea dincolo de ferestrele mari, cu oceanul ce pătrundea uscatul prin nenumărate golfuri; peste tot se ridicau insule verzi de vegetaţie sau structuri albe şi gri de beton. În acel oraş se întâlneau omul, pământul şi oceanul. Într-o parte se vedeau Blue Mountains[33], în cealaltă albastrul Botany Bay, iar jos, hăţişul de clădiri, străzi şi structuri cu arhitectură sofisticată.

— Hei, Casanova!

[33] Lanţ muntos situat la 50 km vest de Sydney, capitala statului New South Wales *(n.r.).*

Vocea venea de la una dintre mese şi era inconfundabilă.

— Salut, Filipe. Ai venit de mult?

Îşi strânseră mâinile în chip de salut şi Tomás se aşeză pe scaun lângă o fereastră largă.

— Doar ce-am ajuns, spuse prietenul lui, trecându-şi degetele prin părul blond şi ondulat. N-ai fost urmărit?

Tomás coborî vocea.

— Ba am fost.

Filipe privi împrejur, îngrijorat.

— Cine?

— Nu ştiu. Dar am reuşit să scap de el.

— Sigur?

— Da. Nu l-am mai văzut.

— Dar cum de te-au găsit?

— Nu ştiu.

— Ai lăsat vreo urmă când ai luat avionul?

— Nu cred.

— Crezi sau eşti sigur?

Tomás căscă, resimţind diferenţa de fus orar.

— După cele întâmplate în Siberia, nu mai sunt sigur de nimic. Însă am avut mare grijă să încurc pistele. M-am dus cu maşina în Faro, acolo am luat avionul spre Londra, de-

acolo spre Frankfurt şi numai atunci mi-am luat biletul pentru Sydney, cu mai puţin de două ore înainte de zbor.

— Cu cardul de credit?

— Cu bani gheaţă.

— Ce nume ai dat la avion şi aici, la hotel?

— Rosendo.

— Şi l-au acceptat?

— Da, este unul dintre numele mele de familie. Tomás Rosendo Noronha, aşa scrie în paşaport. Rosendo e numele mamei mele.

Filipe oftă.

— Cum o vrea Dumnezeu. Se lăsă moale în scaun şi sorbi dintr-un pahar cu apă rece. Povesteşte-mi ce s-a întâmplat după ce ne-am despărţit la Baikal.

— Au omorât-o pe Nadia.

— Ştiu. Dar cum s-a întâmplat?

— Ne-au prins spre prânz la marginea lacului. Am reuşit să fugim în pădure, dar ne-au găsit. I-au împrăştiat creierii cu un glonţ. Se cutremură. A fost oribil.

Rămaseră tăcuţi îndelung, cu privirea rătăcind pe deasupra oraşului care se întindea jos; de la distanţă, totul părea irelevant, nesemnificativ.

— Biata Nadia, murmură Filipe. E vina mea, eu am

băgat-o în povestea asta.

Tomás îşi drese glasul.

— Ascultă, Filipe. De ce ai stabilit această întâlnire? Ştii la fel de bine ca mine că este periculos.

Prietenul său îl privi surprins.

— Nu voiai să te întâlneşti cu mine?

— Ba da, bineînţeles, se grăbi să răspundă Tomás. Asta nu înseamnă că nu sunt, chiar fără să vreau, un pericol pentru tine. Uite ce s-a întâmplat în Siberia.

— Ţi-ai luat măsuri de precauţie?

— Sigur că da. Ţi-am povestit. Dar şi numai faptul că suntem împreună este un risc, nu crezi?

— Evident.

— Şi atunci de ce mi-ai dat întâlnire?

— Pentru că avem nevoie de tine.

— Avem?

— Eu şi James. Avem nevoie de tine.

— Pentru ce?

— Ca să vedem în ce fel ne putem folosi mai bine de ceea ce am descoperit.

— Vorbeşti de descoperirea care pune în pericol afacerile cu petrol?

— Exact.

— Dar e un domeniu pe care nu-l cunosc. Nu văd cum ţi-aş putea fi de folos.

— Nu Interpolul te-a implicat în povestea asta?

— Ba da.

— Atunci ne poţi fi de folos.

Tomás dădu din cap. Era evident că Filipe se simţea încolţit şi că, în ciuda faptului că n-avea încredere în poliţie, ştia că numai acolo stătea ultima lui speranţă. Şi ce putea fi mai bun decât Interpolul?

— încă nu mi-ai spus despre ce descoperire este vorba. Filipe se ridică dintr-odată şi-i făcu semn cu mâna, invitându-l să-l urmeze.

— Vino, spuse el. Am să-ţi arăt.

XXVIII

Coborâră în linişte până la parter, atenţi la persoanele din jur, încercând să surprindă priviri suspecte sau mişcări care trădează. Însă totul părea liniştit şi normal, turiştii de la Centrepoint trăncăneau nerăbdători, agitaţia din ascensor fiind foarte mare pe tot parcursul coborârii; comportamentul tuturor li se păru într-atât de normal încât, de îndată ce uşile s-au deschis şi Tomás şi Filipe au ieşit din complex pierzându-se în mulţime, se simţiră imediat stăpâniţi de un sentiment de siguranţă.

Chiar şi aşa, păşiră încordaţi pe stradă, privind insistent înapoi şi aruncând ocheade într-o parte şi-n alta, temându-se de vreo umbră. Geologul călca pe trotuar cu pas uşor, luând conducerea cu hotărârea celui care ştie unde merge, şi-l duse pe Tomás până pe Pitt Street. Acolo o luă spre sud şi parcurse artera în direcţia opusă cartierului The Rocks. Era o stradă efervescentă, dedicată aproape în întregime comerţului şi pietonilor, iar furnicarul laborios al trecătorilor se înfăţişa aici plin de viaţă şi de culoare. Mulţimea era atât de densă că niciun urmăritor invizibil n-ar fi reuşit să-i găsească.

— Dacă am înţeles bine ce mi-ai spus în Siberia, ai fost

la Viena pe urmele mele, remarcă Filipe, suficient de degajat pentru a relua conversaţia.

— Da, am fost să vorbesc cu tipul de la OPEC cu care te-ai întâlnit în 2002.

— Abdul Qarim?

— Chiar el. Mi-a spus că încerci să afli care este stadiul rezervelor mondiale de petrol.

— Şi ce ţi-a mai spus?

Tomás făcu un efort de memorie.

— Păi mi-a vorbit despre situaţia producţiei internaţionale. Mi-a spus că petrolul non-OPEC este aproape de vârful de producţie şi că, după asta, economia mondială va deveni dependentă de petrolul OPEC.

— Ţi-a spus cât timp va dura petrolul OPEC?

Un nou efort de memorie.

— Dacă-mi amintesc bine, a zis că va dura timp de multe decenii. Poate chiar un secol.

Filipe păşea cu ochii aţintiţi în pământ, ca şi cum ar fi fost absorbit de o idee.

— Şi ţi-a mai spus altceva despre conversaţia noastră?

— Păi mi-a vorbit despre chestiunea petrolului şi a energiei, însă esenţa mesajului era asta: extracţia petrolului non-OPEC va intra în declin, iar lumea va

depinde de petrolul OPEC.

— Nu ţi-a vorbit despre documentele tehnice ale Aramco, nu-i aşa?

— Ce documente?

— Documentele Aramco. Compania petrolieră saudită.

Tomás strâmbă din buze.

— Nu, nu mi-a vorbit despre ele. Îşi privi amicul. De ce? Ar fi trebuit să-mi vorbească?

Se opriră în dreptul unui semafor pentru pietoni care arăta roşu. Maşinile curgeau prin faţa lor, revărsându-se pe Park Street, în timp ce pietonii aşteptau să treacă spre următorul cvartal din Pitt.

— în grupul creat după conferinţa de la Kyōto, după cum ţi-am povestit, sarcina mea era de a studia problema energiei, spuse el, ignorând întrebarea lui Tomás. Am fost să inspectez principalele câmpuri de petrol existente pe planetă. Am fost în Texas, în Rusia, în Kazahstan, la marea Nordului, în golful Mexic, în Alaska... în fine, am mers peste tot pe unde erau mari zăcăminte de petrol. Or, în mod evident, a trebuit să vizitez şi ţările OPEC. Numai că acolo accesul la informaţie este mult mai complicat.

— Da, acolo sunt dictaturi.

— Nu asta e problema. Ţările OPEC sunt guvernate de

multă vreme de regimuri autoritare, dar întotdeauna au furnizat informaţii adecvate despre rezervele lor şi despre producţia petrolieră. Din 1950 puneau mereu la dispoziţie date detaliate despre ceea ce se întâmplă pe fiecare câmp în parte, îl fixă cu privirea pe Tomás. Înţelegi? Tipii nu se mulţumeau să ofere doar informaţii despre situaţia generală. Dădeau detalii specifice despre producţia fiecărui câmp petrolifer în parte.

— Şi nu mai dau?

Filipe dădu din cap.

— în 1982, ţările OPEC au închis robinetul cu informaţii. De la o zi la alta, tot ceea ce avea legătură cu producţia de petrol a devenit secret de stat. Puţinele informaţii pe care au început să le furnizeze erau superficiale şi absolut imposibil de verificat. Piaţa a început atunci să se regleze cu ajutorul estimărilor şi datele de la OPEC au devenit puţin credibile, astfel încât chiar secretarul organizaţiei de la Viena, a început să-şi bazeze rapoartele despre producţia OPEC nu pe datele oficiale furnizate de propriii săi membri, ci pe aceste estimări.

— Serios?

— Incredibil, nu? Nici măcar OPEC-ul nu mai crede în datele furnizate de propriii săi membri.

— Dar din ce motiv au adoptat această politică a secretului?

Filipe îşi fixă prietenul cu privirea.

— Tocmai asta-i întrebarea. Ce anume a determinat OPEC să oprească furnizarea de informaţii despre producţia sa petrolieră? Sau, dacă formulăm altfel întrebarea: ce are de ascuns OPEC?

Lumina semaforului pentru pietoni se făcu verde şi mulţimea care se strânsese pe cele două trotuare avansă şi se încrucişă la mijlocul străzii, ca două roiuri care converg, se amestecă şi apoi se despart.

— Haide, spune, insistă Tomás, ocolind doi australieni cu pantaloni scurţi kaki, ce veneau din sensul opus. De ce a închis **OPEC**-ul robinetul cu informaţii?

— Răspunsul lor este că petrolul are o importanţă geostrategică atât de mare încât membrii **OPEC,** pentru a se apăra de maşinaţiunile Occidentului, trebuie să ţină informaţia sub secret.

— Dar tu nu crezi explicaţia asta...

— Nu, confirmă Filipe. Nu cred.

— De ce?

— Pentru că e simplistă. Pentru că n-are sens. Pentru că este un indiciu că **OPEC** ascunde ceva.

— Dar ce anume? Ce ascund ei?

— Şi eu mi-am pus această întrebare de nenumărate ori. În căutarea răspunsului, am călătorit luni în şir prin diverse capitale din Orientul Mijlociu şi am început să am senzaţia că mă lovesc de adevărate ziduri de cetate. Am dat de un văl de tăcere în Teheran, în Bagdad, în Kuweit, în Riad. Nici nu-ţi închipui, parcă vorbeam singur.

— Erau nervoşi în prezenţa ta?

— Nu, dimpotrivă. Au fost mereu foarte simpatici, îmi făceau nenumărate cadouri, îmi ofereau mese excelente, mă tratau cu multă curtoazie, dar oricât m-am străduit, n-am aflat nimic de la ei. Din gurile lor n-am auzit altceva decât versiunea oficială că Orientul Mijlociu dispune de suficient petrol astfel încât doar peste mult timp va fi atins vârful producţiei **OPEC.**

— Exact ce mi-a zis şi Qarim.

— Asta este versiunea oficială, insistă Filipe. Numai că, în ultima mea vizită în Arabia Saudită, am dat lovitura. Cum eram sătul să mă tot izbesc de aceste ziduri de tăcere, m-am hotărât să vizitez câmpul din Ghawar, cel mai mare câmp petrolifer din lume. Evident că era o misiune imposibilă, dar m-am hotărât să încerc oricum. Ca să ajung la Ghawar a trebuit să ies din circuitul normal al

Ministerului Petrolului, de unde nu răzbătea nicio informaţie, şi am bătut la uşa unui departament de inginerie de la Aramco. Am stabilit o întâlnire cu şeful de departament şi, în ziua următoare, am apărut la ora stabilită în sediul Aramco, o clădire de sticlă ridicată în marginea deşertului, la Dhahran[34]. Bărbatul m-a primit cu multă politeţe şi mi-a explicat că nu mă poate duce la Ghawar, că nu era de competenţa lui, că i-ar fi plăcut să mă ajute, dar că el nu era decât un simplu inginer şi că eu trebuia să parcurg circuitul oficial.

— Al guvernului?

— Al Ministerului Petrolului. Or, acest circuit mi-era mult prea cunoscut. Îl făcusem cu câţiva ani în urmă şi nu ajunsesem nicăieri. După cum poţi să-ţi dai seama, am înţeles imediat că şi această încercare era condamnată la eşec, aşa că am fost foarte dezamăgit. Se opri o clipă să se orienteze pe stradă şi reluă imediat discuţia. Însă, către sfârşitul întâlnirii, inginerul saudit avu încă un vizitator şi, cu o delicateţe de care numai arabii sunt în stare, a ieşit ca să vorbească cu noul venit şi a insistat să-l aştept în birou. Ridică din sprâncene, îţi dai seama ce s-a întâmplat?

— Ai rămas singur în birou.

[34] **Oraş situat pe ţărmul golfului Persic, important centru administrativ al industriei petrolifere saudite** *(n.r.).*

— Exact. Până să mă dezmeticesc, bărbatul plecase, iar eu eram singur în birou. Ca să treacă vremea mai repede, m-am ridicat de pe canapea şi am început să-mi plimb privirea peste cărţile şi dosarele din bibliotecă. Filipe se opri în mijlocul trotuarului, de parcă ajunsese într-un punct important al istorisirii. Adu-ţi aminte că nu mă aflam într-un birou obişnuit, al relaţiilor publice de la Ministerul Petrolului, în Riad, unde existau doar broşuri de propagandă. M-am trezit singur în biroul şefului unui departament de inginerie al Aramco, în Dhahran. Era locul lui de muncă, iar documentele de pe rafturi nu erau nişte simple broşuri care ridică osanale imenselor rezerve de petrol din Arabia Saudită, ci adevărate documente tehnice. Filipe începu din nou să meargă. Tot uitându-mă pe cotoarele dosarelor, am dat de unul intitulat *Problems în Production Operations, Sandi Fields*[35]*.* Titlul mi s-a părut ciudat, aşa că am luat dosarul şi am început să-l răsfoiesc. Ce am văzut acolo doar aruncându-mi ochii peste primele pagini, m-a îngrozit atât de tare încât, într-un impuls de moment, am smuls toate foile şi le-am ascuns repede în geanta mea.

Tomás afişă o expresie de stupefacţie, undeva între

[35] **Probleme în operaţiunile de producţie, câmpurile saudite, în engl. în original** *(n.r.).*

indignare şi mirare.

— Ai furat paginile din acel dosar?

— Ştiu că pare o nebunie, dar era o adevărată mină de informaţii şi n-am putut să mă stăpânesc. Am pus dosarul gol la loc şi m-am aşezat cuminţel pe canapea, copleşit de îndoieli despre ceea ce făcusem, pe jumătate regretând, blestemându-mi acel imbold şi ispitit să pun totul la loc. Numai că, între timp, inginerul s-a întors şi n-am mai avut timp s-o fac. Mi-am luat la revedere cam în grabă şi am alergat la aeroport, fără să mai trec pe la hotel.

— Şi ai părăsit ţara cu acel dosar?

— Tot, spuse Filipe. Am luat tot.

— Şi ei n-au descoperit?

— Bănuiesc că da. Când am apărut la Viena pe neaşteptate şi l-am confruntat pe Qarim cu faptele, nu mi s-a părut prea mirat că ştiu anumite lucruri pe care nu trebuia să le ştiu. Şi adevărul este că tocmai în acea zi, la două luni după ce furasem acele hârtii, i-au omorât pe Howard şi pe Blanco, iar mie şi lui James ne-au răvăşit locuinţele.

— Crezi că moartea lor are legătură cu furtul acelor documente?

— Nu sunt sigur, recunoscu Filipe. Dar bileţelele cu cei

trei de şase, lăsate lângă cadavre, demonstrează că asasinatele au legătură cu cercetările noastre. Şi asta răspunde şi la întrebarea pe care mi-ai pus-o înainte. Din ce motiv eram urmăriţi noi, din moment ce mulţi alţi oameni de ştiinţă studiau încălzirea globală a planetei? Ce anume făcea ca grupul nostru să fie un caz special? făcu o pauză, ca şi cum ar fi dorit să prelungească îndoiala. Răspunsul este că noi eram în posesia unor informaţii strict confidenţiale despre ceea ce se întâmpla în câmpurile petrolifere ale **OPEC.** Coborî vocea. Informaţii care pun sub semnul întrebării supravieţuirea afacerii petrolului.

Tomás înclină capul şi se întoarse spre amicul său, intrigat, căci curiozitatea îi fusese aţâţată.

— Drace, exclamă. Dar ce naiba de informaţii sunt acelea?

Traversară strada Bathurst şi au ţinut-o drept înainte, pe aglomerata stradă Pitt.

— Ca să înţelegi ce am să-ţi povestesc, trebuie să stăpâneşti nişte concepte fundamentale din domeniul petrolului, remarcă Filipe. De exemplu, ştii ce este un vârf de producţie?

— Qarim mi-a explicat în Viena, spuse Tomás, satisfăcut

în sinea lui că nu avea să treacă drept un ignorant absolut în materie. Este atunci când producţia trece de jumătatea rezervei totale. Se cheamă vârf pentru că graficul producţiei e ca un munte. Făcu un desen cu degetul în aer. Urcă până atinge vârful şi apoi începe să coboare.

Filipe se strâmbă.

— Da, asta e, însă nu chiar aşa.

— Păi cum?

Fu rândul prietenului său să deseneze un grafic în aer.

— Curba de producţie nu este asemănătoare pantelor unui munte, care urcă, ating un vârf şi apoi coboară lent, ci seamănă cu un platou. Urcă încet, rămâne sus o anumită perioadă şi, dintr-odată, buf! Degetul coborî brusc. Cade ca şi cum s-ar arunca într-o prăpastie.

— Un platou, zici?

— Aşa arată curba producţiei globale de petrol. Urcă, atinge vârful, se menţine în vârf o vreme şi, dintr-un moment într-altul, scade abrupt. Şi asta pentru că, atunci când ating vârful, companiile şi ţările care sunt mari producătoare de petrol fac un efort important pentru a menţine producţia sporită şi acest efort explică platoul în care ajunge curba. Problema este că acest efort nu poate fi susţinut la nesfârşit, din moment ce rezervele sunt

limitate, astfel că e inevitabil ca producţia să scadă... şi scade violent. De la un an la altul.

— Când vom ajunge la acest vârf?

— După cum ţi-a spus Qarim, atingerea vârfului producţiei de petrol non**-OPEC** este iminent. Dintre toate ţările din afara **OPEC,** numai Brazilia şi Rusia par capabile să mărească producţia, dar, în cazul Rusiei, nu pentru mult timp, şi nici măcar asta nu e o certitudine. Un raport al Academiei Ruse de Ştiinţe arată că aproape şaizeci la sută din rezervele Siberiei Occidentale sunt pe cale să se epuizeze, iar fostul preşedinte Puţin a promulgat un decret prin care a clasificat informaţiile despre rezervele petroliere ca secrete de stat. Şi dacă a făcut asta, dragul meu, înseamnă că Rusia vrea să ascundă ceva. Pe de altă parte, Marea Nordului este epuizată, la fel şi Texasul, Canada dă semne de declin, iar Norvegia pare gata să treacă de vârf.

— Da, mi-a povestit. Petrolul non**-OPEC** se apropie de sfârşitul vieţii. Dar chiar crezi asta? Nu se pot găsi noi zăcăminte?

— Problema este că petrolul e un produs destul de rar, date fiind condiţiile excepţionale care sunt necesare pentru ca natura să-l fabrice. Pe toată planeta au fost

detectate, cu totul, numai şase sute de sisteme capabile să producă petrol şi gaz în cantităţi rentabile. Dintre aceste şase sute de sisteme, patru sute au fost sau sunt deja în exploatare, iar celelalte două sute se găsesc în Oceanul Arctic sau în ape foarte adânci şi nici măcar nu avem certitudinea că acolo există petrol sau gaz. Doar ca să-ţi faci o idee, în ultimii patruzeci de ani s-au descoperit numai patru câmpuri supergigantice în afara Orientului Mijlociu. Câmpul chinez de la Daqing, în 1961, câmpul rusesc de la Samotlor, în 1963, câmpul Prudhoe din Alaska, în 1967, şi câmpul mexican de la Cantarell, în 1975. De-atunci şi până acum, nimic. Numai zăcăminte mici, excepţie făcând doar marile întinderi petroliere de la Bahia dos Santos, din Brazilia, descoperite în 2008. Ori, dintre aceste patru supergigantice, numai Daqing şi Cantarell au în continuare o producţie crescută, deşi dau semne de declin. Vârful lor a fost deja atins. Şi, dacă lăsăm la o parte supergiganticele şi ne concentrăm doar asupra câmpurilor gigantice, observăm aceeaşi tendinţă. Cea mai mare parte a câmpurilor care au intrat în producţie după 1970 s-au epuizat până în 2000, cum este cazul câmpurilor Brent şi Forties, din Marea Nordului. Şi numai trei au intrat în funcţiune după 1990. Îl privi pe Tomás în

ochi. Înţelegi ce se întâmplă? Petrolul non-**OPEC** chiar se află în preajma vârfului ireversibil, dacă nu cumva l-a şi depăşit.

— Dar cum se poate ca nimeni să nu ştie nimic?

— Din diverse motive, consideră Filipe. Motivul principal este că informaţia despre petrolul existent este foarte înşelătoare. De exemplu, una dintre cele mai respectate agenţii petroliere din lume, US Geological Survey, estimează că rezervele mondiale de petrol se situează în jurul a 2,5 trilioane de barili.

— Asta e mult?

— Ca să-ţi faci o idee, se estimează că până acum lumea a consumat puţin mai mult de un trilion de barili.

— Atunci 2,5 trilioane înseamnă mult.

— Sigur că da, confirmă geologul. Această estimare adună 1,6 trilioane de barili din rezervele deja descoperite, dintre care jumătate se află în Orientul Mijlociu, cu nouă sute de miliarde de barili de petrol încă nedescoperiţi.

— Şi cu tot petrolul acesta, când va fi vârful?

Filipe se încruntă, făcând calculele mental.

— Să vedem. În prezent lumea consumă mai mult de optzeci de milioane de barili pe zi, corect? Desenă numărul în aer, ca şi cum aşa îl putea vizualiza mai bine. Dacă

consumul continuă să crească cu o rată de doi la sută pe an, cele 2,5 trilioane de barili ar trebui să atingă vârful în... în... stai să calculez... prin 2030.

— în 2030?

— Cu aproximaţie.

— Şi atunci care este problema?

Prietenul zâmbi forţat.

— Aceste numere sunt false.

— False? Dar n-ai spus că sunt estimările uneia dintre cele mai respectate agenţii petroliere din lume?

— Ba da, dar asta nu înseamnă că nu sunt false.

— Cum poţi să spui asta?

— Din două motive. În primul rând, pentru că americanii sunt cei care afirmă asta. După cum ţi-am mai explicat, interesele petroliere domină puterea politică în America şi tot ceea ce spune o agenţie americană trebuie privit în lumina acestei realităţi. De exemplu, US Geological Survey, care acum crede că există foarte mult petrol pe planetă, este aceeaşi US Geological Survey care, în anii 1990, a prezentat o estimare foarte pesimistă a rezervelor de petrol din Oceanul Arctic. Ştii ce s-a întâmplat după aceea?

— Hmm...

— Interesele petrolului au intervenit, iar agenţia a trebuit să anuleze estimările pesimiste şi să le înlocuiască cu altele mai optimiste. Îi făcu cu ochiul. Înţelegi?

Tomás clătină din cap, neîncrezător.

— Nu cred că este chiar aşa.

— Ba să crezi, îl asigură amicul său. Chiar circulă o anecdotă în lumea petrolului despre felul în care agenţiile americane îşi angajează personalul. Vrei s-o auzi?

— Ia spune.

— US Geological Survey avea nevoie de un angajat şi, într-o zi, s-a hotărât să intervieveze trei candidaţi: un geolog, un geofizician şi un analist al rezervelor petroliere. I-au întrebat pe fiecare: cât fac doi şi cu doi? Geologul a răspuns: patru. Geofizicianul a răspuns douăzeci şi doi. Când a venit rândul analistului, candidatul l-a chemat pe cel care-l intervieva într-o cameră de alături, a încuiat uşa, a închis ferestrele, a scos telefoanele din priză şi apoi, foarte încet, i-a spus: cât vreţi dumneavoastră să fie? A fost angajat.

Râseră amândoi.

— Foarte bine, spuse Tomás, bine dispus. Am înţeles că nu putem avea încredere în agenţiile americane. Dar ce alt motiv mai ai ca să crezi că cifrele nu sunt adevărate?

— Al doilea motiv pentru care estimarea de 2,5 trilioane de barili este falsă se leagă tocmai de analiza acestor numere. Uite, calculul celor 2,5 trilioane de barili de petrol de pe planetă porneşte de la suma rezervelor dovedite şi a resurselor încă nedescoperite, nu-i aşa? Rezervele dovedite sunt, după US Geological Survey, de 1,6 trilioane de barili. Problema este că, atunci când vorbim despre rezerve dovedite, vorbim de datele furnizate de ţările producătoare, informaţii care, în cazul **OPEC,** au o fiabilitate îndoielnică, după cum ţi-am explicat deja. De exemplu, la sfârşitul anilor 1980, şase dintre cei mai mari producători **OPEC** au adăugat dintr-odată mai mult de trei sute de miliarde de barili la rezervele lor colective. Or cantitatea de petrol din rezervă creşte numai în două situaţii specifice: când se fac descoperiri sau când noi metodologii de evaluare a rezervelor arată că într-un anumit câmp există mai mult petrol decât se credea. Problema este că, în acea perioadă, niciuna dintre cele şase ţări **OPEC** n-a anunţat vreo descoperire importantă de petrol, şi nici tehnologiile de evaluare a rezervelor n-au suferit vreo evoluţie semnificativă.

— Şi atunci cum au descoperit ei că rezervele lor erau mai mari decât se credea?

— Bună întrebare, exclamă Filipe. Aceste ţări au pretins că doar corectează o greşeală din trecut. Dar adevărul, bănuiesc eu, este altul. În 1985, **OPEC** a stabilit că cu cât sunt mai mari rezervele unei ţări membre a organizaţiei, cu atât mai mult petrol va putea exporta. Adică, va avea mai mult profit, în consecinţă, s-au apucat cu toţii să mărească rezervele pe hârtie.

Tomás râse.

— Dar pot face asta?

— Nu numai că pot, dar au şi făcut-o. Cine îi controlează? Datele de la **OPEC** sunt secrete şi de neverificat. Dacă ei spun că au o mie de cvadrilioane de barili de rezerve, cine poate face o afirmaţie contrară? Nu există inspectori independenţi...

— Dar tu eşti sigur că această creştere a fost pur administrativă?

— Hai, Casanova, nu fi naiv. Uite, ia, de exemplu, cazul Irakului. Irakul a fost una dintre cele şase ţări care, de la o zi la alta, şi-au mărit în mod miraculos rezervele de petrol. Dacă analizăm în amănunt acest caz, observăm că, din 1980, irakienii au mărit de patru ori valoarea rezervelor. Schiţă o grimasă. Or, cum e posibil aşa ceva, dacă de-atunci încoace ţara a fost în război sau sub embargou

petrolier?

Tomás cântări obiecţia.

— într-adevăr...

— Prin urmare, am terminat discuţia despre fiabilitatea datelor referitoare la rezervele dovedite, concluzionă Filipe. Haide să vedem acum situaţia şi mai dubioasă a petrolului care trebuie descoperit. După cum ţi-am spus deja, petrolul este un produs rar şi există în lume numai câteva zeci de sisteme care n-au fost încă exploatate. Estimările pleacă de la principiul că aproape toate aceste sisteme au petrol, dar acest lucru nu este neapărat adevărat. De fapt, nu ştim exact ce este acolo, din moment ce, aşa cum arată şi definiţia, aceste sisteme sunt încă neexploatate. Ridică degetul. Totuşi, există un lucru pe care eu îl ştiu cu certitudine. Este din ce în ce mai greu să găsim noi câmpuri de petrol. Cele mai mari au fost deja localizate, pentru că erau mai uşor de găsit. Acum le găsim doar pe cele mai mici, care au fost scăpate din vedere înainte. Iar din 1961, de la an la an, companiile petroliere descoperă din ce în ce mai puţin petrol. Din 1995, lumea consumă cel puţin douăzeci şi patru de miliarde de barili anual, dar se descoperă numai nouă miliarde de barili de petrol pe an. Îşi fixă privirea într-un

punct oarecare de pe strada Pitt. În realitate, petrolul existent în lume, în afară de cel **OPEC,** se află undeva în jurul unui trilion de barili.

— Un trilion? Şi în condiţiile astea, când atingem vârful?

— în curând. Vom fi în viaţă şi vom fi martori la toate astea.

— Dar când va fi vârful?

Filipe oftă.

— între 2010 şi 2015.

— Tot aşa apreciază şi Qarim.

— S-ar putea să mă înşel cu doi sau trei ani, dar aceasta este data de referinţă pentru vârful petrolului non**-OPEC.**

Se adunase multă lume în mijlocul Pitt Street, în jurul jonglerilor care făceau un număr riscant cu sticle. Unul după altul, se auzeau strigăte de admiraţie, din când în când cineva bătea din palme; privitorii reacţionau la emoţiile spectacolului de stradă. Însă cei doi prieteni trecură pe-acolo de parcă nu se întâmpla nimic, nici măcar n-au aruncat o privire cu colţul ochiului, adânc concentraţi la problema care-i frământa în acele momente.

— Totuşi, nu înţeleg un lucru, remarcă Tomás.

— Spune.

— Dacă situaţia este atât de critică, cum se face că,

abia spre sfârşitul lui 2007, au început să reacţioneze pieţele? Adică e suficient să fie o furtună mai puternică în golful Mexicului şi paf! imediat sare preţul petrolului. Pieţele au fost mereu extrem de sensibile la cele mai mici fluctuaţii în rezervele de petrol, chiar şi atunci când aceste fluctuaţii erau în mod evident temporare, cum e cazul celor provocate de furtuni. În cazul acesta, cum e posibil să le ia atâta timp să reacţioneze la o astfel de enormitate? Clătină din cap. N-are nicio logică.

— Este adevărat că deja pieţele au început să reacţioneze, dar încă n-au intrat totalmente în panică dintr-un motiv foarte simplu, spuse Filipe. Este vorba despre încrederea vizavi de rezervele disponibile în Orientul Mijlociu. Pieţele sunt convinse că Orientul Mijlociu posedă încă rezerve incredibile de petrol, cantităţi atât de mari încât pot acoperi la orice oră o întrerupere a producţiei altor ţări. Toată lumea spune că Arabia Saudită şi Kuweitul dispun de zăcăminte nefolosite, care pot fi activate dintr-un moment într-altul. Asta se numeşte *spre capacity*, capacitate de rezervă.

— Vrei să spui că pe piaţă există convingerea că rezervele nu se vor termina niciodată?

— Da, încuviinţă geologul. Din cauza capacităţii de

rezervă a **OPEC.** Ridică sprâncenele. Problema este că, dacă ne gândim mai bine, această capacitate de rezervă este un cuţit cu două tăişuri. Pe măsură ce producţia de petrol non**-OPEC** scade, ţările **OPEC** îşi cresc producţia, împiedicând, astfel, epuizarea rezervelor. Prin urmare, preţurile se menţin stabile şi n-au rol de sistem de avertizare. Pe de altă parte, e bine să ţinem minte că preţul unui produs reflectă abundenţa sau lipsa produsului în cauză numai dacă există o piaţă liberă.

— Şi nu este aşa?

— În cazul petrolului, nu. **OPEC** nu lasă sistemul să funcţioneze liber.

— În ce sens?

Filipe făcu o pauză, cântărind cea mai bună formă de a explica felul în care merge afacerea.

— Uite, imaginează-ţi că piaţa petrolului este liberă şi că tot petrolul existent le este accesibil tuturor, propuse el. Într-o situaţie ca aceasta, normal ar fi ca, întâi, companiile petroliere să vândă petrolul mai accesibil, tocmai pentru că extracţia lui este mai ieftină şi astfel ar fi mai competitivi faţă de concurenţă, nu-i aşa?

— Bineînţeles.

— Pe măsură ce acest petrol accesibil se epuizează,

companiile se îndreaptă spre petrolul mai greu accesibil, având costuri mai mari de producţie. În aceste condiţii, preţurile ar creşte gradat, însoţind creşterea costurilor de producţie şi anunţând astfel la timp consumatorii şi guvernele că trebuie să înceapă să consume mai puţin şi să caute surse alternative de energie.

— Şi de ce nu se întâmplă aşa?

— Tocmai pentru că piaţa nu este liberă. Pentru ca mecanismul preţurilor să funcţioneze, este fundamental accesul liber la petrolul ieftin. Or, problema este că petrolul ieftin este în mâna OPEC, care şi-a acoperit toate operaţiunile cu un văl al secretului şi a trecut la producţia pe cote.

— Când vorbeşti de petrol ieftin, la ce te referi mai exact? Ce fel de petrol e acesta?

— Petrolul cel mai ieftin din lume este cel irakian, urmat imediat de cel saudit. Irakul şi Arabia Saudită dispun de câmpuri incredibil de mari, în care e suficient să forezi şi... puf! petrolul ţâşneşte ca de la izvor. În aceste ţări accesul la petrol este atât de simplu încât extracţia este foarte ieftină, înţelegi?

— Dar despre ce valori este vorba?

— Ca să-ţi faci o idee, Rusia cheltuieşte cincisprezece

dolari pentru a extrage un singur baril de petrol. Pentru aceeaşi cantitate de ţiţei, Arabia Saudită plăteşte doar un dolar şi jumătate. Sau chiar mai puţin.

— La naiba!

— Din moment ce OPEC impune limite la propria-i producţie, lumea recurge mai întâi la petrolul scump. Implicaţiile sunt evidente. Dacă se termină petrolul scump, intră pe piaţă petrolul ieftin, ceea ce înseamnă că logica pieţei este inversată şi preţurile nu mai au funcţia de sistem de avertizare. Preţul petrolului se poate menţine mult timp relativ scăzut datorită acestui fenomen, înţelegi? Lipsa de libertate de pe piaţă ascunde gravele probleme de producţie şi de furnizare care se apropie.

— înţeleg.

Filipe păstra o expresie întunecată.

— Dar chiar şi acest efect începe să se atenueze. Un baril de petrol costa doar zece dolari în 1998, dar, după nici zece ani, această valoare a sărit la o sută patruzeci de dolari. Problema este că acea *spare capacity*, care era de opt milioane de barili pe zi în 1987, s-a redus acum aproape la zero, din moment ce cererea a crescut mai mult decât oferta. Ca dovadă, a fost de ajuns o mică scădere a producţiei precum cea provocată de uraganele

din 2005, Katrina şi Rita, pentru a dezlănţui haosul în ce priveşte preţul petrolului. Dacă pieţele au reacţionat aşa în faţa unei scăderi atât de mici a producţiei, acesta este un semnal clar că nu mai există *spare capacity*. Filipe îşi fixă privirea în pământ, posomorât. Când producţia va intra într-adevăr în criză, lumea va fi luată prin surprindere.

Se apropiau de strada Liverpool, iar geologul arătă spre edificiul din intersecţie. Era o clădire modernă, plină de ferestre pe toate părţile.

— E hotelul tău? întrebă Tomás.

Prietenul său încuviinţă.

— Vreau să-ţi arăt ceva, spuse el, oprindu-se pe trotuar. Ştii, problema cea mai mare nu este să aflăm dacă se va termina petrolul, pentru că oricum se va termina. Problema cea mai mare este să ştim dacă vom fi anunţaţi la timp despre această epuizare a rezervelor şi dacă vom fi capabili să ne pregătim pentru această situaţie.

— Şi ceea ce vrei să-mi arăţi are legătură cu această problemă?

— Da.

S-au uitat amândoi în jur fără să observe nimic suspect. Traversară strada, intrară pe uşa hotelului şi primul lucru pe care-l văzu Tomás fură cele cinci stele de la intrare.

— Ia uite, te respecţi!

Obişnuit cu circuitele luxoase din lumea petrolului, Filipe nici nu-i răspunse. Se îndreptă spre recepţie şi ceru să meargă la seif. Recepţionerul îl invită să intre într-un compartiment privat şi dispărură amândoi printr-o uşă laterală, cu siguranţă spre o zonă cu securitatea întărită. Tomás rămase să se plimbe prin faţa recepţiei, admirând marmura lucioasă, de culoare crem, care strălucea pe jos şi frumoasele covoare din partea cu canapelele, însă nu avu mult de aşteptat; la scurt timp, amicul său şi recepţionerul apărură în lobby. Filipe avea la subraţ o mapă mică din carton bleu.

— Ăsta e, spuse el, arătându-i mapa cu o mişcare subtilă.

— Ce e asta?

— Secretul.

— Ce secret?

— Secretul pe care l-am furat de la **OPEC.**

XXIX

Se instalară în barul hotelului, lângă o pancartă ce anunţa pentru acea seară prestaţia unei cântăreţe americane al cărei atribut principal era „graţia angelică”. Avery s Bar era aproape gol; marea majoritate a clienţilor plecaseră din hotel şi cei care rămăseseră preferau, la acea oră, restaurantul de alături. Mulţumit de atmosfera liniştită şi de penumbra din bar, Filipe comandă un *sate*[36] de pui *Balinese style*, în timp ce Tomás se mulţumi cu o salată de berbec şi susan *Thai style*, pe care le însoţiră cu o bere australiană.

— Asta e doar ceva uşor, înainte să plecăm, spuse Filipe. Avem ceva timp ca să vorbim, însă nu foarte mult.

— Unde mergem?

— O să vezi.

Când chelnerul se îndepărtă, geologul puse mapa din carton bleu pe măsuţa de lemn închis la culoare şi-şi încrucişă picioarele, instalându-se mai bine pe canapea.

— Ca să înţelegi ce am aici, trebuie mai întâi să-ţi explic ceva, arătă el, netezind cartonul mapei. Importanţa

[36] **Fel de mâncare specific Asiei de sud-est, constând din frigărui de carne marinată de peşte, pui, porc sau oaie cu sos** *(n.r.).*

petrolului saudit.

— Dar am înţeles asta mai de mult, spuse Tomás. Arabia Saudită este cel mai mare producător de petrol din lume.

— Nu este doar cel mai mare producător, insistă Filipe. Este mult mai mult decât atât.

— Cum aşa?

— Fără petrolul saudit, se termină cu afacerea petrolului. Lumea rămâne fără energie.

Istoricul schiţă o expresie neîncrezătoare.

— Nu ţi se pare că exagerezi puţin? Evident că Arabia Saudită, fiind cel mai mare producător mondial, este o ţară foarte importantă în această afacere, fără îndoială. Dar de-aici şi până la a spune că fără acest petrol lumea va rămâne fără energie... în fine, e un pas mare, nu crezi?

— Casanova, ascultă ce-ţi spun. Fără petrolul saudit nu mai există afacerea petrolului.

— Dar cum poţi să afirmi aşa ceva?

— Dintr-un motiv foarte simplu. Ţi-am spus deja că petrolul non**-OPEC** este aproape de vârf, nu-i aşa?

— Da.

— Când trece de vârf, intră într-o perioadă de declin tocmai când pe plan mondial creşte cererea, astfel că lumea va fi dependentă în principal de petrolul **OPEC.**

— Până aici am înţeles deja.

— întrebarea următoare este aceasta – aproape silabisi Cât petrol are **OPEC**-ul până la urmă?

Tomás ridică din umeri, ca şi cum nu s-ar fi gândit niciodată la această chestiune în special.

— Qarim mi-a zis că mai ajunge încă o sută de ani.

— Qarim s-a mărginit la repetarea versiunii oficiale, îl întrerupse Filipe. Problema, problema cea mai mare, ştii care este? Că nimeni nu ştie de fapt. Dacă **OPEC** tratează orice informaţie referitoare la petrol de parcă ar fi secret de stat, evident că nu se pot confirma rarele revelaţii despre stadiul rezervelor din ţările care fac parte din cartel. De fapt, nimeni nu ştie cu siguranţă cât petrol are mai exact **OPEC**-ul. Ai înţeles?

— Da.

Geologul îşi drese glasul.

— Dar sunt unele lucruri pe care noi le ştim despre unii dintre producătorii **OPEC.** Să luăm, de exemplu, cazul Iranului, **care este doar al patrulea producător mondial de petrol. Ai vreo idee despre stadiul rezervelor petroliere iraniene?**

— Nu.

— Sunt în scădere.

— Serios?

— Iranul are patru câmpuri petrolifere supergigantice. Aghajari, descoperit în 1936, Gach Saran, detectat în 1937, Marun, din 1963 şi Ahwaz, din 1977. Toate au trecut deja de vârf şi producţia iraniană scade de la an la an.

— Şi spui că Iranul este al patrulea producător mondial de petrol?

Filipe strâmbă din buze.

— îngrijorător, nu-i aşa? Cel mai grav este că mai multe dintre ţările OPEC **sunt în aceeaşi situaţie. De exemplu, singurul supergigant din Oman, câmpul Yibal, a trecut de vârf în 1997. Nigeria a trecut şi ea de vârf şi, foarte îngrijorător, Kuweitul a redus rata de producţie în complexul Burgan, al doilea câmp petrolifer din lume, pentru a recupera presiunea din puţuri după câte spun ei. Compania petrolieră kuweitiană a anunţat la sfârşitul lui 2005 că Burgan este epuizat. Şi, în afară de Kuweit, vârful a fost depăşit şi de Irak, Siria şi Yemen.**

Tomás îşi îndreptă spatele.

— Iartă-mă, nu înţeleg, spuse el nehotărât. Vrei să spui că şi OPEC **intră în declin?**

— Nu, îl corectă Filipe. Spun că cea mai mare parte a marilor producători din OPEC **au intrat în declin. Ridică arătătorul. Dar există un producător, unul singur, în care toată lumea îşi pune speranţa că va rezolva problemele globale ale furnizării petrolului.**

— Arabia Saudită?

— Nici mai mult nici mai puţin, zâmbi geologul. Regatul Arabiei Saudite. Acesta este principalul producător mondial de petrol, plasa de siguranţă legată sub circuitul energetic, perna care amortizează căderea producţiei de pe planetă. Ridică din sprâncene. Înţelegi acum din ce motiv am spus că

Arabia Saudită este mult mai mult decât principalul producător din lume?

— Da.

— Fără Arabia Saudită n-ar fi suficientă energie pentru a satisface nevoile globale. Economia mondială ar intra într-o recesiune gravă şi haosul s-ar răspândi peste tot. Te-ai gândit cum ar fi dacă petrolul ar deveni atât de scump încât, în loc să coste o sută patruzeci de dolari barilul, ar fi şapte sute de dolari?

— Ar fi complicat.

— Complicat? râse Filipe. Ar fi sfârşitul, dragul meu. Deschise braţele. Sfârşitul. Se aplecă spre prietenul său. Tu ştii ce înseamnă şapte sute de dolari barilul?

— înseamnă că e rău.

— Ah, poţi să fii sigur de asta, încuviinţă el. Şapte sute de dolari barilul înseamnă că, în loc să dai şaptezeci de euro pentru un plin la maşină, de exemplu, ai da şapte sute de euro. Lăsă numărul să răsune în mintea lui Tomás. Şapte sute de euro pentru un simplu plin de benzină.

Istoricul fluieră, impresionat de această perspectivă.

— Ne-am deplasa toţi cu bicicleta, nu?

— Chiar aşa. Dar îţi dai seama de impactul pe care l-ar avea asupra economiei mondiale?

— Am intra în recesiune.

Filipe râse din nou.

— Recesiune este un cuvânt ridicol pentru a descrie ce s-ar întâmpla în aceste condiţii. Fii atent, din ultimele şapte recesiuni economice mondiale, şase sunt direct legate de reducerea temporară a producţiei de petrol. Repetă cele două cuvinte cheie. Reduceri temporare. Făcu o pauză. Acum imaginează-ţi ce s-ar întâmpla dacă aceste reduceri n-ar fi temporare, ci permanente. Adică o încetare

care să nu fie de conjunctură, ci de structură, fără nicio perspectivă de rezolvare.

— Recesiunea ar fi foarte gravă.

Geologul îşi fixă prietenul cu privirea.

— Casanova, o situaţie ca aceasta poate aduce sfârşitul civilizaţiei, nu crezi? Sfârşitul civilizaţiei.

— Oare nu exagerezi puţin?

— Crezi? făcu un gest împrejur, arătând spre atmosfera liniştită şi rafinată din bar. Uită-te la toate astea şi închipuie-ţi ce s-ar întâmpla dacă ar înceta brusc furnizarea de energie, într-o situaţie ca aceasta, toate lucrurile cu care ne-am obişnuit, acest lux pe care-l luăm drept garantat, s-ar evapora de la o zi la alta. Începu să enumere problemele pe degete, atingându-le unul câte unul. Nu ne vom mai putea duce la muncă, transportul de bunuri dintr-un loc într-altul se va opri, fabricile nu vor mai primi materie primă, producţia se va suspenda, la fel şi distribuţia, economia va fi paralizată, întreprinderile vor da faliment în cascadă, lumea nu va mai avea mijloace de subzistenţă, se va întrerupe transportul alimentelor către piaţă, nu se va mai respecta ordinea publică, vor fi revolte, devastări, ţările vor deveni imposibil de guvernat, foametea se va răspândi peste tot şi ne vom scufunda în

haos.

Tomás reflectă asupra acestui scenariu.

— Ar fi foarte complicat.

— Ar fi sfârşitul civilizaţiei, Casanova. Filipe mări ochii, subliniindu-şi ideea. Sfârşitul civilizaţiei.

La masă se lăsă o linişte sumbră. Conversaţia devenise înspăimântătoare, iar istoricul, privind prin barul pustiu, nu putu să nu se gândească la faptul că totul în viaţă este fragil şi că istoria este înţesată de civilizaţii care păreau eterne într-un anumit moment, de neînvins, şi care în cele din urmă s-au destrămat de la o zi la alta.

— Bine, dar această perspectivă nu este întru totul posibilă, nu-i aşa? comentă Tomás. În fond, rezervele Arabiei Saudite sunt supapa noastră de siguranţă.

— Aşa spune Arabia Saudită.

— Şi ai vreun motiv să te îndoieşti de asta?

Geologul strâmbă din buze.

— Of, Casanova, o să-ţi spun încă o dată acelaşi lucru. De unde ştim noi că Arabia Saudită chiar are atâta petrol din **moment ce datele referitoare la producţia sa sunt secrete de stat şi rarele informaţii pe care le comunică saudiţii sunt imposibil de verificat?**

— Dar există vreun motiv pentru a ne îndoi asupra

veridicităţii acestor informaţii rare?

Filipe rămase tăcut un moment, de parcă se gândea care ar fi fost maniera cea mai potrivită de a spune ce avea de spus.

— Să ştii că există.

Tomás căscă gura, în parte surprins, în parte îngrijorat.

— Cum aşa?

Amicul său deschise mapa din carton bleu şi scoase nişte broşuri colorate, pe care i le arătă lui Tomás.

— Ştii ce-s astea?

Istoricul analiză broşurile. Erau imprimate pe hârtie de calitate şi prezentau nişte imagini frumoase cu puţuri de petrol şi maşinării sofisticate care lucrau pe nisipurile deşertului. Textul era scris în engleză şi stătea sub semnul unei stele care strălucea într-un pătrat verde şi albastru, cu o frază în arabă alături şi cuvintele *Saudiaramco* **în partea de jos.**

— Nişte pliante, nu?

— Da, sunt broşurile companiei Aramco din Arabia Saudită. Am făcut rost de ele de la un cabinet de

relaţii publice din Ministerul Petrolului, în Riyadh.

Tomás cercetă din nou broşurile.

— Şi ce au aşa de special pliantele astea?

— Ai văzut textul?

Istoricul citi.

— Nu văd nimic anormal, constată el. Se vorbeşte despre înalta tehnologie utilizată de Arabia Saudită pentru a exploata petrolul, recurgând la tehnici foarte avansate şi sofisticate. Ridică privirea. Dacă vrei să ştii, chiar mă linişteşte întrucâtva.

— Sigur că te linişteşte. Orice profan care citeşte asta nu poate să nu se simtă impresionat de investiţia tehnologică făcută de saudiţi ca să asigure furnizarea energiei necesare planetei.

— Şi atunci care este problema?

— Problema, dragul meu, este tocmai această investiţie tehnologică.

— Ce are aşa de special?

Filipe oftă.

— Îţi aduci aminte că ţi-am zis că petrolul saudit este al doilea ca preţ din lume?

— Un dolar şi jumătate pe baril, nu-i aşa?

— Sau chiar mai puţin. Din ce motiv este atât de ieftin?

— Păi, dacă am înţeles bine ce mi-ai explicat mai devreme, are legătură cu caracteristicile producţiei. În Arabia Saudită e suficient să dai o gaură şi petrolul iese ca din izvor.

Geologul apucă broşura pe care o ţinea în mână prietenul său şi arătă fotografia de pe prima pagină, în care se vedeau instalaţiile în deşert.

— Dacă este aşa, de ce au saudiţii nevoie de tehnologii atât de sofisticate? îşi arcui o sprânceană. Ei?

— Nu înţeleg.

— Casanova, petrolul din Arabia Saudită a fost întotdeauna uşor de exploatat. În fapt, ajunge să faci o gaură şi petrolul ţâşneşte ca şampania. Din ce motiv, deci, s-a apucat Aramco să investească puternic în tehnologie avansată de extragere a petrolului?

Tomás ridică din umeri.

— Ştiu şi eu?

— Un profan nu observă aceste lucruri, dar un geolog da, mai ales dacă este familiarizat cu specificul extracţiei de ţiţei. Lovi broşura cu degetul. Dacă saudiţii investesc în tehnologie foarte sofisticată pentru a extrage petrol din deşert, lucrul acesta are o explicaţie.

— Care?

— Petrolul nu mai curge ca de la izvor.

Se făcu linişte o clipă.

— Ce vrei să spui cu asta?

— Ce vreau eu să spun este că aceste broşuri de propagandă scot la iveală, fără să vrea, un lucru extrem de îngrijorător: petrolul din Arabia Saudită nu mai ţâşneşte aşa de uşor ca înainte.

Tomás reflectă asupra acestui raţionament.

— înţeleg.

— Când am văzut pentru prima dată aceste broşuri, la Ministerul Petrolului, în Riyadh, în minte au început imediat să-mi sune sirenele de alarmă. Ceva se întâmplă în Arabia Saudită şi nimeni nu ştie nimic. Se aşează mai comod pe canapea. Să ştii, Casanova, că toate modelele internaţionale de consum energetic pleacă de la presupunerea că petrolul saudit este atât de abundent şi de ieftin încât va putea răspunde cererii mondiale până cel puţin în 2030.

— 2030? Nu era vorba de o sută de ani?

— O sută de ani pentru cei naivi. Orizontul lui 2030 pare mai realist şi adevărul este că saudiţii au încurajat pieţele să creadă acest lucru. În acelaşi timp, au împiedicat, totuşi, verificarea independentă a resurselor de care

dispun. Afirmă că posedă rezerve dovedite de două sute şaptezeci de miliarde de barili, dar contribuţia fiecărui câmp petrolifer la această sumă totală este tratată ca un secret militar. Noi nici măcar nu ştim cât petrol produce mai exact regatul şi acum ne aflăm în situaţia de a trebui să punem destinul nostru global în mâinile unei ţări care ne garantează nişte valori ale producţiei petroliere extravagante şi imposibil de demonstrat. Apucă broşura de pe masă şi făcu semn cu ea. Şi, printre toate astea, mai găsesc şi fluturaşi care dezvăluie indirect faptul că petrolul nu mai curge în Arabia Saudită aşa de uşor ca odinioară. De aceea, după ce mi-a căzut privirea pe aceste broşuri, am făcut tentativele de a sparge blocada informaţiilor şi m-am apucat să bat pe la toate uşile. Mângâie mapa de carton. Până când am avut ocazia de care ţi-am povestit şi am pus mâna pe aceste documente tehnice.

— Şi ce dezvăluie ele, până la urmă?

Filipe se aplecă înainte, şi-l fixă cu privirea pe Tomás.

— Adevărul, Casanova, spuse el pe un ton criptic. Adevărul.

XXX

Chelnerul apăru cu o tavă pe care o ţinea în echilibru pe vârful degetelor şi Filipe se văzu obligat să pună mapa de carton pe canapeaua goală de alături, astfel încât să facă loc pe masă. Australianul puse înaintea clienţilor cele două halbe de bere, mâncarea indoneziană şi thailandeză comandată şi, după un „*enjoy, mates*”[37] cu un puternic accent australian, se îndepărtă la fel de repede pe cât venise.

— Nu-i rău, nu? comentă geologul, după ce mestecă o bucată de *saté* balinez.

— E foarte bun, confirmă Tomás. Încă nu mi-ai răspuns la întrebare.

Prietenul mângâie mapa de pe canapeaua de alături.

— Vrei să ştii ce se află în această mapă?

— Da.

Filipe răsuci furculiţa în aer, cu o bucată de carne cu sos înfiptă în vârf.

— Ai să înţelegi ce se află aici doar dacă ai o noţiune precisă despre ceea ce înseamnă petrolul saudit şi cum funcţionează ingineria extracţiei acestuia.

---

[37] **„Bucuraţi-vă, oameni buni!", în engleză în original** *(n.r.).*

— Din ce mi-ai povestit, este foarte simplu. Forezi şi petrolul sare afară.

Geologul râse.

— în linii mari, chiar aşa şi este, confirmă el. Petrolul a fost descoperit în Arabia Saudită în 1938, într-un loc numit Dammam. Câmpurile erau atât de abundente încât geologii americani au putut să detecteze zăcămintele doar survolând deşertul în avion, închipuie-ţi.

— Se poate aşa ceva?

— Da, dacă o permit caracteristicile topografice ale terenului, cum şi a fost cazul. De fapt, câmpurile s-au dovedit uşor de identificat din aer. Arabia Saudită a prezentat un profil atât de interesant încât companiile petroliere au alergat în masă într-acolo şi astfel a luat naştere Arabian America Oii Company, Aramco, ai cărei acţionari erau Standard Oii, Shell, BP, Mobil, Chevron, Texaco şi Gulf Oii.

— Toţi rechinii cei mari, deci.

— Oho, nici nu-ţi imaginezi. Şi toţi aveau dinţii ascuţiţi. Evident că al Doilea Război Mondial a pus afacerea în plan secund însă, de îndată ce s-a terminat războiul, prospectările au reînceput şi s-au descoperit câmpuri din ce în ce mai mari. Aramco a fost naţionalizată şi rechinii

daţi afară din ţară, iar Arabia Saudită avea deja, în acea perioadă, o poziţie bine stabilită pe harta geostrategică. Filipe luă o înghiţitură de bere şi îl privi pe Tomás cu un zâmbet maliţios. Acum am o întrebare pentru tine.

— Ia spune.

— Dacă Arabia Saudită este cel mai mare producător mondial, cam câte câmpuri crezi că produc şaptezeci şi cinci la sută din petrol?

Istoricul luă un aer gânditor.

— Ştiu eu... vreo cinci sute.

Filipe strâmbă din nas.

— Haide, fii rezonabil, ceru el. Adu-ţi aminte că şaptezeci şi cinci la sută înseamnă trei sferturi din tot petrolul din Arabia Saudită. Este foarte mult. Crezi că cinci sute de câmpuri sunt suficiente pentru a umple trei sferturi din această cantitate colosală?

— Mda, ai dreptate, încuviinţă Tomás, scărpinându-se în cap. Aruncă la întâmplare un alt număr care i se păru mai realist: O mie de câmpuri?

— Nu.

— Cinci mii?

— Nu.

— Zece mii?

— Nici.

— Măi să fie. Mă dau bătut.

— Haide, încearcă. Dă-mi intervale, e mai uşor.

Tomás aruncă un interval mare.

— între o mie şi cinci mii de câmpuri.

— Nu.

— Ascultă, nu ştiu. N-am nici cea mai vagă idee şi nici nu vreau să stau aici toată ziua să ghicesc numere.

Geologul zâmbi şi ridică degetele arătător şi mijlociu, făcând semnul victoriei.

— Două.

Tomás îl privi pe Filipe fără să înţeleagă.

— Ce două?

— Două câmpuri.

— Cum aşa?

— Două câmpuri, repetă Filipe. Şaptezeci şi cinci la sută din petrolul produs de Arabia Saudită se extrage din doar două câmpuri.

Istoricul clătină din cap, încurcat.

— Nu se poate.

— Se numesc Ghawar şi Safaniya.

— Vorbeşti serios?

— Repet, Casanova, insistă geologul, atât de rar încât

aproape silabisea cuvintele. Şaptezeci şi cinci la sută din petrolul saudit este produs de numai două câmpuri. Ai înţeles? Asta înseamnă că viitorul imediat al lumii depinde de două lucruri numite Ghawar şi Safaniya.

— Dumnezeule! Cum e posibil?

— Cum îţi spun.

— Dar guvernele occidentale au idee despre această situaţie?

— Eu cred că nimeni n-a înţeles prea bine ce se petrece în Arabia Saudită, dragul meu. Lumea are ideea asta exagerată **că există mii de câmpuri aproape inepuizabile răspândite prin deşert, toate cu o producţie imensă, apte să răspundă cererii mondiale în creştere şi multiplelor probleme ale celorlalţi mari producători. Ceea ce nu a înţeles nimeni este că, dacă economia globală depinde în primul rând de Arabia Saudită, asta înseamnă o dependenţă faţă de numai două câmpuri.**

Tomás, aproape cutremurat, rosti întrebarea care îi apăruse în minte.

— Şi... aceste câmpuri, cum sunt? Funcţionează bine?

— Bună întrebare, răspunse amicul, pe un ton

enigmatic. Adevărul este că nimeni nu ştie ce se întâmplă în Arabia Saudită, nu-i aşa? Datele sunt confidenţiale şi nu există o verificare independentă a capacităţii de producţie instalată, nici a evaluării rezervelor. Unicul lucru pe care-l cunoaştem sunt afirmaţiile extravagante ale saudiţilor. Nimic mai mult.

Istoricul îşi sprijini coatele pe masă şi-şi lăsă capul să se odihnească în palme.

— Două câmpuri, murmură, încă siderat. Totul se bazează pe două câmpuri. Îl privi pe Filipe cu o expresie întrebătoare. Dar, în fond, ce fel de câmpuri mai sunt şi astea?

Geologul răsfoi una dintre broşuri, localiză o imagine cu harta Arabiei Saudite şi indică un punct de pe coasta Golfului Persic, imediat la sud de Kuweit.

— Safaniya este aici, spuse el. Este cel mai mare câmp petrolifer *offsbore* din lume şi al doilea ca productivitate din Arabia Saudită. I se spune Regina Nisipului, pentru că vârful din sud ajunge sub plajele aurii de pe coasta arabică a golfului Persic. Safaniya a fost descoperit în 1951 şi produce mai

ales ţiţei greu. Pe hartă, are forma unei picături subţiri, măsurând şaptezeci de kilometri de la un capăt la altul.

— Şaptezeci de kilometri? se miră Tomás. E mare, nu-i aşa?

— Foarte mare. Acest câmp produce cincisprezece la sută din tot petrolul ţării.

— Doar cincisprezece la sută? Dar n-ai spus că aceste două câmpuri produc şaptezeci şi cinci la sută din petrolul saudit?

— Aşa am spus, e adevărat.

— Şi atunci restul?

— E produs de celălalt câmp.

Istoricul căpătă o expresie neîncrezătoare.

— Glumeşti.

— Se numeşte Ghawar şi produce şaizeci la sută din petrolul saudit. Este singurul câmp petrolifer megagigantic din lume şi cel mai mare depozit de petrol găsit vreodată pe planetă. I se spune Regele Regilor, dar până şi acest nume pare prea modest. Dacă Ghawar ar fi un împărat, câmpurile supergigantice ar fi pe lângă el nu regi, ci nişte bieţi prinţi.

Tomás privi spre harta din broşură.

— Şi unde este localizată această minune?

Geologul arătă spre o fâşie de deşert, paralelă cu coasta saudită, lângă Bahrain şi Qatar.

— Aici, spuse. Este un câmp lung şi îngust, în formă de picior. Dacă vârful din sud al câmpului Ghawar ar fi fost în Lisabona, capătul din nord ajungea la Aveiro.

— Ei, drăcie!

— Are mai mult de două sute de kilometri de la un capăt la altul şi partea cea mai largă atinge cincizeci de kilometri. Ghawar a intrat în producţie în 1951 şi de atunci a produs mai mult de cincizeci şi cinci de miliarde de barili. Zâmbi. Ştiu că este un număr de o magnitudine care poate părea de neînţeles. Să explic mai simplu: în acest moment, unul din doisprezece barili consumaţi la nivel mondial provine din Ghawar.

— La naiba!

— Producţia câmpului Ghawar a devenit secret de stat în 1982 şi singura informaţie sigură care a ieşit la iveală între timp este că acest megagigant producea în 1994 şaizeci şi trei la sută din tot

petrolul Arabiei Saudite. În rest, nu ştim prea multe. Dar toată lumea ştie cu siguranţă un lucru: longevitatea câmpului Ghawar se află în centrul durabilităţii producţiei de petrol ca sursă energetică. Orice analiză a evoluţiei producţiei petroliere globale trece inevitabil prin Ghawar. Dacă acest câmp rămâne bogat, alimentarea cu petrol a lumii este asigurată. Ridică mâna, de parcă ar fi lansat un semnal de avertizare. Însă, dacă există probleme în Ghawar... înseamnă că am ajuns la fundul sacului.

— Şi sunt probleme?

Întrebarea fu rostită în grabă, o nuanţă de îngrijorare colorându-i tonul. Filipe nu-i răspunse imediat. Se aplecă spre stânga, întinse braţul şi apucă mapa din carton bleu, pe care şi-o puse în poală. O deschise şi arătă spre conţinutul ei; erau documente în engleză şi arabă, capsate între ele.

— Astea sunt documentele pe care le-am luat din biroul unuia dintre inginerii şefi de la Aramco, în Dhahran. După cum ţi-am spus deja, toate erau arhivate într-un dosar intitulat *Problems în Production Operaţions, Sandi Fields.*

— Şi, până la urmă, ce sunt documentele astea?

— Sunt rapoarte ale inginerilor. Închise din nou mapa, ca şi cum nu venise încă momentul să prezinte conţinutul ei. Dar există nişte chestiuni tehnice pe care trebuie să le ştii ca să poţi înţelege mai bine ce scrie aici.

— Cum ar fi?

— Problemele de inginerie pe care le implică acest proces, îl lămuri Filipe. Cum crezi tu că ajunge petrolul la suprafaţă?

— Păi e vorba de sistemul de foraj, nu? Se face o gaură în sol şi petrolul începe să curgă, presupun.

— Toată lumea crede asta. Însă, în realitate, procesul de extracţie a ţiţeiului implică trei elemente: petrolul, gazul şi apa. Un prieten de-al meu spunea că, dacă procesul de extracţie ar fi fost un film de la Hollywood, petrolul ar fi vedeta principală, amorezul care atrage publicul în cinematografe, iar rolurile secundare le-ar fi încredinţate gazului şi apei. În realitate, în linii generale, un zăcământ constă în ţiţei amestecat cu gaz şi un depozit de apă dedesubt. Gazul din petrol funcţionează precum cel din şampanie: îi dă forţă,

sunt acele bule care-l fac să se mişte şi-i conferă vitalitate. Petrolul fără gaz este ca şampania fără gaz: un lichid inert. Gazul amestecat în petrol şi apa care-l împinge fac ca punga de petrol să fie sub presiune, cam ca o sticlă de şampanie pe care o scuturi înainte s-o deschizi, înţelegi?

— Da.

— Când se forează acest depozit e ca şi cum ai scoate dopul de la sticla de şampanie. Petrolul ţâşneşte la suprafaţă cu o presiune mare şi atunci are loc extracţia primară. Petrolul vine în cantităţi mari, e o minunăţie. Filipe îşi schimbă expresia feţei, arătând că toate lucrurile bune au un sfârşit. Problema este că, odată făcut forajul, după ceva vreme începe să scadă şi presiunea, de acord?

— Ca şampania în pahar...

— Exact. Filipe întinse degetul şi arătă un punct invizibil în aer: Şi din acest moment încep problemele. Presiunea începe să scadă şi petrolul nu mai ţâşneşte cu aceeaşi intensitate. În realitate, chiar îşi pierde progresiv forţa pentru că acolo jos, pe măsură ce se extrage mai mult ţiţei, presiunea zăcământului scade şi ea, până la punctul în care devine inferioară presiunii de la suprafaţă şi petrolul nu mai iese.

— Se termină petrolul?

— Nu, nu se termină. Încă mai este petrol în subsol. Problema este că depozitul nu-l mai împinge la suprafaţă.

— Când se întâmplă asta, cam cât petrol a ieşit deja?

— în cazul extracţiei primare? Aproximativ un sfert din tot petrolul existent în pungă. Ceea ce înseamnă că în subsol au rămas încă trei sferturi.

— Şi cum se scoate restul?

— Intră în acţiune extracţia secundară. Prin recurgerea la tehnologie, căutăm să creştem presiunea din zăcământ, astfel încât petrolul să ţâşnească din nou. Una dintre metodele care se pot folosi este introducerea gazelor în punga de petrol, şi anume a dioxidului de carbon, care se amestecă cu ţiţeiul şi-l face din nou energic, ca pe şampanie. O altă metodă, foarte utilizată în Arabia Saudită, este introducerea apei în depozit.

— Apă? Amestecă petrolul cu apă?

— Nu, nicidecum. Apa nu este injectată în petrol, ci în depozitul de apă care se află sub punga de petrol, înţelegi? Pe măsură ce intră apa, depozitul creşte, apa urcă şi împinge petrolul în sus. Consecinţa este că, pe măsură ce se extrage petrolul, trebuie să se injecteze din ce în ce mai multă apă, pentru a menţine presiunea din

zăcământ ridicată. Numai că acest proces atrage după sine o altă problemă.

— Care?

— Se numeşte *water cut*, adică „conţinut de apă”. Întrucât apa trebuie injectată în depozite pentru a creşte presiunea, la un moment dat, apa aceasta începe să se amestece cu petrolul, ceea ce înseamnă că petrolul brut este pe terminate, în extracţia primară, petrolul iese aproape pur, dar, pe măsură ce avansează extracţia secundară şi punga se goleşte, încep să apară părţi de apă amestecată cu petrol. Mai întâi unu la sută, apoi doi la sută şi-aşa mai departe. Asta înseamnă *water cut.* Un puţ ajunge la sfârşit atunci când conţinutul de apă depăşeşte foarte mult conţinutul de petrol. Se spune că petrolul s-a înecat în apă.

— Adică s-a terminat.

— Nu, nu s-a terminat. În mod normal, reuşim să extragem doar o jumătate din ţiţeiul existent într-un zăcământ. Cealaltă jumătate rămâne în subsol, în zone izolate, însă extracţia este neviabilă din punct de vedere economic şi puţul este închis.

— înţeleg.

Geologul deschise din nou mapa pe care o ţinea pe

genunchi. Luă nişte foi şi i le arătă lui Tomás.

— Aceste documente sunt rapoartele tehnice de la Aramco, spuse el. Aproape toate au fost pregătite de ingineri ai companiei petroliere saudite, deşi unele au fost elaborate de consultanţi ai companiei. Fiecare raport analizează provocările specifice ale unui anumit câmp petrolifer, identificând problemele operaţionale care au apărut şi s-au acumulat.

— Unde? în acel megagigant de care ai vorbit mai devreme?

— în mai multe câmpuri, preciză Filipe. Rapoartele analizează ceea ce se întâmplă în mai multe câmpuri. Geologul indică poziţiile zăcămintelor pe harta din broşură. După cum ţi-am spus, Ghawar şi Safaniya produc, împreună, şaptezeci şi cinci la sută din tot petrolul Arabiei Saudite. Dar, dacă adăugăm şi ceilalţi doi supergiganţi saudiţi, Abqaiq şi Berri, această cotă ajunge la nouăzeci şi trei la sută. Adică există patru câmpuri petrolifere care, împreună, produc mai mult de nouăzeci la sută din tot petrolul Arabiei Saudite.

— Incredibil.

Filipe răsfoi documentele pe care le ţinea în mână, de parcă ar fi căutat unul în mod deosebit.

— Să vedem ce se întâmplă cu Abqaiq. Acest câmp a început să producă în 1946 şi petrolul de-acolo a fost mereu considerat de o calitate excepţională, poate cel mai bun din cât a existat vreodată. Găsi pagina pe care o căuta. Raportul acesta constată că Abqaiq a trecut de vârf în 1973, când produsese mai mult de şaptezeci la sută din resursele sale. Făcu semn cu mâna. Deci, la revedere, Abqaiq. Puse hârtia la loc şi căută o alta. Câmpul Berri a fost descoperit în 1964, este unul dintre ultimii supergiganţi descoperiţi în regat şi are şi el petrol de calitatea întâi. Găsi documentul la două pagini distanţă. Acest raport arată că presiunea depozitului Berri a scăzut la valori atmosferice în zece ani de exploatare, după care s-a început extracţia secundară, cu injecţie de apă. Totul a mers bine până în 1977, când apa a început să se amestece cu petrolul care ieşea la suprafaţă. Indicele *water eul* a tot crescut până ce a înecat petrolul într-un sfert din puţurile din Berri, în 1990, astfel că Aramco a fost obligată să le închidă. Acest raport arată că problemele au început să se înmulţească în 1994 şi producţia a scăzut cu mai mult de şaizeci la sută. În 2001 era clar că nu mai rămâneau decât câteva porţiuni din Berri în care petrolul nu se înecase încă în apă. Puse raportul deoparte. Berri se

pregăteşte să intre în istorie. Mai răsfoi câteva pagini. Acum Safaniya, despre care ţi-am vorbit deja. Cel mai mare câmp petrolifer *offshore* din lume şi al doilea ca producţie din Arabia Saudită. Filipe extrase alte foi din mapă. A intrat în producţie în 1957 şi ţiţelul de-acolo s-a păstrat relativ curat până către sfârşitul anilor 80, moment în care a început să apară nisip în petrolul brut, semn că presiunea scădea în mod periculos. A apărut şi apa, care a crescut până când indicele *water cut* a ajuns să fie ridicat în cea mai mare parte a câmpului, în 2001.

— Care este procentul?

— în Safaniya? Unele puţuri au ajuns deja la un indice *water cut* de cincizeci la sută.

— Drace!

— Safaniya este evident în declin, dragul meu. Vârful a fost depăşit în jurul anului 1980, iar rapoartele arată că problemele cu apa şi nisipul tind să se agraveze. Puse documentele la loc. Adică, ceea ce ne arată aceste rapoarte este că cei trei supergiganţi din Arabia Saudită, Safaniya, Abqaiq şi Berri, au trecut deja de vârf şi sunt în scădere.

— Mai rămâne cel mai mare.

— Da, rămâne Ghawar.

Tomás arătă cu privirea spre mapa de carton.

— Şi ce zic documentele despre câmpul ăsta?

Geologul găsi alte foi.

— Ghawar este atât de mare încât toată rezerva a fost împărţită în arii regionale, cum ar fi Am Dar, Shedgum, Uthmaniya, Hawiya, Haradh şi altele. În consecinţă, o mare parte a rapoartelor se concentrează pe analiza diverselor aspecte ale acestor locuri de foraj, remarcă el, răsfoind paginile. Arătă un document. De exemplu, acest raport studiază misterioasa înclinare a pungii de petrol, în special în zona de contact dintre apă şi petrol. Un alt document. Acesta abordează problema injecţiei orizontale în secţiunea Arab D. Altul. Aici, atenţia este îndreptată asupra intervalelor de permeabilitate. Încă unul. Uite, acesta are o simulare numerică ce caută să compatibilizeze datele despre presiunea puţurilor orizontale în diverse tipuri de heterogenităţi.

Din ce în ce mai nerăbdător, Tomás se uită la documente.

— Parcă ai vorbi chineză.

— Da, jargonul este deosebit de tehnic.

— Şi, în traducere, ce spun aceste rapoarte?

Filipe încetă să mai răsfoiască documentele din acel

fascicul.

— Avem aici nenumărate analize ale diverselor aspecte ale operaţiunilor din Ghawar, spuse el, privindu-şi atent prietenul. Atenţie, niciunul dintre aceste rapoarte nu prezintă o viziune de ansamblu. Numai suma lor ne revelează o perspectivă relativ clară a ceea ce se întâmplă în acest mare colos.

— Şi cum este această perspectivă?

Geologul se uită la ceas şi, uimit de oră, întrerupse brusc discuţia.

— Casanova, e târziu, exclamă el tresărind şi arătându-se dintr-odată grăbit. Trebuie să plecăm.

— Să plecăm!? se miră Tomás. Unde plecăm?

Filipe ridică mâna şi-i făcu semn chelnerului. Când australianul vru să se apropie, făcu în aer o iscălitură şi angajatul înţelese; trebuia să aducă nota, repede.

— Trebuie să merg în cameră să-mi fac bagajul şi apoi plecăm din oraş.

— Unde mergem?

— Departe. Te avertizez că nici n-are rost să te gândeşti să mai trecem şi pe la hotelul tău să-ţi iei lucrurile.

— De ce?

— Păi din motive de siguranţă. După cele întâmplate în

Siberia şi după ce ai fost urmărit chiar azi, în Sydney, nu ne putem asuma şi alte riscuri, nu crezi? Va trebui să dispari odată cu mine, fără să laşi urme, şi de aceea trebuie să laşi totul în hotel până ne întoarcem.

— Dar unde mergem, până la urmă?

— Ne întâlnim cu James.

— Amicul tău de la Oxford?

— Da, e şi el aici.

În mintea lui Tomás se făcu dintr-odată lumină.

— Ah, bun. Acum înţeleg de ce ai venit în Australia. Ridică o sprânceană, intrigat. El e aici, în Sydney?

— Nu.

— Atunci unde?

— O să vezi.

XXXI

Nota de plată sosi pe o tăviţă de argint şi Tomás insistă să plătească el; în fond, acele cheltuieli erau acoperite de Interpol. Se ridicară amândoi, ieşiră din Avery s Bar şi se îndreptară spre zona lifturilor, în luxosul lobby al hotelului.

— încă nu mi-ai răspuns la întrebare, insistă Tomás.

— Ţi-am spus deja că vei afla unde mergem la momentul potrivit.

— Nu la asta, nerodule.

— Atunci, care e întrebarea?

— Vorbeam despre câmpurile gigantice din Arabia Saudită, îi aminti el. Făcu un semn în direcţia mapei de carton pe care prietenul său o ţinea în mână. Ai spus că depozitele supergigantice au trecut deja de vârful de producţie, dar încă nu mi-ai spus ce zic acele rapoarte despre cel mai mare câmp.

— Ah, înţelese Filipe. Ghawar?

— Da. Ce se întâmplă pe acest câmp?

Ajunseră în dreptul lifturilor şi intrară într-unul care avea deja uşile deschise. Geologul apăsă pe butonul etajului cinci şi uşile se închiseră pentru scurta deplasare.

— După cum ţi-am zis, Ghawar a început să producă în

1951 şi, timp de zece ani, petrolul a ţâşnit liber din zăcământ, fără să fie nevoie de nicio metodă specială de extracţie. Cu toate acestea, la sfârşitul deceniului, zăcămintele au început să înregistreze o anumită scădere a presiunii. Ca răspuns la această problemă, Aramco a iniţiat un program de injecţie cu gaz în sectorul Shedgum. La începutul anilor 60, în faţa scăderii şi mai mari a presiunii, s-a lansat un nou program, de data aceasta injectând apă în părţile laterale ale pungii. Situaţia **a fost, în cele din urmă, adusă sub control, însă numai pentru câţiva ani. În anii 70 a apărut apă în petrolul care ieşea din puţurile de la Ghawar.**

— Serios?

Filipe înclină capul, ca şi cum surprinderea prietenului său ar fi fost disproporţionată.

— Casanova, spuse el. Ghawar a produs petrol pur timp de douăzeci de ani. Asta e foarte bine.

— Ah, bun. Credeam că apariţia apei era ceva grav.

— Apariţia apei este ceva grav.

Tomás păru descumpănit, neştiind ce să creadă.

— Iartă-mă, parcă ai spus că nu era nicio problemă.

Un sunet discret anunţă sosirea liftului la etajul cinci. Uşile se deschiseră şi ieşiră amândoi pe coridor.

— Apariţia apei în extracţie este întotdeauna un lucru grav, spuse Filipe, fără să întrerupă şirul conversaţiei. Cu toate astea, faptul că acest câmp a mers douăzeci de ani fără să extragă apă este foarte bun. Chiar excelent, fără îndoială. Problema este că lucrurile bune nu durează veşnic, nu-i aşa?

— înţeleg.

— Producţia din Ghawar de-a lungul acestui deceniu a sărit în aer, trecând de la un milion şi jumătate de barili zilnic în 1970 la cinci virgulă şapte milioane pe zi în 1981. Începând din acel moment, consumul mondial a scăzut şi, ca răspuns, Aramco a diminuat intenţionat producţia din acest câmp megagigantic. Sectorul Haradh, de exemplu, a fost oprit complet, în efortul de a lăsa zăcămintele să se odihnească.

— Să economisească, adică.

— Să se odihnească, insistă geologul. Ştii, cu cât un câmp produce mai mult petrol, cu atât scade şi presiunea din rezervoare. O modalitate de a

combate această problemă este oprirea producţiei, ceea ce permite să se mărească presiunea în mod natural. Asta au făcut saudiţii începând din 1982. Au început să lase câmpurile petrolifere să se odihnească, în încercarea de a recupera presiunea pierdută.

— Şi au reuşit?

— Oarecum, da. Presiunea a crescut şi problemele cu apa s-au diminuat sensibil, însă nu în mod decisiv. Filipe pipăi mapa de carton pe care o ţinea în mână. Aceste rapoarte arată că problemele cu apa au reapărut la scurt timp, şi încă în forţă.

— Te referi la conţinutul de apă?

— Da, la *water cut.*

— Cum a evoluat problema?

Se opriră în faţa unei uşi şi Filipe scoase o fişă magnetică. O introduse în fantă şi uşa camerei se deblocă cu un „clic”.

— După cum ţi-am zis, apa a apărut în petrolul din Ghawar în anii 70, spuse el, intrând în cameră. De atunci, procentajul acesteia în raport cu petrolul a tot crescut... cu o viteză alarmantă.

— Dar cât?

Filipe lăsă mapa în pat şi se aşeză pe marginea lui, poftindu-l pe Tomás să se aşeze într-un fotoliu, lângă masa de scris.

— în 1993, indicele *water cut* atinsese douăzeci şi şase la sută şi, de-aici încolo, ţin-te grabă, spuse el, continuându-şi raţionamentul. După trei ani deja ajungea la douăzeci şi nouă la sută şi în 1999 la treizeci şi şase la sută. Situaţia ameninţa să scape de sub control şi Aramco a hotărât să deschidă alte puţuri, astfel încât să evite problemele. Dar după câteva luni, şi acestea au început să extragă apă. Ridică palma deasupra ochilor. Apa a apărut şi în zăcăminte situate în zone înalte, unde nu se aştepta nimeni să apară atât de repede.

— Şi ce-au făcut saudiţii?

— Au început să-şi piardă cumpătul, evident. În disperare de cauză, Aramco a recurs la tehnologie înaltă şi la noi tehnici de foraj orizontal.

— Şi au dat roade?

— Rapoartele nu mai acoperă şi perioada următoare. Dar, în 2005, am reuşit să mituiesc un funcţionar saudit care **avea datorii la jocurile de noroc şi mi-a dat informaţii mai actualizate despre acest indice** *water cut* **îngrijorător din Ghawar. Din câte se pare,**

recursul la noi tehnologii sofisticate a permis companiei Aramco să reducă procentul de apă până la treizeci şi trei la sută în 2003. Clătină din cap. Dar n-a durat prea mult. Tendinţa s-a răsturnat din nou şi, în 2005, conţinutul de apă era deja de cincizeci la sută şi numeroase puţuri au crescut în câţiva ani de la douăzeci la sută la o valoare absolut alarmantă, ceva de neimaginat.

— Cât?

— Şaptezeci la sută.

— Dumnezeule, se înfioră Tomás, bulbucând ochii. În doar doi ani?

— într-un interval de doi până la cinci ani, de la caz la caz.

— în Ghawar?

— Da.

— Dar asta e... e o catastrofă!

— Poţi să fii sigur. Dacă ne uităm la date, ajungem la concluzia că vârful de producţie din Ghawar a fost recordul de cinci virgulă şapte milioane de barili zilnic, în 1981. De-atunci, acest colos n-a mai produs atâta petrol într-un singur an. Ghawar a atins vârful de producţie în anii 80 şi, datorită noii

tehnologii, se găseşte acum pe un platou al producţiei. Dar, atenţie, noua tehnologie este cu două tăişuri. Pe de o parte, e drept că ajută la menţinerea producţiei la un nivel înalt, dar, pe de altă parte, accelerează golirea zăcămintelor şi diminuarea presiunii acestora.

— Cât timp se va menţine acest platou al producţiei?

Filipe îşi mângâie barba.

— Nimeni nu ştie, spuse el, gânditor. Însă toate indiciile ne arată că declinul va începe în curând şi un lucru este sigur: când va începe, va veni pe neaşteptate şi va fi brusc.

— Ce înseamnă în curând?

— Ascultă, Casanova. Filipe deschise mâinile în dreptul feţei, de parcă ar fi arătat un tablou. Priveşte imaginea de ansamblu a problemei. Petrolul non**-OPEC** este aproape de vârf şi se estimează că va fi atins în 2015, aproximativ. Asta înseamnă că cele mai mari speranţe pentru viitorul energetic al lumii este la petrolul **OPEC.** Problema este că majoritatea ţărilor **OPEC** deja au trecut de vârf, cum e cazul Iranului, Irakului, Kuweitului, Yemenului, Omanului şi Nigeriei. Salvarea este,

deci, Arabia Saudită, a cărei producţie, cum descoperi acum, se bazează pe o mână de câmpuri petrolifere ajunse la maturitate. Toate au trecut deja de vârful de producţie şi înregistrează un conţinut ridicat de apă în extracţie, semn că operaţiunile se află într-o stare avansată de declin. Toate par să depindă acum de prestaţiile câmpului Ghawar, însă informaţia tehnică referitoare la acest câmp este foarte îngrijorătoare. Dacă analizăm producţia câmpurilor supergigantice din afara **OPEC** şi care au trecut deja de vârf, cum e cazul câmpurilor Brent, Oseberg, Romashkino, Samotlor sau Prudhoe, de exemplu, observăm că platoul de producţie al celor mai mari zăcăminte tinde să dureze în jur de zece ani. Fiind singurul megagigant din lume, probabil că Ghawar va avea un platou mai întins. Dar este important de ţinut minte că acest câmp neobişnuit a atins vârful în 1981 şi că a intrat în platou începând de atunci. Făcu o pauză. În faţa acestui scenariu, ce-ai vrea să-ţi spun? Ridică din sprâncene. Ei bine?

Se făcu linişte, în timp ce Tomás asimila faptele şi încerca să le pună în perspectivă, cu toate implicaţiile pe care le aveau.

— Dar nu petrolul saudit era cel care avea să dureze

încă mulţi ani? întrebă el, aproape cu teamă.

— Poate va dura o sută de ani, nu ştiu. Dar ceea ce cu siguranţă nu va dura mult este actuala rată ridicată de producţie. Asta înseamnă că, în curând, piaţa va avea mult mai puţin petrol disponibil, într-o perioadă în care cererea creşte exponenţial. Şi ştii ce înseamnă asta, nu-i aşa?

— Preţul petrolului nu va mai scădea sub trei cifre.

— Este cât se poate de sigur, anunţă Filipe. Epoca petrolului ieftin este pe sfârşite. Reducerea ofertei şi creşterea cererii vor face ca preţul petrolului să ajungă la valori de neimaginat până acum. Şi cel mai rău este că acest proces a început deja. În 1998, petrolul costa zece dolari barilul şi, în zece ani, a ajuns de paisprezece ori mai scump. Când petrolul va costa trei sute de dolari barilul, de exemplu, vei avea nevoie de trei sute de euro numai ca să faci plinul la maşină.

— Va trebui să merg pe jos.

— Cred că glumeşti, râse prietenul. Economia mondială actuală nu se întreţine cu oameni care merg pe jos. Adevărul este, însă, că petrolul va deveni scump pentru orice, nu numai pentru plinul tău de benzină, ceea ce înseamnă că şi autobuzele, trenurile, metroul vor fi de zece ori mai scumpe. Dacă facem socoteala, multă lume

îşi va da seama că pur şi simplu nu se va mai putea mişca, salariul nu va mai fi de ajuns pentru plata transportului către locul de muncă. Iar transporturile, dragul meu, sunt doar vârful vizibil al aisbergului, în fapt, pentru a produce un automobil sau un frigider, este nevoie de cuptoare, iar cuptoarele sunt alimentate în principal cu combustibili fosili. Ceea ce vreau să spun este că petrolul scump înseamnă produse scumpe. Ce nume poartă această creştere generalizată a preţurilor?

— Inflaţie?

— Galopantă, Casanova. Oftă. În istoria recentă a Statelor Unite, de exemplu, au fost doar trei perioade în care rata inflaţiei a atins două cifre: între 1917 şi 1920, în anii 40 şi între 1974 şi 1981. Ştii ce-au avut în comun aceste trei perioade? Lipsa petrolului. Iar cele cinci recesiuni care au survenit din 1973 încoace au fost, toate, precedate de o creştere a preţului petrolului. Economiştii au cercetat aceste numere cu lupa şi au descoperit că inflaţia a ajuns la două cifre de fiecare dată când costurile energetice au ajuns la zece la sută din PIB. Or, dacă asta s-a întâmplat în perioade de lipsă conjuncturală a petrolului, închipuie-ţi ce se va întâmpla când această lipsă va fi permanentă.

— Vrei să spui că activitatea economică va încetini.

— Sigur. Creşterea preţului petrolului provoacă creşterea preţului la produse, iar asta duce la inflaţie şi la încetinirea economiei. Va începe uşor, bineînţeles. Cu toate astea, întrucât problema nu este conjuncturală, ci structurală, situaţia se va agrava din ce în ce mai mult. Petrolul urcă, activitatea economică încetineşte şi inflaţia devine incontrolabilă. E bine de amintit că hiperinflaţia a distrus Germania în anii 20. Acum imaginează-ţi aceeaşi situaţie în toată economia mondială. În astfel de circumstanţe, colapsul economic va fi iminent. Şi, e bine de ştiut, un colaps economic aduce cu sine şi mari frământări sociale. Dacă se întâmplă asta, urmează acea serie despre care am mai vorbit, nu-i aşa? Recesiune, foamete, devastări, haos. Deschise braţele, ca şi cum s-ar fi lăsat în voia destinului. Cu alte cuvinte, civilizaţia noastră poate foarte bine să se afle în pragul destrămării.

Tomás se foi pe scaun şi privi pe fereastră, ca şi cum ar fi încercat să-şi găsească o direcţie.

— Sunt puţin dezorientat, spuse el.

— De ce?

— Dacă avem în vedere contribuţia însemnată a combustibililor fosili la încălzirea globală, sfârşitul

petrolului ar trebui să fie un lucru bun, nu-i aşa?

— Ar trebui, şi aşa şi este.

— Ah, da? Dar la ce ne foloseşte să încetinim încălzirea planetei dacă, odată cu sfârşitul petrolului, civilizaţia noastră va fi distrusă şi ne vom întoarce cu toţii la Evul Mediu?

— Sfârşitul petrolului va pune capăt tendinţei de încălzire globală şi ăsta este, fără îndoială, un lucru bun. Deşi trebuie să subliniez că efectele încetării emisiei de dioxid de carbon vor începe să se facă simţite abia după câteva zeci de ani, dată fiind acţiunea cumulativă a încălzirii, după cum ţi-am mai explicat. Dar fiecare monedă are două feţe, iar încetarea emisiilor de dioxid de carbon ar putea avea un preţ mult prea ridicat pentru civilizaţia noastră.

— Şi atunci ce putem face?

Filipe zâmbi.

— Ne întoarcem la întrebarea pe care şi-a pus-o grupul nostru la Kyōto, remarcă el. Când ne-am cunoscut în Japonia, eu, Howard, Blanco şi James ştiam că emisiile combustibililor fosili trebuiau să înceteze, altfel planeta avea să ardă în câteva zeci de ani, însă problema care se punea era tocmai

aceasta: care este alternativa pentru combustibilii fosili? De asemenea, ştiam că în industria petrolului se manevrează foarte mulţi bani şi nu ne făceam iluzii referitoare la neputinţa noastră în faţa intereselor gigantice care erau în joc. Situaţia este, prin urmare, extrem de delicată. Aşa cum se prezintă lucrurile, scenariul care ne aşteaptă este într-adevăr apocaliptic. Ne aflăm în faţa celei mai sumbre perspective. Pe de o parte, vedem cum temperatura planetei creşte disproporţionat, dezlănţuind fenomene incontrolabile. Este posibil să fim în pragul unor valori critice de temperatură, dincolo de care Terra va deveni un adevărat infern. Şi, exact în momentul în care se întâmplă asta, marea producţie de petrol se va prăbuşi brusc, fără nicio avertizare. Politicile OPEC **de păstrare a secretelor, interesul întregii industrii petroliere de a prelungi statu quo-ul cât mai mult posibil, gestiunea politică bazată pe cicluri electorale scurte şi manipularea preţului petrolului pe piaţa mondială camuflează căderea brutală a producţiei care se apropie. Să ştii că problema cea mai mare nu este epuizarea petrolului, ci faptul că se va termina**

dintr-odată. Vom fi luaţi cu toţii prin surprindere, fără să avem timp să punem la punct o alternativă eficientă. Privi în jur, exaltat, de parcă încă nu reuşea să exprime tot ce simţea. Îţi dai bine seama ce ne aşteaptă?

Tomás dădu din cap.

— Multă dezordine.

— Nici nu-ţi închipui cât de multă, Casanova, remarcă Filipe pe un ton sec. Vor fi călduri din ce în ce mai infernale, creşterea nivelului mării va face ca apele să înghită insule şi să invadeze continente, vor fi furtuni din ce în ce mai brutale, deşertificarea va spori, afectând o jumătate din planetă şi recoltele vor fi distruse de secetă. Când se vor întâmpla toate acestea, petrolul se va termina în mod abrupt şi ne va prinde cu chiloţii în vine, complet nepregătiţi. Economia va intra într-o profundă recesiune, companiile vor da faliment, va fi foamete, nu se va mai respecta ordinea publică şi, fără să ne dăm seama, civilizaţia noastră va dispărea. Se aplecă înainte, apropiindu-şi chipul de faţa amicului său, şi repetă întrebarea. Îţi dai seama ce o să se întâmple?

— Apocalipsa.

— Nici mai mult, nici mai puţin, exclamă geologul.

Apocalipsa. Şi asta nu li se va întâmpla strănepoţilor noştri, peste un secol. Arătă cu degetul spre covor. Asta se va întâmpla în curând, chiar în timpul vieţii noastre. Lăsă ideea să-şi facă efectul. Noi vom asista la toate astea, Casanova. Vom asista la toate astea.

Tomás aproape că se ghemui în fotoliu.

— Este... este înspăimântător.

Filipe se îndreptă pe marginea patului.

— Când ne-am cunoscut, în Kyōto, noi patru am făcut schimb de informaţii din domeniile noastre specifice de cercetare şi ne-am dat seama că ne aflăm în pragul unei catastrofe iminente. Lumea nu este pregătită pentru această criză, nu s-a gândit la nicio soluţie pentru a o evita. De aceea, am pus la punct un plan.

— Un plan? Ce plan?

— Cum domeniul meu de specialitate este tocmai sectorul energetic, şi mai ales cel petrolier, eu aveam deja anumite semnale că puteau apărea probleme în furnizarea de petrol la nivel mondial. Erau lucruri mărunte, frânturi de informaţie aparent irelevante, anumite comentarii în surdină pe care le mai auzeam venind dinspre pieţele financiare, lucruri de genul acesta. Adunând piesele răzleţe ale acestui puzzle, am început să-mi dau seama că

epuizarea petrolului ieftin se putea petrece curând şi că aceasta, fiind o problemă extrem de gravă, reprezenta o ocazie pentru noi.

— O ocazie ca să luptaţi împotriva încălzirii globale, vrei să spui.

— Exact. Dacă încă ar exista mult petrol, poţi să fii sigur că aceste interese puternice care se învârt în jurul lui n-ar permite niciodată apariţia unei alternative viabile. Toţi cei din grupul nostru ştiau asta. Dar, dacă petrolul este cumva aproape de sfârşit, atunci lucrurile se schimbă. Afacerea se va prăbuşi, iar aceste interese îşi vor pierde puterea odată cu sursa lor de venituri. De aceea am împărţit sarcinile între noi, în funcţie de calificări şi de domeniile de specialitate. Howard a fost însărcinat să urmărească evoluţia climatică, astfel încât să poată prevedea cu exactitate care este momentul cel mai critic al încălzirii. Cu acest scop în minte, a reuşit să se facă trimis la o staţie americană din Antarctica, unde încălzirea este mai rapidă decât în restul planetei. Lui Blanco şi lui James, care erau fizicienii şi, în acelaşi timp, inginerii grupului, le-a revenit sarcina de a căuta şi de a pune la punct o sursă energetică alternativă. Iar eu m-am apucat să determin situaţia exactă a rezervelor de petrol, astfel încât să stabilesc care

este momentul cel mai favorabil din punct de vedere politic pentru a scoate la iveală energia alternativă pe care ar fi descoperit-o în cele din urmă Blanco şi James.

— Energie alternativă?

— Da, confirmă Filipe. Lumea va trebui să facă un salt înainte şi să găsească o altă sursă de energie. Altfel, vine sfârşitul!

— Vorbeşti de energia solară?

— Nu, energia solară este bună în completare, însă nu va trece de stadiul acesta. Nopţile şi zilele înnorate ne vor împiedica să facem din energia solară o soluţie energetică viabilă.

— Atunci care este alternativa? Qarim mi-a spus, în Viena, că nici vântul nu e de mare ajutor.

— Şi ţi-a zis foarte bine. La fel ca şi energia solară, cea eoliană este intermitentă. Ce facem când nu mai bate vântul?

— Şi atunci?

— Bună întrebare, observă el. Energia nucleară ar fi o opţiune, dacă n-ar fi atât de scumpă şi dacă n-ar avea de înfruntat opoziţia publicului, pe lângă faptul că deşeurile care se produc astfel rămân radioactive timp de mii de ani. Alte surse, cum ar fi mareele, ar putea fi complemente

interesante, însă nu vor fi niciodată baza pe care să se sprijine întreaga economie. Gazul şi cărbunele, care există în cantităţi mari, sunt combustibili fosili emiţători de dioxid de carbon, de aceea trebuie evitate, mai ales cărbunele, care este şi foarte poluant. Figura i se strânse într-o expresie interogativă. Şi atunci, ce-i de făcut? Tocmai în jurul acestei probleme s-au concentrat Blanco şi James.

— Şi au ajuns la vreo concluzie?

— Eu şi Howard eram prea puţin familiarizaţi cu lucrările lor, astfel că nu cunosc detaliile. Ştiu doar că Blanco a avut o idee interesantă. El şi James lucrau la această idee când au avut loc crimele. Blanco a murit, dar se pare că partea substanţială a lucrărilor teoretice era terminată. În urma crimelor, eu şi James am dispărut din circuit, dar am rămas activi. Eu am urmărit mai departe evoluţia rezervelor mondiale de petrol, iar el, care este un ins foarte practic, şi-a dedicat tot acest răstimp dezvoltării conceptelor teoretice schiţate de Blanco.

— Şi voi doi aţi ţinut legătura?

— Sigur, încuviinţă Filipe. Pe internet.

Prietenul lui Tomás se ridică de pe pat şi deschise valiza pe care-o luă de pe un dulap. Se duse la şifonier şi începu să-şi scoată hainele, pe care le împături şi le puse în

geamantan.

— Şi cum aţi ţinut legătura? în mod frecvent?

— Nu, deloc. Suntem perfect conştienţi de resursele de care dispun cei ale căror interese sunt legate de petrol şi n-am vrut să ne asumăm riscuri inutile. Am stabilit ca el să-mi trimită un mesaj codificat de îndată ce dorea să mă vadă.

— Ce mesaj? Acel citat din *Apocalipsă?*

— Exact. Filipe se opri din împachetat şi îşi îndreptă spatele, citând din memorie: „Şi când El a deschis pecetea a şaptea, s-a făcut linişte în cer”. Se aplecă deasupra valizei şi începu din nou să-şi aranjeze lucrurile. De aceea suntem aici.

— Amicul tău englez ştie că vin şi eu?

— Evident.

— Şi eu ce rol voi avea?

— Tu lucrezi pentru Interpol, nu-i aşa? Deci ne vei ajuta, Casanova.

Istoricul se ridică din fotoliu, nemaiputând să rămână aşezat.

— Dar cum? Cum te pot ajuta?

Filipe ridică privirea.

— Ca să facem următorul pas, avem nevoie de un

poliţist de încredere.

XXXII

O rafală arzătoare de vânt îi întâmpină în momentul în care uşa avionului se deschise şi coborâră pe pista aeroportului Connellan; părea că intraseră într-un cuptor sau într-o seră sufocantă şi uscată, instalată în mijlocul câmpiei semideşertice în care aterizase aparatul.

— *Welcome to Yulara*, îi întâmpină o stewardesă pe treapta de jos, o brunetă cu un zâmbet profesional.

Gâfâind din cauza căldurii, Tomás şi Filipe păşiră pe asfalt cu o viteză nesigură; când se grăbeau să scape de cuptor cât mai repede, când încetineau pentru că li se părea că până şi corpul li se topeşte în acea căldură sufocantă. Nori de insecte minuscule li se repezeau în faţă, obligându-i să se apere făcându-şi vânt în faţa nasului; intrară în terminal uşuraţi, binecuvântând răcoarea aerului condiţionat, cu bucuria celui care trage aer în plămâni după ce a fost aproape sufocat. Aeroportul era mic, un aerodrom mai aerisit, şi, de îndată ce geologul îşi găsi bagajul, ieşiră în holul principal al terminalului.

— Philip! strigă o voce.

Priviră amândoi în direcţia de unde se auzise vocea şi zăriră un sexagenar înalt şi slab, cu părul grizonant şi cu

barba albă ascuţită, cu pielea înroşită şi cu ochii albaştri, obosiţi, ascunşi în spatele unor ochelari cu multe dioptrii.

— Salut, James, spuse Filipe, surâzând sincer.

Cei doi se îmbrăţişară şi, imediat după aceea, necunoscutul îl privi pe Tomás cu o expresie întrebătoare.

— Acesta este prietenul tău?

Filipe făcu un gest larg, ca şi cum ar fi dorit să-i aducă împreună.

— Da, el este Tomás. Lucrează pentru Interpol.

Gazda întinse o mână osoasă.

— *How de you de?* salută el. Nici nu vă imaginaţi cât de... hmpf... cât de mulţumit sunt să vă cunosc.

— Tomás, ţi-l prezint pe James Cummings, fizician la Oxford, exilat în Yulara.

Cei doi îşi strânseră mâinile, englezul fiind deosebit de satisfăcut de prezenţa unui membru al Interpolului, de parcă Tomás ar fi reprezentat garanţia că toată acea nesiguranţă care-l apăsa de la moartea celorlalţi membri ai grupului avea să ajungă la un sfârşit. Cummings privi dincolo de noii veniţi, ca şi cum s-ar fi aşteptat să mai vină cineva.

— Şi ceilalţi? întrebă.

— Care ceilalţi?

— Păi... hmpf... n-au venit şi alţi poliţişti cu voi?

— James, Tomás a venit singur, îl întrerupse Filipe, pe un ton nerăbdător. Ţi-am explicat deja că vine singur.

Englezul păru dezamăgit.

— într-adevăr, recunoscu el. Dar eu speram... hmpf... să fie mai multă siguranţă. Îl studie pe Tomás din cap până-n picioare. Şi arma? Unde ţineţi arma?

— Tomás nu e poliţist. Este istoric.

— Istoric? Hmpf... dar la ce ne trebuie nouă un istoric?

— Ţi-am mai explicat că este prietenul meu şi că lucrează pentru Interpol. Îi puse mâna pe umăr. Ai încredere în mine, totul va fi bine. Privi spre Tomás şi vorbi în portugheză. Scuze, Casanova, James e unul din acei oameni de ştiinţă care parcă trăiesc pe lună. Un fel de profesor distrat, înţelegi? Numai că, în ceea ce priveşte munca, nu există geniu mai inventiv decât el, poţi fi sigur.

— Nu-ţi face probleme, răspunse istoricul. Şi tatăl meu era aşa.

Cummings îi însoţi spre ieşirea din terminal şi-i duse prin soarele arzător până în parcare.

— E cald, nu-i aşa? comentă Tomás.

— Cald? râse englezul. Cred că râdeţi de mine, *oíd*

chap[38]*.* Aş vrea să vă văd aici în februarie. Aţi vedea atunci... hmpf... ce înseamnă într-adevăr căldură.

Istoricul îşi analiză gazda. Era un bărbat foarte înalt, de aproape un metru nouăzeci, cu o fizionomie uscată, cu braţe şi picioare lungi şi subţiri; purta o cămaşă şi pantaloni scurţi kaki şi avea capul acoperit cu o pălărie australiană, decorată cu o pană verde cu galben. Părea dezlânat, un vagabond deghizat în cowboy.

Ajunseră lângă un Land Rover verde-praz, a cărui culoare se vedea cu greu de sub stratul gros de praf, iar Cummings deschise uşile; cei trei se instalară înăuntru, însă căldura era atât de mare încât scaunele frigeau şi aerul aproape că le ardea plămânii. Fără să mai piardă vremea, englezul porni motorul şi puternicul aer condiţionat australian răcori interiorul jeepului în doar trei secunde; dacă Tomás n-ar fi văzut, n-ar fi crezut.

— Ei şi, James? spuse Filipe, care se aşezase pe scaunul de lângă şofer. Cum te-ai descurcat aici, în Australia?

— Hmpf, suflă fizicianul, lucru care i se păru lui Tomás o ciudăţenie a vorbirii lui.

Ticul părea a fi un sughiţ, dar un sughiţ dintr-acelea afectate, aristocratice, ca un icnet care se năştea în

[38] **Bătrâne, moşule, în engleză în original** *(n.r.).*

stomac şi exploda cu pompă pe buze.

— E un infern aici, un adevărat infern.

Jeepul porni şi o luă pe strada asfaltată impecabil.

— Un infern? se miră Tomás, instalat pe bancheta din spate. Să ştiţi că mie îmi place mult această ţară. Mi se pare frumoasă.

Cummings arătă cu un gest peisajul dimprejur.

— Frumos? Vi se pare... hmpf... frumos?

Şoseaua străbătea o câmpie cu pământ, arid, de un maroniu-roşiatic care colora totul de parcă ar fi fost un peisaj de pe altă planetă, marţian; pământ, pietre, praf, toate erau roşii, cu excepţia tufelor verzi de vegetaţie şi a paielor de iarbă lămâioasă de savană, care se întindeau până la orizont.

— Da, e frumos.

— Sigur n-aţi mai gândi aşa dacă... hmpf... dacă aţi fi dezrădăcinat aici ani la rând, *old chap.* Acest infern în miezul pustiului mă termină. Îşi dădu ochii peste cap, exasperat. Când mă gândesc că... hmpf... locuiam în Oxford! în Oxford, *by Jovex*[39]*.* Clătină din cap, plin de nostalgie. Ce dor mi-e de verdele liniştit şi odihnitor din dulcea mea Anglie.

---

[39] **„Pe Jupiter”, în engl. În original** *(n.r.).*

— Vă înţeleg punctul de vedere, admise Tomás, contemplând mai departe peisajul roşiatic. Una e să fii în trecere pe-aici, alta e să locuieşti.

— Să nu... hmpf... vă îndoiţi. Şi să ştiţi că situaţia nu se îmbunătăţeşte, *old chap.* Dacă temperatura medie a planetei urcă cu trei grade Celsius... hmpf... Australia va fi numai cenuşă şi deşert. Arătă spre terenul arid de afară. De altfel, lucrurile au început deja. Marile incendii din 2003 au eliberat în zece minute mai multă energie decât... hmpf... bomba atomică de la Hiroshima, iar fumul copacilor care ardeau a fost aruncat în aer cu o forţă atât de puternică încât a intrat în stratosferă şi a început să circule împrejurul globului. Vă puteţi imagina? Tăcu un moment, aparent concentrat la condusul maşinii. Dacă termometrele urcă cu trei grade, incendiile vor distruge totul, comentă el printre dinţi. Pe lângă asta, perioadele de secetă se vor înmulţi şi agricultura va intra în colaps. Continentul acesta... hmpf... este pe marginea prăpastiei.

— îmi închipui că lumea este speriată.

Cummings râse.

— Speriată? *Good Heavens*[40], sigur că nu. Australia şi Statele Unite, au fost singurele naţiuni aşa-zis civilizate

[40] **„Dumnezeule mare!", în engl. în original** *(n.r.).*

care au refuzat să semneze protocolul de la Kyōto.

— Şi ce crede lumea despre asta?

— *Aussies*[41]*?*

— Da, australienii.

— *Hooligans*, exclamă el, cu dispreţ. *Aussies* sunt nişte... hmpf... *hooligans* care s-au mutat într-un loc însorit. Nu-i interesează deloc încălzirea globală.

Filipe se aplecă în spate.

— Nu-l cunoşti pe James, spuse. Pentru el, doar Anglia merită. Restul e sălbăticie.

În jeep se instală liniştea în timp ce străbătea câmpia semideşertică, sub soarele arzător. Admirând peisajul exotic, Tomás observă în faţă o siluetă căzută spre dreapta, pe linia orizontului; era un colos cărămiziu, din piatră goală, de parcă acolo ar fi fost aruncat un menhir gigantic.

— Ce-i acolo? întrebă.

Englezul privi în direcţia arătată.

— Uluru.

Istoricul analiză corpul straniu care se ridica peste savană, părea un munte arid; nu era ascuţit şi îngust, ca vârfurile din Himalaya, ci mai degrabă un monstru de

[41] **Porecla dată cetăţenilor australieni; în engl. în original** *(n.r.).*

piatră cu un platou în vârf, ca o masă imensă.

— E interesant, comentă el. Am văzut muntele ăsta înainte.

— Uluru e renumit, spuse Cummings, fără să-şi ia ochii de la drum. I se mai spune şi... hmpf... Ayers Rock.

— Ah, da, ştiu.

— Toată această zonă este sacră pentru... hmpf... aborigeni. Dar mistici din toată lumea vin aici să-l venereze pe Uluru. Se spune că muntele este situat într-un punct important din grila planetară, la fel ca şi... hmpf... Marea Piramidă din Gizeh.

— Serios?

— Hmpf... superstiţii.

Tomás studie mai bine piatra care se ridica deasupra orizontului.

— Dar ce munte straniu, remarcă el. Din ce e făcut?

— Uluru? Din gresie. E al doilea monolit din lume ca mărime. Primul explorator european care l-a văzut l-a numit... hmpf... o piatră notabilă. Dar, în fapt, trebuie să recunosc că acest munte poate fi întrucâtva surprinzător. Una dintre calităţile lui cele mai bizare este faptul că-şi schimbă culoarea de-a lungul zilei. Arătă spre munte. Acum e portocaliu, nu-i aşa? dar monolitul poate fi şi...

hmpf... roşu, maroniu, violet sau albastru. După ploaie devine argintiu şi chiar negru strălucitor. Uneori s-ar zice că există un izvor de lumină care vine din interior, ca un felinar.

— Serios? Aţi văzut aşa ceva?

— *Right ho*[42]*,* încuviinţă el. Se întâmplă de câteva ori pe an. Bănuiesc că este... hmpf... un efect al luminii, de parcă ar fi o glumă de-a naturii.

— Şi cum a apărut aici o chestie ca asta?

Cummings făcu semn cu capul spre pasagerul de lângă el.

— La întrebarea asta să răspundă... hmpf... geologul nostru.

Filipe se foi pe scaun.

— Nu ştiu prea bine, mărturisi el. Am auzit că Ayers Rock era parte din fundul oceanului acum cinci sute de milioane de ani, dar nu cunosc în detaliu istoria geologică a acestei formaţiuni.

— Şi cum se explică variaţia de culoare?

— Păi, după cum ţi-a spus şi James, muntele e făcut din gresie. Dar aceasta este impregnată cu alte minerale, nu este doar gresie. Variaţia de culoare se datorează tocmai

[42] „Da' bineînţeles", în engl. în original (n.r.).

acţiunii unui mineral, feldspatul, care are proprietatea de a reflecta lumina. Eu cred că acestea creează impresia că piatra emană luminozitate. Roşul, acest ton care pare rugină, se datorează oxidării. Filipe privi atent la alura exotică a monolitului din faţă. În orice caz, acest monstru este cu siguranţă misterios.

— Şi ce spun aborigenii?

Cummings îşi reluă discursul.

— Ah, ei îl tratează pe Uluru de parcă ar fi Dumnezeu în persoană. Ei cred că acest munte este un izvor din acea energie pe care o numesc... hmpf... *tjukurpa.*

— Ce înseamnă asta?

— Vremea visului. Este un fel de poveste aborigenă despre crearea universului şi a oamenilor. Ei cred că fiecare întâmplare lasă un fel de... hmpf... vibraţie pe pământ, cumva în felul în care plantele lasă o imagine a lor în seminţele pe care le eliberează. Făcu un gest în direcţia muntelui. Uluru ar fi ecoul Creaţiei şi, în credinţa lor, este populat... hmpf... de spirite ancestrale.

— Nu-mi spuneţi.

Englezul privi împrejur.

— Vedeţi deşertul acesta, în Red Centre, Australia? Este plin de locuri sacre pentru aborigeni. Arătă spre o altă

formaţiune stâncoasă, în depărtare, la dreapta, unde se vedeau protuberanţele unor culmi rotunjite pe linia orizontului. Aceea, de exemplu, este altă... hmpf... formaţiune sacră. Se numesc Olgas, însă aborigenii le spun Kata Tiuta.

O aglomeraţie urbană apăru dintr-odată pe marginea străzii, printre dune, o viziune neaşteptată în miezul acelui deşert roşiatic. O plăcuţă anunţa Yulara şi jeepul părăsi şoseaua intrând printre case.

— Aveţi un oraş aici, în deşert? se miră Tomás.

— Nu avem, îl corectă James, aproape jignit. Din câte ştiu, eu nu sunt deloc un... hmpf... *Aussie hooligan.*

— Iertaţi-mă. Reformulă întrebarea. Australienii au construit un oraş în mijlocul deşertului?

— Yulara este ceea ce *Aussies* numesc sat turistic. A fost construit pentru a-i primi pe... hmpf... turiştii care vin să viziteze Ayers Rock.

— Sunt mulţi turişti?

— Hmpf... nici nu vă închipuiţi. Jumătate de milion pe an.

— Jumătate de milion? Satul acesta reuşeşte să adăpostească o jumătate de milion de persoane?

Cummings făcu semn spre faţadele elegante şi îngrijite

ale localităţii, ale cărei spaţii verzi decorate cu palmieri şi arbuşti, lăsau impresia că s-ar fi aflat într-o oază.

— Nu lipsesc locurile de cazare aici. De la hoteluri de cinci stele până la campinguri. Dar vă previn că locul cel mai bun de stat este... hmpf... în piscină. În Yulara, piscina nu este un lux, *old chapy* ci o necesitate. La cât de cald e-aici, este singurul loc în care se poate sta când vrei să ieşi din interioarele cu aer condiţionat.

Jeepul străbătu încet străzile desenate cu grijă ale Yularei. După o vreme părăsi zona populată şi o luă pe un drum de pământ ce se pierdea în deşert. Land Roverul sălta prin gropile din pământul bătătorit şi zbura peste crestele ondulate ale dunelor, ridicând în urma lui un nor arămiu de praf uscat, înaintă prin deşert preţ de zece minute, mugind şi cutremurându-se, până ce se opri brusc în cele din urmă. Norul de praf acoperi jeepul ca o mantie, alunecând uşor prin aer, împins de vânt; părea o umbră colorată şi au trecut câteva momente până când Tomás reuşi să întrezărească, prin praful gros ridicat de maşină, pereţii albi ai unei case.

Coborâră şi se îndreptară spre casă. Cummings oprise motorul şi o linişte profundă puse stăpânire pe noii veniţi; era o muţenie goală, nu se auzea nici măcar zumzetul

delicat al vreunui zgomot de fond. Absenţa sunetelor era într-atât de acută încât devenea deconcertantă, ba chiar asfixiantă.

— Asta e casa dumneavoastră? întrebă Tomás, vocea lui zgâriind liniştea.

Cummings încuviinţă.

— Am botezat-o Arca[43].

Tomás zâmbi. Numele i se părea de bun augur; era foarte cald şi numai răcoarea unui frigider îl putea alina în acel moment.

— Arca, ei? Rece ca o ladă frigorifică?

— Nu. Ca Arca lui Noe.

— Arca lui Noe?

Englezul o luă înspre casă, iar paşii i se afundau în nisipul uscat.

— Aici se găseşte ceva foarte preţios pentru umanitate.

— Ce anume?

Cummings puse mâna pe clanţă şi deschise uşa.

— Ultima speranţă.

---

[43] **În limba portugheză, „arca" înseamnă şi „congelator"** *(n.t.).*

XXXIII

Casa părea o cocioabă lăsată în plata Domnului: hârtii împrăştiate peste tot, maldăre de cărţi pe nişte canapele rupte, haine aruncate prin colţuri, mobile acoperite de un strat gros şi omniprezent de praf roşiatic; ici-colo se vedeau, pe jos, bucăţi de mâncare învechită şi pachete goale de cartofi prăjiţi, în timp ce zeci de cutii de bere şi de suc zăceau abandonate pe mobilierul din lemn exotic. Draperiile aveau pete imense de grăsime şi geamurile erau aproape mate din cauza murdăriei.

— Iertaţi... hmpf... dezordinea, spuse Cummings, mişcându-se prin cameră ca un explorator care traversează jungla deasă. N-am avut niciodată înclinaţie pentru treburile casnice.

Tomás nu era un model de persoană ordonată, însă ce vedea acolo i se părea exagerat; evident, în acea casă nu se mai făcuse curăţenie de cel puţin şase luni. El şi Filipe îşi croiră drum până la canapele şi se aşezară cu grijă, evitând acele zone ale tapiseriei în care petele păreau proaspete.

— Şi deci aici ai lucrat? întrebă Filipe, mascând o grimasă de dezgust.

— *Right hoy* confirmă englezul. Acesta este cuibul meu secret.

Tomás îşi privi, surprins, amicul.

— N-ai mai fost aici până acum?

— Nu, spuse geologul. Ştiam că James este ascuns aici, în Yulara, normal, însă n-am venit niciodată aici. Înclină capul, ca şi cum ar fi explicat ceva evident. Din motive de siguranţă.

Gazda ieşi o clipă din sufragerie şi se întoarse imediat, băgând capul pe uşă.

— Vreţi să beţi ceva? Ceai? Cafea? Bere?

— Poate nişte apă rece, ceru Tomás, cu gura uscată din cauza căldurii pe care o suportase pe drumul de la aeroport.

Cummings reapăru cu o sticlă de un litru, rece, şi i-o dădu lui Tomás.

— N-am adus pahare, se scuză el. Sunt toate... hmpf... murdare.

Istoricul nu dorea niciun pahar din casa aceea; dopul sigilat al sticlei îi dădea cele mai bune garanţii de igienă. Deschise sticla de apă minerală şi bău cu lăcomie aproape jumătate. Când termină, Filipe îi ceru sticla şi-şi potoli setea cu ce mai rămăsese.

— Spuneţi-mi deci, începu Tomás, trecând direct la subiect. Ce doriţi de la mine?

Filipe şi Cummings avură un schimb de priviri şi englezul se aşeză în faţa lor, făcându-i semn prietenului său portughez să explice el.

— Cred, Casanova, că ştii deja esenţa acestei istorii, spuse Filipe încrucişându-şi picioarele şi relaxându-se pe canapea. De la moartea lui Howard şi a lui Blanco, eu şi James am stat ascunşi. Eu am fost în Siberia, el a venit aici, în Australia. Dar am continuat să lucrăm. Eu am monitorizat mai departe situaţia rezervelor mondiale de petrol, iar el a continuat cercetarea pe care o începuse cu Blanco. Când ne-am despărţit, a rămas stabilit să nu mai luăm legătura decât în cazuri de extremă necesitate şi numai prin mesaje codificate. Astfel că, acum câteva săptămâni, James mi-a trimis un astfel de mesaj, cel cu citatul biblic pe care l-am menţionat deja.

— Cel din *Apocalipsă.*

— Exact, încuviinţă Filipe. El conţine numele de cod al proiectului nostru.

— Ah, da? Şi cum se cheamă, în fond, proiectul?

— A Şaptea Pecete.

Tomás dădu din cap.

— Hmm, murmură el. De-aici şi fraza aceea codată.

— Exact, confirmă Filipe. Citatul trimis de James, era semnalul că proiectul se încheiase şi că trebuia să ne întâlnim aici, în Australia, ca să punem la punct ultimele detalii. Eram însă conştienţi că, singuri, n-am fi ajuns nicăieri şi eu nu ştiam încotro să mă îndrept. Până când am văzut mesajul tău pe site-ul liceului şi, pe lângă nostalgia pe care mi-a trezit-o, mărturisesc că m-am gândit că ai putea fi un contact important, un fel de agent invizibil, mă înţelegi? Asta mi-a dat ideea de a te invita să vii cu mine. Aveam nevoie de ajutorul cuiva din afara circuitului, de a cărui existenţă cei care au interese petroliere să nu aibă absolut nicio idee.

— înţeleg.

— în Olhon, când mi-ai dezvăluit că eşti în slujba Interpolului, credeam că suntem într-un impas, pentru că însemna că, de fapt, nu erai în afara circuitului. Dacă cei de la Interpol te chemaseră să-i ajuţi la anchetarea crimelor, era evident că autorii morali ai acestor asasinate aveau să afle despre existenţa ta.

— Te referi la cei ale căror interese sunt legate de petrol?

— Exact!

— Hmm.

— De altfel, bănuiala asta ni s-a confirmat în Baikal. La câteva ore după ce ai apărut tu, au venit în satul de iurte acei bărbaţi înarmaţi. Or, te întreb, cum naiba au ajuns acolo?

— M-au urmărit, cu siguranţă.

— Evident că te-au urmărit, încuviinţă Filipe. Apoi continuă să povestească. După ce am scăpat, am considerat că suntem în faţa unei situaţii de urgenţă şi am luat legătura cu James. El s-a arătat foarte îngrijorat, cum era normal, însă numele Interpolului l-a impresionat.

Englezul înţelese aluzia şi interveni.

— Ideal ar fi fost să veniţi din partea... hmpf... Scotland Yard-ului, *of course*, spuse el. Dar mi s-a părut că Interpolul oferea suficiente garanţii de siguranţă şi de aceea i-am spus lui Philip că, dacă ne gândim bine, poate că... hmpf... era mai bine aşa. Avem nevoie de ajutor şi, în afară de Scotland Yard, cine ar putea să ne ajute mai bine decât Interpolul?

— La ce fel de ajutor vă gândiţi?

— Pentru început avem nevoie de... hmpf... protecţie.

— Dar Filipe mi-a explicat că, având în vedere interesele colosale care se află în joc, nicio poliţie din lume nu v-ar

putea apăra.

— Pentru mult timp, îl întrerupse Filipe. Nicio poliţie din lume nu ne poate apăra pentru mult timp.

— Nu pricep.

Geologul inspiră adânc.

— Dacă ne-am fi dus la poliţie în 2002, când au fost asasinaţi Howard şi Blanco, acum n-am mai fi în viaţă. Nicio poliţie nu ne putea proteja prea mult timp de ghearele intereselor petroliere, poţi să fii sigur de asta. Dar acum lucrurile stau altfel, Casanova.

— Cum adică?

— James a terminat proiectul pe care l-a început cu Blanco. Piaţa mondială a petrolului mai are puţin şi atinge vârful. Efectele creşterii temperaturii globale se fac simţite în mod palpabil. Deschise braţele, cu palmele în sus. Ce vreau să spun este că lumea nu mai poate aştepta, acum este cel mai potrivit moment pentru acţiune. Acum trebuie să luăm proiectul şi să-l lăsăm pe mâini bune. Pentru asta nu avem nevoie de ani de zile, ne sunt suficiente câteva săptămâni. Zâmbi. Interpolul n-ar reuşi să ne ţină în viaţă câţiva ani. Dar câteva săptămâni? Nu văd de ce ar fi greu.

— Şi după aceste câteva săptămâni? Ce se va întâmpla cu voi?

Filipe ridică din umeri.

— Interesele petrolului n-ar mai avea niciun avantaj din neutralizarea noastră. În acel moment, „A Şaptea Pecete” va exista deja, iar asasinarea noastră n-ar mai putea inversa procesul. Dimpotrivă, ar însemna chiar un risc foarte mare, din moment ce, până atunci, identitatea celor care ar fi putut ordona asasinatele ar deveni prea evidentă. Dacă reuşim să facem public proiectul „A Şaptea Pecete”, cred că nu vor mai risca aşa ceva.

Tomás îşi trecu mâna prin păr, cumpănind la cele auzite.

— Foarte bine, exclamă el. Şi atunci, ce doriţi să fac eu?

— Vrem să le explici situaţia celor de la Interpol şi să-i aduci aici ca să ne garanteze siguranţa. Avem nevoie de condiţii care să ne faciliteze contactul cu câteva instituţii cheie.

— Şi ce le spun mai exact?

— Le povesteşti ce-ai văzut aici.

Istoricul privi în jur, descumpănit.

— Aici? Dar n-am văzut decât deşert.

Filipe zâmbi.

— Să-ţi spun altfel, se corectă el. Le povesteşti ceea ce vei vedea acum.

— Şi ce voi vedea?

— „A Şaptea Pecete”.

XXXIV

Sertarul părea înţepenit, însă, cu un brânci zdravăn şi hotărâtor, Cummings reuşi în cele din urmă să-l deblocheze, îşi vârî mâinile înăuntru şi scoase un caiet gros, cu copertă rigidă, neagră, ca cele care se folosesc în contabilitate. Apoi se ridică şi le arătă caietul invitaţilor.

— Ăsta este, *old chapsy* anunţă el, pe tonul lui obişnuit, plin de afectare. A Şaptea... hmpf... Pecete.

Fără să-şi stăpânească curiozitatea, Tomás se ridică de pe scaun şi se duse lângă englez. Puse mâna pe caiet şi îl răsfoi cu grijă. Era scris mărunt, cu pixul, plin de ecuaţii şi scheme şi cu o caligrafie greu de descifrat. Încercă să citească un fragment, dar se opri la mijlocul primului rând.

— E scris în spaniolă, exclamă el, surprins.

— *Right ho*, confirmă James. A fost scris de Blanco.

— Dar dumneavoastră înţelegeţi spaniola?

— *Good Heavens,* nu. Părea aproape scandalizat de această idee. Blanco... hmpf... nu reuşea să raţioneze în engleză, *poor chap*. Întâi îşi făcea notiţele în... hmpf... limba lui şi, după ce înregistra totul, traducea în engleză. Arătă un paragraf mai jos. Vedeţi? Partea asta e în engleză.

Tomás îi dădu caietul înapoi savantului şi, întorcându-se, observă o siluetă verzuie dincolo de fereastră. Se uită mai bine şi văzu că era piscina, murdară şi neîngrijită, din curtea casei. Apa era acoperită de praful roşiatic ridicat de vânt şi care acoperea totul, la fel ca acei nori din zare.

Intrigat, privi mai atent în direcţia lor.

Norii de praf păreau să fi fost iscaţi de suflul violent al unei furtuni. Numai că cerul era albastru şi senin, nu putea fi vorba de furtună. Miji ochii şi distinse un punct în mijlocul norului de praf, de parcă un purice ar fi apărut din ceaţă.

— James, strigă el, fără să-şi ia ochii de la geam. Primeşti musafiri, de obicei?

— Da, confirmă englezul. Băcanul îmi trimite zilnic un băiat cu... hmpf... mâncare şi băutură.

— Ah, atunci el trebuie să fie.

Profesorul de la Oxford se apropie de fereastră şi privi norul de praf care se apropia.

— Nu se poate.

— Hmm?

— Băiatul de la băcănie. Deja... hmpf... a trecut pe-aici de dimineaţă.

Filipe sări de pe canapea şi li se alătură celor doi,

uitându-se toţi pe fereastră cu o expresie încordată.

— Atunci cine vine?

Norul creştea rapid şi imediat cei trei şi-au dat seama că nu era unul singur, ci doi.

Au ieşit din casă, întrucâtva speriaţi, cei doi portughezi având foarte proaspete în minte întâmplările din Baikal. Tomás privi împrejur, încercând să dibuiască de unde puteau primi vreun ajutor sau încotro puteau să scape, însă se aflau în mijlocul deşertului şi nu era nici ţipenie de om în preajmă.

— N-ar fi mai bine să ne urcăm în jeep? întrebă el, arătând spre Land Rover.

— Nu mai avem timp, spuse Filipe. În orice caz, nu poate fi nimic special. Ne-am luat toate precauţiile, nu-i aşa?

— Păi... da. Dar şi în Rusia, îmi luasem toate precauţiile şi ai văzut ce s-a întâmplat, nu-i aşa? La fel şi în Sydney...

— Acum e altfel. Am fost mai precauţi.

Mugetul motoarelor accelerate se răspândi în deşert şi două jeepuri se apropiară de casă în viteză. Ajunse în apropierea casei au redus viteza şi s-au despărţit, unul pe o parte şi celălalt pe altă parte; au virat într-o mişcare ca de forfecare şi s-au întâlnit cu mult zgomot în faţa casei. Când au ajuns la destinaţie, motoarele încă mugeau,

frânând în mijlocul unui nor de praf atât de mare încât cei trei bărbaţi din curte au trebuit să-şi acopere feţele, să închidă ochii şi să-şi ţină respiraţia până când vântul suflă praful în depărtare.

Praful se aşeză şi se auziră portiere deschizându-se. În mijlocul norului ce se destrăma se iviră siluete, ca nişte spectre care răsar din ceaţă. Siluetele se apropiară, încet, ţinând în mâini ceva ca nişte beţe lungi. Priviră mai bine şi celor trei le sări inima din piept, bubuind. Nu erau beţe.

Erau arme.

Noii veniţi erau înarmaţi şi nu cu orice fel de arme; erau puşti automate, cu siguranţă din arsenalul militar. Cei trei făcură un pas în spate, apoi încă unul, temători, până ce se proptiră de zidul casei. N-aveau unde să fugă.

O siluetă masivă se desprinse dintre celelalte. Păşea apăsat şi, ieşind din norul de praf, Tomás reuşi în cele din urmă să-i distingă trăsăturile.

— Orlov!

Rusul se opri. Faţa îi era lac de sudoare; în mod evident, clima de la antipozi nu-i pria.

— Salutare, domnule profesor. Ce faceţi pe-aici?

— Asta vă întreb şi eu, exclamă istoricul, încă mirat. Cum aţi aflat că sunt aici?

— Să zicem că am metodele mele.

Filipe atinse braţul lui Tomás.

— Cine e?

Tomás făcu un pas în lateral, lăsându-i pe cei doi să se întâlnească.

— Ah, iartă-mă. Arătă spre rus. Dumnealui este Alexander Orlov, omul meu de legătură cu Interpolul. Arătă mai apoi spre Filipe. Orlov, acesta este Filipe Madureira, amicul meu, cel pe care îl căutaţi dumneavoastră. Făcu un semn spre englez. Iar dumnealui este James Cummings, fizicianul de la Oxford, cel dispărut.

Fizicianul şi geologul înaintară, întinzând mâinile pentru a-l întâmpina pe noul venit, dar Orlov ridică puşca automată şi-i opri cu un gest brusc.

— Rămâneţi unde sunteţi, ordonă el.

— Orlov! se scandaliză Tomás. Ce faceţi?

— Linişte.

— Dar nu sunt ei asasinii, spuse Tomás, într-un efort de a lămuri neînţelegerea. Vă explic imediat.

Ceilalţi bărbaţi înarmaţi se apropiară; erau trei şi stabiliră un perimetru de siguranţă în curte. Nemaiputând răbda căldura aceea apăsătoare, rusul făcu un gest cu arma în direcţia casei.

— Intraţi.

Tomás nu înţelegea atitudinea omului de la Interpol.

— Dar ce faceţi? V-am mai spus că nu ei sunt asasinii. Orlov întoarse arma în direcţia lui Tomás, căruia încă nu-i venea să creadă ceea ce vedea în faţa ochilor.

— Şi dumneavoastră, domnule profesor. Înăuntru. Stupefiat, aproape incapabil să mai reacţioneze, Tomás intră în casă supus; avea impresia că un automat pusese stăpânire pe corpul său.

În casă era răcoare, spre uşurarea rusului mătăhălos, care arătă spre canapea. Cei trei se aşezară, înghesuiţi, uniţi, parcă, de un instinct de apărare. Din grup, Filipe părea cel mai liniştit; stătea picior peste picior, stăpânit de un calm ciudat, pironindu-l cu privirea pe bărbatul care-i ameninţa.

— Nu sunteţi de la Interpol, nu-i aşa?

Buzele lui Orlov se întinseră într-un zâmbet prefăcut.

— Amicul dumneavoastră e isteţ, remarcă Orlov, adresându-i-se lui Tomás. De altfel, nici nu mă mir. Numai un om isteţ putea să-mi scape atâta vreme. Mângâie arma, de parcă o pregătea de lucru. Dar am veşti pentru dumneavoastră. Zâmbetul i se lărgi şi mai mult pe faţa lui rotundă. S-a terminat cu isteţimea.

— Nu sunteţi de la Interpol? întrebă istoricul, perplex. Nu sunteţi de la Interpol?

Orlov îl privi pe Tomás cu o expresie batjocoritoare.

— Ce credeţi?

Adevărul se infiltra în mintea lui Tomás, sinistru şi groaznic. În tot acel timp lucrase pentru un necunoscut fără să bănuiască nimic; bărbatul acela nu era ce credea Tomás că era.

— Dar, atunci, cine sunteţi?

— E chiar aşa greu de înţeles?

Filipe se aplecă în faţă.

— Cine sunteţi, am înţeles deja, spuse el. Ce aş vrea eu să ştiu este cine vă plăteşte cecurile.

Rusul întoarse arma spre geolog.

— Isteţule. Stai cuminte.

— De ce să stau cuminte? întrebă Filipe. Oricum mă omorâţi.

Ochii lui Orlov scrutau cele trei feţe dinaintea lui.

— Poate.

— Atunci avem dreptul la adevăr.

Dintre cei trei bărbaţi care veniseră cu Orlov, doi au intrat în casă şi-au început să scotocească. Unul dintre ei intră în bucătărie şi apăru cu câteva cutii de bere

australiană rece în mână.

— *Smatriy sto ya nazol v holodilnike*, spuse el în rusă, arătând prada. *Holodnoe pivko.*

— *Day mne adnoy* mârâi Orlov, cerând o cutie.

Bărbatul îi întinse berea şi rusul o bău pe toată, aproape dintr-odată. La sfârşit se îndreptă, râgâi violent şi râse.

— Ah, ce minunăţie.

Sătul şi bine dispus, se aşeză pe un fotoliu, oftă şi-i privi pe cei trei oameni de ştiinţă care-l priveau cu un aer intimidat.

— Deci voi credeţi că aveţi dreptul să aflaţi adevărul, nu-i aşa?

Filipe îşi păstră sângele rece, ceea ce-l umplu pe Tomás de admiraţie.

— Dacă aţi avea amabilitatea să ne explicaţi pentru ce anume vom muri, spuse geologul, pe un ton controlat, aproape sfidător, v-aş fi foarte recunoscător.

— Ştiţi foarte bine pentru ce, răspunse rusul. Dar vreţi să ştiţi cine plăteşte factura, dacă e statul A sau compania B, întreprinderea C sau cartelul D? Ridică din umeri. Asta n-are nicio importanţă. Ridică un deget gros. Ce este realmente important este că voi v-aţi jucat cu focul şi a venit timpul să terminăm cu joaca.

— Dar cine a dat ordinul? insistă geologul.

— Probabil a fost un guvern, poate a fost o companie petrolieră, poate a fost un grup de interese, poate n-a fost nimeni. Apucă cutia goală şi i-o arătă unuia dintre însoţitori. Igor, strigă el, cerând altă bere: *Day mne yeşcio adrio.* Se întoarse către cei trei prizonieri şi reluă discuţia. Ce importanţă are cine a dat ordinul? Arătă spre Filipe şi spre Cummings. Important este că voi ar fi trebuit să judecaţi puţin. Când i-am lichidat pe prietenii voştri, trebuia să învăţaţi lecţia şi să staţi foarte cuminţi. Clătină din cap. Dar nu. N-aţi vrut să staţi cuminţi, nu-i aşa? N-aţi vrut să încetaţi cu maşinaţiunile, nu-i aşa? Ne-aţi obligat să venim din nou după voi. Afişă o expresie de neputinţă, ca un tată care, contrariat, se vede nevoit să-şi pedepsească fiul neascultător. Acum veţi suporta consecinţele. Credeaţi că o să scăpaţi?

Igor se apropie cu o cutie de bere, pe care i-o dădu şefului. Orlov o bău şi pe-aceasta dintr-o înghiţitură şi râgâi sonor după ce termină.

— Mă scuzaţi, râse el.

Filipe nu se dădea bătut.

— Cum naiba aţi aflat unde suntem?

Rusul arătă cu degetul spre Tomás.

— Prin profesorul nostru. El a fost agentul nostru infiltrat.

Ochii lui Filipe şi ai lui Cummings se întoarseră spre Tomás, privindu-l acuzator. Istoricul era aproape anesteziat; căscă ochii, mai stupefiat decât ar fi crezut vreodată că este posibil să fie cineva, şi deschise gura, însă trecu o secundă lungă până reuşi să articuleze un sunet.

— Eu?!

Îl privi pe Orlov cu o expresie absolut consternată.

— Eu?!

Se întoarse spre cei doi însoţitori, de parcă i-ar fi implorat să-l creadă.

— Eu n-am făcut nimic!

— Cum aşa, domnule profesor? Rusul se distra. Haideţi, nu fiţi modest. Mărturisiţi totul.

Tomás simţi o senzaţie de iritare cuprinzându-i tot trupul.

— Aţi înnebunit? aproape că zbieră el. Ce vorbe sunt astea? Am fost eu informator? Am făcut eu asta?

— Ei, nu vă simţiţi jignit. Când eram eu tânăr, pe vremea Uniunii Sovietice, lauda era ceva absolut normal, la ordinea zilei.

— Laudă?

Tomás schiţă o expresie de repulsie, teama fiindu-i învinsă de dispreţul pe care i-l stârnea omul din faţă.

— Sunteţi nebun, Orlov. Nebun de legat.

Rusul izbucni într-un hohot de râs, întrerupt doar de o râgâială.

— Sunt nebun?

— Da, nebun. Spuneţi numai tâmpenii.

— Şi dacă vă dovedesc că v-aţi denunţat amicul? Dacă vă dovedesc asta?

Era rândul lui Tomás să râdă.

— Nimeni nu poate dovedi ceva ce nu s-a întâmplat niciodată.

— Ah, nu? Şi dacă vă dovedesc?

— Atunci dovediţi-mi, chiar vreau să văd cum.

Orlov întinse puşca şi atinse cu ţeava braţul drept al lui Tomás.

— Ia arătaţi-mi mâna.

— Mâna?

— Da, arătaţi-mi-o.

Fără să înţeleagă unde vrea să ajungă rusul, Tomás întinse braţul şi-şi dezgoli mâna dreaptă. Orlov îi apucă mâna, o studie câteva secunde şi apăsă un punct.

— Simţiţi ceva aici?

O senzaţie neplăcută străbătu mâna istoricului.

— Da, e locul în care m-am lovit deunăzi. Am avut un accident şi m-am lovit, la mână.

— Un accident, ei? Şi dacă vă zic că aici aveţi un mic emiţător alimentat de o baterie cu litiu?

— Un emiţător?

— Se numeşte Proiectul Iridium. Acest cip foloseşte frecvenţele radio şi emite un semnal **GPS** care este recepţionat de mai mult de şaptezeci de sateliţi care se învârt în jurul planetei. Datorită acestui semnal, sateliţii pot identifica locul unde vă aflaţi cu o precizie de câţiva centimetri.

Tomás îşi analiză mâna, năucit.

— Un emiţător? repetă el, încercând încă să înţeleagă ce auzise. Dar... dar cum? Cum mi-aţi pus un emiţător aici?

Un zâmbet condescendent invadă faţa lui Orlov.

— Cum, domnule profesor? Nu vă mai amintiţi ziua în care v-am sunat prima oară? Vă amintiţi?

— Da. Eram la spital, o aşteptam pe mama mea.

— Vă amintiţi ce s-a întâmplat în seara aceea?

Istoricul făcu un efort de memorie.

— în seara aceea?

— Da. Nu vă amintiţi ce s-a întâmplat? V-aţi urcat în maşină să mergeţi la Lisabona şi... bum! unde v-aţi trezit?

Ochii lui Tomás trădau faptul că-şi amintea. Îl văzu pe bărbatul în halat alb, cu mustaţă subţire, lângă pat, şi pe infirmiera pistruiată chiar în spatele lui.

— într-o clinică, exclamă el. M-am trezit într-o clinică.

— Şi ce făceaţi acolo?

— Am avut un accident. Am intrat cu maşina într-un stâlp.

— De unde ştiţi? Vă amintiţi când aţi intrat cu maşina în stâlp?

— Aşa mi s-a spus la clinică.

Orlov zâmbi, cu o nuanţă de sarcasm dansându-i în ochii albaştri.

— Aşa v-au zis, într-adevăr?

Tomás îl privi pe rus, ezitând.

— N-a fost aşa? Nu m-am lovit?

Orlov arătă spre mâna dreaptă a prizonierului său.

— Şi cum credeţi dumneavoastră că a ajuns emiţătorul acolo? Prin lucrarea şi mila Sfântului Duh?

Istoricul îşi privi mâna atent, de parcă ar fi vrut să vadă prin piele.

— Mi-aţi pus implantul acesta la clinică? Aşa a fost?

Accidentul a fost o farsă? N-a fost niciun accident?

Rusul îi făcu semn să se întoarcă la locul lui şi se aşeză din nou în fotoliu.

— Cred că acum vă puteţi imagina ce s-a întâmplat în acea seară, nu e greu. De fapt, chiar înainte de prima noastră întâlnire, poziţia dumneavoastră exactă figura pe hărţile noastre. Datorită acestui emiţător, v-am urmărit prin Siberia până la Olhon şi v-am prins apoi în taiga, vă amintiţi?

— Idioţilor, mârâi Tomás. Deci voi...

— îmi pare rău de prietena dumneavoastră. Arătă spre Tomás. Aţi scăpat numai pentru că ne mai eraţi de folos. Ştiţi de ce? Arătă spre Filipe. Ca să ajungem la el. Aţi avut noroc că v-aţi despărţit în Baikal, noaptea. **GPS**-ul ne dădea numai poziţia dumneavoastră, nu şi a prietenului dumneavoastră. Când v-am găsit cu fata pe malul Baikalului, dar fără Filipe Madureira, ne-am dat seama că trebuia să vă dăm drumul, în speranţa că o să ne conduceţi la el. Făcu un gest în direcţia lui Cummings. Cu englezoiul am avut mare noroc. Nu credeam c-o să ne aduceţi şi la el. Zâmbi. Dar ne-aţi adus. Făcu semn cu capul, într-un gest de apreciere. Aţi fi fost un agent pe cinste, ştiaţi? Pe vremea Uniunii Sovietice sigur v-ar fi

recrutat KGB-ul. Oftă. Dar Uniunea Sovietică s-a terminat şi mă tem că şi dumneavoastră va trebui să împărtăşiţi aceeaşi soartă.

— Nemernicule!

— Cum aşa, domnule profesor? Ne scade nivelul?

— De ce nu ne omorâţi acum?

Orlov clătină din cap, de parcă ar fi cântărit la această variantă.

— E o posibilitate, spuse el. Dar înainte să trecem la partea cea mai neplăcută a conversaţiei noastre, aş vrea să înţeleg câteva lucruri, dacă nu vă supăraţi.

— Ce lucruri?

Rusul îşi întoarse privirea de la Tomás şi se concentră asupra lui Filipe şi a lui Cummings, persoanele care i-ar fi putut da răspunsurile pe care le căuta de mult.

— Ce este această „A Şaptea Pecete”?

XXXV

Corpul lung şi subţire al lui James Cummings, care până atunci stătuse ghemuit pe canapea, prinse viaţă de parcă ar fi fost străbătut de curent electric. Profesorul de la Oxford se ridică şi, cu gesturile bruşte şi stângace ce-l caracterizau, aproape săltând, luă caietul pe care-l lăsase pe un dulap şi se întoarse către nedoritul său public.

— Proiectul A Şaptea Pecete este conceptualizat în acest caiet, anunţă el. A fost conceput, în termeni teoretici, de către colegul meu din Barcelona, profesorul Blanco Roca... hmpf... care a fost asasinat mişeleşte în propriul său birou.

Orlov se foi pe scaun, confirmând parcă acuza voalată ce i se aducea.

— Mai departe, ordonă. Mai departe.

Englezul se îndreptă şi rămase foarte ţeapăn, privindu-l pe rus cu aroganţă.

— Acest proiect aduce o posibilă soluţie la problemele cu care se confruntă deja umanitatea şi care se vor agrava în viitor. Este vorba despre o baterie care nu are nevoie de reîncărcare, care nu emite căldură, nu emite sunete, nu poluează şi se alimentează cu un combustibil care există din abundenţă pe pământ.

— Un combustibil care există din abundenţă? se miră Orlov. Ce anume? Caca de vacă?

Cummings îl fixă pe rus cu o răceală glacială, dispreţul sclipindu-i în priviri.

— Apă.

Bărbaţii adunaţi în cameră, cu excepţia lui Filipe, se strâmbară, neîncrederea citindu-li-se pe feţe.

— Apă? exclamă Tomás, care se hotărâse să tacă, însă în acel moment nu mai reuşise să se stăpânească. Apa e combustibilul viitorului?

— Apa, insistă englezul.

— Dar... dar cum?

Profesorul de la Oxford se îndreptă spre dulap şi deschise un sertar, fapt care-i făcu pe ruşi să-şi îndrepte armele spre el, în alertă, neştiind ce avea să scoată de-acolo. Cummings îşi afundă mâinile în sertar şi scoase o tablă mare, albă, pe care o agăţă într-un cui din perete. Era o tablă cu o suprafaţă albă şi netedă ca marmura, la fel ca cele folosite în şedinţele de lucru ale companiilor. Universitarul luă o cariocă şi desenă un punct negru pe fondul alb.

— Totul a început cu un punct, acum cincisprezece miliarde de ani, spuse el. Toată materia, spaţiul şi forţele

erau comprimate într-un punct infinit de mic care, dintr-odată, fără să ştim de ce, a explodat... hmpf... creând universul.

— *Big Bang*, remarcă Tomás, familiarizat cu subiectul.

— Exact, confirmă Cummings. *Big Bang*. Primele secunde au fost, cum vă puteţi închipui... hmpf... foarte agitate. Au început să se formeze quark-uri şi antiquark-uri, constituind hadronii. După o milisecundă, s-au format electronii şi neutronii, precum şi antiparticulele. Universul se afla într-o... hmpf... expansiune accelerată şi, pe măsură ce creştea, se răcea. Asta a permis ca, după o sută de secunde, neutronii să înceapă să se transforme în protoni. Câteva clipe mai apoi, particulele s-au unit în nuclee, dar era puţin spaţiu în univers şi temperatura era prea ridicată, astfel că... hmpf... electroni se loveau de fotoni şi se distrugeau reciproc. Dacă am putea călători în timp, am vedea că, în acea perioadă, universul se asemăna cu o ceaţă deasă. După trei sute de mii de ani, când temperatura a scăzut sub trei mii de grade Celsius, nucleele au reuşit să atragă electronii în mod stabil. S-au format... hmpf... primii atomi.

Cummings îşi contemplă ciudatul public: cei doi oameni de ştiinţă portughezi şi cei patru gangsteri ruşi.

— Şi care a fost, vă întreb, primul atom format?

Ruşii ridicară din umeri, aproape indiferenţi. Domeniul lor de specialitate era altul.

— Hidrogenul, răspunse Filipe, care cunoştea răspunsul.

Cummings se întoarse spre tablă şi desenă un H mare pe suprafaţa albă.

— Hidrogenul, confirmă el. Primul element din tabelul periodic, cel mai simplu dintre toţi atomii. Făcu două puncte, unul lângă celălalt, şi desenă un cerc în jurul lor. Are un proton şi un neutron în nucleu şi un electron pe orbită. Hmpf... nimic mai elementar. Se întoarse către spectatorii săi. Au fost creaţi, în acelaşi timp, şi atomii de heliu, însă cei de hidrogen erau mai abundenţi. Pentru fiecare atom de heliu existau nouă de hidrogen.

Orlov oftă, vădit nerăbdător.

— Iertaţi-mă, dar ce relevanţă are toată această istorie plictisitoare?

Englezul ridică o sprânceană, cu o expresie foarte afectată.

— Domnule... hmpf... nu doreaţi să vă explic ce este „A Şaptea Pecete”?

— Ba da, evident. Dar ce legătură are istoria asta cu A Şaptea Pecete?

— Aveţi răbdare, ceru Cummings.

Corpul lui de gigant plăpând tresări, ca în urma unui şoc.

— Ce... hmpf... spuneam?

— Despre hidrogen.

— *Ah, right ho.* Hidrogenul. Privi spre H-ul desenat pe tabla albă. Da, hidrogenul este cel mai mic, cel mai simplu, cel mai vechi şi cel mai răspândit atom din univers. Ridică mâna. Întăresc mai ales ideea de... hmpf... răspândit. Hidrogenul este foarte, foarte răspândit. Trei din patru atomi din univers sunt de hidrogen. Hidrogenul... hmpf... reprezintă şaptezeci şi cinci la sută din masa existentă în cosmos. Ridică din sprâncene. E mult. Lovi H-ul cu vârful cariocii. Fiind atât de răspândit, este greu să găseşti hidrogen în stare pură. Ştie cineva de ce se întâmplă aşa?

Se făcu linişte în cameră. Nimeni nu ştia.

— Hidrogenul este reactiv, spuse Filipe în cele din urmă, el fiind singurul care cunoştea problema.

— Hidrogenul este extrem de reactiv, confirmă profesorul de la Oxford.

Cummings, în mod evident, era mai obişnuit să vorbească unui public de studenţi imberbi decât unui grup de mafioţi prost dispuşi.

— Asta înseamnă că hidrogenul urăşte... hmpf...

singurătatea. Cum nu-i place să stea singur acasă, el se uneşte uşor cu alţi atomi. Dacă ar fi femeie... hmpf... hidrogenul ar fi prostituată.

Ruşii izbucniră în râs. În punctul acela, prelegerea lui Cummings era pe înţelesul lor.

— Şi ţâţele? întrebă Igor pe un ton nătâng, cu puşca automată dansându-i agitată dintr-o mână într-alta. Şi ţâţele? Sunt mari? Ăă? Sunt mari?

Cummings regretă imprudenţa de a fi recurs la acea metaforă în faţa unei astfel de adunări şi-şi luă un aer demn, de parcă nu i-ar fi auzit comentariile.

— Ceea ce vreau să spun este că hidrogenul, fiind extrem de răspândit, se găseşte aproape numai... hmpf... în formă hibridă. De exemplu, când hidrogenul se apropie de oxigen, se lipeşte imediat de el, formând apa. Dacă azotul trece, din întâmplare, prin preajmă, hidrogenul i se alătură imediat şi formează amoniacul. Şi, dacă atomul care trece prin apropiere este carbonul, hidrogenul se agaţă de el şi... hmpf... se naşte hidrocarbonul.

— Mare curvă! grohăi un rus, hohotind de râs. Se duce cu primul atom care-i taie calea! Vrea să fie penetrat de electronii tuturor!

— Linişte, mârâi Orlov, ridicând vocea la oamenii săi şi

cerându-le să tacă. Să auzim mai departe.

Gangsterii se calmară, intimidaţi de ordinul şefului, şi îşi stăpâniră râsul; Cummings, care aşteptase în tăcere sfârşitul comentariilor obscene, cu un aer imperturbabil, îşi reluă raţionamentul.

— Când se alătură altor atomi... hmpf... hidrogenul stochează energie.

— Energie nucleară? întrebă Orlov, în a cărui minte cuvântul „energie”, alături de „hidrogen”, trimitea la „bomba cu hidrogen”.

— Nu, îl corectă englezul. Asta e altceva. Se cheamă energie nucleară acea energie asociată unei forţe care... hmpf... ţine nucleul laolaltă. În acest caz, totuşi, vorbim despre alt tip de energie, o energie care este stocată atunci când hidrogenul se leagă la alţi atomi.

— Ah, bun.

Cummings făcu doi paşi într-o parte şi, apropiindu-se de fereastră, arătă spre ceva ce se afla dincolo de geamul murdar.

— Vedeţi acolo? întrebă el.

Orlov se ridică şi aruncă o privire pe fereastră în direcţia indicată. Era un arbust enorm, cu un aspect robust şi aspru, asemănător cu mii de alţi arbuşti care creşteau în

câmpie.

— Da, ce este?

— Se cheamă *wanari* şi este un fel de acacia. Ridică din umeri. În realitate, îmi este indiferent dacă este... hmpf... un *wanari* sau altceva. Mă interesează că e o plantă. Şi de ce? Ce legătură au plantele cu... hmpf... hidrogenul?

Orlov, care se întorsese la locul lui, făcu legătura între întrebare şi anunţul pe care Cummings îl făcuse la începutul expunerii sale.

— Apa?

Observaţia avu darul de a-i face pe cei prezenţi în cameră să-şi ţină respiraţia. Simţind suspansul, englezul se întoarse încet spre tablă şi scrise H2O.

— Sunt doi atomi de hidrogen, asociaţi unuia de oxigen.

— *Ménage à trois*, aruncă din spate un rus, neputând rezista tentaţiei de a face o glumiţă.

— *Zatknis!* tună Orlov, reducându-l la tăcere pe transgresor şi fixându-l cu o privire ameninţătoare. Dacă mai scoţi un cuvânt, ai să vezi ce păţeşti.

Rusul cel glumeţ, strânse din buze şi coborî privirea. După acel avertisment, era limpede că nu mai avea să scoată niciun cuvânt.

— De fapt, eu voiam să ajung la un proces numit...

hmpf... fotosinteză, spuse Cummings, străduindu-se să rămână pe firul logic al expunerii. În termeni generali, fotosinteza are loc atunci când plantele transformă aerul, lumina soarelui şi apa în zahăr. Se întoarse la tablă şi desenă soarele sus şi o frunză mai jos, cu o picătură de apă pe suprafaţa ei. Se întâmplă aşa. Dinspre soare, desenă o săgeată în direcţia frunzei. Energia solară se răsfrânge asupra frunzei şi... hmpf... provoacă sciziunea moleculelor de apă. Oxigenul şi hidrogenul, care sunt unite în apă, se separă. Bătu cu carioca în picătura desenată pe frunză, pentru a întări cele spuse. Se separă, repetă el. Or, cum am văzut deja, hidrogenului nu-i place să stea singur. Energia solară l-a obligat să se separe de oxigen, iar atomul de hidrogen, pentru a-şi recupera stabilitatea, merge repede să caute un alt însoţitor. Şi ce găseşte acolo, în plantă? Carbon. Astfel, hidrogenul se asociază cu carbonul şi... hmpf... formează un nou compus, numit carbohidrat, cu care împarte energia în surplus. Se întoarse către public. Ce nume dăm noi carbohidraţilor?

— Zahăr, răspunse Filipe imediat, conştient că nimeni altcineva n-ar fi putut da răspunsul.

— Exact, confirmă englezul. Carbohidraţii, care se nasc din unirea carbonului şi a oxigenului cu hidrogenul încărcat

cu energie solară, sunt mai cunoscuţi sub numele de... hmpf... zahăr. Îşi schimbă tonul vocii, ca şi cum ar fi vorbit cu sine însuşi. De aceea zahărul este extrem de energetic.

— Ah, înţeleg, murmură Orlov.

— Ceea ce vreau să spun este că... hmpf... zahărul este un depozit de energie solară, care se găseşte stocată în hidrogenul ce intră în alcătuirea zahărului. Această energie solară poate fi apoi eliberată în diverse moduri. Simulă gestul de a pune ceva în gură. Dacă eu mănânc o salată, de exemplu, hidrocarburile intră în corpul meu şi... hmpf... se supun reacţiilor chimice ale metabolismului, care funcţionează ca o fotosinteză în sens contrar. Adică hidrogenul se separă de carbon şi se întoarce lângă oxigen, creând o moleculă de apă. Agită carioca în aer. Şi aici vine partea crucială, sublinie el. Pentru a se putea uni cu oxigenul, hidrogenul trebuie să elibereze energia solară pe care o stochează. Acest proces se cheamă oxidare şi... hmpf... din cauza lui corpul nostru produce căldură. Căldura este energia solară care se eliberează în momentul în care, în corpul nostru, hidrogenul se separă de carbonul din alimente şi se uneşte cu oxigenul.

— Căldura corpului vine din energia solară existentă în alimente? se miră rusul.

— Da, chiar aşa. Dar această energie a soarelui, eliberată de hidrogenul din alimente, nu este numai sub formă de... hmpf... căldură. Are şi alte forme, cum ar fi energia electrică, energia mecanică şi energia chimică.

— Este, deci, ceea ce ne dă putere.

— Aşa este, spuse Cummings şi strânse pumnii. Energia corpului nostru vine din energia solară, stocată în hidrogen. Iar cel mai interesant aspect este că această energie, în loc să fie eliberată, poate fi păstrată milioane şi milioane de ani. Arătă cu degetul mare către fereastră. De exemplu, dacă frunzele acelui *wanari* de-afară nu sunt mâncate de niciun animal, nici arse în vreun incendiu, ci cad pe pământ şi se îngroapă progresiv, după multă vreme se vor transforma în... hmpf... cărbune. Şi cum folosim noi cărbunele?

— Este o sursă de energie, zise Filipe.

— Chiar aşa. Cărbunele este o sursă de energie. Şi ce fel de energie este aceasta? Este energia solară stocată de hidrogen în momentul fotosintezei, care a avut loc atunci când frunza de *wanari* era... hmpf... în viaţă. Când aruncăm cărbunele în cuptor, procesul de fotosinteză se inversează.

Hidrogenul îi dă drumul carbonului şi se asociază cu

oxigenul, eliberând energia de prisos. Iar carbonul, rămas şi el singur, se asociază tot cu oxigenul, creând dioxidul de carbon, care este eliberat în atmosferă. Asta se întâmplă cu cărbunele... hmpf... şi se întâmplă şi cu alte hidrocarburi care se formează de-a lungul a milioane de ani: petrolul şi gazul.

— Dacă am înţeles bine, energia nu se află în carbon, rezumă Orlov. Se află în hidrogen.

— Exact. Ceea ce înseamnă că energia unei hidrocarburi este cu atât mai mare cu cât... hmpf... are mai mulţi atomi de hidrogen.

— Hidrocarburile n-au toate aceeaşi cantitate de hidrogen?

— Nu, deloc. De exemplu, hidrocarbura cu cea mai puţină energie este... hmpf... cărbunele. Şi de ce? Pentru că, în cărbune, hidrogenul şi carbonul se află în proporţie de unu la unu. Petrolul este mai energetic, din moment ce, pentru fiecare atom de carbon pe care-l are, există doi de hidrogen. Iar gazul natural poate elibera şi mai multă energie, dat fiind că are... hmpf... patru atomi de hidrogen la fiecare atom de carbon. Privi spre spectatori. E clar?

— Da.

— Atunci atenţie la întrebarea următoare... hmpf...

pentru că este importantă. Făcu o scurtă pauză. Şi dacă, în loc să ardem un combustibil care are carbon şi hidrogen, am arde unul doar cu hidrogen? Ce s-ar întâmpla?

— Numai hidrogen?

— Da. Şi dacă, în cuvântul „hidrocarburi”, ne-am lipsi de „carburi”? Dacă... hmpf... am rămâne doar cu „hidro”?

— E posibil?

— De ce nu? Scoatem carbonul din ecuaţie şi rămânem doar cu... hmpf... hidrogenul.

Orlov ridică din umeri.

— Care ar fi urmarea?

Cummings părea năucit de întrebare.

— în lumina celor explicate, urmarea nu vi se pare... hmpf... evidentă? Deci, dacă energia petrolului stă în hidrogenul pe care-l conţine şi nu în carbon, este evident că, dacă scot carbonul din ecuaţie, voi dispune mai departe de energie. Repetă ideea, având grijă să sublinieze acest punct crucial. Nu uitaţi că... hmpf... energia stă în hidrogen şi nu în carbon.

— înţeleg.

— Adică nu am nevoie de cărbune, de petrol sau de gaz natural la nimic. Am nevoie doar de hidrogen.

— Dar este nemaipomenit, exclamă Tomás, spărgând

tăcerea în care se retrăsese. Nemaipomenit.

Orlov clătină din cap, neînţelegând prea bine.

— Şi care este avantajul?

Cummings miji ochii. Rusul era cam tare de cap.

— Ascultaţi-mă, ce anume provoacă creşterea temperaturii pe glob? întrebă, plin de răbdare profesorală.

— Din câte spun poponarii ăia de ecologişti, arderea petrolului.

— Care este o hidrocarbură, i-o luă englezul înainte. Atenţie, atunci când ardem petrol, se petrece... hmpf... o fotosinteză în sens invers. Cu alte cuvinte, hidrogenul se eliberează de carbon şi se leagă de oxigen. Întrucât rămâne singur, carbonul se asociază şi el cu oxigenul, creând un nou compus. Cum se cheamă... hmpf... acest compus?

— Dioxid de carbon, repetă Filipe ca să nu mai piardă vremea.

— Şi care este compusul răspunzător de efectul de seră care provoacă... hmpf... încălzirea planetei?

— Dioxidul de carbon, spuse geologul, care părea un disc stricat.

— Atunci, ce se întâmplă dacă scoatem carbonul din ecuaţie?

— Nu se mai formează dioxid de carbon, pentru că nu mai este carbon.

Privirea lui Cummings se opri asupra lui Orlov, insinuând că nu mai avea nevoie să adauge nimic.

— înţelegeţi acum ce avantaje avem dacă ardem numai hidrogen?

— Da.

— Dacă eliminăm carbonul şi rămânem numai cu hidrogenul, reţinem partea energetică a combustibilului şi, în acelaşi timp, nu mai aruncăm dioxid de carbon în atmosferă. Este o soluţie câştigătoare pe toate planurile. Câştigăm mai multă energie... hmpf... şi câştigăm o energie curată.

— Hidrogenul pur are mai multă energie decât benzina?

— Sigur că da, exclamă Cummings, aproape scandalizat de întrebare. Un litru de hidrogen are de trei ori mai multă energie decât un litru de benzină.

— Hmm.

— Şi aşa împuşcăm doi iepuri dintr-o... hmpf... lovitură, exclamă englezul. Oprim încălzirea planetei şi nu mai depindem de petrol, recurgând

la... hmpf... atomul cel mai răspândit din univers pentru a ne asigura combustibilul de care avem nevoie.

Orlov se suci în fotoliu, reflectând la cele auzite.

— Asta e foarte neplăcut pentru angajatorii mei, observă el sumbru. Dacă ideea asta este cunoscută şi dezvoltată, or să ajungă în şomaj. Făcu o pauză. Şi eu cu ei.

Cummings se scărpină în barba albă.

— Da, îmi închipui că este... hmpf... un pic cam neplăcut pentru industria petrolieră, într-adevăr.

Rusul îşi mângâie arma.

— Va trebui să facem ceva ca să rezolvăm problema, nu credeţi?

Englezul privi terifiat spre puşca automată din mâinile lui Orlov.

— Dar aşteptaţi, mai este de rezolvat o problemă, se grăbi el să adauge, cu privirea plimbându-se nervoasă de la armă la rus.

— O problemă? Ce problemă?

— De unde luăm hidrogenul?

Orlov păru că nu înţelege întrebarea.

— Păi... n-aţi spus chiar dumneavoastră că trei din patru

atomi existenţi în univers sunt atomi de hidrogen?

— Am zis şi... hmpf... e adevărat.

— Şi atunci care este problema?

— Este un fapt dovedit că şaptezeci şi cinci la sută din masa existentă în cosmos este formată din hidrogen. Însă eu am mai adăugat ceva, nu vă amintiţi?

Orlov făcu un efort de memorie, dar nu-şi aminti nimic.

— Ce?

— Am explicat cum hidrogenul, fiind extrem de răspândit, urăşte să stea singur. Lui îi place să se asocieze cu alţi atomi.

— Ah, da, zâmbi rusul. Hidrogenul e o curvă.

— Da... hmpf... chiar aşa, murmură Cummings, întorcând privirea. Or, uşurinţa cu care hidrogenul se asociază face ca atomii izolaţi de hidrogen să fie greu de găsit.

Faţa rusului se deschise într-un zâmbet.

— Ah, da, exclamă el. Aţi zis asta, aţi zis. Puse picior peste picior, mulţumit. Şi cum veţi rezolva problema asta?

— Chiar vreţi să ştiţi?

— Sunt curios.

A fost rândul englezului să surâdă.

— Atunci veniţi cu noi.

— Unde?

— O să... hmpf... vedeţi.

XXXVI

Ca o turmă păzită de un ciobănesc feroce, arătându-şi colţii, cei trei prizonieri au fost dirijaţi spre cele două jeepuri. Tomás şi Cummings au fost înghesuiţi pe bancheta din spate a uneia dintre maşinile ruşilor, Igor trecu la volan, iar Orlov îşi aşează corpul masiv alături, cu arma în mână, întors în spate şi atent la cei doi; pe Filipe l-au urcat în cel de-al doilea jeep, rămânând sub supravegherea celorlalţi doi ruşi.

— Unde mergem? întrebă Orlov.

Englezul arătă spre stâncile cu vârf rotunjit, ce se zăreau ca nişte mingi roşiatice la orizont.

— La Olgas, spuse Cummings. Acele formaţiuni stâncoase de-acolo.

Igor identifică destinaţia şi privi în jur, căutând un drum într-acolo.

— Cum ajungem? Traversăm deşertul?

— Nu, mai bine o luăm pe Şoseaua a Patra şi, înainte de Uluru, ieşim pe un drum pietruit în dreapta.

Jeepurile porniră cu mult zgomot, roţile patinară în nisipul purpuriu al deşertului australian, ridicând un imens nor de praf, şi o porniră pe unde veniseră, îndreptându-se

spre strada asfaltată care lega aeroportul de Yulara. Era o căldură infernală, dar de data aceasta Tomás nici nu mai băgă de seamă; era prea îngrijorat de soarta sa ca să-şi mai bată capul cu asemenea mărunţişuri.

— Şi, până la urmă, ce-o să ne arătaţi? vru să ştie Orlov, interogându-l pe Cummings.

— O să... hmpf... vedeţi.

— Nu, insistă rusul, ferm. Vreau să ştiu acum.

Cummings şi Tomás schimbară priviri temătoare. Cu cât ruşii aflau mai repede, cu atât mai devreme le sosea lor sfârşitul. E drept că istoricul nu-şi făcea prea mari iluzii cu privire la şansele lui de supravieţuire în mâinile acelor oameni; văzuse cum o executaseră pe Nadejda, cu un înspăimântător sânge rece, şi ştia că, pentru gardienii săi, viaţa unui om nu valora mai mult decât cea a unei furnici; era deplin conştient că, în acel moment, el şi ceilalţi doi prizonieri erau doar nişte insecte în ochii paznicilor lor, fiinţe nesemnificative care îndrăzniseră să se pună în calea unor interese prea mari şi care, lăsate acum în voia sorţii, aveau să-şi găsească curând sfârşitul într-un colţişor al acelui deşert. Dar, chiar dacă ştia toate astea, chiar dacă înţelegea că destinul lui era trasat în mod irevocabil şi că nu putea face nimic, Tomás se agăţa încă de iluzia vieţii,

de dorinţa de a scăpa, de speranţa că va fi salvat; de-ar fi câştigat numai zece minute, zece minute amărâte, erau, totuşi, zece minute de viaţă şi merita să lupte pentru ele.

— Ce este? întrebă Orlov cu privirea aţintită la englez. V-a pierit piuitul? Răsuci arma, făcându-i loc în scaunul ocupat în întregime de corpul său enorm, şi lipi ţeava de capul lui Tomás. Dacă nu începeţi să cântaţi, mă ocup imediat de profesorul portughez. Zâmbi maliţios. Vă garantez că n-o să vă placă deloc spectacolul. O să vedeţi ce neplăcut e să ştergi creierii împrăştiaţi pe banchete.

Tomás transpira abundent şi, într-o stare febrilă, îşi dădu seama că se întreabă cum îi va fi sfârşitul. Va simţi durere? Sau va înceta să existe de la o clipă la alta? Acum vedea ţeava puştii automate îndreptată spre fruntea sa, dar mai departe urma întunericul etern, marele nimic.

— Vă rog, imploră Cummings. Nu este nevoie. Suntem cu toţii... hmpf... oameni de înţeles, nu-i aşa?

— Atunci, mai bine mă-nţelegeţi şi povestiţi şi restul istoriei, mârâi Orlov, bătând cu un deget gros în ceasul de la mână. Avem de prins un avion pe seară şi mă grăbesc să-mi termin treaba, aţi înţeles? Nu vreau să pierd avionul şi, cu atât mai puţin, să rămân încă o zi în gaura din mijlocul pustiei.

— Vă povestesc, aveţi răbdare. N-o să vă fac să întârziaţi... hmpf... treaba, staţi liniştit.

Rusul retrase arma şi îl pironi cu privirea pe profesorul de la Oxford, aşteptând restul povestirii. Nemaiavând ţeava puştii lipită de tâmplă, Tomás avu un atac nervos; inima îi sărea ca o minge care îi ricoşa în piept, trupul îi era moale, iar genunchii şi mâinile îi tremurau necontrolat.

— Ei bine? grohăi din nou Orlov, nerăbdător. Chiar n-am toată ziua la dispoziţie.

Jeepurile ieşiră de pe drumeagul din deşert şi trecură pe asfaltul impecabil al Şoselei a Patra, imediat după Yulara, luând-o în direcţia magnificului masiv roşu Uluru.

— Vorbeam despre hidrogen, nu-i aşa? începu Cummings, încercând să-şi pună ordine în gânduri în acele împrejurări dificile. Carbonul este acel component al combustibililor fosili care încălzeşte planeta, dar... hmpf... cel care are energie este hidrogenul. Dacă scoatem carbonul şi rămânem doar cu hidrogenul, se termină cu încălzirea planetei şi cu dependenţa de combustibilii fosili. Din punct de vedere conceptual, nimic mai... hmpf... simplu.

— Problema este să găsim hidrogen în stare pură, remarcă rusul.

— Da, hidrogenul este atomul cel mai răspândit din univers, dar... hmpf... e greu de găsit în stare pură.

— Şi atunci ce-i de făcut?

Cummings îşi trecu degetele subţiri prin firele albe din barbă, ca şi cum ceea ce urma să spună era descoperirea cea mai importantă din istoria umanităţii.

— Folosim... hmpf... apa.

— De ce?

— Apa este compusul cel mai răspândit de pe planetă, nu-i aşa? De ce să n-o folosim... hmpf... drept combustibil?

— Dar cum veţi face?

Englezul oftă, oarecum sătul să-şi tot explice munca unui ignorant care avea misiunea de a-l ucide.

— Ascultaţi-mă, spuse el. Ştiţi cu siguranţă... hmpf... formula chimică a apei, nu-i aşa?

— H2O, răspunse rusul. Este elementar.

— Şi ce este H?

— Este simbolul hidrogenului.

— în consecinţă, apa are... hmpf... hidrogen, corect?

— Da.

— Deci de-acolo iau eu... hmpf... energia. Din hidrogenul din apă.

— Şi cum faceţi asta? insistă Orlov.

— Ştiţi ce este electroliza?

Rusul făcu un efort de memorie.

— Am auzit de ea la şcoală, remarcă el. Este un proces chimic, nu-i aşa?

— Electroliza este descompunerea unei substanţe chimice... hmpf... prin intermediul curentului electric. Principiile sale se bazează pe legile lui Faraday şi, prin acest proces, se pot separa cele două elemente ale apei, oxigenul şi hidrogenul. Ca să facem asta, se pune apă pură într-un recipient şi... hmpf... se conectează la curent electric. Sub acţiunea energiei electrice, atomii de hidrogen se separă de cei de oxigen şi se alătură altor atomi de hidrogen. Energia electrică pe care o consumăm în acest proces... hmpf... rămâne stocată în hidrogen.

— Acesta nu este un proces nou, nu-i aşa?

— Nu, este vechi. Prima dată s-a făcut electroliza... hmpf... în 1800.

— Atunci unde vreţi să ajungeţi?

Cummings se aplecă în faţă, de parcă s-ar fi pregătit să-i încredinţeze lui Orlov un secret.

— Şi dacă... hmpf... am inversa procesul? Ce s-ar întâmpla?

— Să inversăm procesul? Ce vreţi să spuneţi?

— Să inversăm procesul, repetă englezul. În loc să luăm apa şi să-i separăm cele două elemente, oxigenul şi hidrogenul, de ce să nu... hmpf... le unim? Ridică din sprâncene. Ce credeţi că s-ar întâmpla?

Orlov cântări ideea.

— Păi, presupun că, dacă aţi uni hidrogenul cu oxigenul, aţi obţine din nou apă, nu-i aşa?

— Evident.

— Şi atunci? Care-i avantajul?

Cummings se sprijini de spătarul banchetei din spate.

— Nu vă amintiţi când v-am explicat că, atunci când hidrogenul se uneşte cu oxigenul... hmpf... se eliberează energia de legătură dintre ele?

— Ba da.

— Deci acesta este... hmpf... avantajul.

Jeepurile se apropiară de un indicator pe care scria *Kata Tjuta / The Olgas*, în apropierea enormului şi maiestuosului masiv Uluru, şi încetiniră. Tomás, care pe tot parcursul drumului rămăsese atent la trafic, aşteptând să vadă vreo maşină a poliţiei sau a armatei trecând salvatoare, în acel moment, simţi cum i se strânge inima şi i se risipeşte orice speranţă. La dreapta începea un drumeag îngust, de pământ, şi cele două maşini o luară pe acolo, părăsind

şoseaua şi apucară pe ultima porţiune de drum, prin deşert.

Orlov fu atent la manevră atâta timp cât dură şi, de îndată ce jeepul începu să se zdruncine pe potecă, se întoarse la subiectul care-l interesa în acel moment.

— Deci, dac-am înţeles bine, vreţi să profitaţi de energia de prisos a hidrogenului. Ridică din sprâncene. Aşa e?

— Da.

— Şi cum puteţi face asta?

Cummings ridică un deget, semn că i se pusese o întrebare foarte pertinentă.

— Asta e întrebarea cea mare, exclamă el. Făcu un gest cu mâinile, de parcă ar fi ţinut un obiect invizibil, pătrat. Soluţia este să găsim o cutie... hmpf... împărţită în două. Savantul de la Oxford simulă că umple fiecare din cele două părţi ale **cutiei. Punem oxigen într-o parte şi hidrogen pur în cealaltă. Poziţionăm un metal special, numit catalizator, în partea cu hidrogenul, astfel încât să provocăm o reacţie chimică... hmpf... care să oblige atomii de hidrogen să se elibereze. Problema este că, singuri, aceşti atomi devin foarte instabili şi se grăbesc să se asocieze cu alte elemente. Schimbă tonul vocii, vorbind în şoaptă.**

Vă amintiţi că ei urăsc singurătatea, înclină capul. Or, dacă atomii de hidrogen vor să se împerecheze cu alţi atomi, care sunt partenerii cei mai disponibili prin preajmă?

— Oxigenul?

Englezul zâmbi.

— Oxigenul depozitat în cealaltă parte a cutiei, confirmă el. Când catalizatorul provoacă reacţia chimică prin care se eliberează atomii de hidrogen, aceşti atomi... hmpf... o iau la fugă în direcţia oxigenului. Apropie indexul mâinii drepte de cel al mâinii stângi, simulând apropierea dintre cele două elemente. Noi vom deschide un coridor care să faciliteze această întâlnire, instalând un electrolit... hmpf... între cele două părţi ale cutiei. Electrolitul lasă să treacă protonul de hidrogen, dar, atenţie, opreşte drumul electronului. Aceasta este o problemă, pentru că electronul este absolut disperat din cauza despărţirii şi caută cu orice chip să i se alăture protonului. Întrucât suntem buni la suflet... hmpf... şi ni se face milă de electronul singuratic, sărăcuţul, vom găsi o soluţie prin care să-i aranjăm această întâlnire romantică.

— Şi cum faceţi asta?

— Deschidem un al doilea coridor, instalând un fir metalic între cele două părţi ale cutiei. Îl privi pe rus. Este... hmpf... clar?

— Da, spuse Orlov. Protonul din atomul de hidrogen trece prin electrolit şi electronul trebuie s-o ia prin firul metalic.

— Right ho, **exclamă Cummings, satisfăcut că până şi un gangster îi poate înţelege explicaţia tehnică. Şi aici stă...**

hmpf... secretul. Un electron, în practică, este o descărcare de curent electric, ceea ce înseamnă că deplasarea lui eliberează energie într-o formă care poate fi folosită la orice dorim noi. Putem aprinde becuri sau... hmpf... alimenta motoare de maşină. Făcu un gest vag cu mâna. Orice dorim noi. Arătă cealaltă jumătate a cutiei imaginare. Odată ajuns în partea cealaltă, electronul i se alătură protonului şi, în forma reconstituită, atomul de hidrogen se poate împreuna cu cel de oxigen, formând apa.

Orlov se scărpină îndelung în barbă, asimilând implicaţiile acestui proces.

— Asta este „A Şaptea Pecete”?

Englezul încuviinţă dând din cap.

— în linii mari, da. „A Şaptea Pecete” este un proiect care doreşte să dezvolte o nouă sursă de energie, folosind un combustibil... hmpf... mult mai răspândit decât petrolul şi care să dea rezultate fără să elibereze dioxidul de carbon care încălzeşte atmosfera. Pentru noi, provocarea a însemnat rezolvarea unor probleme tehnice specifice, inclusiv chestiunea delicată a concentraţiei şi stocării hidrogenului, transformându-l într-o alternativă avantajoasă la combustibilii fosili. Hidrogenul era deja cunoscut drept alternativă energetică. Noi n-am făcut decât să depăşim şi ultimele obstacole.

— Şi aţi trecut de faza de testări?

— N-am făcut... hmpf... nimic altceva.

Orlov arătă spre deşertul dimprejur.

— De aceea aţi venit aici?

— Păi... nu. Puteam foarte bine să fac asta şi la Oxford, un loc care, să fiu sincer, mi se pare mult mai plăcut. Însă s-a întâmplat să apară nişte... hmpf... *nasty chaps* care au hotărât că aceste lucrări nu sunt convenabile şi care...

— Da, ştiu, îl întrerupse Orlov, nerăbdător. Dar aţi încercat acest sistem şi pe automobile?

— Desigur.

— Şi la ce rezultat aţi ajuns?

— Cu patru litri de benzină... hmpf... un automobil normal parcurge, în medie, cincizeci de kilometri, nu-i aşa? Dar la testele pe care le-am făcut aici, în deşert, o maşină care funcţionează cu astfel de baterie a reuşit să parcurgă mai mult de o sută de kilometri... hmpf... cu doar un kilogram de hidrogen.

— Serios?

— Eficienţa aproape că s-a triplat, spuse el. Pe lângă asta, bateriile cu hidrogen sunt silenţioase, nu produc niciun fel de vibraţii şi... hmpf... degajă numai vapori de apă. Ridică degetul arătător. Şi, mai presus de toate, vreau să subliniez că nu există emisii de dioxid de carbon, din moment ce la acest proces... hmpf... nu participă carbonul.

Rusul miji ochii.

— Unde au fost făcute aceste teste?

Cummings arătă în faţă. La capătul şleaului care şerpuia prin deşertul australian îi aştepta o structură ciudată de stânci rotunjite; păreau nişte pietre gigantice pe plajă, o compoziţie fantastică sculptată de suflul naturii.

— Acolo. La Olgas. Acolo am făcut testele şi acolo ţin şi echipamentul. Se foi pe scaun. Dar... hmpf... de ce trebuie să le vedeţi?

Orlov îşi arătă dinţii, într-o crudă caricatură a unui zâmbet.

— Ca să distrugem totul.

XXXVII

Cele două jeepuri au oprit lângă straniul ansamblu de stânci rotunjite, ca nişte dolmene netede, sculptate de vânt şi de vreme, unele atât de mari că păreau şi mai înalte decât monolitul vecin, Uluru. Ruşii le-au ordonat prizonierilor să se urnească şi, de îndată ce-au coborât din maşini, au rămas cu toţii nemişcaţi, îndelung, indiferenţi la căldură şi la praf, absorbiţi de contemplarea enigmaticului decor care se ridica în faţa lor.

— Cum se numesc astea? întrebă Orlov, fără să-şi ia ochii de la pietrele cele mari.

— Olgas, spuse Cummings. Dar aborigenii le spun... hmpf... Kata Tiuta. S-ar părea că înseamnă „multe capete”.

Rusul privi împrejur, scrutând orizontul.

— Şi unde ţineţi materialele?

— Ce materiale?

— Nu vă prefaceţi că nu înţelegeţi.

Cummings arătă în dreapta.

— Trebuie să... hmpf... o luăm pe-acolo.

Se întoarseră spre locul arătat şi zăriră un defileu adânc, deschis între două dintre pietrele cele mai mari ale

formaţiunii.

— Ce este acolo?

— Este o trecătoare, explică englezul. Se numeşte... hmpf... Walpa Gorge.

La un semn, grupul se puse în mişcare în şir indian, Orlov şi Cummings în faţă, urmaţi de Igor şi de ceilalţi doi prizonieri şi, în spate, de ultimii doi ruşi. Terenul era arid şi iarba rară. Când ajunseră la intrarea în defileu simţiră vântul cald suflându-le în faţă, de parcă în capătul celălalt s-ar fi aflat un ventilator.

După o clipă de ezitare, Orlov ocoli un bolovan mare şi intră în defileu, urmat imediat de restul grupului. Înaintară prin acea trecătoare strâmtă cu paşi atenţi, nehotărâţi, străbătând încet drumul dintre pereţii abrupţi ai stâncilor monstruoase. Paşii lor răsunau între pereţii de piatră, ecourile lor tot sporind până când zgomotul deveni atât de mare, de s-ar fi zis că o armată întreagă trece prin Walpa Gorge.

De sus se rostogoli o piatră, iar Orlov, foarte atent, încremeni.

— Staţi, ordonă el, ridicând mâna dreaptă.

Grupul se opri, iar ruşii scrutară defileul, căutând mişcări suspecte.

— Acolo! exclamă Igor, arătând către creasta uneia din stâncile enorme care îi înconjurau. E cineva acolo!

— Trebuie să fie... hmpf... aborigeni, se grăbi să explice Cummings. Locurile astea sunt sacre pentru ei.

— Hmm, murmură Orlov. Nu-mi place. Făcu un gest în direcţia din care veneau. Ar fi mai bine să ne întoarcem.

— Sunt doar aborigeni, insistă englezul. Nu e... hmpf... nicio problemă.

Orlov mai scrută o dată defileul.

— Nu, nu risc. Trecătoarea asta-i prea îngustă, nu-i pe gustul meu. Făcu un gest cu mâna. Ne întoarcem.

Igor le transmise ordinul celorlalţi doi ruşi şi grupul se întoarse în loc. În acel moment, când toţi o apucaseră spre locul de unde veniseră, o voce răsună în defileu, puternică precum un tunet.

— Staţi pe loc!

Rămaseră încremeniţi pe potecă, fără să ştie dacă trebuie să dea înapoi sau să meargă mai departe, încercând să se dumirească ce se întâmplă.

— Ce naiba...? mârâi Orlov, cu arma pregătită, rotind capul în căutarea celei care strigase.

Walpa Gorge părea suspendat în timp.

— Aruncaţi armele! zbieră aceeaşi voce. Mâinile sus!

Preţ de o clipă, totul rămase neclintit, ca într-o fotografie; numai plutirea indiferentă a prafului în aer destrăma acea iluzie. Dar, în acea imagine statică, ceva se clinti, o mişcare undeva, sus, un cap care se ivea în vârful stâncii, un corp care ieşea din umbră. Siluete cu pălării mari, de cowboy, pe cap, în tricouri şi pantaloni gri.

— Poliţia, exclamă Orlov împietrit.

Vocea răsună în defileu.

— Ăsta e ultimul avertisment! spuse iarăşi vocea. Puneţi armele jos şi ridicaţi mâinile.

Orlov le făcu semn oamenilor săi şi ruşii se aruncară în spatele pietrelor. Igor îi împinse pe prizonieri într-un ungher şi privi în sus. Se auzi un foc de armă, apoi altul şi încă unul.

Pac.

Pac.

Focurile începură mai întâi izolate, unul dintr-o parte şi răspunsul din partea cealaltă, însă imediat se auziră altele şi altele; situaţia scăpă de sub control; împuşcăturile erau atât de dese şi atât de rapide încât păreau un tir continuu.

Aerul din jurul pietrelor unde fuseseră târâţi prizonierii era încărcat de bubuitul armelor şi de zumzetul gloanţelor; peste tot împrejur ţâşneau fuioare de praf, acolo unde

proiectilele izbeau roca sau zgâriau pământul.

Tomás privi împrejur, nemaiştiind cine trăgea în cine, atât de mare era zăpăceala care pusese stăpânire pe acel loc. Îl văzu pe Igor lipit de un bolovan, ţintind spre vârful enormelor stânci care împresurau poteca. Privi în sus şi nu zări pe nimeni; era ca şi cum poliţiştii se evaporaseră, ca nişte fantome care bântuiau defileul.

Simţi o mână care-l trăgea de braţ şi întoarse capul. Filipe îi făcu semn cu capul.

— Hai, murmură el, încordat.

— Unde?

— Repede, spuse Filipe, imperativ.

Prietenul lui Tomás se asigură încă o dată că Igor se uita în altă parte şi se aruncă dincolo de piatră, lăsându-se la pământ şi târându-se printre tufişuri şi bolovani. Cummings îl urmă imediat, cu o agilitate surprinzătoare pentru vârsta lui, iar Tomás, învingându-şi ultima ezitare, se aruncă în urma lui.

— *Stai!* strigă cineva în spatele lui.

Era vocea lui Igor.

Într-un impuls de moment, mişcându-se cât de repede putea, încercând să se confunde cu aerul din jur, Tomás sări către o umbră, o pantă mică, se rostogoli pe jos, îşi

lovi mâna de colţul unei pietre, simţi durerea, dar o ignoră, se aruncă iarăşi înainte şi-şi căută adăpost printre stânci.

Pac.

Trosnetul îi explodă cu violenţă parcă lângă ureche, atât de aproape era arma care trăsese.

Pac-pac.

Igor deschisese focul asupra fugarilor. Terorizat, resimţind panica în tot trupul, Tomás îşi dădu seama că rusul cel bădăran îi vâna. Dacă îi prindea, avea să-i omoare. Sau poate că nici nu mai dorea să-i prindă, doar să-i doboare.

Simţi nevoia să se ridice şi s-o rupă înnebunit la fugă spre ieşirea din defileu; corpul său îl implora să o facă, ar fi fugit ca vântul, însă o rămăşiţă de luciditate îl făcu să-şi stăpânească impulsul primar, o voce din minte îi spuse că, dacă se ridica în acel moment, ar fi căzut imediat, pentru totdeauna. Se încrezu în acea voce, ca un orb care se încrede în câinele care-l conduce, şi rămase lipit de pământ, ba rostogolindu-se pe o pantă, ba escaladând o creastă şi târându-se prin praful roşu, şerpuind ca o cobră. Se opri o clipă să se orienteze, încercând să-i localizeze pe ceilalţi fugari, dar Filipe şi Cummings dispăruseră, fugiseră disperaţi, fiecare apucând-o pe alt drum, unul într-o parte,

celălalt într-alta.

Pac.

Glonţul şuieră pe lângă urechea portughezului şi sunetul avu asupra lui efectul unui şoc electric. Mişcările îi deveniră mult mai energice şi corpul i se prăbuşi pe jos, căutând apărarea solului. Simţi că se loveşte de unul din pereţii care înconjurau defileul şi continuă să înainteze târâş printre tufişurile care-i zdreleau pielea, până ce dădu peste o deschizătură în stâncă, în care se şi ascunse.

Era o nişă îngustă şi întunecată. Cu inima bubuind în piept ca o tobă, privi împrejur şi se chinui să analizeze topografia terenului care-l înconjura. Ştia că era în siguranţă doar pentru moment, că Igor venea pe urmele sale, că avea la dispoziţie numai câteva secunde ca să scape din acea capcană. Nişa despica stânca în interior şi Tomás avu un groaznic sentiment de nehotărâre. Putea să sară din nou în defileu şi să se târască de-a lungul peretelui, dar probabil că Igor avea să-l vadă şi să-i cadă în spate. Era riscant. Putea să urce prin acea despicătură şi să vadă până unde ajunge, dar era probabil să fie un drum fără ieşire, lăsându-l fără nicio posibilitate de a scăpa când Igor ar fi ajuns în dreptul crăpăturii.

Ce să facă?

Schimbul de focuri continua în defileu, intens şi haotic, până ce, printre pocnetele ce răsunau în Walpa Gorge, auzi pe cineva apropiindu-se. Igor. Văzând că îi era imposibil să se întoarcă în defileu, Tomás se afundă în adâncurile despicăturii şi se căţără în direcţia de unde venea lumina; sprijinindu-şi piciorul de câte un colţ de stâncă, apucându-se cu o mână de altul, aluneca şi o lua de la capăt, neliniştit, încercând să-şi controleze panica, sforţându-se să urce, cu hotărârea celor disperaţi.

Ajunse la un parapet şi rămase pe loc o clipă să se odihnească. Transpira din abundenţă; nici măcar nu mai erau picături de sudoare, ci firişoare de apă care i se scurgeau pe vârful nasului şi pe bărbie, cum nu crezuse vreodată că se poate transpira. Simţi o senzaţie incredibilă de sete, iar gura îi era foarte uscată; îşi trecu limba peste buze, dar şi aceasta părea făcută din plută, nu reuşi să extragă nicio picătură de salivă. Ridică din umeri, resemnat. Ştia că, în acel moment critic, apa era ultima prioritate.

Auzi mişcare jos şi văzu o siluetă; Igor se apropia cu puşca automată în mână. Privirile celor doi se întâlniră o clipă, recunoscându-se, iar rusul îndreptă imediat arma în sus, ţeava ţintind în direcţia lui Tomás.

Pac

Tomás se răsuci într-o parte, pe parapet, şi scăpă la timp de glonţul ucigaş. Parapetul avea vreo doi metri, ceea ce-i permitea să se retragă, dar asediul era din ce în ce mai strâns şi era evident că Igor nici n-avea nevoie să mai urce; era suficient să escaladeze până la margine şi să ţintească, ceea ce nu i-ar fi luat mai mult de câteva secunde.

Fugarul analiză rapid parapetul, mergând de colo-colo, ca un leu în cuşcă, căutând o ieşire din capcană. Nu era nimic de făcut, era prins. Auzi respiraţia întretăiată a lui Igor, care se străduia să escaladeze, şi zări ţeava puştii ivindu-se pe după marginea parapetului; părea un periscop care iese din apele oceanului.

Într-un avânt disperat, Tomás sări până la margine, privi în jos şi văzu capul lui Igor la o jumătate de metru sub el. Rusul gâfâia, agăţat de ieşindurile stâncii care-i permiteau să urce. Fără nicio ezitare, fugarul ridică piciorul şi, în acel moment, transformându-se din vânat în vânător, îi dădu rusului o lovitură puternică în ceafă. Luat prin surprindere, Igor se lovi cu capul de perete, se dezechilibră şi căzu jos cu o bufnitură.

Contraatacul îi mai dădu ceva timp lui Tomás, care se

retrase până la peretele parapetului şi reevaluă situaţia. De unde se afla, nu putea să mai urce. O fi existând alt drum pe care, în nebunia fugii, nu-l observase? Studie despicătura mai atent şi văzu că, dacă sărea peste parapet, pe deasupra locului de unde venise şi unde era acum urmăritorul, putea ajunge pe o mică platformă, cu o potecă deschisă în stâncă. Dar era riscant, pentru că ar fi însemnat să intre câteva clipe în bătaia puştii lui Igor; în plus, dacă nu sărea bine, cădea în nişa în care-l aştepta rusul.

Tot cumpănind ce să facă, auzi iarăşi respiraţia lui Igor şi-şi dădu seama că acesta încerca din nou să ajungă la parapet. Se hotărî pe loc. Înainte ca urmăritorul să ajungă prea sus, Tomás se apropie de margine şi privi în jos. Primul lucru pe care-l văzu fu ţeava puştii, îndreptată în direcţia sa.

Pac.

Glonţul îi trecu pe lângă cap şi trosnetul îi răsună în urechi, surzându-l pe moment.

Idiotul, gândi el. Aştepta să mă uit în jos.

Realiză că tactica loviturii cu piciorul n-ar mai fi reuşit să-l surprindă pe inamic, care urca acum cu nenumărate precauţii. Timpul devenea presant, aşa că Tomás îşi luă

avânt, trase aer în plămâni de parcă ar fi inspirat curaj, fugi până la margine şi sări.

Ateriză cu un geamăt pe platforma unde voia să ajungă. Simţi că-şi pierde echilibrul, fâlfâi cu braţele în aer, în căutarea unui punct de sprijin şi se apucă, în cele din urmă, de o bucată de stâncă, evitând astfel să cadă în despicătură. Îl auzi în spate pe Igor, care se grăbea să urce, şi îşi dădu seama că rusul avea să-l ajungă. Se ridică şi apucă pe poteca săpată în piatră. După câţiva metri, poteca părea să dispară, înghiţită de o gaură de pe unde-ar fi încăput un câine. Senzaţia că este încercuit îl copleşi iar când văzu că nu se mai poate întoarce.

N-avea de ales. Tomás se culcă la pământ şi se târî prin gaură, fără să ştie ce se va întâmpla în întuneric. Nimic bun, îşi închipui, dar era singura soluţie, astfel că îşi continuă drumul. Auzi un zumzet în jurul capului; insecte care zburătăceau, tulburate de intruziune. O geană de lumină căzu pe o şopârlă ciudată, plină de ţepi, cu un aer înfiorător; era un diavol spinos care-l privea uimit să vadă un om prin acele locuri.

Fugarul făcu un efort să ignore vietăţile, dar îi era imposibil. Simţea mâncărimi pe tot corpul astfel că grăbi ritmul înaintării, neştiind dacă insectele îi intraseră, într-

adevăr, pe sub haine, sau era numai rodul imaginaţiei sale panicate; se hotărî să nu încerce să afle, ca nu cumva să facă vreo descoperire neplăcută. Simţea mişcări în toate părţile şi trebui să se străduiască să-şi controleze spaima. Se afundă şi mai mult în gaură şi, răsucindu-se, reuşi să treacă printr-un cot, la stânga, îndepărtându-se mult de intrare.

Beznă.

Precum cea mai adâncă prăpastie, ca întunericul cel mai tenebros, tot ce-l înconjura pe Tomás era beznă. Lumina de la intrare nu mai ajungea până acolo şi nu se mai întrezărea nimic, totul se făcea pe simţite. Era aproape frig şi intrusul pipăia ca un orb, lovindu-se cu capul de câte un colţ invizibil, încercând să ghicească, cu mâinile, curbele deschise în stâncă, atent mereu la sunetele vietăţilor pitite pe-acolo. Ce ameninţări se ascund aici? se întreba Tomás aproape fără încetare. Ce insecte, ce şopârle, ce scârboşenii, ce otrăvuri? Or fi scorpioni? Or fi cobre? Cum să nu fie, într-o astfel de grotă, atât de mare şi de adâncă, atât de inaccesibilă şi de înfricoşătoare?

Se opri, respirând greu, apăsat, neliniştit. Îi venea să o ia înapoi, să se întoarcă de unde pornise, să fugă de-acolo; ameninţarea necunoscutului i se părea mai groaznică

decât cea care ştia că-l aşteaptă în urmă, însă trebui să închidă ochii şi să-şi controleze panica, trebui să-şi adune forţele să-şi stăpânească claustrofobia ce-l sufoca, trebui să se concentreze şi să-şi aducă aminte că din spate îl pândea moartea şi că, oricare ar fi fost ameninţarea invizibilă care se ascundea în acea gaură, nu putea fi mai rea decât ce-ar fi găsit cu siguranţă dacă s-ar fi întors.

Se înarmă cu curaj şi înfruntă necunoscutul. Începu să se târască iarăşi, pipăind întunericul, ca un orb neîndemânatic, căutând să-şi formeze cu mâinile o imagine mentală a contururilor invizibile din acel tunel săpat în stâncă. Se lovi de o suprafaţă enormă ce bloca drumul şi încremeni, înspăimântat. Acela era sfârşitul drumului? Pipăi pereţii reci ai grotei, mângâind pietrele şi pământul, până dădu peste o deschizătură în partea dreaptă. O fi un cuib de cobre? Apucă câteva pietricele şi le aruncă într-acolo, anunţând vietăţile că era mai bine să plece, pentru că venea cineva; aşteptă, nerăbdător, încercând să-şi dea seama dacă se producea vreo mişcare, dacă pietricelele goniseră ce ar fi putut să fie acolo. Nimic. Nu auzi nimic. Încurajat, se răsuci şi se strecură prin deschizătură.

Întrezări o lumină în capăt. Ieşirea. Grota avea o ieşire.

Când realiză acest lucru îi mai veni inima la loc, sufletul i se umplu de speranţă şi simţi puteri noi în trup. Se târî în grabă, nelinişstit, nerăbdător să scape de-acolo cât mai repede cu putinţă. Mişcările sale deveniră frenetice, bruşte, aproape dezlânate. Începea să vadă conturul tunelului, umbrele pietrelor, furnicile, gândacii, şopârlele şi, mai presus de toate, cerul albastru, libertatea care-l aştepta la ieşirea din grotă. Tunelul se lărgi şi Tomás reuşi să se ridice uşor, ceea ce i-a permis să parcurgă ultimii metri în patru labe, cu ultimele forţe, întinzând capul şi simţind aerul cald din exterior pe obrajii asudaţi.

— *Priviet*, îl întâmpină o voce.

Lumina soarelui îl orbi după acele minute lungi petrecute în beznă şi, de aceea, lui Tomás i-au trebuit câteva secunde să se reobişnuiască cu lumina zilei şi să distingă figura care îi apăruse dinainte, la ieşirea din grotă. Igor.

Rusul îl privea zâmbind sarcastic. Ţeava puştii automate era aproape lipită de fruntea lui Tomás. Cum naiba apăruse acolo? se miră fugarul, perplex şi descumpănit de acea întâmpinare neaşteptată. Şi acum? Ce-o să se întâmple? Oare mă ia prizonier? O să mă folosească drept scut ca să scape de-aici? Oare mă omoară?

Clac.

Tomás îşi dădu seama că Igor încărcase arma şi că se pregătea să apese trăgaciul. Sunt pierdut, conchise el. Oftă şi se resemnă în faţa destinului. Avea sentimentul că încercase totul pentru a scăpa, dar adevărul era că fusese prins şi nu mai exista nicio soluţie de fugă. Igor îi ţinea arma îndreptată spre cap şi avea să tragă dintr-o clipă într-alta. S-a terminat.

Însă, tocmai în acel moment de abandonare, ca un animal încolţit şi înnebunit de frică, o parte din el se revoltă. Avea să moară ca o vită în abator sau luptând ca un lup? Se preda călăului sau îl înfrunta? încolţit, disperat, nemaiavând nimic de pierdut, Tomás se hotărî să lupte.

Se aruncă cu capul înainte, ca un înotător în piscină, şi-l lovi pe rus în stomac.

Pac.

Luat prin surprindere de violenţa atacului, Igor trase în peretele de stâncă şi-şi pierdu echilibrul. Conştient că nu-i poate lăsa niciun răgaz duşmanului, Tomás îl cuprinse de mijloc şi îl împinse din nou. Cei doi se rostogoliră pe pietre şi dintr-odată simţiră că pământul fuge de sub ei şi cad în gol.

Într-o prăpastie.

XXXVIII

— Tomás?

Vocea, încordată şi îngrijorată, se auzi din nimic.

— Tomás?

Simţea un lichid rece curgându-i pe ochi şi întunericul începu să se destrame.

Gemu stins.

— Se trezeşte, rosti aceeaşi voce, de foarte aproape. Doctorul? întrebă vocea, de această dată în altă direcţie, parcă vorbind cu cineva aflat într-o parte sau în spate. Când vine?

— Vine-ndată, răspunse o altă voce mai îndepărtată, cu un puternic accent australian. *No worries, mate*[44]*.*

— Tomás, ce faci?

Vocea dintâi părea din nou foarte aproape. Dezmeticindu-se, amorţit, Tomás întredeschise încet ochii şi simţi cum lumina începe să-i umple simţurile.

Gemu iarăşi.

O umbră nedefinită se desluşea chiar în faţa lui, ocupându-i tot câmpul vizual, încă neclar. Era o figură umană şi stătea aplecată asupra lui, ţinându-i capul cu o

[44] **„Nu-ţi fă griji, amice", în engl. În original** *(n.r.).*

mână, în timp ce cu cealaltă îi făcea vânt în dreptul nasului.

— îmi vezi degetul?

Tomás îşi concentră privirea la obiectul ridicat în faţa lui.

— îhî.

Degetul se plimba de la stânga la dreapta.

— Şi acum? îl mai vezi?

— îhî.

Bărbatul aplecat deasupra lui oftă uşurat.

— Bun.

— *Hawy he'll be all right, mate!*[45] spuse a doua voce ce nu părea îngrijorată.

În ameţeala dezmeticirii, Tomás făcu un efort să îndepărteze toată acea dezordine care îi îngreuna mintea şi să înţeleagă ce se întâmpla în jurul lui. Cu ochii întredeschişi, identifică în cele din urmă vocea şi figura aplecată deasupra lui. Era Filipe. Zâmbi uşurel, recunoscându-şi amicul. Se uită apoi dincolo de el şi zări un bărbat în uniformă, în picioare, privind peste umărul lui Filipe. Un poliţist.

Liniştit şi cu mintea din ce în ce mai limpede, Tomás respiră adânc, se sprijini cu coatele de pământul arid şi-şi

[45] „Va fi bine, amice", în engl. în original (n.r.).

ridică trunchiul. O durere sfâşietoare îi porni din piciorul stâng şi-i urcă în tot corpul cu iuţeala unui fulger.

— Aaau! strigă, văzând literalmente stele verzi.

— Stai cuminte, îi recomandă Filipe, sprijinindu-l. Nu te mişca, Casanova.

— Drace, se bosumflă el, cu ochii şi dinţii strânşi din cauza durerii. Mă doare. Sub genunchi.

— Stai cuminte, insistă amicul său. Cred că ţi-ai rupt piciorul.

Durerea crâncenă avu darul de a-l trezi complet. De parcă ceaţa se ridicase dintr-odată, acum vedea totul limpede. De îndată ce durerea se mai potoli, Tomás întinse gâtul şi încercă să-şi vadă piciorul stâng.

— E rău?

— Ce? Piciorul? Filipe privi spre picior. O să fie bine, nu-ţi face griji. Vin şi medicul, şi poliţia. Clătină din cap zâmbind. N-am mai văzut pe cineva atât de norocos ca tine.

— Ah, da? De ce!?

Filipe râse.

— De ce? Mai ai tupeu să întrebi de ce?

— Nu văd de ce... aaau... te miri.

Prietenul său îi arătă o stâncă enormă, din apropiere.

— Uite, vezi de unde ai căzut? Sunt aproape zece metri, ce-ţi închipui? Ai căzut de la zece metri şi ţi-ai rupt doar un picior.

— Glumeşti!

Filipe îi făcu semn cu capul, îndemnându-l să se uite într-o parte. Tomás privi într-acolo şi văzu un corp întins pe sol.

— Ia întreabă-l pe amicul tău dacă glumesc.

— Cine e?

— E rusul cu care ai căzut de sus.

— Şi el ce face?

— Ce ţi se pare ţie că face?

— E mort?

— Mai mort decât Tutankhamon. Filipe făcu o grimasă. Şi la fel ai fi şi tu dacă n-ai fi căzut peste el. Corpul lui ţi-a amortizat ţie căderea. A fost norocul tău.

— Drace, înjură Tomás. Ce întorsături are şi viaţa asta! A venit să mă omoare şi, până la urmă, mi-a salvat viaţa.

— Da, a fost de gaşcă. Şi-a dat viaţa pentru tine. Îi făcu cu ochiul. Sper să-i recompensezi amabilitatea şi să mergi la pomana de şapte zile, da?

— Du-te naibii. Privi spre o butelcă aşezată pe jos. Ah, mor de sete.

Filipe deşurubă capacul butelcii şi-i dădu să bea. Tomás primi apa cu lăcomia unui înfometat care-a nimerit la un ospăţ. Bău înghiţitură după înghiţitură până ce goli butelca şi se simţi pe jumătate mulţumit, dar tot îi mai era sete; se deshidratase zdravăn tot fugind de Igor.

— Drace, exclamă Filipe văzând butelca goală. Da ştiu că ţi-era sete, Casanova. Mai vrei?

Tomás dădu din cap.

— Da, murmură, aproape fără suflare.

Filipe se întoarse spre poliţistul care urmărea scena din spatele lui.

— Mai ai apă?

— Cred că numai la maşină, tocmai în partea cealaltă, spuse australianul. Mă duc să aduc.

Poliţistul o luă din loc şi Tomás îl privi îndepărtându-se.

— Cum a aflat poliţia de toate astea?

— E o poveste lungă.

— Ştii că-mi plac poveştile lungi.

Filipe se încruntă.

— Vrei să ţi-o povestesc acuma?

— De ce nu?

Filipe oftă.

— Poliţia ne-a supravegheat de la început, dezvălui el.

Casa lui James e împânzită de microfoane, astfel că poliţia a fost la curent cu tot ce se petrecea.

Tomás privi întrebător spre prietenul său, cu o expresie de perplexitate întipărită pe chip.

— Dar ce naiba de istorie îmi povesteşti tu acolo?

— Păi îţi povestesc ce s-a întâmplat.

— Dar cum de-a aflat poliţia?

— Eu i-am anunţat.

— Ai anunţat poliţia!? Tomás clătină din cap. Nu înţeleg, exclamă el, încercând să-şi pună ordine în gânduri. Dar nu spuneai tu că, la ce interese gigantice sunt în joc, nu poţi avea încredere nici în poliţie?

— Aşa am spus, e drept.

— Şi atunci? Cum de apare poliţia în toată povestea asta?

— împrejurările s-au schimbat şi a trebuit să-i anunţăm. Casa era supravegheată de poliţie şi aşa au aflat când au venit ruşii, şi au ascultat şi toată conversaţia care a urmat.

— Şi de ce nu i-au arestat imediat?

— Din mai multe motive, Casanova. Conversaţia trebuia înregistrată, ca să adune dovezi incriminatoare. Pe de altă parte, speram ca ruşii să ne dezvăluie cine a dat ordinele.

— Lucru pe care nu l-au făcut.

— Nu, dar cel puţin am încercat. Planul era să-i lăsăm să vorbească în voie, cel puţin atâta vreme cât nu era vreun pericol iminent pentru siguranţa noastră. Apoi trebuia să-i aducem aici, la Olgas, unde aveau să fie capturaţi la ieşirea din Walpa Gorge. Arătă într-o parte. E un luminiş acolo, numai bun pentru intervenţia poliţiei, înţelegi? Din păcate, un poliţist a alunecat acolo, sus, supraveghind trecerea noastră, iar ruşii au descoperit capcana. Zâmbi. Am scăpat ca prin urechile acului, nu-i aşa?

Tomás încă părea că nu pricepe istoria.

— Iartă-mă, dar tot nu înţeleg ce anume te-a determinat să apelezi la poliţie, după ce ani la rândul ai fugit de ei.

Filipe îşi drese glasul, gândindu-se de unde să înceapă. Ajunse la concluzia că cel mai bun punct din care porneşte o poveste este chiar începutul.

— Ascultă-mă, Casanova, ne vom întoarce în timp, propuse el. Când Howard şi Blanco au fost omorâţi în aceeaşi zi şi s-au lăsat bileţelele cu cei trei de şase alături, eu şi James ne-am dat seama că am scăpat numai pentru că, din întâmplare, n-am fost acasă în ziua aceea, aşa că am ajuns amândoi la concluzia că trebuie să dispărem de pe hartă. Cei din industria petrolieră descoperiseră că reprezentăm o ameninţare şi, pesemne, se hotărâseră să

ne elimine.

— Ştiu toate astea.

— Problema este că, după cum poţi să-ţi dai seama şi singur, nu e uşor să dispari de pe hartă. E uşor de zis, dar mai greu de făcut. Realitatea este că industria petrolieră dispune de resurse nelimitate şi celor implicaţi nu le-ar fi fost greu să ne găsească, mai ales că resursele noastre sunt derizorii în comparaţie cu ale lor. Eu şi James aveam nişte bani, dar nu ne permiteau să fugim de un adversar de asemenea dimensiuni.

— Şi atunci ce-aţi făcut?

— Am ajuns la concluzia că aveam nevoie de un aliat, şi încă repede. O soluţie evidentă era să vorbim cu poliţia, dar, cum ţi-am spus, ne-am dat seama imediat că nicio poliţie din lume nu ne putea proteja prea mult. Am tot rumegat chestiunea şi, la un moment dat, James şi-a dat seama cine ar putea fi aliatul perfect, cine ar fi avut şi voinţa, şi resursele pentru a ne proteja, ba chiar şi pentru a ne ajuta să ducem cercetările la bun sfârşit.

— Cine?

Filipe zâmbi, ca şi cum ar fi vrut să prelungească misterul.

— Nu-ţi dai seama?

— Eu nu.

— Gândeşte-te bine, îl provocă Filipe. Cine putea fi interesat de oprirea încălzirii globale?

— Umanitatea?

— Sigur că umanitatea, idiotule. Dar umanitatea nu acţionează în mod spontan, nu-i aşa? Mă refer la un grup organizat.

Tomás îşi îngustă ochii, chinuindu-se să ghicească răspunsul.

— Nu mă pot gândi decât la ecologişti.

Amicul său râse.

— Ăştia vorbesc mult, fără îndoială, dar n-au resursele necesare să ne ajute. Eu vorbesc despre un aliat foarte puternic, îndeajuns de puternic încât să facă faţă industriei petroliere.

— Nu-mi dau seama cine poate fi.

— Haide, fă un efort.

Tomás ridică din umeri.

— Armata Statelor Unite.

Filipe izbucni iarăşi în râs.

— Amuzant, comentă el. Hai, chiar nu reuşeşti să-ţi imaginezi cine ar putea fi?

— Ţi-am zis că nu. Haide, vorbeşte. Cine este puternicul

vostru aliat secret?

Filipe se aplecă spre Tomás şi îi şopti răspunsul la ureche.

— Asigurările.

— Cine?

— Asigurările.

Tomás se încruntă, neîncrezător, şi-l fixă cu privirea pe amicul său, încercând să-şi dea seama dacă glumeşte sau nu. După expresia feţei însă, îşi dădu seama că vorbeşte serios.

— Hoţii ăia?

Filipe hohoti din nou.

— Or fi ei hoţi, nu ştiu, dar poţi să fii sigur că datorită lor suntem încă în viaţă şi ne-am putut continua cercetările în tot acest timp.

— Nu înţeleg, bolborosi Tomás. Ce interes ar avea asigurările să vă salveze vouă pielea?

— Salvându-ne nouă pielea, cum zici tu, asigurările îşi salvează lor pielea.

— Cum aşa?

Filipe adoptă un ton condescendent.

— Ca întotdeauna, Casanova, totul are legătură cu banii. Mări ochii pentru a sublinia ideea. Cu banii şi numai cu

banii.

— Nu înţeleg.

— E foarte simplu, spuse Filipe. În anii 80, sectorul asigurărilor americane a plătit, în medie, mai puţin de două miliarde de dolari pe an pentru daunele provocate de vremea rea. Dar din 1990 şi până în 1995, aceste costuri s-au ridicat la mai mult de zece miliarde de dolari anual, valoare care tot urcă din 1995. Inundaţiile şi furtunile din ce în ce mai puternice au sporit pagubele, iar facturile cele mai mari sunt plătite de asiguratori. Situaţia a devenit atât de gravă, încât cei mai mari asiguratori din lume au semnat un pact care introduce considerentele climatice în evaluările de risc. Ei trăiesc acum într-o atmosferă de panică latentă şi se tem că încălzirea globală va produce evenimente meteorologice catastrofale. După unele calcule, e nevoie doar de câteva dezastre majore provocate de condiţii atmosferice extreme, şi tot sectorul va intra în faliment. Făcu o pauză, căutând să întărească ideea. Înţelegi, Casanova? Toţi asiguratorii se confruntă cu posibilitatea de a da faliment din cauza încălzirii globale.

— Drace, exclamă Tomás. La asta nu m-am gândit.

— Compania Lloyds, din Londra, a întrebat acum câţiva ani un grup de experţi dacă furtunile, secetele şi

inundaţiile din ce în ce mai violente se datorau încălzirii planetei. Atunci răspunsul specialiştilor a fost că nu puteau dovedi că planeta se încălzeşte într-adevăr, dar că, atunci când aveau s-o dovedească, asiguratorii vor avea de suferit. Clătină din cap. S-a dovedit deja încălzirea globală, ceea ce înseamnă că asiguratorii au de suferit.

— înţeleg.

— Astfel că, atunci când eu şi James am luat legătura cu anumite persoane din cele mai mari companii de asigurări din lume şi le-am povestit despre cercetările noastre şi despre faptul că eram urmăriţi de grupuri de interese din industria petrolieră, s-au agăţat de noi de parcă am fi fost de aur. Asiguratorii ne-au pus la dispoziţie mijloacele care ne-au permis să dispărem de pe hartă şi să ne continuăm cercetările în secret. Ne-au făcut rost de identităţi noi, ne-au dat documente, ne-au pus la dispoziţie un cont aproape inepuizabil şi ne-au ascuns acolo unde magnaţii petrolului nu ne puteau găsi, pe mine în Siberia şi pe James aici, în deşertul australian.

— Şi aşa aţi stat ascunşi în tot acest răstimp.

— Da, confirmă Filipe. Adică a trebuit să mai şi călătorim. Trebuia să mergem ici şi colo ca să mai cercetăm o anumită chestiune sau să obţinem anumite

materiale, lucruri de genul ăsta. Identitatea nouă şi fondul de cercetări ne-au fost foarte utile. Dar, în general, am stat ascunşi şi numai doi sau trei directori cheie din marile companii de asigurări ştiau exact unde ne aflăm.

— Şi poliţia?

— Nimic. N-am spus nimic nimănui. Poliţia nu ştia nici măcar dacă suntem sau nu în viaţă. Pentru toată lumea, eu şi James nu existam.

Tomás făcu un gest cu mâna în direcţia locului unde fusese poliţistul care se dusese să aducă apă.

— Şi atunci cum de sunt aici?

— Ajung şi acolo, spuse Filipe. Eu am terminat ancheta asupra rezervelor mondiale de petrol şi, la puţin timp după aceea, James a finalizat lucrările de dezvoltare a tehnologiei care ar putea face din hidrogen sursa energetică a viitorului. Erau create, în sfârşit, condiţiile să mergem mai departe. Pe de o parte, piaţa se apropie de un moment în care va constata că nu mai există suficient petrol pentru a-i satisface nevoile. Pe de altă parte, noi aveam deja alternativa care rezolva această problemă. Asta însemna că momentul era oportun, însă mai aveam de depăşit un ultim obstacol.

— Care?

— Să-i neutralizăm pe cei care au ordonat asasinatele. Autorii morali ai morţii lui Howard şi a lui Blanco trebuiau să fie demascaţi, altfel întreaga operaţiune era ameninţată. Nici eu şi nici James n-am mai fi putut dormi liniştiţi. Am fi trăit mereu cu teama că acei criminali cu ai lor trei de şase puteau apărea oricând, noaptea, la capul patului. Era absolut necesar să neutralizăm această ameninţare.

— Şi atunci aţi chemat poliţia.

— Ai răbdare, insistă Filipe, arătând că avea să ajungă imediat şi acolo. Ne-am hotărât să le întindem o capcană criminalilor. Folosind un canal internet despre care ştiam că este urmărit, James mi-a trimis un e-mail cu citatul din *Biblie.*

— Cel cu A Şaptea Pecete.

— Exact. El mi-a trimis e-mailul, după care am rămas în expectativă, să vedem ce se întâmplă.

Tomás privi spre amicul său cu o expresie intrigată.

— Şi de ce nu mi-ai povestit toate aceste amănunte când ne-am întâlnit?

— Iartă-mă, dar trebuia să fiu prudent. Succesul operaţiunii depindea de caracterul ei secret. Pe lângă asta, şi va trebui să mă înţelegi, ai devenit suspect.

— Eu?!

— Sigur că da, Casanova. Ţi-am spus că, iniţial, am pus un e-mail pe internet ca să-i momim pe asasini. La câteva săptămâni, ce apare pe site-ul liceului? Un mesaj de la tine în care spuneai că mă cauţi.

— Ah, înţeleg, exclamă Tomás, dându-şi seama de situaţie. Ai înţeles atunci că asasinii intraseră în acţiune.

— La început, nu. Îţi mărturisesc că n-am făcut imediat legătura. După cum ţi-am povestit deunăzi, când am citit mesajul tău mi s-a făcut dor de ţară şi de vremurile din tinereţe, şi de aceea am vrut să te văd. Pe lângă asta, am crezut că tu neavând nicio legătură cu lumea petrolului, nu era nicio problemă dacă ne întâlneam. Putea fi chiar util.

— Şi când ţi-ai dat seama că întâlnirea noastră avea legătură cu crimele celor trei de şase?

— Când am fost urmăriţi în Olhon, spuse Filipe. Mi s-a părut ciudată apariţia oamenilor înarmaţi în satul de iurte la numai câteva ore după sosirea ta. Bănuiala s-a transformat în certitudine atunci când am văzut că ne urmăresc pe toată insula. Oriunde mergeam, veneau şi ei. Nu era normal, parcă îi informa cineva. Şi acest cineva nu puteai fi decât tu.

Tomás ridică mâna dreaptă şi-şi privi dosul palmei.

— Chiar eu eram, zise el. Cipul pe care mi l-au implantat aici, în mână, îi informa despre deplasările noastre.

— Eu nu ştiam nimic despre cip. Ştiam doar că indivizii ăia reuşeau să ne găsească cu o uşurinţă surprinzătoare. De aceea am hotărât să mă despart de tine în Baikal. Bănuiam că, dacă mă îndepărtez de tine, mă îndepărtez şi de gorilele alea. Şi am avut dreptate.

Tomás se încruntă.

— Halal prieten. Tipii au omorât-o pe Nadia şi aproape că m-au omorât şi pe mine.

— Dar eu nu puteam şti asta, se grăbi Filipe să-l lămurească. Trebuie să înţelegi că în acele clipe totul mi se părea suspect şi eram aproape sigur că tu erai în gaşcă cu ei, înţelegi? Nici nu mi-a trecut prin cap că tu şi Nadia aţi fi realmente în vreun pericol. Credeam că eşti implicat în afacere şi că n-or să vă facă niciun rău.

— înţeleg. Şi moartea Nadiei ţi-a dovedit că nu e aşa.

Filipe clătină din cap.

— Nu, dimpotrivă, exclamă el. Când am aflat că ea a murit şi că tu eşti viu, mi s-a întărit convingerea că eşti băgat în porcăria asta până-n gât. Cum altfel să-mi explic faptul că te-au lăsat în viaţă? Lăsându-te să trăieşti au dovedit că şi tu erai vinovat.

Tomás zâmbi.

— Ce încurcătură!

— De aceea te-am ademenit aici, în Australia. Dar, de data asta, ne-am pregătit cu grijă. Mai întâi am luat legătura cu Interpolul, care ne-a asigurat că nu te angajase nimeni, ceea ce ne-a confirmat cele mai grave bănuieli la adresa ta. De aceea, oamenii noştri din asigurări au instalat o puternică reţea de siguranţă în jurul nostru, monitorizându-i pe toţi cei ce intrau în contact cu noi, şi în plus, au luat legătura cu poliţia australiană. Am pus un tip să te urmărească, nu prea subtil, prin Sydney, ca să-ţi studieze comportamentul.

— Nu-mi spune că era cel care...

— Ba da. Filipe zâmbi. Voiam să vedem cum reacţionezi când îţi dai seama că eşti urmărit. Îşi lăsă capul într-o parte şi deschise mâinile, într-o expresie de uimire. Ba chiar am stat mult de vorbă cu tine, tot aşteptând să se întâmple ceva. Numai că, spre dezamăgirea noastră, nu s-a întâmplat nimic în Sydney.

— Atunci ai început să ai îndoieli.

— Nu, nicidecum. Am tras concluzia că asasinii voiau să ajungă şi la James, de aceea ne-am hotărât să intrăm în horă şi să trecem la planul B. Te-am adus aici, în Yulara, şi

am mers în casa aceea, aşteptând să se întâmple ceva. Voiam să-i ademenim din nou pe gangsteri şi să-i prindem pe toţi dintr-odată.

— Nu ţi se pare puţin cam riscant? Dacă veneau acolo şi ne omorau imediat?

— Sigur că a fost riscant, dar acesta era preţul de plătit ca să scăpăm odată pentru totdeauna de urmăritori. Dacă nu făceam aşa, ce altă momeală am fi avut să-i prindem pe criminali? Era acum sau niciodată.

— Ai dreptate.

— în plus, era un risc controlat. Poliţia avea microfoane peste tot prin casă şi agenţi ascunşi în împrejurimi. Ideea era să vă atragem pe toţi în casă, să vă facem să mărturisiţi totul şi apoi să vă ducem în Olgas sub pretextul că acolo s-au făcut testele cu hidrogen şi că acolo avem şi rezultatele. Arătă un punct în spate. Acolo, în luminiş, urma să aibă loc arestarea voastră.

— Şi dacă tipii nu voiau să vină în Olgas şi se hotărau să ne omoare în casă?

Filipe ridică din umeri.

— Ţi-am mai zis, Casanova, era un risc pe care trebuia să ni-l asumăm. Oricum, nu uita că poliţia australiană asculta conversaţia şi avea oameni în preajmă. Dacă ceva

avea să meargă rău, puteau interveni în doar câteva minute.

— Da, înţeleg, remarcă Tomás. De aceea ai rămas atât de calm când a apărut Orlov...

— Desigur.

— Şi eu, fraierul, îţi admiram curajul.

Filipe râse.

— Cu spatele asigurat, dragul meu, toţi suntem curajoşi.

— Păi văd, văd.

— Oricum, când a apărut grasul...

— Orlov.

—... cu gorilele lui, mi-am dat imediat seama, după conversaţia din casă, că tu nu erai, totuşi, înţeles cu ei.

— Ai reuşit să-ţi dai seama? glumi Tomás. Eşti un geniu.

— Nu-i aşa?

— Eşti un geniu, dar lucrurile se puteau termina prost.

— Nu putem să le avem pe toate. Dar suntem toţi în viaţă, şi asta contează.

Tomás privi spre corpul lui Igor, întins pe burtă la un metru distanţă.

— Şi ceilalţi ruşi? Ce s-a întâmplat cu ei?

— Ăsta şi încă unul au murit, unul a fost rănit, iar al patrulea a fost prins viu şi nevătămat.

— Şi Orlov în ce stare este?

— Grasu ăla bădăran?

— Da, el.

— E rănit. A fost împuşcat în braţ.

— Şi a mărturisit ceva?

— încă nu, spuse Filipe. Dar stai liniştit, australienii or să-l facă să cânte ca un canar.

Auziră nişte voci apropiindu-se şi întoarseră amândoi capetele în direcţia aceea. Era medicul, însoţit de doi poliţişti, unul dintre ei cu un termos în mână. Cei trei ajunseră lângă portughezi, iar medicul, un bărbat cu barba blondă şi cu un stetoscop la gât, privi spre Tomás cu o expresie întrebătoare.

— Dumneavoastră aţi căzut de sus?

— Se pare că da.

Medicul avea un aer dezaprobator.

— Sunteţi nebuni cu toţii, exclamă el. Nimeni nu trebuia să mişte rănitul.

Australianul îngenunche lângă Tomás şi-i analiză corpul cu o privire cunoscătoare.

— Vă doare în vreun loc în mod special?

— Da. Piciorul stâng.

Medicul îşi îndreptă atenţia spre picior. După ce-l analiză

din priviri, se întoarse spre unul dintre poliţişti, care-l privea curios pe Tomás.

— Targa?

— Vine acum, *doc.*

Medicul se uită din nou la picior.

— Va trebui să vă aranjez puţin aici, spuse.

Studie atent poziţia lui Tomás şi apoi, cu multă grijă, atinse piciorul şi-l mişcă puţin. Rănitul văzu din nou stele verzi.

— Aaau!

EPILOG

Prima persoană pe care o văzu când intră în cămin fu recepţionera, o doamnă între două vârste, foarte vorbăreaţă; de multe ori, ea era confidenta familiilor rezidenţilor.

— Bună dimineaţa, domnule profesor, îl salută ea pe un ton jovial. Nu v-am mai văzut pe-aici de mai bine de-o lună.

— De două luni, o corectă Tomás, sprijinindu-se în cârje la fiecare pas. Am fost plecat multă vreme.

Recepţionera privi curioasă spre instrumentele de sprijin şi spre ghipsul de la piciorul stâng.

— Ce-aţi păţit? V-a lovit maşina?

Tomás se strădui să zâmbească. Era atât de sătul să răspundă la întrebarea asta încât se gândea să scrie un text în care să explice totul, să facă fotocopii şi să dea câte un exemplar oricui îl întreabă despre picior. O altă soluţie era să-şi scrie toată informaţia pe frunte; astfel, scutea efortul de a distribui fotocopii oricărui idiot care-l interpela.

— Oarecum, spuse el, evitând detaliile. Din cauza asta am fost plecat atâta vreme.

Recepţionera se ridică şi plecă de la birou, apropiindu-se de Tomás atentă.

— Aveţi nevoie de ajutor, domnule profesor?

— Nu, lăsaţi. Mă descurc, m-am obişnuit. Se opri în faţa recepţiei şi privi spre interiorul clădirii. Mama mea? Unde este?

— Doamna Draga? Recepţionera făcu doi paşi înapoi, se opri în faţa uşii camerei de zi şi se uită înăuntru. N-o văd aici.

— O fi în cameră?

Tomás se apropie de recepţioneră, însă ea intră imediat în salon şi vorbi cu un vârstnic. Din uşă, Tomás ascultă conversaţia fără să desluşească cuvintele. Bătrânul spuse ceva de neînţeles, iar recepţionera privi pe fereastră, se răsuci şi se întoarse la uşă.

— Se pare că e afară, în grădină, spuse ea. Doriţi să o chem?

— Nu, lăsaţi. Merg eu la ea.

Mişcându-se cu greu, cu corpul balansându-se între cele două cârje şi cu piciorul înţepenit, Tomás ieşi din cămin şi înaintă pe peluză, printre straturile pline de culoare de trandafiri, sunătoare şi neghină. Ocoli clădirea şi ajunse în grădina din spate, unde mai mulţi oaspeţi stăteau pe bănci

de lemn, bucurându-se de soarele matinal. Rândunicile ciripeau pe ramurile de pin, vesele şi agitate, umplând aerul de muzică; un miros de iarbă proaspătă plutea în aer, un parfum plăcut, o esenţă pură şi aromată care se răspândea din iarba încă udă de roua dimineţii.

Îşi plimbă privirea prin grădină şi o văzu pe mama sa aşezată undeva mai în fund, la umbra unui coconar, cu privirea pierdută în pădurea de alături. Ţinându-şi echilibrul între cele două cârje, Tomás se apropie încet, pas cu pas; străbătu pajiştea, ajunse aproape de mama sa şi se opri lângă bancă.

— Bună, mamă.

Doamna Graţa întoarse capul spre el şi-l privi într-un mod ciudat. Nu-l privea cu bucuria reîntâlnirii, cum ar fi fost de aşteptat după două luni în care nu-şi văzuse fiul, ci cu o anume curiozitate.

— Bună dimineaţa.

Fiul se aplecă şi o sărută pe obraz.

— Ce mai faci, mamă?

Doamna Draga rămase ţeapănă şi distantă.

— Iertaţi-mă, cred că mă confundaţi cu cineva.

Această declaraţie, rostită pe un ton aproape indiferent, avu forţa unei lovituri pentru Tomás. Luat prin surprindere,

şovăi, descumpănit.

— Mamă, eu sunt, spuse, punând mâna pe piept. Tomás.

Ea întinse mâna, gata să facă cunoştinţă.

— încântată, spuse ea. Eu sunt Graţa Noronha.

Tomás nu luă în seamă mâna întinsă şi insistă vehement, scuturând-o de umăr ca şi cum ar fi vrut s-o trezească din somn.

— Mamă, sunt eu. Fiul tău. Sunt Tomás, fiul tău.

Doamna Graţa zâmbi îngăduitoare.

— Sunteţi foarte simpatic, dar v-am spus că mă confundaţi, murmură ea, pe un ton liniştit. Într-adevăr, pe fiul meu îl cheamă Tomás, dar e micuţ, dragul de el.

Tomás privi îndelung spre mama lui, neliniştit. Era posibil ca ea să fi regresat în timp? Era posibil ca nici măcar să nu-l mai recunoască? Era posibil? îşi privi intens mama şi, în acel moment de spaimă nemăsurată, îşi dădu seama că o pierduse pentru totdeauna. Fără să se mai poată stăpâni, simţi cum ochii i se umplu de lacrimi, de parcă s-ar fi deschis porţile unui baraj, şi se îndepărtă în grabă.

Era prea mult.

Păşi stângaci până lângă un pin din preajmă, cu spatele

la mama lui şi rămase acolo îndelung, suspinând, lacrimile izvorându-i din ochi şi curgându-i pe obraji, şerpuind calde şi intense, cu un nod în gât care-l sufoca. Să nu-l mai recunoască propria mamă i se părea unul dintre cele mai triste lucruri care i se poate întâmpla cuiva.

— Domnule Tomás, vă simţiţi bine? întrebă doamna Graţa din spate, îngrijorată de brusca tulburare a acelui necunoscut.

Întors cu spatele, Tomás clătină din cap. Respiră adânc, se frecă la nas cu dosul palmei, iar cu cealaltă mână îşi şterse lacrimile care-i udau obrajii. Simţind că îşi poate controla din nou emoţiile, ca şi cum valul care ameninţa să-l înece trecuse deja, se întoarse lângă mama sa şi trase un scaun gol.

— Vă deranjează dacă stau şi eu lângă dumneavoastră?

— Deloc, îl asigură ea, cu un zâmbet politicos. E drăguţ din partea dumneavoastră. Înclină capul şi-l studie cu compasiune, privindu-i ochii înroşiţi. Vă simţiţi mai bine?

— Da, mulţumesc.

— Aveţi probleme în viaţă?

Tomás pufni.

— Oarecum.

— Probleme de familie?

— Da, s-ar putea spune că sunt probleme de familie.

Doamna Graţa privi spre pădurea de pini şi oftă.

— Familia mea nu mai vine de mult să mă vadă. Îşi muşcă buzele, cu ochii încărcaţi de nostalgie. Chiar de multă vreme.

Tomás încuviinţă din cap. Îşi privi mama şi, fără să-şi dea seama cum, sau de ce, se gândi la cât de scurtă este viaţa, cât de trecătoare sunt lucrurile, cât de efemeră este fiinţa umană; în faţa lui, existenţa trecea ca o răsuflare, în permanentă schimbare, toate se schimbă din clipă în clipă şi nimic nu mai este la fel. Nu există finaluri fericite, reflectă el pentru sine. Toţi avem de desfăcut a şaptea pecete, un destin care ne aşteaptă, o apocalipsă la sfârşitul drumului. Oricâte succese am avea, oricâte triumfuri am aduna, oricâte cuceriri am face, la ultima oprire ne aşteaptă mereu o înfrângere, cea mai de pe urmă şi cea mai absolută dintre toate.

— Vă supăraţi dacă o să fiu eu familia dumneavoastră? întrebă el, rupând o lungă tăcere melancolică.

Doamna Graţa îl privi surprinsă, în parte intrigată, în parte amuzată.

— Dumneavoastră!? Familia mea?

— Da, de ce nu? Ridică din umeri. Dacă nu vine nimeni

să vă vadă, ce-aveţi de pierdut?

Ea plecă ochii verzi, strălucind de emoţie; nu se aştepta ca acel străin să arate atâta generozitate faţă de o bătrână pe care familia părea că o uitase.

— Bine, şopti ea, aproape fără să se audă. Accept.

Tomás îi întinse mâna şi rămaseră amândoi aşezaţi, ţinându-se de mână, bucurându-se de căldura afectuoasă şi blândă a mâinii celuilalt, desfătaţi de mângâierile dulci ale soarelui de dimineaţă, de ciripitul melodios al rândunelelor, de mirosul revigorant al ierbii şi de foşnetul copacilor care se legănau uşor în vânt. Lăsându-se purtat de acel concert tihnit al naturii, Tomás privea verdeaţa dimprejur cu ochii celui care ştie că totul este trecător, că viaţa este fragilă, că ceea ce începe se va termina odată. Plantele şi florile se unduiau dinaintea lui, ca şi cum ritmul pe care dansau ar fi purtat semnul eternităţii, pe când ele erau la fel de efemere ca şi briza care le mişca.

NOTĂ FINALĂ

Viitorul aprovizionării cu energie constituie, poate, cea mai mare şi cea mai importantă provocare a umanităţii în următorii zece ani. De tipul de energie pe care alegem să-l folosim depinde supravieţuirea planetei noastre ca sistem biologic şi durabilitatea economiei pe care se bazează modul nostru de viaţă, iar marea problemă este tocmai să reuşim să împăcăm aceste două aspecte până acum incompatibile.

Mulţi specialişti consideră hidrogenul precum cea mai bună opţiune, din motivele descrise pe larg în acest roman, iar lucrul curios este că această provocare nici măcar nu este recentă. Potenţialul energetic al hidrogenului a fost descoperit în 1896 de omul de ştiinţă britanic William Grove şi, de atunci, această sursă de energie a fost privită ca marea speranţă a viitorului. În 1929, un alt om de ştiinţă britanic, John Haldane, a alcătuit o viziune a unei civilizaţii puse în mişcare cu ajutorul hidrogenului, concept care a prins forţă odată cu şocurile petroliere din anii 70.

Câteva probleme importante trebuie încă rezolvate, inclusiv cele referitoare la costurile bateriilor cu hidrogen

şi delicata chestiune a depozitării acestui combustibil, obstacole care vor putea fi depăşite numai investind în cercetare. Cele mai mari contribuţii în acest domeniu le-a avut inginerul american Geoffrey Ballard, care a demonstrat că hidrogenul este o soluţie potenţială pentru problemele cu care ne confruntăm acum. Viabilitatea acestei ipoteze a fost, de altfel, **din plin demonstrată de programul spaţial american. De exemplu, misiunile Apollo pe Lună au folosit hidrogenul lichid pentru a furniza energie electrică navetelor spaţiale, demonstrând, astfel, fezabilitatea acestei soluţii.**

Însă hidrogenul, în pofida tuturor posibilităţilor pe care le prezintă, este numai una dintre diversele variante posibile pentru viitor. Există şi alte alternative, cum ar fi metanolul, un biocombustibil obţinut din materii organice, şi etanolul, alt biocombustibil creat pe bază de porumb sau trestie de zahăr. Există şi perspectiva unei extrageri a energiei din forţa tare a atomului, prin fuziunea nucleară controlată, dar această posibilitate pare îndepărtată în timp, din moment ce încă nu dispunem de tehnologia necesară pentru a folosi această sursă energetică puternică şi nesecată – se

estimează că avem nevoie de o sută de ani pentru a reuşi. Între timp, gazul natural ar putea constitui o energie de tranziţie. Deşi contribuie şi el la încălzirea globală, gazul natural eliberează mai puţin dioxid de carbon şi este mai puternic decât petrolul. Poate fi lichefiat şi transformat în benzină, sau poate fi folosit pentru a produce hidrogen în stare pură.

În realitate, nu ştim încă ce schimbare vom face. Dar ştim că va exista o schimbare. Într-o anumită măsură, a şaptea pecete a fost desfăcută şi acum trebuie să ne pregătim să facem faţă schimbărilor care se întrevăd la orizont.

După cum am spus în „avertismentul" de la început, acest roman se bazează pe informaţii reale. Surse preţioase de informaţii despre schimbările climatice au fost raportul „Climate Change 2007: The Physical Science Basis", distribuit în Paris de *Intergovernmental Panel on Climate Change,* **un organism creat de ONU pentru a evalua schimbările climei; de asemenea, cărţile** *The Heat is On (încălzirea e pornită***), de Ross Gelbspan;** *Six Degrees: Our Future on a Hotter Planet (Şase grade. Viitorul nostru pe o planetă*

mai fierbinte), de Mark Lynas; *Field Notes from a Catastrophe: Man, Nature and Climate Change (însemnări de la locul catastrofei: Omul, natura şi schimbarea climei*), de James Lovelock; şi *Agonia Pământului* de Hubert Reeves şi Frédéric Lenoir. O perspectivă istorică asupra evoluţiei climatice este dată în *The Long Summer (Vara cea lungă),* de Brian Fagan.

Pentru informaţii despre epuizarea petrolului şi problema succesiunii energetice, mi-a fost crucială cartea *The End of Oii (Sfârşitul petrolului*), de Paul Roberts; dar şi *Beyond Oii (După petrol*), de Kenneth Deffeys; şi *Faţa Ascunsă a Petrolului*, de Éric Laurent. Documentele tehnice ale Aramco despre problemele din producţia saudită sunt reale şi au fost analizate de Matthew Simmons în *Twilight of the Desert (Crepuscul în deşert*). Impactul economic devastator al iminentei crize petroliere este expus de Stephen Leeb şi Glen Strathy în *The Coming Economic Collapse How Y ou Can Thrive When Oii Costs $200 a Barrel (Viitorul colaps economic. Cum să te căpătuieşti când barilul de petrol va costa 200 de dolari).* Pentru o perspectivă istorică asupra afacerilor cu petrol, lucrarea de referinţă este *The Prize (Premiul),* de Daniel Yergin.

În final, pentru chestiunile referitoare la vârsta a treia, mi-a fost foarte preţioasă cartea *la vie en maison de retraite (Viaţa într-o casă de bătrâni*)**, de Claudine Badey-Rodriguez.**

Le datorez mulţumiri tuturor celor care au colaborat la diverse aspecte ale cărţii, începând cu un *spassiba* **special lui Evgheni Mouravitch, pentru ajutorul dat în chestiunile ruseşti; mulţumiri către Quark Expédition şi echipajului de pe** *Lyubov Orlova*, **pentru periplul de cercetare de neuitat din Antarctica; lui José Jaime Costa, Manuel Costa, Paulo Farinha şi Claudia Carvalho, de la** *Volta ao Mundo*, **care au făcut posibile călătoriile prin locurile unde se petrece acţiunea romanului; lui Filipe Duarte Santos, profesor de fizică la Universitatea din Lisabona şi coordonator al proiectului SIAM despre impactul schimbărilor climatice, care a verificat informaţia din acest roman referitoare la încălzirea globală; lui Nuno Ribeiro da Silva, cel mai mare specialist portughez în domeniul** energetic, responsabil pentru revizia ştiinţifică a tuturor datelor referitoare la petrol; lui Guilherme Valente şi întregii echipe de la Gradiva, al căror entuziasm constant a fost o

piesă-cheie în apariţia acestei cărţi; şi, întotdeauna mai presus de toate, lui Florbela, prima şi cea mai importantă cititoare a mea.